AKCE!

Časopis Antifašistické akce • březen 2004 • číslo 9 • cena 30 Kč / 40 Sk

Obsah

Editorial

Vítáme Vás na stránkách nového čísla našeho časopisu Akce. V pořadí již deváté číslo je znovu svým rozsahem koncipováno jako dvojčíslo. Jelikož se nám opětovně nepodařilo dodržet zvolenou čtvrtletní periodicitu, zvolili/y jsme možná trochu alibistickou metodu, tj. vydání dvojčísla jednou za půl roku. Řešení to sice není z nejšťastnějších, jelikož počtem vydaných stran se i úměrně zvyšují náklady na tisk, chceme ale našim čtenářům a čtenářkám poskytnout servis srovnatelný s publicistickou kvalitou čtvrletního jednočísla. Do budoucna ovšem samozřejmě počítáme s transformací Akce na skutečný čtvrtletník.

Se zvýšením nákladů na výrobu Akce jsme tudíž byli/y i my přinuceni/y zdražovat. Jedno číslo bude od nynějška stát 15,- Kč (namísto předchozích 10,- Kč) a dvojčíslo tudíž vyjde na 30,- Kč (namísto předchozích 20,- Kč). Nepopulární opatření jsme byli/y nuceni/y zavést i v souvislosti s nově vytvořenou dvojí cenou. Na Slovensku za náš časopis totiž zaplatíte v Sk jinou cifru než v Kč, jak tomu bylo doposud. Za jednočíslo 20,- Sk a za dvojčíslo 40,- Sk. Jinak bychom totiž byli/y nuceni/y distribuci na Slovensku dotovat, což by pro nás bylo dlouhodobě neúnosné, a navíc se už nebude stávat to, že distributor či distributorka budou prodávat Akce právě z těchto důvodů dráž, než je uvedeno na titulní stránce.

Zároveň s nepříjemným, avšak nevyhnutelným, zdražením a zdvojením ceny bychom ovšem také rádi/y zkvalitnili/y naši distribuční síť. Cílem je dostat Akci jednodušeji k širší čtenářské obci prostřednictvím většího počtu našich distributorů a distributorek, které se chystáme nově oslovovat. Ale abychom na někoho či některou třeba omylem nezapomněli/y, ozývejte se prosím pokud možno sami/y, nejlépe na e-mailovou adresu redakce (viz dole na stránce). A dobré je též se pokusit v místě vašeho bydliště prosadit Akci v menším množství k distribuci do nějakého kamenného obchodu (nejlépe alternativního - knihkupectví, klub, kavárna, čajovna, vegejídelna, hospoda aj.), a to i za cenu mírného rabatu - Akce se ale nesmí prodávat dráž, než je určeno cenou na obálce!!! Takže je lepší např. za prodej tohoto dvojčísla vyinkasovat místo 20,- Kč třeba jenom 15,- Kč, čímž se sice dostaneme na samou hranici rentability, ale zase se zvyšuje šance dostat časopis i vně našeho čtenářsky omezeného okruhu. Akce číslo 9 vychází ve zkušebním zvýšeném nákladu, takže je na nás na všech nabídnout výtisky navíc stálým i novým čtenářům a čtenářkám. A v neposlední řadě by bylo též vhodné, aby se náklady spojené s výrobou našeho časopisu alespoň v rozumné míře vracely, protože jinak bychom museli/y přistoupit k velmi nepříjemnému kroku - distributorům či jednotlivcům, kteří za Akci dluží a neprojeví snahu a ochotu svůj dluh splácet, prostě a jednoduše nové číslo (či nějaký jiný další materiál) neposkytneme.

Vznik MAP Records

Proč nové číslo Akce nevzniklo a nevyšlo v plánovaném čtvrtletním termínu na podzim roku 2003? Jak napovídá už nadpis odstavce, vznikla v tomtéž čase nová pracovní skupina na FSA-MAP, totiž anarchistické hudební vydavatelství. Impulsem k jeho vzniku bylo hlavně to, že naši soudruzi z hudební skupiny Edelweiss Piraten nahráli koncem léta roku 2003 své první studiové CD, a bylo třeba nějakým způsobem zajistit jeho vydání. Toho jsme se tedy nakonec chopili/y sami/y, ale z nedostatku lidských zdrojů:) (CD vyráběli stejní lidé, kteří se podílejí i na vzniku Akce) bylo tudíž nutné odložit vydání Akce. O novém CD, kapele Edelweiss Piraten, labelu MAP Records (= Music Against Politicians Records) a mnohých dalších nejen hudebních zajímavostech se podrobněji dočtete na stranách 55 až 58, kde také najdete velký článek, jehož výtah vyšel i na bookletu k CD Edelweiss Piraten, **Mládež a nacisté**, o činnosti původních Edelweißpiraten.

Číslo 9, jak už napovídá obálka, je tématicky věnované gerilám a gerilovému boji po celém světě - v minulosti, v současnosti i v prognózách do budoucna. Narazíte tak například na článek věnovaný působení anarchistických bojovníků a bojovnic ve francouzském protinacistickém odboji po Frankově vítězství ve španělské občanské válce a po nuceném útěku těchto lidí na sever od Pyrenejí - **Zapomenutí hrdinové**, anebo na související článek o militantním protifrankistickém odboji po skončení druhé světové války - **Nikdy se nevzdat**. Kriticky se věnujeme i oblastem v rámci gerilových bojů hodně populárních - mexickému Chiapasu v článcích **Ve jménu Zapaty**, **Zapatisté bez kukel** a **Indiánská autonomní výchova v Chiapasu** nebo státu, jehož podstatnou část ovládají nejpočetnější povstalecké gerily - v článku **Zvláštní zpráva o situaci v Kolumbii**. Další neméně zajímavou oblastí je Kuba - a to v článcích **Prohlášení kubánského anarchistického hnutí v exilu** a **Historie anarchistického hnutí na Kubě**. A s dalšími našimi články zamíříme i do nejrůznějších jiných koutů světa - **Fanni Kaplan** (věnující se osudu pravděpodobné atentátnice na Lenina), **Smutné výročí** (mapující činnost anarchistů a anarchistek v Jelcinově státním převratu před 10 lety v Moskvě), **Strana černého pantera a osvobození černochů** (navazující na článek v minulé Akci o Malcolmu X, Black Panthers čili *Vzniku a vývoji černého nacionalismu v USA 20. století*), **Anarchistické povstání v Brazílii v roce 1918** (věnující se revolučnímu vření v Brazílii zapadnutému do stínu překotných ruských událostí) nebo **Pol Potovi přátelé** (zabývající se rolí americké CIA v činnosti kambodžských Rudých Khmérů). Dále vám přinášíme informace o mnoha zajímavých domácích i světových událostech, reporty z akcí, prohlášení k aktuálnímu dění, koutek humoru, upoutávky na jiné anarchistické publikace nebo články zabývající se teoretickými rozbory nacionalismu (**Nacionalismus a socialismus**) a demokracie (**Nelidskost demokracie**), obsáhlý rozhovor s veteránem čečenských válek (**Interview s ruským anarchokomunistou**) a zajímavé texty věnující se filmovému umění ve službách anarchistických idejí (**Filmová CNT 1936 - 1939**, **Španělská válka a revoluce v kině**). ★★★

Přejeme příjemné počtení.

redakce

TIRÁŽ

AKCE! - časopis Antifašistické akce [AFA], pracovní skupiny Federace sociálních anarchistů a anarchistek, členské sekce Mezinárodní asociace pracujících [FSA-MAP]

číslo 9 vyšlo: v březnu 2004, náklad: 800 ks, počet stran: 60

redakční kolektiv: Aram, Pavel Pecka, Jindřich Lacina a Martin Koudelka

stálí přispěvatelé: Karel Rosák, Marek Vondra a David Jarý

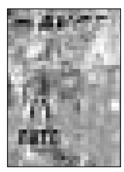
celkové grafické zpracování a technický servis: Aram, korektury: Markéta

foto na obálce: ozbrojenci z EZLN kdesi v Lacandonském pralese v Mexickém státě Chiapas

STARŠÍ ČÍSLA AKCE!

AKCE! č. 8 červenec 2003 20,- Kč / Sk, 56 str. A4

AKCE! č. 7 listopad 2002 15,- Kč / Sk, 28 str. A4

AKCE! č. 6 srpen 2002 15,- Kč / Sk, 20 str. A4

Akce č. 8 - první (dvoj) číslo nové AFA-FSA s tématy IRÁK a ŽIDÉ, články o fašismu, EU, UÇK, Chile nebo egoismu člověka.
Akce č. 7 - poslední číslo staré AFA tématicky věnované NATO s články o Čečensku, novověkém rasismu nebo McDonald´s.
Akce č. 6 - letní číslo se starší grafickou úpravou věnované českému fašismu či názorům na angažovanost žen v hnutí.
Všechny starší čísla vám rádi poskytneme, pokud se nám ozvete na níže uvedenou adresu redakce - pokud tedy budou na skladě - v opačném případě si je také můžete zdarma stáhnout z našeho webu **(http://www.afa-cz.antifa.net)** v PDF podobě.

Redakce rEdakce reDakce redAkce redaKce redakCe redakcE

casopis.akce@ziplip.com

Zapomenutí hrdinové

„Kolik zemí mé nohy prošlapaly a mé oči viděly! Kolika strašných scén bezútěšnosti smrti jsem byl svědkem v těch letech nepřetržité války. Nepříznivé okolnosti učinily z nás antimilitaristů nejostřílenější vojáky spojeneckých armád.“

Murillo de la Cruz

O francouzském odporu během druhé světové války existuje velké množství mýtů a sporů. „Oficiální“ linie, tzn. z pohledu Gaullistů, připisuje velký význam rádiovému vysílání Charlese de Gaulla z 18. června 1940, ve kterém vyzval Francouze k pokračování boje proti Němcům. Ovšem minimálně jedna z hlavních složek hnutí odporu a ozbrojeného boje proti fašismu vznikla nikoli 18. června 1940, ale 17. července 1936. Je málo známou skutečností, že společně s francouzským hnutím odporu bojovalo i více než 60 000 španělských exulantů, kromě toho tisíce dalších sloužily v řádných jednotkách Svobodné francouzské armády. Tento článek vzdává hold zapomenutým hrdinům španělského odporu a obšírněji zkoumá počátek a rozvoj francouzského odporu.

Porážka, exil a internace

Fašistická vítězství ve Španělsku vedla k několika vlnám uprchlíků přes francouzskou hranici. Do června 1938 překročilo hranice asi 40 - 45 tisíc uprchlíků a znepokojená francouzská vláda nařídila uzavření hranic. Avšak s pádem Katalánska v lednu 1939 se opět vydal příliv lidí směrem na sever. Mezi nimi i ustupující Republikánská armáda, krytá zadním vojem, který se skládal z 26. divize (Durrutiho kolona), a částmi armády z Ebra. Pravicový tisk ve Francii na pokraji hysterie proklamoval palcovými tituly „Reorganizuje se armáda výtržníků ve Francii?“ a „Zavřít hranice ozbrojeným bandám FAI a POUM“, ale když bylo město Figueras dobyto Frankem, francouzská levice a humanitní cítění převládly a hranice se otevřely. Stovky tisíc civilistů a bojovníků byly vpuštěny.

Populace Pyrenejců-orientálců se díky přílivu Španělů více než zdvojnásobila. Francouzské jednotky v oblasti byly posíleny a další posílení následovalo, když dosáhla hranic 26. divize. Jak vzpomíná jeden z jejích příslušníků Antonio Herrero: *„...byli jsme považováni za nejnebezpečnější z uprchlíků“.* Část francouzského establishmentu se zřejmě obávala, že by „rudí“ a „anarchisté“ mohli přenést sociální revoluci do Francie.

I když už byli uprchlíci v bezpečí před Frankovou armádou, svobodně se rozhodně cítit nemohli. Byli totiž zavřeni do koncentračních táborů na plážích v Argles-sur-mer, St. Cyprien a Barcaresu, ohrazených kůly a drátěnými zátarasy. A francouzská policie chytala ty, kteří vězení opustili. Přístřeší, zásoby a zdravotní péče uvnitř táborů prakticky neexistovaly. Byla obvyklá přísná vojenská disciplína s častými nástupy a kontrolami prezence, s pochůzkami hlídek a neustálým dohledem. Distribuce levicových novin byla zakázána (pravicových už ale ne). Ti, kteří byli identifikováni jako „zločinci“ nebo „radikálové“, byli navíc přeloženi do speciálních vězeňských táborů jako byly pevnost v Collioure a tábor v Le Vernet. Zde byli anarchisté a komunisté drženi jako vězňové, s režimem tvrdé práce.

Maquisté

Ti, kteří zažili tyto tábory později, vzpomínali, že ačkoliv nebyly místem masového vyhlazování, v mnoha dalších ohledech byly zcela stejně tvrdé jako německé koncentrační tábory.

Francouzská vláda se snažila podnítit uprchlíky k návratu do vlasti, a to po dobrém i pomocí výhružek. V prosinci 1939 však bylo stále ještě přinejmenším 250 000 Španělů v táborech. Stavební práce přinesly zlepšení podmínek, i když zdravotní péče, hygiena a dodávky jídla byly stále žalostné. Španělé se jak to jen šlo kolektivně organizovali prostřednictvím hlavních politických uskupení.

Blitzkrieg a vichistická Francie

Vzhledem k hrozící všeobecné válce v Evropě a uvědomění si obrovského množství průmyslových i zemědělských dovedností uvězněných na plážích, dostali počínaje dubnem 1939 španělští emigranti možnost opustit tábory. To ovšem platilo pouze za podmínky, že si buďto zařídí individuální pracovní kontrakt s lokálními farmáři či zaměstnavateli, nebo že narukují do „rot pracujících“ cizinecké legie nebo pravidelné francouzské armády. I když byla žádanější první možnost, okolo 15 000 emigrantů vstoupilo do cizineckých legií, včetně součástí 26. divize (Durrutiho kolona), které bylo dáno na výběr mezi touto variantou, nebo nucenou repatriací.

Tak se mnoho španělských exulantů ocitlo v roce 1940 na frontě Hitlerovy bleskové války. Více než 6 000 jich padlo v bitvě u Armistice a 14 000 bylo zajato. Se Španěly zajatými nacisty se nezacházelo jako s válečnými zajatci, ale byli posíláni rovnou do koncentračních táborů, obvykle do Mauthausenu. Z 12 000 Španělů, kteří byli posláni na toto vražedné místo, se pouze 2 000 dožily osvobození. Další Španělé ve francouzské armádě byli vysláni v rámci expedičních sil do Norska - do Narviku a Trondheimu. Vynikli svou odvahou, ovšem za vysokou cenu. Z 1 200 přežilo pouhých 300.

Po triumfu německé armády v Paříži 14. června 1940 byla země rozdělena na okupovanou a neokupovanou zónu. Ta druhá, zahrnující střední a jižní Francii a pobřeží Středozemního moře, byla spravována přímo Vichistickou vládou maršála Petaina. Zpočátku mnoho Francouzů pohlíželo na Petaina jako na zachránce národa, který zachránil zemi před pokořením totální porážkou. Jenže vichistický režim nejenže prováděl politiku koexistence a kolaborace s nacisty, ale také sám nesl mnoho znaků fašistického státu. Petainova tzv. „Národní revoluce“ fungovala pod sloganem „práce, rodina, vlast“ a byla spojena s prováděním nacionalistické a autoritářské politiky.

V srpnu 1940 byly rozpuštěny všechny odborové organizace v zájmu „organických“ korporativních struktur zaměstnanců a zaměstnavatelů, které zastávali fašisté. Předlohami této politiky byly evidentně Itálie, Španělsko (s Frankem byl rychle navázán srdečný vztah) a Portugalsko a stejně jako v těchto zemích i zde pocházela podpora Národní revoluce převážně z vyšších a středních tříd, od menších průmyslníků a finančníků, lokálních obchodníků a majitelů půdy a od lidí s profesemi vysokého statutu. Tito sympatizující lidé byli rychle dosazeni do všech úrovní státní správy. Byl značně idealizován rolnický a rodinný život, stejně jako katolická církev, jakožto vzor početného života, společných hodnot a poslušnosti. Zřídily se tábory a armádní sbory mládeže. A samozřejmě byly sestaveny seznamy komunistů, socialistů atd., někdy určených k okamžitému zatčení, jindy k zatčení při prvním náznaku ohrožení společenského řádu.

Vichistický režim velmi aktivně kolaboroval při výběru rukojmích a rekrutování pracovní síly pro Němce, zatýkání odpůrců a při deportaci Židů. SS a Gestapo čile navázaly kontakty s francouzskými antisemity a fašisty shromažďujícími informace o Židech a levičácích. Nikdy se ale neobjevila žádná jednotná fašistická strana, částečně proto, že Hitler nechtěl vytvořit základnu pro oživující francouzský nacionalismus. Ale členové fašistické strany PPF odcházeli bojovat (a umírat) na ruskou frontu a byli také nasazováni interně jako paramilitární jednotky proti hnutí odporu.

Nejdůležitější formací však byly Milice - vytvořené v lednu 1943 (z asociace veteránů Legion des Anciens Combttants) Josephem Darnardem, vichistickým ministrem v záležitosti všech vnitřních sil zákona a řádu. Milice, paramilitární předvoj „Národní revoluce“, dosáhly síly 150 000 mužů. Fungovaly jako pomocné sbory SS a Gestapa a byly charakteristické fašismem vichistického stylu. Od roku 1944 byly jedinou francouzskou silou, na kterou se mohli Němci spolehnout. Většina přeživších příslušníků Milicí byla hromadně popravena hnutím odporu těsně před nebo po osvobození. Zasloužili si to.

Odpor

Mnoho Francouzů si pouze pozvolna začínalo uvědomovat skutečnou podstatu a ideologii nacistických okupantů a jejich vichistických podřízených partnerů. Kromě demonstrace v Paříži 11. listopadu 1940 a působivé, komunisty vedené, stávky horníků na severovýchodě země v květnu 1941, proběhlo v prvních dvou letech po porážce jen málo veřejných akcí proti německým okupantům.

De Gaulleovo slavné rádiové vysílání bylo jen jedním z mnoha faktorů, které nastartovaly odpor. Ve skutečnosti nebyla před rokem 1942 de Gaulleova role nijak významná. I když při něm stál Churchill, Američané se, zdá se, více zajímali

o vítězství nad francouzskými vichistickými veliteli v Alžírsku. De Gaulle nebyl dokonce ani informován o spojeneckém plánu operace Torch na vylodění v Alžírsku. Musel něco udělat, aby upevnil svou pozici. Aby toho dosáhl, hledal během roku 1942 více spojení s odporem uvnitř Francie. Musel přitom uznat jako danou skutečnost rozmanitost a nezávislost odporujících skupin a také význam komunistů.

Francouzská komunistická strana byla zaskočena paktem o neútočení uzavřeným mezi Hitlerem a Stalinem v srpnu 1939, poté byla prohlášena vichistickým režimem za nelegální. Z toho plyne, že v počátečním organizování prvních zárodků odporu komunisté nesehráli nijak významnou roli, ačkoliv někteří militanti z řad jejich řadových voličů se zapojili už tehdy, jako například při stávce horníků. Komunistická strana se byla schopná znovu seskupit teprve po invazi do Ruska, brzy se však stala hlavním hráčem ve smyslu politiky, organizace a taktiky odporu.

Ve svém raném období odpor vyrůstal zdola nahoru. „Raný odpor byl téměř výhradně záležitostí tajných iniciativ jednotlivců a menších skupinek…“ Prvními činy odporu byly často nápisy, jako například jeden obracející německou deklaraci, že bude zastřeleno 10 Francouzů za každého zabitého Němce („Jeden Francouz zavražděn - deset Němců zemře!“), nebo otáčení a přemísťování ukazatelů, které mělo zmást nepřítele. Stejně důležité byly pro vznikající skupiny i výroba a šíření tajných pamfletů a novin. Tato propaganda pomáhala budovat vzájemnost postojů a sjednocovat individuální akty odporu.

Tyto skupinky podobně smýšlejících jednotlivců se postupně vyvinuly do podoby širších hnutí, provádějících sabotáže a ozbrojený boj, a také poněkud volnějších sítí, které provozovaly únikové trasy a shromažďovaly zpravodajské informace o situaci v Německu. Na severu trpěly tvrdými represemi Gestapa, ale na jihu nabralo hnutí expanzivnější charakter. To bylo dáno částečně geografickými faktory a částečně tím, že zóna nebyla do listopadu 1942 pod přímou kontrolou Němců. Byl zde však ještě jeden důležitý faktor - Španělé.

Vichistický režim chtěl mít užitek z ohromného množství španělské pracovní síly dostupné na jihu, proto vytvořil tzv. Travailleurs Estranges (T. E.) - sbory nucených prací v síle 2 - 5 tisíc mužů. Koncem roku 1940 bylo na nucených pracích pro francouzské a německé podniky ve Francii nasazeno více než 220 000 Španělů. Pro vichistické autority ale revoluční historie španělské dělnické třídy představovala problém - pracovní sbory mohly vytvořit přirozené ohnisko pro ty, kteří dychtili znovu vybudovat své hnutí. Měli pravdu - politické organizace španělských exulantů brzy upevnily své pozice uvnitř T. E., a to i přes snahu vichistické policie identifikovat a odstranit komunisty, anarchisty a „antinacionalisty“.

Přítomnost tohoto obrovského společenství exulantů, z nichž mnozí byli zocelení antifašističtí bojovníci, nelze podceňovat. „Vzdor byl přirozeným stavem španělských exulantů ve Francii. Pro ně dilema ohledně loajality k Petainovi neexistovalo…“ Pokračovali ve válce, která započala na barikádách v Barceloně, už tehdy bojovali s německými a italskými jednotkami ve své zemi, teď v tom hodlali pokračovat ve Francii. A byli to právě Španělé, kdo stejně, ne-li více než britští agenti Special Operations Executive, vyučoval své francouzské soudruhy ozbrojenému boji.

Jak potvrzuje Serge Ravanel z francouzského odporu z oblasti Toulouse: „Během války ve Španělsku získali naši soudruzi znalosti, které jsme my neměli; věděli, jak dělat bomby, věděli, jak líčit pasti; měli široké znalosti techniky guerillové války“. Bylo také řečeno, že kromě těchto odborných znalostí i odvaha Španělů v boji byla příkladná a otázka zrady nebo dezerce pro ně nepřicházela v úvahu.

V rámci Travailleurs Etrangers se rychle stala normou vysoká míra sabotáží, univerzální symbol vzdoru dělnické třídy. V jednom případě bylo 50 francouzských mechaniků nahrazeno Španěly. Výše nevysvětlitelných poruch vozidel vzrostla, zatímco se Španělé vymlouvali na neznalost základů mechaniky motorů. Podobné případy jako tento byly součástí širokého a sílícího hnutí sabotáže, hnutí, které rychle postoupilo k podminovávání průmyslových zařízení a železnic, ke granátovým útokům na německé vojenské přehlídky, kantýny a kasárny, nemluvě o individuálních atentátech.

V jednom typickém případu rozvoje hnutí španělští anarchisté organizovali odpor ve sborech T. E. pracujících ve Středním Masivu na stavbě obrovské přehrady (Barage de la Aigle). Od sabotování cest a tunelů se skupina nakonec rozrostla na ozbrojený batalion čítající 150 - 200 lidí, pojmenovaný po přehradě.

Od roku 1942, kdy s tím, jak jednotky SS stále více ovládali Paříž, s dekrety požadujícími dělníky pro německé továrny, s počátkem deportace Židů

Španělský partyzán Soleil – bývalý spolubojovník Durrutiho z aragonské fronty – v roce 1944 ve Francii

do táborů smrti a s německou vojenskou okupací vichistické zóny v listopadu, zmizely poslední zbytky iluzí o nacistech, byl již odpor pevně zavedený. Tyto události utužily motivaci vzdorovat a přenesly náladu protestu a vzpoury na celou francouzskou pracující třídu.

Koncem roku začaly nezávislé lokální skupiny odporu těsněji spolupracovat. Jediným hnutím, které předtím působilo v obou zónách, byla Národní fronta vedená komunisty, která byla založena v květnu 1941. Jejím ozbrojeným křídlem byl Francs-Tireurs et Partisans Francais (FTPF). Další skupiny se spojily a utvořily Mouvments Unis de Las Resistance (MUR), jehož ozbrojeným křídlem byla Armee Secrete. MUR uznal de Gaullea jako vůdce, komunisté si ale ponechali svou nezávislost. Obě skupiny tvořili součást Comite National de la Resistance (CNR).

Prostřednictvím CNR a MUR získal de Gaulle možnost upevnit svou pozici uvnitř Francie. Dodávky zbraní z Londýna a Alžíru šly skupinám, které uznaly jeho vedení a akceptovaly dekret o řízení taktiky britskými Special Operations Executive. Členům FTPF bylo ponecháno, aby se ozbrojili sami zbraněmi zadrženými Němcům nebo zachycením spojeneckých dodávek shozených pro Armee Secrete. Kromě rozdílů v politice zde byly i rozdíly v taktice. Armee Secrete prosazovala, že odpor by měl být v pohotovosti podpořit vylodění spojenců. FTPF prosazovali okamžitou kampaň rušení, sabotáží a napadání německých jednotek ze zálohy. Chtěli také vraždit jednotlivé německé důstojníky. Tuto taktiku de Gaulle odmítal.

Španělé, aktivní zejména na jihu a jihovýchodě, také vytvářeli své organizace, ačkoliv někteří jednotlivci bojovali ve francouzských jednotkách. Španělské formace byly uznány jako nezávislá, nicméně integrální, součást francouzského odporu v rámci CNR. Hlavní skupinou byla Union Nacional Espanola (UNE) vedená komunisty, zformovaná v listopadu 1942. V roce 1944 změnila svůj název na Agrupacion Guerrillera Espanola. Druhou organizací byla Alianza Democratica Espanola, která odmítala vedení komunistů a byla složena z anarchistů (CNT/FAI), socialistů (UGT/PSOE), levých a nezávislých republikánů a baskických a katalánských nacionalistů.

Maquis

Rozhodující moment pro expanzi odporu přišel v roce 1943 s přílivem nových rekrutů z řad uprchlíků z nucených prací. V červnu 1942 byl vydán výnos požadující francouzské dělníky pro německé továrny. Ten byl dále rozšířen založením Service du Travail Obligatoire (STO - Odbor pracovní povinnosti), aby bylo vyhověno vzrůstajícím požadavkům německého ministra práce. Lidé proti STO bojovali individuálním odpíráním, stávkami, a někdy dokonce rozhořčené davy osvobozovaly dělníky zatčené francouzskou policií. Také to představovalo důležitou přísadu při zakládání ozbrojených skupin na venkově, tzv. Maquis.

Mezi dubnem a prosincem 1943 bylo na útěku před STO 150 000 dělníků a do června 1944 jejich počet vzrostl na více než 300 000. Hnutí odporu povzbuzovalo k odpírání a poskytovalo přístřešek, zásoby a zbraně těm, kteří utekli do hor a na venkov. Maquis měli podporu rolnického obyvatelstva, znechuceného stálými rekvizicemi a uvaleními STO na pracující v zemědělství. S rozmachem síly partyzánů na venkově během roku 1943 započala nová divočejší fáze ozbrojeného boje, která konfliktem mezi Milicemi a Maquis stále více dostávala podobu občanské války.

Zatímco dlouhodobým plánem byla příprava národního povstání na podporu očekávaného vylodění spojenců, panovaly rozpory ohledně toho, jakou taktiku by bylo nejlepší mezitím používat. Někteří prosazovali shromáždit se do větších formací za účelem efektních lokálních povstání. Další předkládali argumenty pro menší mobilní jednotky dvaceti až třiceti mužů, jakožto jedinou životaschopnou taktiku. Tou správnou politikou byla nepochybně ta druhá. Ve třech případech, kdy se odpor na jihu shromáždil k vedení konvenční války, na Glierské plošině, ve Vercorsu a Mont Mouchet, byl početně i výzbrojí převýšen Němci. Španělé se účastnili těchto akcí, ale varovali před nimi - dobře věděli z bojů proti Frankovi, že lehce ozbrojené jednotky nemohou bojovat v konvenční válce bez podpory obrněných jednotek, dělostřelectva a letectva.

Přes tyto neúspěchy odpor způsobil 18 měsíců před dnem D masivní poškození infrastruktury a svazoval německou armádu ve Francii. Hnutí odporu bylo schopno neutralizovat železnice, průmyslové objekty a elektrárny mnohem snadněji než spojenecké letectvo. Jejich zpravodajské sítě, zpočátku Brity nepříliš ceněné, získaly rozhodující význam. Mezi červnem 1943 a květ-

nem 1944 bylo zničeno téměř 2 000 lokomotiv. Jen v říjnu 1943 bylo zaznamenáno přes 3 000 útoků na železnici, 427 vedlo k těžkému poškození a 132 vlaků vykolejilo. Na jihovýchodě byly sabotáže tak efektivní, že cesta z Paříže do Tolouse zabrala 3 dny!

I když byli partyzáni na severu méně početní, mezi dubnem a zářím 1943 bylo zaznamenáno přibližně 500 činů odporu (278 proti železnicím a jiné infrastruktuře), 950 Němců bylo zabito a 1 890 zraněno. V Normandii a Bretani vyhodili Španělé do povětří elektrické transformátory, železniční stanici a vnější rozvodnu a také část letiště. Bojovníci španělského odporu v Paříži zabili generála von Schaumberga, velitele Paříže a generála von Rittera, který měl na starost nábor nucené práce.

Osvobození

Efektivnost partyzánského tažení vedla Eisenhowera ke komentáři, že úsilí odporu okolo dne D mělo cenu plných 15 divizí pravidelné armády. Rovněž podpora Maquis severnímu výpadu 7. americké armády byla hodnocena jako 4 nebo 5 divizí pravidelných jednotek. Je nutné připomenout, že spojenecká vojska nikdy nevstoupila na jih země. Celá oblast západně od Rhony a jižně od Loiry byla osvobozena národním povstáním maquistů a stejně tak Bretaň, s výjimkou atlantických přístavů, obsazených silnými německými posádkami.

V oblasti L' Argie sehrál 14. sbor španělských partyzánů (zformovaný v dubnu 1942) klíčovou roli při vypuzení Němců. Mezi 6. červnem a srpnem 1944 zaútočil na německé konvoje a osvobodil několik vesnic před dobytím Foix, německého oblastního velitelství. Silná kolona Němců se pokusila o protiútok, padla ale do léčky. I přes svou logistickou převahu byla zadržena kulometnou palbou a 1200 Němců se vzdalo. Klíčovou roli sehrál jeden osamělý kulometčík, který držel svou pozici, zasypávaje Němce kulkami. Jeden bojovník odporu si vybavuje toho muže *„…střílejícího jako šílenec“*, a dodává jakoby na vysvětlenou *„…ale byl Španěl, guerillero“*. Spojenečtí pozorovatelé bitvy to komentují tak, že Španělé byli „naprosto perfektní partyzáni“.

Dalšími příklady přispění Španělů může být batalion Anarchist Libertad, který osvobodil Cahors a další města, a nebo účast 6 000 španělských partyzánů při osvobozování Toulouse. Jedno pozoruhodné střetnutí nastalo při pokusu Němců o ústup přes Gardareu, po pádu Marseilles. Skupina 32 Španělů a 4 Francouzů se pustila do kolony Němců (která se skládala z 1 300 mužů na šedesáti nákladních autech, s šesti tanky a dvěma samohybnými děly) v La Madeiline, 22. srpna 1944. Maquisté vyhodili do povětří silniční i železniční mosty a usadili se s kulomety v okolních kopcích. Bitva zuřila od 15 hodin až do poledne následujícího dne. 3 Maquisté byli postřeleni, 110 Němců bylo zabito, 200 zraněno a zbytek byl vzat do zajetí. Německý velitel spáchal sebevraždu.

Více než 4 000 Španělů se podílelo na povstání Maquis v Paříži, které začalo 21. srpna 1944. Fotografie je zachycují ozbrojené a přikrčené za barikádami ve scénách, které byste si mohli snadno splést s pouličními boji v Barceloně v červenci 1936. Zakrátko se jim dostalo podpory pravidelných jednotek z pláží v Normandii. První jednotky, které vstoupily do Paříže a dorazily k Hotelu de Ville, byly z 9. tankové roty, patřící k 2. francouzské obrněné divizi. Ale v čele jedoucí obrněné transportéry nesly jména bitevních polí španělské občanské války. Jejich posádky byly tvořeny Španěly, kterých ve 2. obrněné sloužilo 3 200. Mnozí z nich byli veteráni z 26. divize (Durrutiho kolona), kteří se v roce 1939 ve vězeňských táborech přidali k francouzské armádě a pokračovali v boji v Severní Africe.

Kapitán Raymond Dronne, velitel 9. roty, vzpomíná, že „velet“ španělským anarchistům *„bylo současně těžké i lehké“*. Podle jejich libertinských principů *„…bylo nezbytné, aby sami uznali autoritu svých důstojníků… chtěli znát důvod toho, co na nich bylo požadováno“*. Avšak,

Maquisté

„když už vám dali svou důvěru, byla naprostá a absolutní. Byli skoro všichni antimilitaristé, byli však velkolepí bojovníci, stateční a zkušení. Když se naší věci spontánně a dobrovolně chopili, bylo to proto, že to byla věc svobody. Byli skutečnými bojovníky za svobodu.“

9. rota vystupovala jako hlavní součást vojenské přehlídky Paříží a její tanky zastavily u Vítězného oblouku. Poté byli její členové svědky bojů u Moselle a byli první, kdo vstoupil do Štrasburku, za podpory americké pěchoty. Jejich boj skončil v německém Berchtesgadenu, Hitlerově „orlím hnízdě“. Po bojích v ulicích Barcelony, přes bitevní pole Španělska, Severní Afriky a Francie skončili jako vítězové v posledním úkrytu nacistické lůzy.

Epilog

Osvobození znamenalo krátké období euforie, kdy hnutí odporu přemostilo mocenské vakuum na jihu, vypořádalo se s kolaboranty a zbytky Milicí, zřídilo lokální výbory, aby řídily dodávky a znovuobnovily komunity na více rovnostářském základě. Obyčejní muži a obyčejné ženy měli v té době sami na starost své osudy. Tak to ale nezůstalo navždy. De Gaulle a jeho spojenci neměli žádný zájem na tom vidět jižní Francii ovládanou revolučními elementy. Příslušníci Maquis byli představováni jako hrozba, protože „armáda partyzánů je vždy armádou revoluční“. De Gaulle se obával revoluce v Toulouse, kde bylo 6 000 španělských partyzánů „stále naplněných revolučním duchem, který si přinesli zpoza Pyrenejí“. Aby se vyřešila tato explozivní situace, byla maquistům nabídnuta možnost volby mezi odzbrojením, nebo připojením k pravidelné francouzské armádě za účelem útoku na německé posádky v atlantických přístavech. To mělo také ukázat spojencům, že zde existuje řádná francouzská armáda, a není tedy důvod ke spojenecké okupaci, mělo to také odklidit ze scény ozbrojené skupiny, aby zatím mohlo dojít k hladkému předání moci gaullistům. Tohoto cíle bylo snadno dosaženo, protože de Gaulle upevnil svou pozici v klíčových částech odporu kontrolou nad dodávkami zbraní.

Maquisté

Dohromady zemřelo v táborech nebo při bojích v ozbrojených jednotkách 25 000 Španělů. Po německé kapitulaci v roce 1945 Španělé pochopitelně věřili, že spojenci obrátí svou pozornost k Frankovi, a ten bude bez německé a italské podpory rychle rozdrcen. Skutečně jich mnoho po celou tu dobu bojovalo v očekávání, že se vrátí do Španělska vyrovnat jisté nevyřízené účty. Aktivita antifašistických guerill ve Španělsku během války pokračovala. Exulanti v Alžírsku a Francii se zatím připravovali na návrat a shromažďovali zbraně „půjčené“ z amerických skladišť. Podobně, když 2. francouzská obrněná divize postoupila do severní Paříže, se k její 9. rotě potají připojilo 6 členů Durrutiho kolony, kteří se účastnili odporu v Paříži. Zatímco v 9. rotě bojovali po boku svých starých soudruhů, ukrývali zbraně a munici z bojišť do tajných skladů. Později je vyzvedli a vzali do Španělska.

Rok 1945 zastihnul Franka osamoceného, odsouzeného Británií, Ruskem a USA a vyloučeného ze Spojených národů. Britská labouristická vláda před svým zvolením v roce 1945 slíbila rychlé řešení španělské otázky. Historie však bohužel ukázala, že se jí nedalo věřit. Labouristická vláda zaujala ve Spojených národech vyčkávací taktiku, aby zabránila efektivní akci. Tvrdila, že celá věc je čistě záležitostí Španělů a že nemá vůbec zájem na tom, *„připustit a podnítit v zemi občanskou válku“*. Ekonomická blokáda a mezinárodní izolace mohla zničit Franka během několika měsíců, to ale Británie a USA nechtěly podpořit, i přes protesty jiných zemí, které prosazovaly, pokud to bude nutné, i ozbrojenou intervenci. Pro Británii a USA nepředstavoval stejně jako v letech 1936 - 1939 problém Franko, ale možnost „rudé“ revoluce španělské dělnické třídy. Tento postoj se ještě upevnil s nástupem studené války. Nastala postupná rehabilitace Franka, zakončená plným uznáním a začleněním do Spojených národů v roce 1955. Fašistické Španělsko tak zaujalo místo u stolu ne až tak nového světového řádu.

Už v roce 1945, kdy ještě někteří věřili, že by diplomacie mohla znovu nastolit republikánskou vládu, se mnoho militantů rozhodlo obnovit ozbrojený boj. Mezi lety 1944 a 1950 bojovalo ve Španělsku přibližně 15 000 partyzánů, kteří přivedli polovinu země do válečného stavu. Jenže i přes stávky v Barceloně a v Baskicku, kterých se účastnilo přes 250 000 lidí, byli lidé celkově unavení válkou a represemi a nebyli připraveni povstat. Nebo uvěřili, že Frankův režim padne pod diplomatickým nátlakem západních „demokracií“. Partyzáni zůstali osamoceni a nedostatečně vyzbrojeni v boji proti Frankově policii a vojenskému aparátu, který byl z druhé strany francouzských hranic vždy dobře zásoben informacemi o guerillových hnutích. Byl to nerovný boj. Jak si postěžoval Juan Molina: *„Věznice pohltily generaci bojovníků, tentokrát nenapravitelně poražených… Každá síla v životě má svoje meze a tyto meze byly více než překročeny hnutím odporu, jeho až nelidskou vytrvalostí. Muselo ale podlehnout“*.

Tito militanti dělnické třídy, kteří nosili zbraně po 10, či dokonce 20 let v boji proti fašismu a kapitalismu, si zaslouží mnohem více než jen připomenutí, i když i to jim zůstává odepřeno. Boj, ve kterém položili své životy, nekončí - zůstává na nás, abychom pokračovali v boji a udržovali naživu plamen odporu. ★★★

neznámý autor
z angličtiny přeložil Marek Vondra (FSA Zlínsko)

Nikdy se nevzdat

Život, boj a smrt španělského anarchisty Francisca Sabateho

Krátké mládí

Francisco Sabate Llopart se narodil 30. března 1915 v Hospitalitet de Llobregat, průmyslovém předměstí Barcelony. Jeho otec byl příslušníkem Guardia Urbana (dopravní policie), matka byla typická španělská žena v domácnosti. Francisco, známější pod katalánskou přezdívkou Sisco, Sisquet nebo El Quico, vyrůstal se třemi bratry a sestrou Marií. Dva z nich, José a Manuel, později rovněž bojovali ve hnutí odporu a oba v tomto boji položili své životy.

Francisco nevyrůstal v rodině s anarchistickými kořeny. Věčná chudoba, hlad a násilí v církví vedené „polepšovně", kam ho rodičě na nějaký čas odložili, ho však přiměla dívat se na realitu jinak. Poté, co se vyučil instalatérem, při první příležitosti vstoupil do místní organizace CNT - anarchosyndikalistického odborového svazu.

V roce 1932, když bylo Quicovi 17 let, jeho starší bratr José založil akční skupinu Los Novatos, která vstoupila do řad Iberské anarchistické federace (FAI). Quicovo mládí skončilo ve chvíli, kdy se přidal. Skupina se účastnila revolučních vystoupení z 8. prosince 1933, kdy byl na mnoha desítkách míst vyhlašován anarchistický komunismus. Francisco byl poprvé zatčen v květnu 1934, kdy se podílel na organizování ojedinělého autobusového konvoje tisíců dětí zaragozských anarchistů a anarchistek, vedoucích dlouhou generální stávku, kteří již byli téměř ekonomicky vyčerpáni a vyhladověni. Barcelonská CNT proto převzala děti do své péče, čímž uvolnila zaragozským ruce a umožnila jim zvítězit. Když 6. října 1934 vypuklo povstání v Asturii a na mnoha dalších místech Španělska, v Katalánsku skončilo neúspěchem, protože anarchisté a anarchistky se nehodlali přidat k nacionalistům a socialistům, kteří nepožadovali revoluční změny. Los Novatos se věnovali užitečné práci sbírání zbraní, které na ulicích a v kanálech odhodili prchající stoupenci katalánské nacionalistické levice.

Další zlom nastal v roce 1935, kdy byl Quicovi doručen povolávací rozkaz, ale Sabate pochopitelně nenastoupil. Dalo by se říci, že od této chvíle s krátkými přestávkami strávil prakticky celý zbývající život v ilegalitě. Všechny mosty zpátky do „normálního" života Sabate spálil ještě téhož roku, kdy provedl první úspěšnou bankovní loupež v městečku Gava. Peníze šly na konto Výboru pomoci politickým vězňům. Tehdy se také seznámil se svojí celoživotní partnerkou Leonorou Castells Marti. Po šesti měsících relativně poklidného života ale Španělsko explodovalo. 19. července 1936 povstala armáda pod velením fašistických generálů, kteří se rozhodli jednou provždy potlačit vzmáhající se emancipační snahy pracujících, zvláště pak anarchistů a anarchistek, kteří začali přímo ohrožovat existenci státu a kapitalismu ve Španělsku.

Leonora o této chvíli v jednom ze svých dopisů říká:

„Pamatuji si, jakoby to bylo včera. Po mnoha dnech mítinků, bez spánku a téměř aniž by pozřeli sousta, soudruzi přišli do malého domku,

F. Sabate v roce 1946

který jsme postavili s láskou a tvrdou prací. Francisco, vždy aktivní a statečný, ode mě odešel, mohla bych říci navždy... Revoluce začala - Francisco mě objal, já jsem ho krátce podržela v náručí a pak už byl pryč".[1]

Revolucionář a frontový bojovník

Proti fašistické reakci, před kterou vláda Lidové fronty kapitulovala, a dokonce nabídla jednomu z vůdců puče, generálu Molovi, křeslo ministra obrany a chtěla se s fašisty dohodnout, ale spontánně povstal španělský lid. Především anarchisté, anarchisky a anarchosyndikalisté, anarchosyndikalistky z řad CNT a FAI se rozhodující měrou podíleli na vytváření lidových milicí, které za cenu těžkých ztrát porazily armádu v celém Katalánsku, Aragonu, Levantě, Andalusii a centrálním Španělsku. Pokud by Frankovi okamžitě nezačala proudit vojenská a logistická pomoc z Itálie a Německa, jeho puč by nejspíše skončil během několika málo týdnů.

Na tomto zázraku „lidu ve zbrani" se podílel i Francisco. Skupina Los Novatos byla iniciátorem odporu v Hospitalitet de Llobregat a během jednoho dne se jí a stovkám dalších dobrovolníků podařilo dostat město pod kontrolu a ještě 19. června vyslala ozbrojený oddíl na pomoc soudruhům v Barceloně. Los Novatos poté téměř všichni odjeli na frontu v čele prvního dobrovolnického útvaru, tzv. Durrutiho kolony, vedené legendárním anarchistickým bojovníkem Buenaventurou Durrutim. Bratři Sabatovi se tak stali jedněmi z mnoha desítek tisíc anarchistických dobrovolníků a dobrovolnic, kteří v klíčových červencových a srpnových týdnech vytlačili jednotky pravidelné armády až k Zaragoze a osvobodili Katalánsko a většinu Aragonu.

V „republikánském" zázemí začaly statisíce pracujících - anarchistů, anarchistek i těch inspirovaných anarchistickými myšlenkami - uskutečňovat svoji představu o svobodné společnosti. Vprostřed chaosu občanské války se v Katalánsku a Aragonu, nejvyspělejších regionech, společnost ekonomicky a sociálně postavila znovu na nohy pomocí revolučních snah, v jejichž čele stály anarchistické myšlenky. Zatímco Francisco byl s bratrem na frontě, v zázemí začalo během několika málo dní vše normálně fungovat - až na to, že tisíce podniků a téměř všechna zemědělská půda se nyní nacházely přímo v rukou pracujících, kteří začali své samosprávné komunity propojovat do federativních celků.

Sabate se stal díky svým dovednostem zbrojířem kolony „Ascaso", později po militarizaci milicí 126. brigády 28. divize „Ascaso". Proslul tím, že často s přáteli zajížděl do měst za frontou a rekvíroval vládním byrokratům a politikům automobily, potřebné na frontě. Tak získal i „svůj" nákladní technický vůz, upravený z luxusní limuzíny De Soto, zaparkované před ministerstvem letectví v Barceloně.

Proti bolševikům a „demokracii"

Sociální revoluce v Katalánsku a Aragonu ale nakonec podlehla útokům republikánské vlády a zejména Komunistické strany podporované Stalinem, kterým sekundovali „realisté" a vládní kolaboranti z řad CNT, která již ztratila svůj anarchistický charakter. Vznikla „občanská válka v občanské válce", kdy v republikánské zóně statisíce anarchistů, anarchistek a anarchosyndikalistů, anarchosyndikalistek, kteří se nesmířili s „realismem" předáků organizace, znamenajícím zradu revoluce, bojovali skrytou válku s republikánskými i stalinistickými tajnými službami a policií.

Málo známou skutečností je to, že intervence Sovětského svazu znamenala i nerušené působení sovětské zpravodajské služby GPU v republikánské zóně. GPU pod velením generála Orlova ve Španělsku vytvořila paralelní policejní struktury, a dokonce svá tajná vězení a mučírny, přezdívané lidmi „Čeky". V nich mizeli nepohodlní oponenti republikánského režimu včetně mnoha anarchistů. GPU sekundovala republikánská Vojenská zpravodajská služba (SIM), vytvořená v roce 1937, která plnila stejnou roli.

Na frontě se konflikt projevoval například tím, že Komunistickou stranou dosazení důstojníci a političtí komisaři (posměšně přezdívaní „mandaríni") se snažili posílat anarchistické jednotky do likvidačních útoků. V prosinci 1937 republikánská generalita zahájila katastrofálně špatně naplánovanou ofenzívu u Teruelu, která předznamenala porážku republikánských sil. Přitáhla totiž pozornost armády nacionalistů k tomuto neuralgickému bodu aragonské fronty. Ten byl většinou hájen anarchistickými divizemi, jejichž zásobování zbraněmi a municí vlády premiérů Caballera a Negrína z politických důvodů úmyslně sabotovaly. Toto sektářství mělo značný podíl na pozdějším pádu aragonské fronty, který znamenal konec i pro republiku jako takovou.

Během teruelské ofenzívy tak u XX. armádního sboru byla jedna anarchistická rota vyslána do pasti, z níž se zachránilo stěží 20% mužstva. Tentokrát se z věci vyvinul skandál a generální štáb předvolal velitele a komisaře jednotky jménem Cariño, aby podali vysvětlení. Sabate a tři jeho přátelé se však nehodlali spokojit s oficiálním výsledkem vyšetřování, které Cariña zprostilo viny a počkali na něj během jeho návratu k jednotce. Cariño stačil sáhnout po zbrani, ale Sabate vystřelil jako první a neminul svůj cíl.

Když fašisté 22. února 1938 znovu dobyli Teruel a v materiálové bitvě na Ebru přišla republikánská armáda o zbytek rezerv, vojenská situace byla ztracena. Okolo Sabateho se stahovala síť vojenské tajné služby, a proto dezertoval a dal své schopnosti k dispozici organizaci v Barceloně. Jeho prvním úkolem bylo vysvobodit zraněného soudruha, který se nacházel v nemocnici pod dohledem agentů GPU, čekajících na jeho uzdravení, aby ho mohli převézt do svých mučíren a vyslýchat jej. Operace proběhla úspěšně a Sabate ji provedl společně se svým pozdějším spolubojovníkem Jaimem Pares Adan, známým pod přezdívkou El Abyssinio (Habešan). Následně oba osvobodili také čtyři anarchistické soudruhy, vězněné již od Májových dnů 1937.[2] Další akcí byl úspěšný atentát v Sabatově rodném městě na nenáviděného fašistu a šmelináře Justa Oliverase, kterému se podařilo přežít díky úplatkům vládě. Navzdory řadě varování totiž stále provozoval černý trh s potravinami, které prodával za astronomické ceny.

Při obstarávání falešných dokladů pro anarchistické dezertéry byl však v létě 1938 Sabate zatčen Vojenskou zpravodajskou službou. Ta ho okamžitě chtěla předat GPU. Regionálnímu výboru CNT se však podařilo intervenovat a dosáhnout, aby Sabate byl převezen do „obyčejného" vězení. Z rukou GPU by ho čekalo pouze mučení a smrt. Sabatemu se podařilo z vězení Modelo vykopat únikový tunel, který byl ale naneštěstí objeven dozorci. Uprchnout se mu podařilo až poté, co ve vězení s nejvyšší ostrahou ve Vic podplatil dozorce, aby mu umožnil návštěvu Leonory. Ta Sabatemu přinesla ruční granát a pistoli.

Během přesunu do bezpečného úkrytu byl zastaven trojčlennou hlídkou pohraniční policie (carabineros). Nemaje na vybranou, během předkládání dokladů vytáhl pistoli a všechny tři zastřelil. Bezpečné útočiště pak nalezl až na frontě u 121. brigády 26. Durrutiho divize. Několikrát se vyznamenal, a obdržel dokonce Medaili za hrdinství. Durrutiho divize jistila odchod půlmilionové uprchlické vlny z Katalánska v posledních dnech války a 10. února 1939 Sabate se svými soudruhy jako poslední překročil hranice do francouzského exilu.

Uprchlíkem ve Francii

Po porážce sociální revoluce i republikánských armád se v nuceném francouzském exilu octly statisíce uprchlíků, především z Katalánska a anarchistického a anarchosyndikalistického prostředí. Nestačilo martyrium, které si prožili během zimního pochodu smrti přes Pyreneje, pronásledováni fašistickými letadly:

„Z půl milionu španělských uprchlíků se anarchistům dostalo nejmenší ochrany: republikáni a socialisté nalezli snadný azyl v Mexiku a Jižní Americe. Namačkáni za strašlivých podmínek na pobřeží a ve vnitrozemí departmentu Roussillon, zaplatili dodatečnou krvavou daň (160 000 jich zemřelo následkem nemocí, podvýživy a zimy) za sociální revoluci a lhostejnost ostatních. Pomoc od francouzských soudruhů a části místního obyvatelstva okolnosti jejich pobytu zmírnila pouze nepatrně".[3]

Sabate se několikrát pokusil o útěk. Během posledního úspěšného pokusu ale narazil na nezájem místních obyvatel a jazykovou bariéru. Pro něj velice netypicky se nakonec vyhladovělý a vyčerpaný dobrovolně vrátil za ostnaté dráty.

„Mluvíte a mluvíte na ně a nikdo nerozumí, co říkáte, a oni hovoří a hovoří a vy vůbec nevíte, co mají na mysli!" [4]

Mezi maquisty

Po vypuknutí II. světové války sotva o půl roku později si francouzská vláda „Lidové fronty" vzpomněla na statisíce španělských antifašistů. Náhle se jí hodili jako kanonenfutr a zahájila proto nábor do Cizinecké legie a ženijních jednotek. Sabate přijal práci v továrně na výrobu výbušnin a munice.

Po porážce Francie a německé okupace si Sabate našel zaměstnání v továrně na výrobu strojů na spalování dřevěného uhlí. V roce 1941 se mu narodila dcera Paquita. Brzy se ale zapojil do hnutí odporu. 10. prosince 1942 byly při velké sabotážní akci zničeny dva sklady patřící k továrně na výbušniny v Angouleme. Není třeba dodávat, že se jednalo o stejnou továrnu, kde předtím pracoval Sabate... V roce 1943 se Sabatovi přestěhovali do Perpignanu a starosta vesnice Prades jim obstaral falešné doklady. Sabate začal pod pláštíkem instalatérské živnosti procházet podrobně celou hraniční oblast Vallespir a později se přidal ke skupině hnutí odporu převádějící uprchlíky z okupované Francie do Španělska. Naučil se tak nazpaměť znát všechny přechody Pyrenejí. Jednoho dne potkal v ulicích Perpignanu starého spolubojovníka z 26. divize, přezdívaného El Roset. Toto setkání se ukázalo být rozhodující pro zbytek jeho života. Přátelé a soudruzi se rozhodli vrátit do Španělska a bojovat. Vítězné mocnosti se totiž v obavách z nového vzestupu revolučního hnutí ve Španělsku rozhodly ponechat Frankovu diktaturu na pokoji, i navzdory tomu, že Franko např. vyslal na Východní frontu dobrovolnickou tzv. Modrou divizi, která bojovala po boku wehrmachtu.

Zpátky do Španělska!

Ihned po porážce hitlerovského Německa v květnu 1945 Sabate napnul všechny síly pro zorganizování hnutí odporu ve Španělsku. Do hnutí se rovněž vrátily stovky těch, kteří dříve vstoupili do cizinecké legie a vojsk generála de Gaulla a nyní byli více než kvalifikovaní pro svůj úkol. Není nezajímavé, že tanky 2. obrněné divize generála Leclerca, které jako první vjely do osvobozené Paříže, nesly na pancíři anarchistům povědomé nápisy jako „Guadalajara", „Durruti" nebo „Ascaso".[5]

V květnu 1945 se v Paříži konal I. poválečný kongres Španělského libertiského hnutí v exilu (MLE - viz níže), který do Španělska vyslal delegaci. Jedním z jejích osobních strážců byl i Sabate. Rychle se zorientoval, zjistil, že organizace v podzemí spíše přežívá, než aby byla aktivní, a rozhodl se jednat. Svolal staré soudruhy na tradiční místo do hor poblíž Barcelony a tam jim objasnil svou taktiku - nebude působit jménem ilegální politické organizace, protože by způsobil zbytečné obtíže, ale bude pracovat v její prospěch. Soudruzi s tím souhlasili a na místě dohodli řadu dalších kroků. Mezi nimi vyčnívaly „atentados justicieros" - odvetné atentáty proti fašistickým celebritám a udavačům.

Proti byrokratům

Sabate měl v řadách CNT ve Španělsku mnoho příznivců, horší to ovšem bylo s exilovým hnutím. CNT se během sociální revoluce 1936-1939 zpronevěřila anarchistickým kořenům a ideálům a mj. nominovala zástupce do katalánské i centrální vlády.[6] Po roce 1945 existovala v rámci tzv. Španělského libertinského hnutí (MLE), vzniklého v roce 1938 sloučením všech „libertinských" organizací a odborů do jednoho celku (CNT, anarchistická federace FAI a federace anarchistické mládeže FIJL). Vytvořeno ve jménu vyšší „efektivity" a koordinace aktivit, MLE rychle zdegenerovalo do stranické struktury, potlačující disidentské hlasy, které kritizovaly podporu CNT a FAI republikánskému státnímu kapitalismu.

Vedoucí složky MLE měly situaci usnadněnu deziluzí a pasivitou členské základny, způsobenou hořkostí porážky sociální revoluce. Vůdci organi-

Skupina soudruhů a bojovníků - duben 1947, kdesi v Pyrenejích
zleva: Celedonio García Casino, José Lluis Facerías a Enrique Martínez Marín

zace se stavěli na odpor vytvoření jakéhokoli hnutí odporu ve Španělsku, které by nebylo pod jejich přímou kontrolou. Mocenské ambice a vnitřní neshody tak znemožnily vybudovat anarchistické hnutí odporu ve Španělsku a situaci „zachraňovaly“ individuální a skupinové aktivity lidí jako byl Sabate. Taktika CNT zacházela až do takových absurdit, že do ilegálních operací do Španělska byli vysíláni lidé, kteří se předtím pohybovali v prostředí legální organizace MLE.

„Lidé, kteří neměli ani ten nejmenší úmysl zúčastnit se guerillových operací, se podíleli na jejich plánování“, píše v této souvislosti Sabateho životopisec. *„Legální politická organizace... kontrolovala sestavování ozbrojených skupin a zatvrzele ignorovala skutečnost, že se v jejích řadách nacházejí informátoři, šarlatáni a pokrytci všeho druhu, zatímco administrativa se nacházela v rukou politických byrokratů, což bylo šílenství nejhoršího druhu“.*[7]

Ze samotné logiky ilegální činnosti vyplývá několik prostých zásad a jedna z nich říká, že hnutí odporu se musí skládat ze vzájemně zakonspirovaných víceméně autonomních skupin a politickou a ilegální práci je nutno z bezpečnostních důvodů přísně oddělit. Vedení MLE na toto nedbalo a výsledky byly nasnadě.

Sabate mezitím začal usilovně budovat infrastrukturu hnutí odporu. V Hospitalitet společně s „Habešanem“ provedli několik odvážných loupeží proti bohatým fašistům, a získali tak množství potravin a peněz. Na odchodě zanechali vzkaz následujícího znění (například u známého fašisty Manuela Garrigy):

„Nejsme zloději, ale bojovníci anarchistického hnutí odporu. To, co jsme si právě vzali, pomůže zatím jen malou měrou nasytit sirotky a hladovějící děti těch antifašistů, keré jsi ty a tobě podobní zastřelili. Jsme lidé, kteří nikdy nebudou žebrat o to, co jim náleží. Dokud to bude v našich silách, budeme stále bojovat za svobodu španělské pracující třídy.

Co se týče tebe, Garrigo, přestože jsi vrah a zloděj, ušetřili jsme tě, protože my, anarchisté, si ceníme lidského života, což je něco, čemu ty v žádném případě nemůžeš porozumět“.[8]

První akce

20. října 1945 provedla Sabateho akční skupina svou první operaci: v Barceloně úspěšně osvobodila dva vězně z řad CNT, kteří byli odsouzeni k smrti. Akce se neobešla bez přestřelky, během níž zastřelili jednoho policistu. Sabate mezitím vyhodnocoval situaci v Barceloně. Tamější policie pod vedením komisaře Eduarda Quintely měla ilegální CNT doslova pod drobnohledem kvůli aktivitám udavače a dvojitého agenta Eliseo Melise, který byl již před občanskou válkou zapojen do CNT, a pak se rozhodl hrát vlastní špinavou hru s policií a organizací. Sabate proto po návratu podal podrobnou zprávu.

Sabate se po načerpání sil neprodleně vrátil s novou skupinou. 21. dubna 1946 však došlo v horské vesničce Baňolas k incidentu, kdy jeho spolubojovník Ramon Vila Capdevila musel zastřelit policistu, příliš razantně požadujícího doklady. Následně se 2. května sám v Barceloně ocitl tváří v tvář jisté smrti, když na něj policie na základě Melisových informací nastražila past. Podařilo se mu uprchnout, ale 9. května byl v boji zabit jeho soudruh Jaime Pares Adan, „Habešan“. Zatčen byl i El Roset, který ale se železnými nervy při tajné rekognici na ulici popřel Sabateho identitu a zachránil mu tak život.

V říjnu 1945 a dubnu 1946 byly pozatýkány dva kompletní ilegální Národní výbory CNT. Aktivity udavačů a děravost oficiální linie MLE se staly nesnesitelné. V březnu 1947 se Sabate podílel na vytvoření samostatného Libertinského hnutí odporu (MLR), odděleného od oficiální organizace ve Francii, která s tím samozřejmě vyslovila nesouhlas. MLR se nicméně začalo dostávat podpory mnoha soudruhů, kteří se postavili proti byrokratickému vedení.

12. července 1947 MLR provedlo velkou a úspěšnou akci. Tříčlenná skupina pod vedením Manuela Pareja zlikvidovala hlavního dvojitého agenta a udavače frankistické policie Elisia Melise. Při této příležitosti MLR vydalo následující komuniké:

„V budoucnu budeme na vládní terorismus odpovídat lidovým terorismem. Na vražedné kulky uniformovaných střelců odpovíme pistolemi a samopaly MLR. Lidé z MLR budou vykonávat rozsudky nad zrádci přesně tak, jak učinili v případě nechvalně známého Elisio Melise 12. července ve 13:00 na Calle Montalegre v Barceloně“.[9]

Sabateho lehký minomet, sloužící k vystřelování svazků letáků - foto tajně učiněno v Barceloně v roce 1955

Potíže ve Francii

Pomsta byrokratů za založení nezávislého MLR byla sladká: delegátům MLR upřeli hlasovací právo na II. kongresu španělského libertinského hnutí v exilu, který se konal v Toulouse v říjnu 1947. Vedení sice vydalo bombastické proklamace k zintenzivnění aktivit ve Španělsku, ale dokonce ani nedovolilo prodiskutovat otázku budoucí role MLR.

Sabate v této době na rozdíl od byrokratů jednal. Zakládal sklady zbraní a materiálu v jižní Francii a pomáhal vyprovázet další akční skupiny do Barcelony. Mezitím ale v noci ze 6. na 7. května 1947 přepadla skupina hnutí odporu továrnu Rhone-Poulenc v Lyonu s úmyslem odcizit značný obnos z trezoru. Jeden z hlídačů ale zahájil palbu, a byl v nastalé přestřelce zabit. Stopy policejního vyšetřování vedly k Sabatemu. 15. května Sabate uprchl hlídce pohraničníků, která zastavila jeho auto. Policie u něj provedla domovní prohlídku. Nakonec byl v nepřítomnosti odsouzen ke třem letům vězení za nezákonné držení zbraní a výbušnin, nalezených v domku Sabatových v Mas Casenove Loubette.

Teror v Barceloně

Francisco byl ale mezitím znovu ve Španělsku. Tentokrát na začátek roku 1949 připravil sérii odvážných bankovních loupeží, aby pomohl projektu na pomoc politickým vězňům CNT, jejichž kompletní seznam tajně připravil Francisco Ortovig Ballester, který byl právě propuštěn. Policie ho nicméně znovu zatkla a mučením donutila prozradit místo další schůzky se Sabatem. Pak přichystala past.

Schůzka se konala 26. února 1949 v Cine America na Avenida Marques del Duero. Bratři Sabatové ale přišli po zuby ozbrojeni, čekajících agentů si všimli jako první, zahájili palbu, jednoho zabili, dalšího těžce zranili a uprchli.

Ve stejné době se bratři Sabatové dostali do kontaktu s další akční skupinou Los Maňos, kterou vedl Wenceslao Gimenez Orive. Společně vypracovali plán na likvidaci šéfa barcelonské policie Eduarda Quintely. 2. března 1949 past sklapla v Calle de Marina. Soudruzi předstírali poruchu auta, Quintelův vůz musel přibrzdit a v tu chvíli před něj vběhl Sabate a rozstřílel jej samopalem. Akci jistili dva ozbrojení soudruzi v dalším automobilu. K velkému Sabatově zklamání v autě vinou neuvěřitelné náhody neseděl Quintela, ale dva vysocí funkcionáři barcelonské fašistické falangy. Fašistický tisk je označil za „nevinné oběti“, ale skutečností je, že Sabateho kulky rozhodně našly svůj cíl.

Tento neslýchaně odvážný atentát vyvolal několikatýdenní policejní zátah. Policejní důstojníci žili ve smrtelném strachu a aby zabránili vyhození policejního ředitelství do vzduchu, nacpali sklepy zadržovanými antifašisty. Pamětníci vzpomínali, že se policisté každý večer loučili, jako by to mělo být naposledy. Akční skupiny však nepodlehly nátlaku a Orive například proslul tím, že z automobilů střílel na policisty strážící vchody do bankovních domů.

9. března 1949 se nicméně policii podařilo zaskočit José Sabateho a na anonymní udání, že v domě přespávají příslušníci hnutí odporu, zaútočila na byt na Calle Sanjurjo 40. Jose Sabate však stačil sáhnout po zbrani a jako zkušený střelec znovu ranou do hlavy zabil prvního policistu v řadě. Zbylí na chvíli propadli panice, Josemu se nakonec těžce zraněnému podařilo opustit dům. Uběhl ještě patnáct kilometrů, přeplaval řeku Llobregat a nakonec našel útočiště v domě jednoho soudruha. Po 48 hodinách ho tam našel Francisco a po řadě dramatických okolností se mu podařilo dopravit Sabateho do Francie.

V květnu 1949 překročila hranice další akční skupina v čele se zkušeným guerillovým bojovníkem Jose Lluis Faceriasem (Face). Přestože na ni policie uchystala léčku, podařilo se jim uniknout. Pak se přidala k řadě již fungujících anarchistických akčních skupin - Sabateho, Pedra Adrover, Francisca Martinez a dalším.

V této době Bolívie, Peru a Brazílie obnovily diplomatické vztahy s režimem generála Franka a Sabate společně s Adroverem provedli pumové útoky na jejich konzuláty. 30. května odpálili další bombu na Plaza de Cataluňa u příležitosti návštěvy generála Franka v Barceloně a 3. května další v barcelonské katedrále - symbolu církevní reakce. Stejně jako během útoků na konzuláty nebyl nikdo nezúčastněný zraněn. Tyto aktivity, které Komunistická strana odsoudila jako „fašistické provokace“, způsobily odvolání barcelonského policejního komisaře Chinchilla.

Sabate se vrátil do Francie za rodinou načerpat síly, ale 4. července ho za pomoci psů zadržela jednotka pohraničníků a dodala k soudu v Perpignanu, kde byl nakonec odsouzen na šest měsíců za držení zbraní a výbušnin.

Likvidace

V srpnu 1949 se Anarchistická obranná komise v exilu ve spolupráci s akčními skupinami rozhodla zreorganizovat jejich strukturu. Skupin bylo tak mnoho a velkých, že jejich logistika a konspirace začaly být problémem. Byla proto zahájena masivní infiltrace zásobovacích a nových akčních skupin do Barcelony. Policie zpanikařila a v předtuše vážných problémů se rozhodla rychle zlikvidovat bez soudu tolik bojovníků hnutí odporu, kolik bude možné.

Naneštěstí to vedlo k téměř úplnému zničení akčních skupin z Barcelony, které v řadě tvrdých střetů přišly o řadu militantů. Ve skupině, kterou vedl Ramon Vila Capdevila a která se dostala do problémů, se nacházel i benjamínek Sabateho rodiny, Manuel. Navzdory Franciscovým varováním, že není pro takové akce vycvičen, odjel bez jeho vědomí do Španělska a nakonec byl zatčen a ještě v roce 1949 popraven.

V září až říjnu 1949 vedly akční skupiny tvrdý boj s policií a 17. října se policistům podařilo vystopovat samotného José Sabateho. Ráno sice fašisté utrpěli neúspěch, když se akční skupina, která si přišla doplnit zbraně a munici do odhaleného a střeženého skladu zbraní a výbušnin, dokázala beze ztrát prostřílet na svobodu, ale odpoledne bylo pro hnutí odporu tragické. José Sabate byl obklíčen na Calle Trafalgar. Podařilo se mu znovu jednou ranou do hlavy zastřelit prvního útočícího policistu a těžce zranit dva další, ale nakonec podlehl zraněním, které mu způsobily policejní posily.

Tři dny předtím ale José Sabate s ještě jedním soudruhem provedli svoji poslední, o to však úspěšnější, akci. Přepadli vozidlo jedné stavební společnosti převážející výplaty a získali pro hnutí odporu tehdy astronomickou částku 734 tisíc peset.

V lednu 1950 pak policie po boji zlikvidovala skupinu Los Maňos. Wenceslavo Gimenez Orive poté, co vystřílel náboje, duchapřítomně polkl kyanidovou kapsli. Bylo mu dvacet osm let.

Několikrát již bylo zmíněno jméno anarchisty Ramona Vila Capdevila. Jednalo se o bojovníka hnutí odporu stejně úspěšného a zapáleného jako Sabate, jehož příběh by vydal na samostatnou knihu. Přezdívaný El Caraquemada (spálená tvář) kvůli jizvám, způsobeným zásahem blesku v mládí, byl nepřetržitě aktivní v hnutí odporu od roku 1945 až do srpna 1963, kdy podlehl v přestřelce s hlídkou pohraničníků. Pracoval většinou osamoceně a podařilo se mu provést nesčetné sabotáže, přepady bank a přímé akce proti fašistickému režimu.

Další problémy ve Francii

18. ledna 1951 došlo v Lyonu na Rue Duguesclin k přepadení poštovního vozu převážejícího hotovost. Když se pachatelé snažili otevřít dveře, na scéně se objevili dva strážci a vytáhli zbraně. Pachatelé naskákali zpátky do auta a ústup kryli střelbou ze samopalů. Jeden ze strážců byl na místě zabit a zranění podlehla také 63letá náhodná kolemjdoucí. Policie okamžitě prohlásila, že za přepadením stojí „španělský gang“ a bez jakýchkoli důkazů vyhlásila pátrání po Franciscovi a dalším španělském anarchistovi. Frankistické úřady vycítily příležitost a uspořádaly nenávistnou novinovou kampaň, která nakonec dosáhla svého. 3. února byl zatčen sekretář Španělského libertinského hnutí v exilu (MLE) Jose Peirats a věc byla proměněna v senzaci. Bublina nicméně splaskla. Peirats musel být propuštěn a Sabate, který se 2. února nacházel v Dijonu, místě přikázaného pobytu, se dobrovolně dostavil k soudu, aby odmítl vznesená obvinění. Sabate byl zadržován čtyři dny bez sdělení obvinění, pak na něj byla uvalena „preventivní vazba“ a následně byl převezen na stanici v Rue Vauban, kde byl nelidsky mučen, až se pokusil spáchat sebevraždu skokem z okna a podepsal dokument, který policie vydávala za jeho přiznání.

Již 10. února dosáhli právníci zproštění obvinění a obvinili naopak policii z násilí proti zadrženému. Sabate byl ještě delší dobu zadržován, ale vyšetřování proti němu nepřineslo žádné důkazy a 13. listopadu 1951 byl propuštěn na svobodu.

V Barceloně se mezitím v únoru a březnu rozpoutalo lidové hnutí proti neustálému zdražování městské hromadné dopravy, které vyvrcholilo desetitisícovými pouličními demonstracemi a generální stávkou. 13. března vyšlo do ulic 150 000 lidí během dosud nejmasovějšího protestu proti frankistickému režimu. Vláda povolala 3 000 příslušníků pohotovostních oddílů a do přístavu vpluly křižník a dva torpédoborce s jednotkami námořní pěchoty. Přestože se Sabate nacházel ve francouzském vězení, barcelonští pracující na něj nezapomněli. Během stávky byly v Barceloně rozšířeny tisíce letáků zesměšňujících Franka a zároveň oslavující Sabateho a jeho spolubojovníka Faceriase.

Znovu do boje!

Výsledkem Sabatových problémů ve Francii bylo, že žil pouze nadějí na brzké zformování efektivního hnutí odporu ve Španělsku. Pracoval na věci déle než šest let, ale organizace MLE ve Francii zůstala beznadějně zaostalá a byrokratická. Neschopnost oficiální organizace dospěla tak daleko, že na jaře 1955 Sabate a další soudruzi nevydrželi nečinnost, založili vlastní organizaci „Anarchosyndikalistické skupiny“ a připravili první vydání listu „El Combate“ (Boj) s podtitulem „Kultura a akce“.

Sabate, který prosazoval pouze ty plány, na nichž byl připraven se osobně podílet, dorazil 29. dubna 1955 znovu do Barcelony ve čtyřčlenné akční skupině, bohatě vybavené penězi, tiskovinami i zbraněmi. 30. dubna skupina unesla taxík a po celém městě rozšířila El Combate - a několik výtisků také poslala poštou na ředitelství policie. Později začala mírně navlhčené balíčky tiskovin umisťovat na střechu autobusů a tramvají. Jak papír postupně schnul, rozletovaly se noviny po celém městě.

Francisco Sabate v Pyrenejích v únoru 1957

Na přechodech hor Sabate používal svoji mulu pro transport zbraní a materiálu - fotografie z roku 1947 na farmě v Coustouges, necelý kilometr od španělské hranice

Několik dní poté provedli další velkou bankovní loupež. Za bílého dne přepadli Banco de Vizcaya na Calle Muntaner a odnesli si ohromnou sumu 700 000 peset. Pak nějakou dobu strávili v úkrytu, aby se vyhnuli následné policejní razii. Ta ovšem odhalila ilegální tiskárnu novin CNT „Solidaridad Obrera“. Když se Sabate následně chtěl kvůli tomu setkat se sekretářem Regionálního výboru CNT, vešel do policejní pasti. Podařilo se mu ale prostřílet pomocí samopalu Thompson, který nosil neustále pod kabátem, přičemž zastřelil jednoho policistu.

Sabate sebou přivezl také lehký minomet, který zkonstruoval během nuceného odpočinku ve Francii. 28. září 1955, během Frankovy návštěvy v Barceloně, z něj poprvé vyzkoušel vystřelování svazků letáků. Mezitím v červenci vyšlo druhé číslo ilegálního El Combate a v říjnu třetí.

Kromě publikačních aktivit Sabate uplatňoval dovednou sabotážně-propagační techniku. Nahrával na magnetofonový pásek podvratné projevy, napojil se na vedení rozhlasu po drátě nebo vnitřních komunikačních okruzích v továrnách, a dělníci v kantýně pak během oběda náhle vyslechli dosti nestandardní vysílací program. Sabateho jméno se stalo proslulým a režim z něj vyrobil „veřejného nepřítele číslo jedna“.

Sabate však znovu musel čelit útokům byrokratických vůdců MLE ve Francii. Po obvinění z „nedisciplinovanosti“ následovaly dokonce fámy, šířené členy exilové FAI, že chystá „rozkol“ ve hnutí. Ve hnutí ovšem již reálný „rozkol“ dávno existoval - mezi těmi, kteří obnovili boj za svobodu španělského lidu a těmi, kteří si zvolili pohodlnou pasivní legální existenci ve francouzském exilu.

Sabate se znovu vrátil do Barcelony, tentokrát se starým soudruhem José Luis Faceriasem. Ten se mu ale přiznal, že se před odjezdem setkal s vůdci MLE v Toulouse a Sabate tuto skutečnost kvůli jejich pomluvám a zlovolnosti nepřenesl přes srdce a museli se rozloučit. Po rozchodu s Faceriasem se Sabate rozhodl především šířit anarchistickou tištěnou propagaci. 21. března 1956 znovu obelstil smrt. Naprostou náhodou se na něj pověsil policejní inspektor Jose Gomez de Lazaro, kterému Sabate přišel podezřelý. Francisco si ale povšiml svého stínu, počkal

v záloze a inspektora, který sáhl po zbrani, musel zastřelit. Policie následně pochopila, že Sabate je v Barceloně a zahájila rozsáhlou pátrací akci.

23. května 1956 Sabate společně s dalším anarchistou Angelem M. provedli úspěšný přepad pobočky Centrální banky na Calle Fusina, který hnutí vynesl další statisíce peset.

Po krátkém intermezzu se Sabate v listopadu 1956 znovu vrátil do Barcelony. 22. prosince 1956 provedli svou největší loupež, když přepadli pobočku stavební firmy Cubiertas y Tejados a zmocnili se výplat. 25. prosince Sabate opět unikl jisté smrti, když na jednom bezpečném místě již čekala policie, která předtím zatkla Angela M. a mučením z něj dostala informace. Po řadě nebezpečných útěků a přesunů se Sabate 6. února 1957 rozhodl vrátit do Francie pro nové síly a zásoby. Společně se spolubojovníkem El Asturianem a soudružkou Marií nesli veškerý zbytek vyvlastněných peněz - více než půl milionu peset. Přestože El Asturiano nakonec zradil a pokusil se ukrást peníze a Sabateho s Marií zabít, cesta skončila dobře. Sabate ušetřil život svého zrádného společníka a nechal ho na hranici jít. Pak už se nikdy neviděli.

Francisco znovu zesměšnil kompletně zmobilizovanou katalánskou policii a četnictvo. Fašisté ale udeřili přes hranice. Během mučení prozradil Angel M. polohu Sabateho hlavního skladiště zbraní a fašistická policie s radostí tuto informace přes Interpol zaslala svým francouzským kolegům. Přestože byl na Sabateho vydán zatykač i ve Francii, poslal do Španělska zbytek z loupeží, asi 300 000 peset, protože bylo naléhavě potřeba peněz na pomoc početným politickým vězňům. Pak se přihlásil soudu a hájil proti obvinění z nezákonného držení zbraní a výbušnin.

Přestože policie neměla žádné důkazy, že sklad patří Sabatemu, byl odsouzen k osmi měsícům. 12. května 1958 byl opět na svobodě. Mezitím v Barceloně padl hrdinskou smrtí Jose Lluis Facerias, s nímž se Sabate rozešel ve zlém a až do smrti toho oba dva litovali. Francisco začal znovu připravovat s pomocí řady soudruhů další výpravu do Barcelony. Rozhodl se však dát exilovému hnutí ještě jednu šanci a počkal do září 1959 na X. Mezikontinentální kongres skupin MLE-CNT v Toulouse. Musel se kromě toho ještě zotavit z komplikované operace žaludečního vředu. K jeho nesmírnému zklamání se ale na kongresu opět dočkal pouze žvanění a deklarací.

Nakonec se k tomu přidalo i obnovení obvinění z loupeže v továrně Rhone-Poulenc. Rozhodnutí bylo jasné: zpátky do Španělska, pryč od politiků a byrokratů, kteří sami seděli v kancelářích, zatímco on cedil krev v ilegálním hnutí odporu. 1. prosince 1959 Francisco zatelefonoval příteli do Paříže: *„Pozdravuj všechny. Děkuji za všechno a uvidíme se příště... pokud nějaké bude“.*[10]

Hranice překročil u Coustouges na konci prosince v pětičlenné akční skupině. V sobotu 3. ledna ale byla skupina lokalizována četníky, kteří přivolali celý armádní prapor jako posilu. Sabate a jeho soudruzi byli obklíčeni na statku Clara mezi Baňolas a Geronou. Vojáci překvapivě zaútočili a Francisca zasáhly dvě kulky do nohy a hýždí. Jeho soudruh byl na místě zabit. Poté, co podle dobové zprávy velitel praporu nechal rozdat „množství alkoholu“, vojáci v půl šesté večer podnikli rozhodující útok. Anarchisté ale na odlákání jejich pozornosti vyhnali ze chléva krávu a sami se pokusili proniknout pod pláštěm tmy kordonem četníků. Podařilo se to pouze Sabatemu, který se ve tmě málem srazil s poručíkem četnictva Franciscem Fuentesem, kterého jednou ranou zastřelil.

1 – Antonio Miracle Quitart – jeden z bojovníků hnutí odporu, který spolupracoval se Sabatem
2 – El Catala – 3/6 1949 se vyhnul zatčení spolknutím kyanidové kapsle
3 – Jaime Pares Adan, přezdívaný Habešan – zavražděný policií v Barceloně 9/5 1946
4 – Welceslavo Gimenez Orive – padl v přestřelce s policií 9/1 1950 v Barceloně
5 – Ramon Vila Capdevila – působil v hnutí odporu až do r. 1963, kdy padl v přestřelce s četníky

Těžce zraněný dokázal neuvěřitelné - setřásl několik set mužů, kteří ho pronásledovali. Uběhl asi třicet kilometrů do Fornells de la Selva, kde unesl lokomotivu osobního vlaku. S ním ujel dalších osmdesát kilometrů směrem k Barceloně, jeho milované Barceloně. Dovlekl se až na úbočí Sierra de Montseny a rozhodl se vyhledat lékaře ve městečku San Celoni. Jedna stará vesničanka mu podala láhev vína a prozradila adresu místního lékaře. El Quico ale v horečkách přehlédl číslo domu a zazvonil u dveří muže jménem Francisco Berrenguer. Ten cizince nepozval dál, ale poté, co zahlédl pod jeho kabátem samopal, vrhl se na něj a začal volat o pomoc. Nedaleká četnická hlídka přispěchala na místo činu. Sabate ještě stačil vypálit z pistole Colt a těžce zranit jednoho četníka, na samopal už nedosáhl. Pak ho zasáhly dvě kulky. V půl deváté ráno 5. ledna 1960 tak skončil pamětihodný život Francisca Sabate Llopart. Sabate byl pochován na místním hřbitově v nevysvěcené půdě.

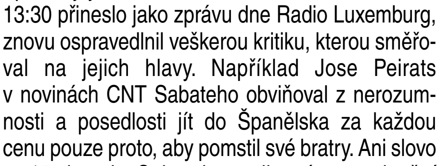
Poslední rána

Sabateho zabili fašisté, ale hrob mu vykopali byrokrati a politici z vlastního exilového hnutí. Způsob jejich reakce na Sabateho smrt, kterou ve 13:30 přineslo jako zprávu dne Radio Luxemburg, znovu ospravedlnil veškerou kritiku, kterou směřoval na jejich hlavy. Například Jose Peirats v novinách CNT Sabateho obviňoval z nerozumnosti a posedlosti jít do Španělska za každou cenu pouze proto, aby pomstil své bratry. Ani slovo o 15 letech Sabateho usilovné organizační a ilegální práce na budování hnutí odporu. Ve srovnání s tím jsou urážky fašistického tisku, hovořící o „Smrti bandity“ bezvýznamné. Sabate byl rovněž na stránkách CNT po smrti obviňován, že používal lidi jako „kanonenfurt“ pro své nezodpovědné aktivity. Nejstrašnější nehoráznosti přišly ze směru, odkud by je snad nikdy nečekal.

Jediná objektivní zpráva, která projevila sympatie s jeho nesmiřitelným bojem proti fašistické tyranii se kupodivu objevila pouze ve večerním vysílání Radia Bělehrad, kde korespondence Rade Nikolić ocenil Sabateho statečnost. Nejlepší Sabateho epitaf ale byl sestaven dávno před jeho smrtí. Tato slova Felipe Alaiz de Pablo byla otištěna v Solidaridad Obrera v roce 1952:

„Správně nebo špatně, dychtiví po slávě a historickém uznání, ale spíše nikoli, patrně spíše sentimentálně než chladně se přiklánějící k totálnímu nihilismu, pravděpodobně pohrdající stádní a pasivní masou, které se obětují, aniž by od ní očekávali pomoc, spíše oddaní anonymitě než vyvolávání zbožné úcty - protože náboženství jsou založena na spektakulární oběti jednoho - pouze jednoho - kvůli pohodlí a pasivitě zbytku - bojovníci, stojící tváří v tvář nebezpečí - věnují své životy naší věci a svými životy také platí.

Ti vytrvalí končí v rukou teroristického státu, zatímco teroristični, ale pasivní ideologové a terorem inspirované masy se drží stranou od nebezpečí, i když aplaudují osamoceným bojovníkům, tito zdvořile zpomalení lidé se ale nikdy sami nezúčastní boje“.[11]

José a Manuel Sabatové – Franciscovi bratři – starší José padl v boji s policií 17/11 1949 v Barceloně a nejmladší Manuel také padl v boji

Jak uvádí Sabateho životopisec, *„největší poctou Sabatemu ale byla skutečnost, že jeho nepřátelé ve Španělsku jeho porážku slavili medailemi a poctami, prokazovanými policii. Tisk přinesl úplné zprávy, které mu dodalo policejní ředitelství a direktoriát bezpečnosti. Všechny se o padlém nepříteli zmiňovaly jako o strašlivém banditovi Franciscovi Sabate Llopart“.*[12] ★★★

Poznámky:

1) Antonio Tellez: Sabate - městská guerilla ve Španělsku,ed. Elephant 1985, reprint, vydáno v Katánii 1988, dosud nevydaný český překlad Anarchistické knihovny FSA, kapitola 1, str. 9.
2) Tzv. Májové dny 1937 byly vyvrcholením vládních útoků na sociálně-revoluční snahy pracujících v Katalánsku, podnikané většinou v rámci anarchistických organizací. Policejní útok na zkolektivizovanou telefonní ústřednu vyvolal rozsáhlé pouliční boje, v nichž anarchisté nakonec obsadili téměř celé město. Navzdory stažení anarchistických sil republikánská vláda nerespektovala dohodnuté příměří a ještě zintenzívnila represe. Májové dny v Barceloně vedly k pádu centrální vlády premiéra Larga Caballera a sestavení nového kabinetu Joaquína Negrína, exponenta Moskvy a Komunistické strany.
Májové dny v Barceloně 1937 jsou dramaticky popsány v knize George Orwella „Hold Katalánsku“. Bolševická propaganda je stále portrétuje jako trockisticko-anarchistické kontrarevoluční spiknutí. Podobně nekritickou interpretaci přejímá i většina akademických historiků.
3) Alexandre Skirda: Facing the Enemy - A History of Anarchist Organisation from Proudhon to May 1968, transl. Paul Sharkey, 2002 AK Press, Edinburgh, str. 162
4) Tellez, str. 16
5) Skirda, tamtéž, str. 163. Francisco Ascaso byl významný anarchistický aktvista a bojovník, společně s Durrutim člen proslulé akční skupiny Los Solidarios. Padl v boji během červencové revoluce v roce 1936 při dobývání barcelonských kasáren Atarazanas. Guadalajara bylo místo bitvy mezi republikánskými a italskými intervenčními jednotkami v roce 1937, během níž byly „černé košile“ na hlavu poraženy.
6) O tomto procesu více viz publikace Anarchistické knihovny, např. Vernon Richards: Poučení ze španělské revoluce, AK FSA, Praha 1998 a reprinty nebo Agustin Guillamón: Skupina Přátelé Durrutiho 1937-1939, AK FSA, Praha 1999 a reprinty, případně též dosud nevydaná kniha Martha A. Ackelsberg: Mujeres Libres - Svobodné ženy. Všechny knihy i texty jsou volně přístupné v elektronické formě na adrese http://fsa.anarchismus.org.
7) Tellez, tamtéž, str. 21-22.
8) Tellez, tamtéž, str. 20.
9) Tamtéž, str. 30.
10)Tamtéž, str. 75.
11)Tamtéž, str. 81.
12)Tamtéž. str 85.

z anglického překladu Sabate - městská guerilla ve Španělsku od Antonia Telleze do češtiny přeložil a vybral Jindřich Lacina (FSA Praha)

Ve jménu Zapaty

Kdo byl ten, na koho se dnes většina hnutí i politických stran v Mexiku odvolává? Emiliano Zapata (1879 - 1919) byl revolucionář rolnického původu, který již jako osmnáctiletý stál v čele vzpoury proti majiteli, jež si přivlastnil půdu malých rolníků a vysloužil si za to uvěznění. Ani vězení však nemohlo odhodlaného člověka zlomit, a tak po propuštění dále pokračoval ve své odbojové činnosti. V roce 1909 ho zvolili rolníci jako předsedu rady své vesnice a krátce nato vedl povstání, ve kterém si rolníci vybojovali zpět svoji půdu!

Mezitím rozpoutal Francisco Madera revoluci proti vládě diktátora Porfiria Diaze. Zapata se přidal, ale brzo poznal, že Maderovy reformy nemohou vyřešit ani základní problémy, a tak se s Maderou rozloučil. V roce 1912 to bylo právě Zapatovo hnutí, které přispělo největší měrou k porážce kontrarevoluce. Zapata pak dál pokračoval v započatém boji. Umírněným revolucionářům vzkázal, že on a jeho lidé budou pokračovat v boji dále! V tom ho podpořil další známý revolucionář Pancho Villa. Zapatova armáda se občas dopouštěla brutálních výstřelků, ale ve srovnání s ostatními armádami se jednalo o zanedbatelné potyčky. Když dobili Mexico city, nezačali rabovat a krást, i když jejich příděly potravy byly v podstatě vyčerpány. Místo toho klepali na dveře domů a prosili lid o trochu jídla, nebo o peso. Velitel umírněných sil Venustian Carranza se opakovaně pokoušel Zapatovu armádu zdiskreditovat, což mu nevyšlo. V dalších bojích však umírněné síly dosáhly vojenských výhod, které Zapatovu a Villovu armádu oslabily. Toto však nemělo vliv na území, které ovládali Zapatisté - ti ho dále kontrolovali a byli zde podporováni. V roce 1917 se stal Carranza podle Ústavy prezidentem a rozhodl se rebely odstranit. Není bez zajímavosti, že toto i další jednání Carrazy bylo ve velké míře podporováno Spojenými státy americkými. Ke zničení Zapaty poslal „prezident" do provincie Morelos generála Gonzálese. Prezidentova armáda začala útočit na chudé rolníky, pálila vesnice a úrodu. Oplátkou jim byly útoky Zapatistů na bohaté haciendy. Generál a potažmo prezident ovládali města, Zapatisté ovládali hory. Gonzáles brzy zjistil, že Zapatovu gerilovou armádu nelze porazit vojenským způsobem, a tak se uchýlil ke zradě. K tomu mu posloužil plukovník Jesus Guajarda, který dostal za úkol předstírat zájem přeběhnout k Zapatovi. Pro něj toto znamenalo přírůstek skoro tisícovky mužů a spousty munice. Guajardo na důkaz náklonnosti k Zapatovi „dobyl" město ovládané vládními jednotkami a zajal spousty vojáků, mezi nimi i přeběhlíky od Zapatistů, kteří pomáhali vládním jednotkám s taktikou proti Zapatistům. Ty nechal okamžitě popravit. Tehdy se s ním Zapata poprvé setkal a souhlasil, že se sejdou, aby projednali plán společných akcí. 10. dubna 1919 přijel Zapata v doprovodu 150 mužů k haciendě Chinameca. Dovnitř vešel Zapata v doprovodu 10 mužů. Nastoupená „čestná stráž" vzdala Zapatovi čest. Po třetím zatroubení vojenské trubky však namířili své zbraně proti Zapatovi a jeho mužům. Ten na místě zemřel a s ním i většina z jeho desetičleného doprovodu. Vojáci venku mohli jen uprchnout.

Emiliano Zapata

Chiapas

Chiapas je jedním z nejchudších států v Mexiku se správním střediskem v San Cristóbal de las Casas. Otřesné podmínky dokumentuje srovnání základního vybavení domácností. Oproti celému Mexiku, kde má vodovod 80% domácností, v Chiapasu je to jen 58%. U připojení k elektrické síti je to velmi podobné. V celém Mexiku to je 90%, Chiapas 67%. I zanedbané školství a fakt, že jediným vyučovacím jazykem je Španělština, nahrává pomalém rozvoji. Díky tomu negramotnost dosahuje 30%. 75% lidí pak žije v podmínkách velké chudoby.

K bohatým vlastníkům půdy již nepatřili jen potomci španělských přistěhovalců, ale i indiáni, kteří v 70. letech odcházeli pracovat na ropná pole. Po ukončení těžby se tito indiáni vraceli a přinášeli s sebou kromě peněz i umělá hnojiva, pesticidy a nové odrůdy plodin. Toto vše znamenalo pro křehký ekosystém krutý zásah a celkové oslabení hospodářské půdy! Bohatí majitelé si v této sociálně vypjaté situaci vytvářeli polovojenské jednotky (tzv. Bílé gardy), které měli chránit jejich privilegia.

Zapatisté na scéně

Propast mezi bohatými a chudými se otvírala čím dál hrozivěji, a spousta chudých rolníků se rozhodla raději odejít do Lacandonského pralesa, kde Zapatisté začali rozvíjet základy rolnické sebeobrany. Ta vznikala i jako odpověď na politiku vládnoucí PRI (Partido Revolucionario Institucional). Strana měla absolutní moc a opozice měla jen jedinou šanci - buď se přidat nebo skončit pod dohledem v lepším případě, v horším pak byla tvrdě potlačena. Tvrdé represe demonstrovala tichá podpora ultrapravicových bojůvek, které tvrdě útočili na odbojné studenty v roce 1968.

Zapatova Armáda Národního Osvobození (EZLN - Ejército Zapatista de Liberacion Nacional), která byla složena podle mexické vlády z Ozbrojených sil národního osvobození (FALN) a ze Sil národního osvobození (FLN), přišla do

Pancho Villa a Emiliano Zapata

Chipasu pomoci chudému lidu svrhnout vládu a převzít rozhodovaní a osud do vlastních rukou. Díky svému radikálnímu jednání a myšlence rolnické ozbrojené sebeobrany brzy získali Zapatisté mezi indiánskými zemědělci velkou oblibu a zapustili kořeny. Všechny ostatní „levicové" skupiny je za jejich radikalitu a podporu a propagaci revoluce tvrdě odsuzovali. Nezávisle na Zapatistech však vznikaly i spontánní skupiny ozbrojené sebeobrany. Zemědělci, kteří už odmítali dál snášek všechna příkoří způsobované státním zřízením, prodávali svůj dobytek a půdu, za utržené peníze nakoupili zbraně a další potřebné věci a odcházeli do pralesů, odkud napadali bohaté statkáře, brali jim jejich půdu a rozdělovali ji mezi chudé.

NAFTA - roznětka k povstání

Severoamerická dohoda o volném obchodu, dohoda mezi USA, Kanadou a Mexikem, měla USA zajistit lepší konkurenceschopnost Evropské Unii a Japonsku. Kanada měla dodávat suroviny, USA služby a specializované pracovníky, Mexiko pak znamenalo levnou pracovní sílu a dodavatele ropy. Kdy samozřejmě nejchudšímu Mexiku patří role naprostého podřízení se dvěma mocnějším partnerům. Pro malé rolníky pak NAFTA znamená odsouzení k smrti, neboť surovina, kterou sami v největší míře pěstují a na níž jsou existenčně závislí, totiž kukuřice, má být dovážena o mnoho levněji, něž za kolik ji nabízejí oni. Pozemková reforma, ač spíše papírová, je pak zastavena úplně. Vyhlášení ozbrojeného boje proti vládě se ve stínu těchto událostí jeví jako nutná obrana!

Tato dohoda začala platit 1. ledna 1994. Právě toto datum a tato dohoda se stala klíčovým v zahájení povstání Zapatově národně osvobozenecké armády (EZLN). 2000 povstalců s černorudými a černými prapory, vyzbrojeni nejrůznější výzbrojí od mačet přes lovecké pušky až po samopaly, vyhlásilo vládě válku. Na obsazených radnicích v San Cristobal de las Casas, Ocosingo, Altamirano a Las Margaritas, uspořádali mítinky. Unesli také guvernéra Chiapasu Castellanose Absalóna, kterého donutili pracovat na kukuřičném poli a poté ho propustili.

Prohlášení z Lacandonského pralesa:

„Nemáme střechu nad hlavou, žádnou půdu, žádnou práci, žádnou zdravotní péči, žádné jídlo, žádné vzdělání, žádné právo na svobodu a demokratickou volbu svých zástupců, žádnou nezávislost na cizích zájmech a žádnou spravedlnost pro nás a naše děti. Vyzíváme k podpoře všechny, kteří chtějí sdílet náš boj, JAK NEZEMŘÍT HLADY! Je to jediná možnost, po tom co jsme použili všech legálních prostředků! Nemáme co ztratit, nemáme absolutně nic! Ale DNES ŘÍKÁME: DOST! Nás vyvlastněných jsou milióny a vyzýváme všechny naše bratry, aby se připojili k této výzvě, abychom neumřeli hladem tváří v tvář neukojitelné ambici sedmdesátileté dik-

Marcos na koni

tatury. Té samé diktatury, která zmasakrovala železniční dělníky v roce 1958 a studenty v roce 1968, té samé, která nám dnes bere vše, absolutně vše. Jsme produktem 500 let boje: nejdříve proti otroctví ve válce za nezávislost proti Španělsku vedené povstalci, poté abychom nebyli pohlceni severoamerickou expanzí, za vyhlášení naší Ústavy a vypuzení francouzské říše z našeho území, následně nám porfiristická diktatura bránila spravedlivému uplatnění reformních zákonů a lid se vzbouřil pod vedením svých vlastních vůdců. Objevili se Villa a Zapata, muži chudí jako my, kterým bylo upřeno základní vzdělání proto, aby nás mohli použít jako těla kanónů a drancovat bohatství naší vlasti bez ohledu na nás, umírající hladem a léčitelnými chorobami, bez ohledu na to, že nemáme nic.Také vyzýváme mezinárodní organizace a Mezinárodní červený kříž, aby monitorovaly a usměrňovaly naše boje tak, aby při nich nedošlo k ohrožení civilistů, protože prohlašujeme, že jsme nyní a navždy vázáni principy Ženevské dohody, jako válečné křídlo našeho boje za osvobození. Na našich uniformách používáme černou a červenou jako symbol našich stávkujících pracujících, naše vlajka nese písmena „EZLN", Zapatova armáda národního osvobození, a s ní půjdeme vždy do boje. Odmítáme předem jakýkoliv pokus diskreditovat nás jako pašeráky drog, drogové gerily, zloděje či jiná označení, která mohou být použita našimi nepřáteli. Náš boj je v souladu s ústavním právem, spravedlností a rovností. My, muži a ženy, svobodní a čestní, jsme si vědomi toho, že válka, kterou jsme vyhlásili, je naše poslední možnost, ale je spravedlivá. Diktátoři páchají nevyhlášenou genocidu na našich národech již mnoho let, a proto tě vyzýváme, aby ses připojil a podpořil tento program, který bojuje za práci, půdu, jídlo, zdraví, vzdělání, nezávislost, svobodu, demokracii, spravedlnost a mír."

Mezi hlavní požadavky povstalců z EZLN patří zajištění základních podmínek k životu! Zdravotní péči, reformy, které umožní indiánům jejich tradiční způsob volby svých zástupců nezávislých na oficiálním systému a nutnosti existence politických stran a přijímání rozhodnutí shromážděním nebo lidovými radami za účasti všech. Dále pak umožnění vzdělání indiánů v jejich vlastním jazyce a kulturním prostředí.

Odpověď vlády na sebe nenechala dlouho čekat a ani nemohla nikoho překvapit. Tolikrát omílaná fráze: „vláda pro lid" se opět ukázala jako laciná a neuskutečnitelná. Proti chudým povstalcům bylo do Chiapasu vysláno dvanáct tisíc vojáků, které měli navíc podporovat letadla a obrněné transportéry. Povstalci byli zatlačeni do hor. Armáda si počínala na rozdíl od povstalců velmi brutálně!

12. ledna 1994 vyhlásil prezident Carlos Salinas de Gortari v zájmu utlumení revoluce, příměří, do oblasti poslal zásilku potravin a propustil nejzkorumpovanější úředníky. Dne 21. února se pak uskutečnily první přímé rozhovory mezi povstalci a vládou. Vláda však příměří porušila. Tím byly rozhovory zastaveny. Vládní vojska poté začala obsazovat vesnice podporující Zapatisty. Některé úplně zničila a postavila tam své základny. Další rozhovory nedopadly lépe, a tak je EZLN přerušila a místo nich uspořádala mohutnou kampaň, kde dokázala, že za jejich požadavky stojí i v jiných státech Mexika. V lednu 1997 začal stát posilovat vojenské jednotky, které zesílily svůj nátlak na civilní obyvatelstvo, ale nadále přehlížely polovojenské skupiny, které v oblasti rozsévala tvrdý teror. Jako odpověď na tyto činy potvrdil velitel EZLN Marcos možnost přejít k ozbrojenému boji.

I nadále docházelo k útokům armády na civilní cíle. Dne 22. prosince 1997 došlo k události, která otřásla celým světem. Polovojenské komando zaútočilo na vesnici Acteal a povraždilo 45 indiánů, z toho 21 žen a 15 dětí! Stát spustil obvyklé divadlo, ve kterém si zahrál na vyšetřování onoho masakru. Policie dokonce zatkla 40 pravděpodobných viníků. Současně s tím však vládní vojska pronikala do zapatistických vesnic a prováděla masové domovní prohlídky.

4000 indiánů opustily ve strachu své domovy a utekly do zapatistické komunity v Polho. 5. ledna 1998 pak zapatisté a jejich přívrženci obsadili v hlavním městě burzu a dvě rozhlasové stanice. Následné demonstrace donutily odstoupit ministra vnitra Emília Chuayffeta.

Situace v Chiapasu a u EZLN se pak více méně neměnila, vše probíhalo pořád dokola. Militarizace, násilí a růst počtu paravojenských skupin dál narůstaly a způsobily hromadné přesuny obyvatelstva, na nichž se pasivně podílela i armáda, ne-li přímo úřady. Obětmi této války nízké intenzity, jež má rozbít snahy indiánů o sociální organizovanost, je několik stovek zabitých lidí, i civilistů. Aniž by to mělo nějaký vliv na situaci v boji zapatistů, PRI prohrála v červenci roku 2000 volby a vzdala se moci, aniž by se jí podařilo zlomit zapatistické hnutí.

Bolševici na scéně

Jako v každé situaci, kde lidé spontáně zezdola převezmou iniciativu do svých vlastních rukou a kde se lidé rozhodnou stát se pány svých osudů, i tady se objevili profesionální političtí agitátoři z bolševických stran, aby z této aktivity vytřískali co nejvíce moci. Revoluční potenciál pak otupí a začnou celé hnutí ovládat a vtisknou mu svoje myšlenky. Původní myšlenka *boje proti tyranům* je v podstatě nahrazena podporou jiných tyranů.

A tak 1. ledna 1998 v den 4. výročí povstání zakládají bolševici v čele s Javierem Eliorragou politické křídlo povstalců - Zapatovu frontu národního osvobození (FZLN). Jejím emblémem se stává rudá hvězda s barevnou duhou. A tak je myšlenka samosprávy a nezávislosti na politických stranách vyměňována za ústupky a radikální myšlenky osvobození se zase stávají zbožím na parlamentní půdě. Věřme však, že i tuto lest vládnoucí třídy jak ovládat lid, který se vydal revoluční cestou ke svobodě, tento lid prokoukne a revoluce, která měla za cíl osamostatnění od oficiální politiky a vytvoření samosprávného zřízení, bude pokračovat dál, nezávisle na profesionálních politicích. Budiž i pro nás poučením, že za své zájmy je třeba bojovat a není-li jiná možnost, pak i s použitím fyzické síly. Nesmíme však ani dopustit, aby naši iniciativu převzali ti, jež se na našich činech chtějí přiživovat pod záštitou pomoci a jednotné fronty. Autoritářská levice nemůže a ani nechce zcela zničit systém nadvlády jedné skupiny nad druhou, její snahou je převzetí moci do svých rukou a následné diktování podmínek. I když je jasné, že v Chiapasu je situace trochu jiná a že malé výdobytky Zapatistů usnadňují rolníkům životy a zajišťují jim v jejich nelehké situaci více prostoru pro vlastní zájmy, cesta, kdy se poddáme jen politikům a necháme je, aby rozhodovali o našich životech, je cesta zotročení. Vyjednávání povstalců s vládou je v dnešní situaci asi nutné zlo, ovšem nesmí jejich boj sklouznout jen k obyčejnému politikaření. Radikální odpor je to, čeho se vlády bojí a jediné jak se dá dosáhnout nějakých výdobytků. Podmanění se politické straně a nastoupení parlamentního vyjednávání je prakticky rezignace a nastoupení cesty, na které nás vlády chtějí a kde s námi umějí a mohou velice snadno manipulovat. Tak i Zapatisté poslední roky přešli spíše k oficiální politice a jejich započatá cesta revoluce se zastavila na půdě parlamentu. Doufejme, že ne nadlouho! ★★★

David Jarý (AFA-FSA Jihlava)

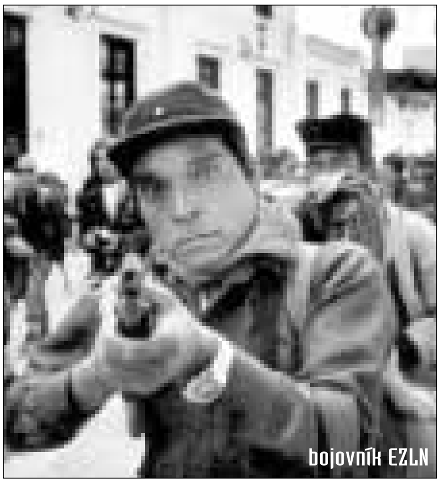
Zapatisté bez kukel

Během zlatého věku „reálně neexistujícího socialismu“ se pořádaly zájezdy do zemí světlých zítřků. Poutníci byli vyzýváni k projevům nadšení nad představeními zinscenovanými místními vládci. Lidé se tak vypravovali do Sovětského svazu - země „sovětského socialismu“, Číny - země „maoistického socialismu“, Albánie - země „minisocialismu“, na Kubu - do země „vousatého socialismu“, do Nikaragui - země „sandinistického socialismu“, atd… Nikdo nechtěl slyšet ty, kdo pochybovali o objektivní, vědecké a nesporné povaze těchto prefabrikovaných skutečností. Až do té doby, kdy se tyto režimy zhroutily. Lidé věřili, že cosi spatřili. Ve skutečnosti neviděli nic. Byly z toho vyvedeny nějaké závěry? Patrně ne. Lidé - vezoucí si v batozích úsměvy - se dnes opět vypravují na cesty přes revoluční Chiapas, v konvojích organizovaných přáteli zapatistů. Musí přísně dodržovat stanovené plány cest. Mohou si prohlížet jen to, co je dovoleno, a musí na slovo věřit vůdcům. Přece je tu ten neodbytný argument: hrozba ze strany imperialistických sil; pouze komandanti vědí, co je pro lid dobré…

Podle našeho názoru je to, co lidé pokládají za naději, ve skutečnosti jen pouhý záblesk jejich beznaděje. Ve světě otřásajícím se krizí jsou otázky budoucnosti odsunuty! Lidé se mění v apoštoly realismu, vzdávají se toho nejdůležitějšího a začínají podporovat nové druhy útlaku. Skupiny revolučních turistů, okouzlených indiánskou exotikou, nám nejsou schopny podat byť minimální informaci o tom, co se tam odehrává - o akcích, během nichž se obsazuje půda, o formách organizace vytvořených bojujícími indiány, o jejich cílech a politických perspektivách. Opravdu jen pouhá vzpomínka Zapatova jména a prosté připomenutí si „Mexika na sopce“ stačí k tomu, aby se lidé zmobilizovali? Jak je možné se naivně vrhat do podpory hnutí, které propaguje hodnoty kulturní uzavřenosti a patriotismu - ty samé hodnoty, které dnes hrozí tím, že přivedou svět na pokraj propasti? Ti, kdo do světa vkládají nejradikálnější naděje, mohou odůvodnit svou solidaritu se Zapatovou armádou národního osvobození (EZLN) jen taktickými důvody. V rámci této taktické podpory lidé dosahují toho, že jsou ochotni u ostatních připustit to, co by u sebe nikdy nestrpěli. Není lepší prozkoumat, co je nového v tomto typu organizace, namísto toho, abychom se obelhávali půvabem maskovaných spasitelů?

—

V říjnu r. 1968 mexická vláda zaskočená do té doby nevídaným rozsahem studentského hnutí, dopustila zastřelení 300 demonstrantů na Náměstí tří kultur (Plaza de las Tres Culturas) v Mexico City. Zároveň začaly represe proti ultralevicovým organizacím. Po těchto tragických událostech se marxleninsko-maoistická skupina Politika Popular (Lidová politika) rozhodla opustit studentské prostředí a soustředit svou činnost na „lidové vrstvy“. Upevnila své pozice ve městech na severu země, kde vedla migrace obyvatel ze zemědělských oblastí k vytvoření ohromných chudinských čtvrtí. Tyto čtvrti byly pro levicové aktivisty úrodnou půdou. Jejich cíl spočíval ve vytvoření „rudých základen“, sítě organizací, které se měly zmocnit všech oblastí společenského života a časem se ukázat být schopné dostat tyto chudinské čtvrti pod svou kontrolu. Taktika byla přejata od „levého“ křídla čínské kulturní revoluce: politické vedení se nikdy nemělo projevovat veřejně; jeho rozhodnutí byla vždy představována jako výsledek hromadných porad ve výborech a na shromážděních. Klasický model manipulování obyvatelstvem ze strany autoritářské avantgardní organizace se schovával za demagogické řečnění o demokracii zdola. V oblasti politické práce mexické maoisty nevyhnutelně čekal střet s aktivisty, kteří tam již působili s progresivními duchovními „teologie osvobození“. Maoisté a duchovní uzavřeli spojenectví, ačkoli si v kontrole nad masami vzájemně konkurovali. Z této zvláštní spolupráce se vyvinul mexický model „práce s masami“, známý jako torreonismus (podle názvu velkého města na severu země.)

bojovník EZLN

Mexická vláda, zaskočená úspěchy tohoto hnutí, se v polovině 70. let uchýlila k ještě tvrdším represím, během nichž byli mnozí aktivisté a aktivistky zavražděni/y. Vedení organizace znovu zrevidovalo své pozice. „Masová linie“ s jádrem politické práce ve městech byla nahrazena „proletářskou linií“ především zakořeněním mezi nemajetnými rolníky. Ve skutečnosti to znamenalo odchod mexických maoistů do oblastí, kde se cítili v bezpečí před represemi. Byl to jejich „Dlouhý pochod“. V historii skupiny to byly smutné časy, provázené mnoha neúspěchy, rozkoly, odlivem členstva a vnitřními rozbroji. Do tohoto období spadá i navázání styků mezi představiteli vládnoucí Institucionální revoluční strany (PRI) a některými vůdci Lidové politiky. Dva z předních vůdců tehdejšího období jsou nyní vysoko postavenými činiteli PRI v rolnických organizacích.

Teprve koncem 70. let se dostaly první brigády maoistického předvoje do Chiapasu, kde opět zastihly své dřívější souputníky z progresivistické církve, kteří se už důkladně uhnízdili v rolnických komunitách. Spojenectví mezi oběmi organizacemi se zakládalo na myšlence „indiánské církve“. Jejími základy se staly zásada samosprávy diecéze a schopnost řadových aktivistů a aktivistek a základních organizací vykonávat úkoly evangelizace obyvatelstva a sloužit mše. V Chiapasu vlivní dominikáni uvítali tuto myšlenku, dovolující jim pokračovat v obracení indiánského obyvatelstva na víru, a maoisté ji využívali k proniknutí do komunit a formování kádrů základních organizací. Obě avantgardy se opíraly o indiánská specifika, což se při jejich upevňování vysvětlovalo rolí „indiánské církve“. Dnes už není snadné vypátrat zřetelnou a lineární souvislost mezi onou dobou zapouštění kořenů organizací a vznikem EZLN. Je pouze jasné, že taková souvislost existuje.

Postupně do Chiapasu přibyly další skupiny maoistických aktivistů. Marcos byl patrně členem jedné z posledních brigád. Mnozí aktivisté a političtí vůdci padli za oběť nelítostným represím ze strany armády a statkářských žoldnéřů. Přeživší byli nuceni pozměnit některé ze svých koncepcí jejich přizpůsobením na místní podmínky. Je však známo, že se v rolnických vystoupeních opět objevily taktické principy „levých“ maoistů - ustavičné obracení se k shromážděním jako prostředku ukrytí a ochrany politických vůdců.

Podobně jako jejich peruánští spolubojovníci ze Sendero Luminoso (Světlá stezka), mexičtí maoisté kritizovali guevaristickou „teorii ohnisek“. Pochopili, že politické zakořeňování nepřinese úspěch, jestliže se bude omezovat na činnost ozbrojeného jádra, které se jako jestřáb snáší z nebe na rolnické komunity, které jsou uzavřené samy do sebe a nepřátelské k okolnímu světu. Od samého počátku z taktických důvodů vychvalovali indiánské specifikum. Vojenské jádro se mělo integrovat do komun, včetně využití styků s „indiánskou církví“. V druhé fázi politická organizace přizpůsobovala své koncepce vedení novým historickým podmínkám, rozpadu rolnických komunit a proletarizaci rolníků-indiánů. Do tohoto období spadá založení rolnických odborových svazů. V r. 1991 se Nezávislá rolnická aliance Emiliana Zapaty přeměnila na celomexickou organizaci, což byl kvalitativní skok. Vytváření masové základny bylo završeno a regionalistické pojetí, kterému napomáhaly komuny se svým naturálním hospodářstvím a „indiánská církev“, bylo překonáno. Nadešel čas ozbrojeného boje. Podle tohoto modelu se stalo vytvoření vojenské organizace poslední etapou dlouhodobé politické práce věnované zapouštění kořenů mezi obyvatelstvem. Dnes je zapatistická armáda, která se zrodila z těchto masových organizací, pouze jednou z organizačních složek, přičemž je tou viditelnou částí! Texty EZLN a Marcosova prohlášení nám to často připomínají. Úspěch zapatistické organizace je možné z větší části objasnit politickou obratností jejích aktivistů v průběhu dlouhého období zapouštění kořenů.

Povstání v Chiapasu nemůže být vytrháváno z kontextu celkového zhoršování situace. Celým Mexikem na počátku 90. let otřásly sociální nepokoje. Integrace národní ekonomiky do severoamerického ekonomického prostoru urychlila už řadu let probíhající změny, zvláště industrializaci zemědělské výroby a v důsledku rozklad naturálního hospodářství. Vzrůstalo zbídačování drobných zemědělců, jež vyvolávalo masovou nespokojenost a povstání. Drtivá většina mládeže nemá možnost využívat půdu a ve městech nenalézá práci. Je třeba připomenout, že 60% obyvatel Chiapasu je ve věku mladším než 20 let. Do organizace se zapojovala právě tato mládež. *„Dnes zapatistickou armádu tvoří převážně tato masa lidí - mladých a marginalizovaných, moderních, národnostně pestrých a se zkušeností námezdní práce. Její profil má velmi málo společného s tím obrázkem od života odtrženého indiána žijícího v Mexiku, který si malujeme.“ (A. Garcia de Leon)*

Originalita EZLN tkví v její jedinečné schopnosti přizpůsobit se nové situaci, která vznikla po rozkladu státního kapitalismu a ukončení rozkolu světa na dva bloky. Jde o první avantgardistické partyzánské hnutí, které hledá efektivní způsob činnosti v období „nového světového pořádku". Jeho vůdci, nesoucí v sobě pečeť marxismu-leninismu, nikdy nekritizovali vykořisťovatelský charakter ztroskotaného systému. Prostě vzali na vědomí zánik toho, co nadále považují za socialismus. *„Sovětský svaz - to vše je minulostí, socialistický (!) tábor už není; volby v Nikaragui jsou prohrány; v Guatemale je uzavřen mír; v Salvadoru se projednává; Kuba je v izolaci; nikdo více nechce ani slyšet o ozbrojeném boji, tím spíše o socialismu; nyní jsou všichni proti revoluci, dokonce i když se nejedná o socialistickou." (z rozhovoru s Marcosem)* Co ještě zbývá marxismu-leninismu, který ztratil své opory, než se pevně chopit primitivního antiimperialistického patriotismu, vychvalování národního prvku a úcty k parlamentní demokracii? EZLN je první „postkomunistická" guerilla, byrokracie, která si získává kapitál na demokracii.

Kontrola projevu je jedním z aspektů byrokratické povahy EZLN. Hlas povstalců Chiapasu je omezen na jediný hlas, který mluví a píše jménem všech ostatních. Někteří elitářsky obhajují tento stav tím, že prohlašují Marcose za „umělce", „nejlepšího ze současných latinskoamerických spisovatelů", představitele „hrstky talentovaných mladých lidí". *„On (Marcos) za ně nemluví. Své soudruhy proměňuje v postavy bajek a povídek. Touto k veřejnosti mířenou - avšak kolektivní - subjektivitou, nalézá nový způsob sdělení „já", které je v harmonii s „my", aniž by je zaměňoval. Otevřené a měnící se „já", které může každý přijmout za své a podle svého rozšířit svým způsobem."* (Régis Debray - francouzský filozof, autor knihy Revoluce v revoluci, byl poradcem bývalého francouzského prezidenta Ch. Mitteranda. S manželkou Danielle - známou svými sympatiemi k F. Castrovi - se koncem července 1996 zúčastnil „Fóra za lidskost a proti neoliberalismu", které EZLN zorganizovala poblíž San Cristobalu. - pozn. ed.) Přes to, co bylo řečeno, vyvolává zvláštní znepokojení fakt, že je tento moment omlouván skoro všemi, kdož aktivně tato hnutí podporují. Některá nás ujišťují, že Marcos nehovoří jménem lidu, ale jako jeho nástroj. Jak ale máme znát hlas lidu, když slyšíme jen Marcose? Ten zná samozřejmě pouze Marcos!

Tak se ocitáme v uzavřeném kruhu. Tím více se někteří důvěřiví entuziasté cítí v době subcomandantových vystoupení nepohodlně a snaží se nám zvláště horlivě dokázat, že je v této vojenské organizaci přítomná „touha vyhnout se caudillismu." (G. Cliver) (Caudillo - ve španělštině „Vůdce" - pozn. ed.) Sám subcomandante tento názor vyvrací: „Nové nespočívá v tom, že není caudillo; co je skutečně nové, je, že se jedná o caudilla bez tváře." Z našeho hlediska je to ještě horší! Ve světě internetu a virtuální reality anonymita vůbec neznamená konec vůdcovství, spíše se jedná o abstraktní formu autoritářství. Kult hrdiny není odstraněn, ale projevuje se v ryzí podobě. Přítomnost se před námi ocitá jako karikatura minulosti. Domnívali jsme se, že je skoncováno s bolševickým avantgardismem, a najednou se střetáváme s avantgardismem Zorra. EZLN skrývá svou autoritářskou tvář za rovnostářskými „pasamontañas" - kuklami zapatistů.

bojovník EZLN

Bedlivé čtení prózy EZLN nám však demonstruje jasné dělení na „my" (osvobozenecká armáda) a „oni" (masy). Je nám tvrzeno, že proto, aby byla vyloučena jakákoli pochybnost, se organizace stále radí se „základnou", existují plebiscity, shromáždění, referenda. Vyprávějí nám o „demokratickém politickém procesu", o „novém politickém projektu", o „samosprávné demokracii na všech úrovních mexické společnosti", o „nové politické syntéze", atd. Když ale ponecháme stranou tyto otřepané fráze a snažíme se upřesnit skutečný obsah mocenských struktur, nečekaně se střetáváme jen s neurčitými formulacemi. Kterýkoli vnímavý pozorovatel rozpozná za touto mlhavostí základní principy „levicového" maoismu - „terorismu" 70. let. Zapatistická organizace zachovává tomuto modelu věrnost: dole jsou shromáždění, nahoře tajné politické výbory (tajné hlavní velení EZLN, do něhož patří Marcos a jeho spolubojovníci).

V řeči EZLN všude narážíme na patriotské vyjadřování. (Podle Marcose je strašné, že pro finanční kapitál „není nic svaté, ani vlastnictví, ani vlast", právě proto, že je globální, nadnárodní - příklad ed.) Jeden sympatizující pozorovatel, J. Ross, byl nucen poznamenat: *„Ze samotného Marcose prýští maniakální patriotismus."* Je známo, že patriotská hysterie byla jednou z nejkomičtějších nectností „levého" maoismu. Ve zmíněném případě může díky své demagogičnosti kompenzovat nedostatečné stanovisko k sociálním problémům. Do očí zvláště bije nepřítomnost jakýchkoli poukazů na projekt reorganizace výroby i společnosti jako celku. EZLN - která se sama sebe snaží představovat jako představitelku nejchudšího rolnictva, tradičně svázaného se zemí a půdou - nic neříká a nepíše proti soukromému vlastnictví půdy. Ví se však, že na počátku r. 1995 jen v jednom mexickém státě, Chiapasu (Spojené státy Mexické jsou správně uspořádány do 31 států - pozn. ed.), obsadili chudí rolníci a proletáři více než 500 latifundií. Zde lze opět pozorovat rozpor mezi organizací a masami.

Zato nechybí dostatek zmínek o domnělých legálních sociálních zásluhách zapatistů. Na této parketě se subcomandante v kukle cítí jako doma a vypočítává úspěchy nové správy: *„Kácení stromů bylo zakázáno. Byly vydány zákony na ochranu džunglí; zakázán lov divoké zvěře..., a stejně tak výroba narkotik a obchodování s nimi; a tyto zákazy jsou dodržovány. Skoncovali jsme s prostitucí; zmizely nezaměstnanost a žebrota. Děti zakusily, co jsou to radost a hračky."* Každého, kdo je přesvědčen, že problémy nelze řešit bez odstranění jejich příčin, to vše zarazí. Odkdy lze vlastně zlikvidovat alkoholismus a prostituci obyčejným zákazem? Jak je možné nezaměstnanost odstranit nařízením? Odkdy účast žen ve válečných operacích a jejich zařazení do velitelské hierarchie slouží jako důkaz pokroku ve věci ženské emancipace?

Víme velmi málo o konkrétních podmínkách sociální bouře, která se po Mexiku šíří. Jasné ale je, že mexický proletariát během rozhodujících momentů sám musí čelit represivnímu aparátu, který chrání soukromé vlastnictví. Stoupenci EZLN si nás přejí jakýmkoli způsobem přesvědčit, že EZLN je nástrojem sebeobrany chudých rolníků před státem a kapitalisty. Skutečnost ale vypadá úplně jinak. Jestliže konflikty probíhají vně zóny vojensky kontrolované EZLN, nezasahuje do nich a povstalí rolníci jsou bezohledně střileni. Je to stále vzdálené schématu ozbrojených skupin fungujících na jiných místech, v jiných dobách, které si kladly za cíl okamžitý odpor vůči represím. Vždyť EZLN není ozbrojená skupina v klasickém slova smyslu, ale ozbrojená součást organizace, která kontroluje území a obyvatelstvo na něm žijící. Pokud se mexičtí proletáři nechají vodit za nos a považují EZLN za svou ochránkyni, budou nuceni za to zaplatit. Z tohoto hlediska lze EZLN považovat za překážku v rozvoji samosprávných tendencí boje. Předvojová organizace existuje díky své schopnosti nahrazovat samosprávné síly stranickými. Nicméně je třeba přiznat, že EZLN hraje ve vztahu k mladým lidem - kteří tvoří její základnu - dvojakou roli. Na jedné straně posouvá jejich vzpouru do militaristického řečiště, což dovoluje jejich vůdcům je kontrolovat. Na straně druhé jim právě v době, kdy probíhá silná sociální dezintegrace, dodává kolektivní identitu.

Události v Chiapasu probíhají v podmínkách kapitalismu, který je v mimořádné historické situaci. V období, kdy byl svět rozdělen na dva tábory, předpokládala jakákoli snaha o národní nezávislost podřízenost té či oné imperialistické velmoci. Cíl takzvaných osvobozeneckých hnutí spočíval v odpoutávání se od závislosti té nebo jiné země na americkém imperialismu. Nacionalistická ideologie se ztotožňovala s marxismem-leninismem, který byl svého času ideologií

bojovníci EZLN

bojovníci EZLN

bojovnice a bojovníci EZLN

vedoucích vrstev nově vznikajících států. Po debaklu státně kapitalistického systému vznikl nový světový řád, a nacionalistická ideologie již nadále nemůže požadovat takovou roztržku. Libovolná předvojová organizace musí pod hrozbou zániku přehodnotit svou taktiku a strategii, na jedné straně nadále staví do popředí nacionalistická hesla, aby využila silné antiimperialistické nálady v závislých zemích. Na straně druhé se musí zapojit do politického života na místní úrovni a hledat spojence s využitím rozporů uvnitř vládnoucí třídy.

Každý ví, že vojenské operace EZLN začaly právě v ten moment, kdy vstoupila v platnost Severoamerická dohoda o volném obchodu (NAFTA). Z formálně právního hlediska je jejím posláním upravovat už dávno probíhající proces nastolení kontroly USA nad oběma sousedy - Kanadou na severu a Mexikem na jihu. Slabá mexická ekonomika se potýká s katastrofickými důsledky. Uzavřením nekonkurenceschopných podniků, rozpadem tradičního zemědělství, zbídačováním většiny obyvatelstva. Ačkoli je pro tuto ekonomiku příznačné silné vměšování státu, přidává se k tomu reorganizace uvnitř vládnoucí třídy. Projevil se rozpad - v poslední době navázaných - styků mezi nomenklaturou státostrany a třídou soukromých kapitalistů. Náhle se ukázal být celý systém klientelismu a korupce ohrožený. Rozpad politické třídy PRI a sítě kontroly nad občanskou společností nejsou ničím novým. Projevil se už během studentských povstání v 60. letech a se vznikem samosprávných hnutí, která se objevila po zemětřesení. Nyní to ale dospělo do stádia dezorganizace. Situace dokonce zašla až ke krvavým čistkám ve špičce nomenklatury PRI.

Neoliberální tendence si žádá zrušení byrokratických omezení jí se dotýkajících, která vytvářejí podmínky pro přežívání starých struktur PRI. Samozřejmě že základy pro spojenectví nejsou mezi různými směry jednoznačné. Mnozí lídři neoliberalismu sami pocházejí ze zkorumpovaných a spekulantských kruhů PRI. Stejně jako jinde, i zde se příslušníci státní byrokracie mění v horlivé stoupence divokého soukromého kapitalismu. Mezi mexickou buržoazií je však i dost těch, kteří se prostě nechtějí podřizovat diktátu severoamerického kapitalismu. Můžeme se domnívat, že vojenská akce EZLN a znepokojení, které vyvolalo v kruzích nadnárodního kapitálu, jsou důsledkem krystalizace konfliktu mezi nacionalistickou tendencí a přívrženci amerických zájmů. Odevzdání mexické ropy do amerických rukou (pod záminkou splácení dluhů) oživilo protiklady a u buržoazie zesílilo nacionalistické cítění. (Ve svých projevech Marcos zdůrazňuje, že zapatisté usilují „nikoli o zničení, ale ubránění mexického národního státu“, pokud mexická vláda odevzdá zemi finančnímu kapitálu. - pozn. ed.).

Mexická sociálnědemokratická levice, která se seskupila kolem Demokratické revoluční strany (PRD), musela také hledat nové místo na politické scéně. Zpočátku hledala spojence ve vedení EZLN. Dala jí k dispozici své institucionální styky, své politické a odborové struktury a vliv v hromadných sdělovacích prostředcích. Spojenectví ale vydrželo jen krátce. EZLN nemohla dovolit, aby byla její činnost integrována do národní strategie PRD, strany, kterou považuje za příliš zkompromitovanou úzkými styky s určitou částí mexické buržoazie. Rozpory zesílily po volbách v srpnu 1994, které přinesly porážku PDR a úspěch katolicko neoliberálnímu směru v čele se Stranou národní akce (PAN).

Co se týče EZLN, neuchází se o vládu. Je to často zdůrazňováno jako důkaz antiautoritářství. Přitom se pouští ze zřetele, jak si je její vedení dobře vědomo, že v nynější dějinné situaci a při současném stavu kapitalismu se nemohou chopit ústřední moci ve státě. Posíleni díky sympatiím, které vyvolalo jejich vystoupení, mohou pro sebe zapatisté vyhandlovat roli představitelů marginalizovaných a izolovaných vrstev proletariátu. EZLN se přeměnila na novou stranu mexické levice. Pokud jde o Marcose, opírajícího se o svůj charismatický obraz vytvořený masmédii, tak stále více vystupuje jako vůdce a v masmédiích rozvíjí své politikaření.

Začátek mexické krize a její finanční následky zbořili po celém americkém kontinentu mýtus o neoliberálním zázraku. Američtí kapitalisté - očekávající od NAFTA solidní zisky - se teď v Mexiku střetli s výbušnou situací. Jsou vystrašeni o to více, že v případě podobné exploze budou muset bojovat na dvou frontách - s nespokojeností imigrantů v samotných USA (nejen Mexičanů, ale latinoameričanů obecně) a s nebezpečím rozšíření povstání do dalších zemí Jižní Ameriky. Není možné vidět politickou budoucnost EZLN odděleně od konfliktů vládnoucí třídy, týkajících se otázky nezávislosti na americkém kapitalismu. Působení zapatistů je součástí tohoto vzájemného poměru politických sil. Hlavní neznámou v tomto buržoazním politickém scénáři zůstane jednání mexického proletariátu a jeho způsobilost osvobodit se zpod kontroly jak starých byrokratických struktur (PRI a PRD) tak i nových (EZLN). Pokud začne jednat samosprávně, nezávisle, tak rychle odhalí rozpor mezi svými třídními zájmy a nacionalistickými zájmy těchto stran a organizací. Toho dne bude možné spatřit, jak si staří indiánští vůdci „kasici“, a noví vůdci vzájemně podají ruce. Není nejmenších pochyb o tom, že „velmi nadaní mladí lidé“ jednomyslně zavrhnou „nerealistické požadavky“ povstávajícího mladého proletariátu. Začnou uskutečňovat své osobní ambice. Vždyť jak řekl jeden z mexických revolucionářů ze Zapatových časů, Ricardo Flores Magon, *„kult osobnosti si může najít přívržence jen mezi nevědomými lidmi nebo mezi lovci postavení a privilegií“*. ★★★

z ruštiny přeložil Karel Rosák (FSA Praha)
zdroj: Der Revolutionere Funke, č. 8

bojovníci EZLN

Indiánská autonomní výchova v Chiapasu

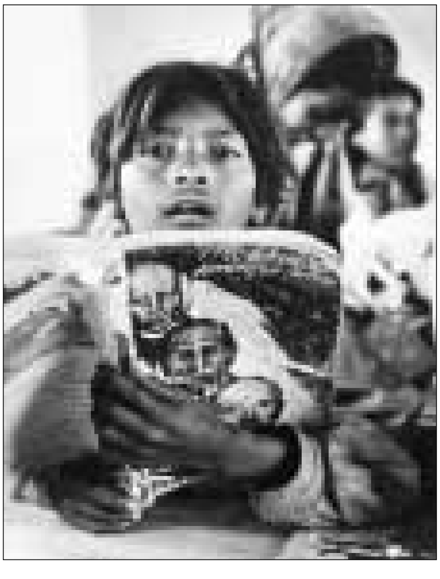
/Marta Grudzińska/

Vytváření autonomních indiánských škol je součástí boje za indiánskou autonomii ve státě Chiapas a v celém Mexiku. Tento boj je úzce spojen s vypuknutím zapatistického povstání 1. ledna 1994, i když samotný úkol vytváření nové indiánské výchovy je mnohem širší a dotýká se nejen zapatistického hnutí. V současné době kromě škol v zapatistických vesnicích (kolem 20 základních škol a 2 gymnázií, z nichž jedno teprve začíná), vzniká v Chiapasu stále více škol vedených nejrůznějšími organizacemi sdružujícími indiánské učitele a učitelky z vůle a pod přímou kontrolou samotných společností. Z těchto organizací je možné vyjmenovat třeba UNEM (Unión de Maestros de la Nueva Education - Svaz učitelů nové výchovy pro Mexiko) a ECIDEA (Projecto de Educatión Comunitaria Indigena para el Desarollo Autónomo - Projekt indiánské společenské výchovy pro autonomní rozvoj). Velkou výhodou těchto organizací je, že i když jejich členstvo (učitelé a učitelky) má často vzdělání sotva základní nebo v nejlepším případě střední, těší se důvěře indiánských společností, je jimi totiž vybíráno na základě stanovisek a bezprostředně jim podléhá. Neustále se rovněž snaží zvýšit své kvalifikace, aby co nejlépe plnilo své závazky. Je totiž součástí společností a záleží mu na jejich rozvoji.

Učitelé a učitelky, které jsem potkala během svých cest po Chiapasu, zpravidla za svojí práci nedostávají žádnou peněžní odměnu. Jejich funkce je chápána jako prestiž, plněná společně - podobně jako příslušnost k vesnické radě. Vychází to z indiánské tradice „trabajo colectivo“ - kolektivní práce pro celou společnost. Pokud učitel (nebo učitelka, protože zde panuje rovnoprávnost) pochází z dané vesnice a má na jejím území půdu, jako výměnou za jeho/její práci se mu pomáhá v obdělávání pole, občas také dostává od ostatního obyvatelstva určené množství např. kukuřice. Pokud pochází z jiné vesnice (i když vždycky musí patřit k té samé jazykové skupině. Jedním ze základů nové výchovy je to, aby učitelský sbor hovořil jazykem svých žáků), tak v rámci svého zaměstnání dostává potraviny a ubytování. V míře možností se rovněž financují jejich výjezdy za účelem jejich dalšího vzdělání, účasti na kurzech atd.

Jak jsem vzpomínala dříve, autonomní školy jsou zřizovány přímo společnostmi. Závisí to na tom, že všechna rozhodnutí jsou přijímána společně, během shromáždění vesnického obyvatelstva, žactva a učitelského sboru. Společně se rovněž získávají finance pro potřeby školy, staví a opravují se budovy. Během takovýchto shromáždění se rovněž diskutuje nad programem školy, který se vypracovává na základě lokálních potřeb, kultury a zvyků dané společnosti. Školní kalendář je často sestavován podle kalendáře polních prací, aby nedocházelo, v případě základních škol k běžným situacím, kdy rodiče brali děti ze školy, protože je potřebovali na pomoc při sklizni (např. v zapatistickém gymnáziu v Oventic, jehož fungování podrobněji popíšu v další části článku, dvouměsíční prázdniny zabírají leden a únor, kdy probíhá sklizeň kávy, nejdůležitějšího místního produktu). Indiáni a indiánky chápou význam výchovy svých dětí pořád lépe, ale jak tomu v chudých společnostech bývá, práce spojené s obděláváním půdy budou vždycky důležitější, znamenají totiž možnost přežití v doslovném slova smyslu.

Autonomní školy vznikají ve vesnicích, v nichž doteď školy vůbec nebyly, nebo tam, odkud byli po roce 1994 vyhnáni vládní učitelé. Často se stávají jistým druhem centra vesnického života, čehož se daří dosahovat pouze s učitelským sborem patřícím do společnosti, vybraným a akceptovaným veškerým obyvatelstvem. Často spolupracuje s rozmanitými nevládními organizacemi při získávání financí nebo většího vzdělání učitelského sboru.

Indiánská výchova - včera a dnes

Negramotnost a nedostupnost vzdělání je stále velkým problémem indiánských společností v Mexiku. V samotném Chiapasu dosahuje negramotnost mezi populací nad 15 let 30%, mezi indiánskou populací je tento činitel ještě otřesnější - 54%. Pouze 11% indiánské populace ukončilo základní školu a sotva 7% dosáhlo vyššího než základního stupně vzdělání. Tyto údaje ne vždy vyplývají pouze a výlučně z nedostupnosti škol. Vládní školy v indiánských vesnicích se charakterizují hodně nízkou úrovní a lhostejností učitelského sboru k činění jakéhokoliv pokroku u žactva. Nejčastějšími výtkami vůči vládnímu učitelskému sboru je jeho opakující se absence v práci, opilost, nedostatek úcty pro místní jazyky a zvyky, nedostatek angažovanosti v efektivních metodách výuky, fyzické tresty, sexuální obtěžování dívek, vyžadování dodatečné platby za bezplatnou výuku. Výukové programy navíc nejsou přizpůsobeny potřebám lokálních společností.

Charakteristická je příhoda mého známého Pancha, který teď pracuje v již vzpomínané organizaci UNEM a je hodně schopným počítačovým znalcem začátečníkem. Umí skvěle španělsky, i přes to, že po skončení vládní základní školy vůbec španělsky neuměl! Když jsem se šokovaná zeptala, jak to bylo možné, ukázalo se, že se Pancho učil všechno nazpaměť, bez pochopení obsahu. Samozřejmě, učitelský sbor si to musel uvědomovat, vůbec je však nezajímalo, zda se indiánské dítě na jeho lekcích něco naučí nebo ne. Plat dostával i tak, a to bylo jediné, co jej drželo „ve vyhnanství“ v provinční škole.

Myšlenky na vyřešení problému negramotnosti mezi indiány a jejich odsunutí na okraj mexické společnosti, které způsobuje, se objevovaly již dříve. Prvotně však školy sloužily především ke „kastování“, měly tedy co nejrychleji naučit děti španělsky pod hrozbou trestu za používání jazyka svých rodičů. Tímto stylem působila snaha vynucovat asimilaci a bojovat s kulturním a obyčejovou „zastaralostí“ indiánů. V 60. letech se objevila nová myšlenka: „dvojjazyčná mezikulturní výchova”, která si pozvolna získávala stále více přívrženců. Avšak i když to byla idea vrcholná, její realizace z větší části zůstávala v oblasti přání a snů. Dvojjazyčnost se v praxi omezovala na základní školy a měla vést k lehčímu naučení se španělštiny, neučilo se psát v indiánských jazycích, neexistovaly pro ně učebnice. Často se stávalo, že i když poslaný učitel byl původem indián, patřil k úplně jiné jazykové skupině... „Mezikulturnost“ pak byla v celku fiktivním zápisem na papíře ve výchovných programech, mimo jakýchsi povrchních všeobecných poznámek nebylo vůbec zohledněno kulturní dědictví indiánských národů ani zhodnocení lokálních společností.

Již na počátku 90. let se začala nesměle projevovat idea vytváření indiánských autonomních škol. Teprve až vypuknutí zapatistického povstání tento proces uspíšilo. I přes to, že na mnoha místech nikdy žádná škola prostě nebyla a musela být vytvořena od základů, vznikl problém prázdných škol - jejich učitelské sbory byly vyhnány, neboť byly často vládními donašeči (mexická vláda, vycvičená v metodách korupce, věděla, kde udeřit. Učitelské sbory byly dobře zorientovány v tom, co se děje ve vesnici, současně však bylo lehké si je koupit, neboť nepatřily do společnosti). Bylo tedy třeba uvést znovu školy do pohybu, již však na jiných zásadách. Indiánské společnosti chtěli opravdu začít rozhodovat o tom, kdo a co bude učit jejich děti. Považuji za nutné zmínit zde části výpovědí obyvatel zapatistického autonomního municipálního okresu Francisco Gomez (Autonomní okresy vznikly v Chiapasu koncem roku 1994 jako výsledek jednoroční spektakulární - bez jediného výstřelu - akce Zapatistů; nyní jich je 38). Tyto výpovědi zazněly ve filmu o autonomní výchově (promítaném na festivalu „VIVA ZAPATA“ v Poznani):

„Vládní učitelé děti neučí, přijíždějí se pouze pobavit. Nepřichází žádný indiánský učitel, který by nás opravdu učil. Vláda posílá neindiánské učitele, aby nás neučili.“

„Národ se selekcionizuje. Děti bohatých mají přístup k dobrému vzdělání. Pro chudé není nic, protože vláda nechce, aby se probudili, proto nám neposílá učitele a učitelky.“

„Vládní učitelé neučili dobře. I když tady byli, nic jsme se nenaučili. Proto jsme se rozhodli vytvořit novou výchovu, teď již autonomní. Abychom měli naši vlastní výchovu a vzdělání, náš vlastní jazyk, naši vlastní kulturu, naše tradice. Cílem autonomní výchovy je to, aby se něco už konečně změnilo k lepšímu.“

„Chceme, aby to byl náš projekt. Nebudeme prosit lidi z vlády, nebudeme prosit lidi zvenčí, chceme, aby to byli samotní členové společnosti, kdo bude pracovat a podporovat se ve všem navzájem. Proto jsme se rozhodli určit promotéry z té samé společnosti, aby znali zvyky, které v ní panují.“

„Je v tom velký rozdíl, protože ve vládních školách nás špatně přijímají, křičí na nás, občas si z nás dokonce dělají srandu, protože jsme chudí a oni mají peníze.“

„Autonomní výchova je naše kultura, je to naše práce, my ji vytváříme, podle našeho způsobu myšlení a našich nápadů. Je jiná než vládní předpoklady.“

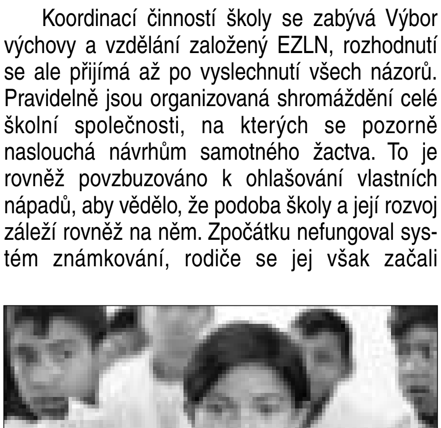
ESRAZ - zapatistické gymnázium

V Acuerdos de San Andrés (Rozhodnutí ze San Andrés), dohodě podepsané tehdejší Mexickou vládou s EZLN (Ejército Zapatista de Liberación Nacional - Zapatova armáda národního osvobození) z počátku roku 1996 se nachází zápis o právu indiánů vytvářet systémy autonomní výchovy. Během diskusí v rámci I. Mezinárodního Setkání pro lidskost a proti Neoliberalismu, které bylo zorganizováno EZLN na přelomu července/srpna 1996 na území zapatistických vesnic, padl nápad vytvořit zapatistickou univerzitu. I když to byla pouze nadšená myšlenka, nadnesena v rámci entuziasmu ze setkání, bylo rozhodnuto ji realizovat tím, že se začne od základů - vybudováním prvního zapatistického gymnázia. A tak bylo roku 1999 v Oventic vytvořeno ESRAZ (Escuela Secundaria Rebelde Autónoma Zapatista) „Primero de Enero“ - Autonomní rebelantské zapatistické gymnázium pojmenované První leden. Proč „rebelantské“? Je pravda v duchu rozhodnutí ze San Andrés, ale vláda do této chvíle neučinila nic, aby realizovala sebou podepsaná rozhodnutí, indiáni se tedy rozhodli „vzít to do svých rukou“ a pokračovat v konstruování své autonomie, dokonce i když to nebude po chuti mexické vládě. Chtěla jsem se soustředit právě na tuto školu, abych dala příklad, jak v praxi funguje autonomní výchova, protože ji znám nejlépe z osobní zkušenosti (strávila jsem v Oventic mnoho času, vedla jsem tam divadelní kroužek se žactvem ESRAZ).

První rok existence gymnázia byl konstrukční fází, žactvo se začalo přijímat v roce 2000, v současnosti tedy absolvuje poslední, třetí, ročník úplně první ročník gymnázia. V Oventic se učí kolem 150 dětí a mládeže různého věku, pocházejících z mnoha blízkých i vzdálených vesnic, zanedlouho jich ale bude ještě více, protože začíná nábor do další první třídy. Škola je tedy neustále - v mezích možností (každá podpora je mile viděna!) - rozšiřována a vybavována. Konečně začala fungovat knihovna, existuje počítačová pracovna (i když žel bez připojení k internetu). Kromě školy byl vybudován rovněž internát, kuchyň a jídelna, v provozu je také kantýna. Každá třída má jeden den v týdnu místo lekcí závazek společné práce - učňové uklízejí, připravují pro všechny svačiny, obdělávají zahradu (nejnovějším projektem ESRAZ je pěstování geneticky nemodifikované kukuřice), starají se o králíky chované na prodej atd. Zde je nejlépe vidět výchovná a naučná mise ESRAZ, která nezávisí pouze na předávání žactvu čistě školního vzdělání, mají se rovněž v praxi učit ideji rovnoprávnosti - což je v indiánských vesnicích stále málo viděný obrázek, v ESRAZ však každodenní: muž se smetákem v ruce, připravující jídlo nebo myjící nádobí! Pro doplnění tradičních lekcí jsou rovněž vedeny různé umělecké kroužky: hudební, literární, divadelní, sochařské.

Učitelský sbor ESRAZ tvoří výhradně indiáni a indiánky, jsou nazýváni „promotores de educación“ tedy „promotéry vzdělání a výchovy“. Pomocnou funkci plní tzv. „asesores“ tedy „poradci“, skupina vzdělaných Mexikánů z blízkého města San Cristobal de las Casas, která vede kroužky a kursy pro promotéry a pomáhá jim v konstruování programů výuky a přípravě materiálů. Neustále je rovněž zdokonalována příručka k výuce gramatiky a psaní jazyka tsotsil (jazyk původního obyvatelstva obývající region, v němž leží Oventic), připravovaná promotéry z ESRAZ.

Koordinací činností školy se zabývá Výbor výchovy a vzdělání založený EZLN, rozhodnutí se ale přijímá až po vyslechnutí všech názorů. Pravidelně jsou organizovaná shromáždění celé školní společnosti, na kterých se pozorně naslouchá návrhům samotného žactva. To je rovněž povzbuzováno k ohlašování vlastních nápadů, aby vědělo, že podoba školy a její rozvoj záleží rovněž na něm. Zpočátku nefungoval systém známkování, rodiče se jej však začali dožadovat, aby měli nějaký dohled nad pokroky, které činí jejich děti (zvláště když se nemohou příliš často vidět, protože je pro ně cestování příliš drahé). Začalo se tedy známkovat, což však nemá vliv na postup do dalšího ročníku. Žactvo rovněž není nuceno k účasti na společné manuální práci (někdy na ni někdo nepřijde nebo někdy odejde během práce), která sice není povinná, ale víceméně vyžadovaná.

Finanční prostředky pro potřebu školy, její budování, školní příbory a každodenní uživení učitelského sboru a žactva jsou získávány různými způsoby. V zásadě je to neustálý boj o přežití; někdy se žel kvůli nedostatku financí nepodaří zrealizovat nějaký projekt. Zajímavým nápadem je v Oventic fungující škola španělštiny pro cizince. Je možné se v ní učit nejméně týden s tím, že horní hranice není stanovena. Poplatek za 5 dní výuky (2 hodiny lekcí denně + hodina dokumentárních videofilmů a diskuse) se rovná hodnotě třídenního minimálního platu ze země cizincova původu (je v tom samozřejmě týdenní ubytování). Celkový výdělek této školy (skutečně celkový, protože učitelé v ní pracující, podobně jako promotéři ESRAZ, nezískávají žádné peněžní ocenění) je určen pro potřeby gymnázia.

Samozřejmě si uvědomuji, že můj popis fungování zapatistického gymnázia zní tak ideálně, že je tomu těžké uvěřit. Jsou to předpoklady, jejich realizace se ne vždy podaří. Učí a vzdělávají se tam všichni, stejně žactvo, jakož i Výbor pro výchovu a vzdělání a promotéři. Docházelo k případům vyhazování promotérů, protože se neosvědčili. S ideou rovnosti to bývá také různě (je však třeba pamatovat na to, jak krátce škola funguje a jak hluboko je v indiánské tradici zakořeněná diskriminace žen). Program je neustále zdokonalován, metody výuky a výchovy také. Úroveň výuky je stále zlepšitelná, sami promotéři se musí neustále dovzdělávat. Každý den se objevují nejrůznější problémy, které jsou lépe nebo hůře řešeny. Zdá se mi však, že nejdůležitější je to, že ESRAZ je škola vymyšlená, vybudovaná a vedená od samého počátku indiány. Ovšemže využívají podpory nebo rady různých druhů, konečná rozhodnutí jsou však přijímána jen a pouze jimi samotnými. A na tom závisí idea indiánské autonomie: chtějí nakonec rozhodovat sami za sebe, mít právo na vlastní chyby a společně vypracovávat směr pokroku a rozvoje. Chtějí být plnoprávnými lidmi, ne pouze předměty, na své vlastní půdě. ★★★

z polského časopisu „Mač Pariadka“ č. 3/2003
přeložil Martin Koudelka (FSA Jižní Čechy)

Zvláštní zpráva o situaci v Kolumbii

Pokud prší v Iráku, v Kolumbii se nevyčasí aneb příběh jedné, již historické, tragédie

Od počátku irácké krize a rozpoutání nového historického tažení Impéria za ropou a životy arabského lidu, soustřeďuje anarchistická komunita a všichni, kdo se zabývají lidskými právy, svoji energii na to, aby se postavili válce a podporovali solidaritu s iráckým lidem - nikoli s iráckým státem nebo jeho dnes již bývalým diktátorem Sadámem Husajnem. Nicméně dočasně v této souvislosti upadla v zapomnění válka, kterou Kolumbijci vedou tváří v tvář sousednímu Impériu tak blízce položenému, že není potřeba nasazovat početné jednotky nebo dosáhnout dohod a vyjednat ustavení vojenských základen, ani není nutné vstupovat do sporů na půdě Rady bezpečnosti OSN a nehrozí dokonce ani veto kteréhokoli ze stálých členů neblaze proslulé „Rady nebezpečnosti“. Francouzské, německé nebo belgické hlasy nebyly vyslyšeny na protest vůči vysílání amerických jednotek a existenci zbraní hromadného ničení… které každý rok způsobují ztrátu 30 000 životů.

Nezapomínejme na kolumbijskou tragédii! Na zemi, která již nemá téměř žádnou suverenitu a téměř vyčerpané přírodní zdroje, ale která oplývá represemi a nepotrestanými zločiny. Násilí se dokonce dotklo i samotných státních představitelů, jak zdůraznil Úřad OSN pro lidská práva, a to ve smyslu *„selektivních vražd, útlaku, únosů a vyhrožování ze strany FARC (Revoluční ozbrojené síly Kolumbie) a ELN (Vojsko národního osvobození) proti starostům, úředníkům, radním a představitelům ve smyslu nátlaku na vykonávání jejich povinností“.*

Podobně v roce 2002 FARC vystupňovala své aktivity a vážně zvýšila jejich dopad na civilní obyvatelstvo, jak dokládá Human Rights Watch ve své zprávě o stavu lidských práv v Kolumbii v roce 2002: *„FARC-EP zintenzivnila své útoky proti civilistům, mezi jinými vůči stovkám starostů a lokálních úředníků“. „Naším mottem je nenechat v jakémkoli departmentu působit jakékoli státní úředníky", oznámila guerilla v červnu 2002. Dne 5. června zabijáci FARC-EP zavraždili starostu Solita v jižní provincii Caquetá. „Během prvních deseti měsíců roku 2002 FARC-EP použila ve více než 40 případech bomby upravené z propanbutanových lahví v útocích proti městům a vesnicím, což vyústilo ve smrt mnoha civilních obětí“.*

Nárůst paramilitárního násilí během posledních měsíců nemá žádné paralely. Vzhledem ke zprávě, předložené kolumbijským státem v souvislosti s jeho „bojem“ proti paramilitárním skupinám, zdůraznila Human Rights Watch ve výše zmíněném materiálu zjevný paradox: *„vláda zaregistrovala více konfrontací mezi svými jednotkami a paramilitares a více zatčení členů eskader smrti než v jakémkoli předchozím roce. Nicméně se zdá, že paramilitární jednotky jsou stále silnější a disponují větší údernou silou, než kdy jindy. Uvádějí, že mají více než 10 000 vycvičených a vyzbrojených mužů, přičemž vláda (ani kterýkoli jiný zdroj) tyto údaje nepopřela“.*

Státní ozbrojené složky, podpořené mimořádnými pravomocemi nazvanými „Vnitřní státní pověření“, svěřené kongresem prezidentu Uribemu a schválenými jako „Dekret 2002“, vytvořily na základě vládních příkazů „oblasti obnovy“ za účelem zlepšení vojenské situace, což podle mezinárodních lidskoprávních skupin vedlo k tragickým důsledkům, zvláště v provincii Arauca. V tomto smyslu je provincie Arauca podle zprávy úřadu vysokého komisaře OSN (ACNUR) pro uprchlíky jednou z provincií (mimo Santanderu, Cesar,

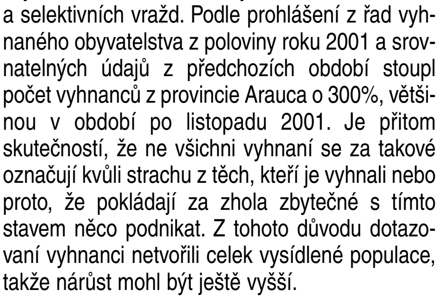

bojovníci ELN

Chocó a Putumayo), kde se během posledních měsíců úroveň ozbrojených konfrontací prudce zvýšila, což vyvolalo další vyhánění a uprchlické vlny a i když se podle ACNUR většina této migrace odehrává uvnitř země, byl zaregistrován rovněž nárůst přechodů hranic. Podobná situace vedla komisařku OSN k výzvě všem okolním zemím, aby umožnily vstup všem prchajícím Kolumbijcům.

Je paradoxní, že vláda vytvořila tyto oblasti, aby „chránila civilní obyvatelstvo“, ale od chvíle, kdy do oblastí vstoupily silné vojenské jednotky, zvýšila se rovněž úroveň vyhánění lidí z domovů a selektivních vražd. Podle prohlášení z řad vyhnaného obyvatelstva z poloviny roku 2001 a srovnatelných údajů z předchozích období stoupl počet vyhnanců z provincie Arauca o 300%, většinou v období po listopadu 2001. Je přitom skutečností, že ne všichni vyhnaní se za takové označují kvůli strachu z těch, kteří je vyhnali nebo proto, že pokládají za zhola zbytečné s tímto stavem něco podnikat. Z tohoto důvodu dotazovaní vyhnanci netvořili celek vysídlené populace, takže nárůst mohl být ještě vyšší.

V únoru 2002 se asi 35 000 rolníků z provincie Arauca vzbouřilo kvůli neplnění dohod, již dříve uzavřených s vládou ohledně vyšetřování

bojovníci FARC

porušování lidských práv a porušování mezinárodních dohod o lidských právech v provincii Arauca, vytvoření vyšetřovací komise, přítomnosti stálého delegáta Mezinárodního červeného kříže, přítomnosti vojenského styčného důstojníka a návštěvy delegace Meziamerické komise pro lidská práva.

Kolumbie je členským státem Americké konvence pro lidská práva od 31. července 1973. Kolumbijský stát 21. června 1985 schválil na neurčito kompetence a pravomoci Meziamerického soudu a komise pro lidská práva - CIDH a organizací na ochranu lidských práv.

Článek 63 Americké konvence lidských práv zakotvuje v bodě 2: *„v mimořádně závažných a naléhavých případech a kdykoli je to nutné pro zabránění nenapravitelných škod, které by utrpěli lidé, soud může přijmout jakákoli vhodná opatření. Co se týče případů, které ještě neprojednává, může jednat na základě požadavku Komise“.*

Článek 24 Stanov Meziamerické komise pro lidská práva v prvním bodě prohlašuje, že *„v naléhavém a neodkladném případě a kdykoli to je nutné, komise může v souladu s dostupnými informacemi požadovat na svou odpovědnosti nebo spolu s jinými po příslušném státu, aby přijal jakákoli vhodná preventivní opatření pro zabránění nenapravitelných škod, které by utrpěli lidé.“* Bod 4 prohlašuje, že *„přijetí takových opatření a jejich provedení státem neznamená upuštění dalšího zkoumání podstaty věci“.*

V roce 2000 Meziamerická komise pro lidská práva nařídila přijetí jedenácti preventivních opatření pro Kolumbii. V roce 2001 celkem čtrnácti a v roce 2002 devatenácti. Důležitá skutečnost ohledně těchto opatření je v případě Kolumbie to, že jsou zaměřeny na ochranu celých komunit, odborových svazů a organizací (některých působících po celé zemi) nebo sociálních skupin, což se dramaticky liší od preventivních opatření na ochranu jednotlivců, požadovaných na jiných státech. Tato skutečnost je indikátorem umožňujícím posoudit vážnost kolumbijské situace.

Co se týče situace žen v konfliktu, zpráva People´s Defender z roku 2000 uvádí, že ženy, které se obecněji nachází ve zranitelnějším postavení, jsou stále nejvážněji zasahovány násilím, zvláště ve válečných oblastech. Zpráva rovněž zdůraznila nepřítomnost jakýchkoli vládních programů, které by problém řešily. Feministické představitelky v politických a rolnických organizacích v mnoha regionech byly totiž rovněž utlačovány, zastrašovány, mučeny a zabíjeny.

V zemi stále představuje velký problém domácí násilí, sexuální obtěžování a vraždy žen. Více než 30% z bojujících ve FARC jsou ženy. Několik pozorovatelů již kritizovalo používání žen v guerillových uskupeních jako sexuálních otrokyň.

Během II. světové konference o lidských právech (Vídeň 1993) a na různých dalších konferencích, sjezdech a v deklaracích OSN zdůrazňovala, že ženská práva jsou rovněž součástí lidských práv. Nicméně ženy jsou neustále oběťmi porušování lidských práv kvůli svému postavení jako žen. V kolumbijském konfliktu se porušování práv žen a jejich mučení stalo obvyklou praktikou.

Ženy byly rovněž ve velkých počtech nuceny násilím opustit své domovy a podle ACNUR tvoří něco mezi 49 - 58% všech vyhnanců a i zde čelí nejrůznějším formám diskriminace.

Další vysoce zranitelnou skupinou, nacházející se vprostřed konfliktu, jsou lidé pod 18 let věku, kteří jsou společně se ženami častým cílem všech zločineckých skupin a v některých případech představuje ozbrojený konflikt každodenní součást jejich životů. Jak se vyjádřil jeden dětský voják, jakmile se dostanete do spojení se zločineckou ozbrojenou skupinou, zjistíte, že *„od té doby, co jsem byl dítě, mi začalo střílení připadat normální a zabíjení lidé obvyklé a všeobecně rozšířené“*.

Závěry, předložené v lednu 2003 Kolumbijskou komisí právníků, jednou z nejprestižnějších organizací na ochranu lidských práv v Kolumbii, hovoří samy za sebe: *„zhoršování situace v oblasti lidských práv v zemi je alarmující. Dochází k mnoha svévolným zatčením, vznášení obvinění a domovním prohlídkám proti obhájcům lidských práv a proti civilnímu obyvatelstvu… organizace na ochranu lidských práv a domácí i mezinárodní veřejnost by měly zasáhnout, aby byla zastavena tato svévole a obnovila se práva obětí“*.

Dynamika ozbrojeného konfliktu ale neučinila oběti pouze z mnoha tisíc Kolumbijců, ale rovněž z několika příslušníků amerických zpravodajských služeb - po sestřelení letounu provádějícího špionážní činnost došlo k únosu tří vojáků, čtvrtý byl zabit, jak informoval samotný tisk Impéria. Řev Impéria byl v tomto případě slyšet po celém americkém kontinentu: „Své občany zachráníme!!!“ Pak se americká vláda pro začátek rozhodla vyslat 150 členů námořní pěchoty, asi tak, jako po 11. září vyslala na Filipíny 350 vojáků a dnes je jich přítomných více než 8 000, plně vybavených a vyzbrojených, připravených zůstat déle než dva roky.

Příliš vzdálená podobnost? Existují lidé, kteří věří, že vojenská intervence americké námořní pěchoty by představovala konečné řešení konfliktu - například vlivný novinář Antonio Caballero: *„Říkají nám: se všemi těmi špionážními družicemi, které mají gringové a všemi těmi inteligentními bombami, je jedinou věcí nalézt „Momo Jojoy“ a „Tirofijo“ (vůdcové kartelů) v pralese a poslat jim velkou raketu. A to je všechno. Pokud to není možné, tak jim umožněme, aby vojensky vstoupili do naší země“*. Právě v této chvíli určité politické a kapitalistické skupiny přemýšlejí o „mariňácké“ akci, která by pomocí masového vyhlazování vyřešila to, co oni nikdy nechtějí vyřešit pomocí skutečného mírového procesu. Caballero dodává: *„Je ovšem krajně nejisté, že se gringos rozhodnou vyřešit problémy neschopné kolumbijské vlády. Říká se, že to jsou naši přátelé, že to jsou lidé jako my. To ale není pravda. Byli mnohem více přátelští k íránskému šáhovi, Ferdinandovi Marcosovi na Filipínách a generál Mobutu z Konga koneckonců absolvoval postgraduální studia na West Pointu. A všechny je odstranili ve chvíli, když už byli natolik neschopní, že USA nebyli k žádnému užitku“*.

bojovnice FARC

Koncept „vietnamizace“ kolumbijského konfliktu je zpátky v agendě a obává se ho nejen 44 milionů obyčejných Kolumbijců, kteří nechtějí tuto válku, my ji nechceme, dokonce ji nenávidíme. Když se zadíváme detailněji na možnost vojenské intervence americké armády, objeví se zajímavé souvislosti, jako například názory Jesse Helmse, které jsou názorem velké většiny americké pravice, na rozhodnutí Mezinárodního trestního soudu ohledně americké vůle vyhnout se Římské dohodě.

Jedním z Helmsových argumentů je to, že Římská dohoda je nebezpečný dokument, protože se dotýká „agrese“, přestože nedošlo k dohodě, jak ji definovat. Helms dodává: *„Měli bychom jasně pochopit, že v očích soudu bychom byli vinni zločinem agrese, kdyby USA zahájily vojenskou akci na obranu svých národních zájmů, aniž by požádaly o svolení soudu a obdržely jej.“* Tento argument nás nenechává na pochybách, protože uvádí, že národní zájmy USA jsou rozprostřeny po celém světě a jakákoli vojenská akce v tomto smyslu je tedy oprávněná. Jesse Helms pokračuje: *„Tento soud se snaží posuzovat americkou politiky ve vztahu k našim národním zájmům. Můžete si představit, co by se stalo, kdyby tento tribunál pracoval během americké invaze do Panamy? Nebo Granady? Nebo bombardování Tripolisu? V žádném z těchto případů se USA nedovolily OSN, aby bránily své národní zájmy“*.

Noam Chomsky již v roce 1995 uvedl, že *„Kolumbie dostává více než polovinu vojenské pomoci, kterou USA rozdělují na Západní polokouli a tento objem se během funkčního období Clintonovy administrativy ještě zvýšil, když prezident použil rezervní fondy v situaci, kdy rozpočet Pentagonu již nestačil“*. Kolumbie je třetí zemí v objemu americké vojenské pomoci na boj proti „terorismu“.

Samozřejmě smrt tří členů amerického špionážního programu není vůbec podobná se zavražděním tří amerických aktivistů, kteří působili v programu solidarity s indiánským kmenem Uwa, ale viníkem byla znovu FARC a Impérium znovu odpovědělo: „pomsta, pomsta, pomsta!“ a hlasy kolumbijských tyranů jsou identické „Invaze, invaze, invaze!“

bojovnice FARC

Na svém projevu na Světovém sociálním fóru v lednu 2003 Chomsky prohlásil, že *„nejmocnější stát v historii prohlásil hlasitě a jasně, že jeho cílem je panovat světu pomocí síly, což je dimenze, v níž se mu dnes nikdo nemůže postavit“*.

Ultrapravicová vláda prezidenta Uribeho dnes předkládá kolumbijskému lidu ke schválení „opatření“, která mají za cíl legálně znemožnit postavit před soud stovky zkorumpovaných politiků, kteří zplundrovali veřejné finance. Vláda eliminovala obecní správu, jednu ze součásti administrativy, která se jakýmsi způsobem staví na obranu lidských práv v těch nejzapadlejších provinciích. Navíc vláda poté, co v kongresu prosadila zvýšení daně z přidané hodnoty, chce cynicky po Kolumbijcích, aby schválili nové daně, určené speciálně pro vedení války a dále snížení sociálních výdajů. Opatření jsou kulminací receptu naordinovaného Mezinárodním měnovým fondem. Mzdy veřejných zaměstnanců a sociální výdaje se zmrazí, což bude mít vážný dopad na vzdělávání, zdravotnictví, zaměstnanost a ochranu životního prostředí a způsobí recesi a nezaměstnanost.

Některé z anarchistických organizací v Cali, Medellínu a Bogotě se již spojily s mnoha kritickými skupinami z celé země, sociálními a komunitními organizacemi, odborovými svazy, organizacemi na obranu lidských práv apod., aby podpořily „Kampaň za neúčast v hlasování o vládním Opatření“, ale samozřejmě každá skupina, účastnící se této kampaně, má vlastní zájmy, stejně jako my máme vlastní zájmy: nevěříme represivnímu systému, ale ve vybudování federalistické a samosprávné společnosti.

Kampaň vážně zasáhla proces schvalování Opatření a navíc některé tradiční strany musely částečně projevit sympatie s kampaní, samozřejmě tak ale činí ze zcela jiných pohnutek.

Mezinárodní asociace pracujících si je vědoma této reality, vydala několik rezolucí a dohod o nutnosti zahájení masivní kampaně proti situaci kolumbijských sociálních a odborových organizací. Jen mezi červnem 2001 a únorem 2003 bylo zavražděno 219 odborových předáků, mnoho dalších bylo obviněno a předáno soudu kvůli svým aktivitám, byly u nich prováděny domovní prohlídky, rovněž také na místech, kde působí Permanentní shromáždění pro mír a v kancelářích Central Unitaria de Trabajadores, předáci Union Sindical Obrera byli zatčeni a souzeni a bývalí povstalci, nyní začlenění do civilního života, byli znovu zatýkáni.

Co se týče nás, museli jsme ukončit činnost v našem centru poté, co nám byla několikrát vytlučena okna, obdrželi jsme řadu výhružných telefonátů a rovněž dva dokumenty, vytištěné jako „rozsudky smrti“ proti velezrádcům. Během policejních razií na univerzitě v říjnu a listopadu 2003 byly také násilím otevřeny schránky v šatnách, kde jsme uschovávali naše propagační materiály. Naše skupina byla oslabena, když několik soudruhů muselo uprchnout do jiných částí země. (v 90. letech byli přívrženci některé ze znesvářených stran kolumbijského konfliktu pro svou činnost zavražděni tři příslušníci skupiny - pozn. ed.)

Nezapomínejte prosím na kolumbijskou tragédii a pamatuje, že boj proti Impériu musí být globální a veden na nejrůznějších frontách.

Anarchistické a antimilitaristické pozdravy!

★★★

Přátelé MAP - Kolumbie, březen 2003

z angličtiny přeložil Jindřich Lacina (FSA Praha)

Protisystémová sobota 2003

1. listopadu 2003 se v Uherském Hradišti v návaznosti na demonstraci proti fašismu minulý rok konala akce se zajímavým názvem - „Protisystémová sobota“ - a s cílem propojit antifašistické vystoupení, anarchistickou politiku a alternativní kulturu. Akci, nebo přesněji řečeno sérii akcí, společně pořádaly Uherskohradišťské anarchistické sdružení (UHAS), Anarchokomunistická alternativa (AKA) a Federace sociálních anarchistů a anarchistek (FSA).

Prvním vystoupením v rámci Antisystémové soboty byl mítink proti fašismu v Uherském Brodě. Místo nebylo vybráno náhodně - Uherský Brod je totiž smutně pověstný právě jako hnízdo neofašistů a neonacistů. Na náměstí, kde se akce konala, se v jednu hodinu setkalo zhruba šedesát účastníků a účastnic - a také značné množství policajtů. Po zahájení akce členem Uherskohradišťského anarchistického sdružení zde zazněl projev Antifašistické akce - Federace sociálních anarchistů, zabývající se neonacistickým hnutím a jeho společenskými souvislostmi a příčinami. S jistým zpožděním pak zazněl i projev člena Československé anarchistické federace, který se snažil upozornit na další, méně zjevné, podoby fašismu - zejména na uplatňování „nulové tolerance“ ve Slaném a jinde a na válku v Kongu. Po projevu následoval odchod na nádraží a hromadný přesun do Uherského Hradiště.

V uctivé vzdálenosti kolem průvodu kroužila skupina místních neonacistů a neonacistek. Především ale do Brodu přijela grupa několika desítek neonacistických násilníků z Prahy a z Brna, včetně členů neblaze proslulého Johny Kentus Gangu a pražského věčného rádoby-führera Filipa Vávry. Ani jim se proti akci nepodařilo nijak vystoupit, jejich přítomnost ale přispěla k poněkud nervózní náladě některých zúčastněných.

sobota 1/11/2003 - čtení projevů na uherskobrodském náměstí

Ve čtyři hodiny začala v Uherském hradišti další část akce, tentokrát pojímaná jako demonstrace proti státu a kapitalismu. Na náměstí se nakonec shromáždila asi stovka lidí, kterým byl přečten projev Anarchokomunistické alternativy, vyslovující se především proti kapitalismu a jeho konkrétním projevům - např. nezaměstnanosti. Následoval průvod městem, během nějž byly dosti improvizovaně vysvětlovány do megafonu cíle demonstrace a především se skandovala různé hesla - mezi asi nejčastější patřily: „Třídní boj - za sociální spravedlnost!“, „Nejsme lidské zdroje!“ a „Žádnou válku - jen třídní válku!“ Průvod byl zakončen u uherskohradišťského nádraží, kde zazněl ještě projev Feministické skupiny 8. března, která ze svého úhlu pohledu kritizovala kapitalismus.

Následoval koncert pod názvem „Hudbou proti předsudkům“ skupin Edelweiss Piraten, Železná kolóna, Rozpor, Idioti nové doby, Ježíšovi pivo nelej a Homoconsumens, což skýtalo pro ty, kdo mají rádi punk či hardcore *(a nevadí jim, když se „svobodná práce“ rýmuje na „sociální revoluce“)* ideální možnost kulturního vyžití.

Více fotografií z akce naleznete na stránkách Uherskohradišťského anarchistického sdružení (http://uhas.wz.cz) a v reportu na stránkách Federace sociálních anarchistů a anarchistek (http://fsa.anarchismus.org). ★★★

os

zdroj: http://www.csaf.cz

Ježíšovi pivo nelej

Edelweiss Piraten

Železná kolóna

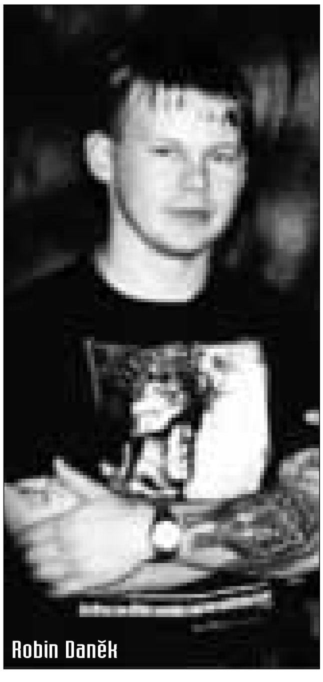
Rozpor

Koncert Squad96 - neonacisté v klubu Futurum -

V ulici hlídkuje policie, neonacističtí skinheads a hooligans před klubem ukazují občanky, vše natáčí policie. Další neonacistický koncert? Ale kdepak - to jen dnes večer hrají v pražském klubu Futurum Squad96.

Před nedávnem jsme Vás na našich stránkách informovali o kauze „Pačes“. Nyní má tato kauza pokračování. 8. 1. 2004 odehráli Squad96 v čele s Pačesem koncert v pražském klubu Futurum. To samo o sobě zajímavé není. Zajímavější je, kdo hrál s nimi a jak to na koncertě vypadalo.

Původně bylo oznámeno, že Squad96 vystoupí s hostem. Teprve na místě se ukázalo, že oním hostem není nikdo jiný než veteráni brněnské neonacistické scény, skupina Randall Gruppe. Duší celého projektu Randall Gruppe je Martin Korec, člen nacistických skupin Zášť 88 a Beowulf, jeden ze zakladatelů Bohemia Hammer Skins a současný zaměstnanec brněnského tetovacího studia Terror tattoo, jehož majitelem je Robin Daněk, další ze zakladatelů Bohemia Hammer Skins. Další postavou z okruhu Randall Gruppe je pak vydavatel slovenského skinheadského fanzinu Made In Pressburg, který se pokouší profilovat jako apolitický, nicméně zároveň nijak neskrývá své pronacistické sympatie.

Robin Daněk

Samotné spojení punkové kapely s neonacisty je více než podivné. V případě Squad96 je však lepší ono „punkové“ dát do závorek a hovořit o ní prostě jen jako o kapele, ve které hrají neonacisté.

Ostatně celý koncert podle toho vypadal. Do Futura přišlo zhruba 80 lidí a v drtivé většině se jednalo o neonacistické skinheady nebo ex-skinheady. Před klubem se houfovala policie, koncertu se účastnili i zástupci protiextremistického oddělení, návštěvníci byli perlustrováni a natáčeni policejními kamerami. Prostě jako na „normálním“ neonacistickém koncertě.

Zajímavé je, že se koncertu účastnil i dlouholetý neonacistický aktivista Filip Vávra, který se dokonce pokoušel po koncertě vyburcovat skupinu svých souvěrců k útokům na údajné antifašisty (k útoku nedošlo a Filip Vávra si na foru hooligans.cz stěžoval, že skinheads už za nic nestojí a nikdy ani nestáli, a že jediní, kteří něco svedou, jsou pouze hooligans - komentářů na toto téma se zdržujeme, nicméně předpokládáme, že Filip Vávra, který je skinem již od svých čtrnácti let, asi dobře ví, co říká). Pokud někdo pochyboval o politické spřízněnosti Squad96 a neonacistů, většího důkazu se mu nemohlo dostat.

Co je na celé věci nejsmutnější, je osobní angažovanost Petra Růžičky, manažera kapel jako SPS, Šanov 1, bývalého provozovatele teplického klubu Velvet a dlouholetého promotéra punkových akcí všeho druhu. Petr Růžička se již několikrát snažil celou záležitost s Pačesem bagatelizovat, přestože mu je pravý stav věcí jistě dobře znám.

Obracíme se na všechny, kteří mají rádi punk - pokud vám vadí představa neonacistů na punkových koncertech, bojkotujte akce Squad96. ★★★

zdroj: http://www.csaf.cz

Hnutí pro život v Brně 13/12/2003

Tak se nám zase sešel týden s týdnem a černoprdelníci z Hnutí pro Život (HPŽ) opět vystrčili své růžky. Tentokrát však byli na účast „pekelníků" připraveni a na svoji ochranu před čerty si přizvali samotného ďábla v podobě policie ČR.

Ta perlustrovala všechny osoby nacházející se v blízkosti kostela na Grohově ulici pod poněkud pofidérní záminkou „zajištění veřejného pořádku". Pokud mne paměť neklame, tak dle zákona o policii ČR toto nemůže být důvodem k plošné perlustraci. Ale ať, koneckonců většina přítomných už je na toto arogantní a nezákonné chování policie zvyklá.

Nikdo z těch kteří (byť jen vzdáleně) vzbuzovali podezření, že patří k čertovskému plemeni, nebyl vpuštěn do prostoru kostela, čímž dala církev jasně najevo svoji otevřenost případným kajícníkům a koneckonců i osobám ve víře tápajícím.

Po hodinové modloslužbě se HPŽ vydalo na pochod. V čele šlo procesí ďábelských zastánců svobodného a nedogmatického přístupu k lidskému životu a tělu, policejně odděleno od „slušných lidí" (citace jednoho policejního robocopa). Mdlé a uspávající modlitby byly zpestřeny přednesem několika jadrných slov z veršů Jacquese Préverta a Karla Havlíčka Borovského, při kterých se kříže kroutily a svěcená voda zajisté zarůstala puškvorcem.

Před budovou porodnice na Obilném trhu „těžkooděnci" (snad obdoba křižáků, plundrujících v čímsi jménu zemi, patřící komusi úplně jinému) vytvořili nepřekonatelnou hradbu oddělující ty „dobré" od těch „špatných" a představení mohlo začít. Hromadné odříkávání žalmů evokovalo období temného středověku a inkvizičního řádění (což se zajisté velice zamlouvalo přítomné policii), případně sektářské vymývání mozků nebezpečnými sektami (opět věc pro policejního robocopa veskrze příjemná). Když začalo HPŽ hrát na kytaru a zpívat, rozveselilo to i přítomné satanáše, kteří umělecký výkon ohodnotili bouřlivým potleskem. Celou, celkem zdařilou, taškařici ukončil až rázný zásah personálu porodnice, který po policii požadoval prosazení klidu a ticha neboť za okny leží pacienti, které neustálé omýlání žalmů a plkání zcela evidentních hovadin ruší. Nemluvě o hlasité hudební produkci.

Zmatená policie chvíli nevěděla, co má dělat, neboť její nepřítel se proměnil v neškodné civilisty a HPŽ (jehož členové určitě na počátku perlustrováni nebyli) v narušitele veřejného pořádku a klidové zóny v okolí nemocnice. Nakonec se všichni rozešli a zcela jistě se všechny strany těší na příští společná setkání, která, zdá se, budou pravidelná.

Datum příští taškařice se dozvíte včas na našich stránkách. ★★★

zdroj: http://www.csaf.cz

Antifa reklama

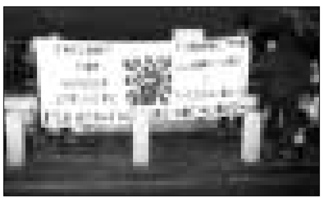
Bratislava - Celé 130-tisícové bratislavské sídlisko Petržalka bolo v poslednom čase naozaj husto vyzdobené dobre viditeľnými a miestami recesistickými graffiti ako napríklad **„ANTIFA HOBBY", „ANTIFA NAD ZLATO", „VYHOĎ FAŠISTU Z OKNA!", „ANTIFA NÁS BAVÍ", „ANTIFA JE SUPER"**... Neznámym sprejerom prajeme do budúcnosti ešte veľa kreativity a šťastia! ★★★

zdroj: http://www.csaf.cz

Shromáždění na podporu soluňských hladovkářů

27. listopadu 2003 Federace sociálních anarchistů a anarchistek (FSA) a Československá anarchistická federace (ČSAF) uspořádaly před sídlem řeckého velvyslanectví v Praze shromáždění na podporu soluňských hladovkářů.

Přestože byli již hladovkáři propuštěni, obvinění jim stále zůstala a hrozí jim vysoké tresty. Jednomu z nich, Sulejmanu Dakdukovi, hrozí vyhoštění do Sýrie a následně kruté zacházení nebo i poprava ze strany tamějšího totalitního režimu. Sýrie je přitom častým cílem kritik za porušování lidských práv.

Dotyční byli většinou zatčeni při aktivitách, které neměly nic společného s akcemi, za které byla vznesena obvinění. Zatčení byla policií provedena při rozdávání propagačních materiálů, nebo například odchodu ze shromáždění apod.

Před budovou ambasády se sešlo na 30 lidí, zástupci pořadatatelů přednesli dva projevy. ★★★

Jindřich Lacina (FSA Praha)
zdroj: http://www.fsa.anarchismus.org

„Dnes oči odvrátíš, zítra ti je zatlačí!"

Demonstrace proti fašismu a k uctění památky Tibora Danihela, 24/9/2003, Písek

Tohoto dne uběhlo přesně deset let od doby, kdy tlupa organizovaných naziskinheadů v Písku nahnala do řeky skupinku Romů a zavraždila Tibora Danihela. K připomenutí této události, uctění památky Tibora Danihela a zároveň jako protest proti sílícímu nárůstu nacistických, fašistických a rasistických tendencí ve společnosti jsme se rozhodli uspořádat v Písku v sobotu 27. 9. 2003 vzpomínkový pochod.

Akce začala na píseckém vlakovém nádraží. Asi kolem půl čtvrté byl na úvod přečten delší proslov upozorňující na narůstající projevy fašismu ve společnosti, jejich původ a možnosti potlačení fašistické hrozby. Po proslovu drželi účastníci a účastnice minutu ticha jako vzpomínku na Tibora. Pak se všichni vydali na pochod městem.

Pochodu se zúčastnilo zhruba 40 lidí, někteří se přidali až v průběhu pochodu. Účast to nebyla velká, na druhou stranu však pestrá. Od anarchistů, přes několik punkerů až po Romy. Akce se zúčastnil dokonce jeden přímý svědek tragické události, ke které došlo před deseti lety, který byl spolu s Tiborem nahnán do řeky Otavy. Po celou dobu pochodu se provolávala protifašistická hesla a náhodným divákům byl oznamován účel celé akce. Postupně průvod od nádraží došel přes Nádražní a Budovcovu ulici, Chelčického malé náměstí, Velké náměstí, Karlovu ulici, kolem ZŠ TGM až k samotnému místu tragédie kousek od Zimního stadionu.

Zde byl vytvořen provizorní pomník s Tiborovou fotografií, věncem a několika kyticemi. Bylo zapáleno několik svíček a byl pronesen proslov, který se věnoval právě celému Tiborovu případu, a hlavně

událostem, které se odehrály po jeho tragické smrti - soudům, ignoranci, nevšímavosti a konečnému zapomenutí. Hovořilo se také o tom, že v boji proti těmto zrůdným jevům se musíme spolehnout především sami na sebe, protože i tento případ ukázal, že to za nás nikdo jiný neudělá. Poukázalo se i na určitou provázanost policie a neonacistů, apatičnost k tomuto problému ze strany státu a na to, že za to, co se v Písku před deseti lety stalo, nemůžou jen přímí útočníci, ale společnost, která živí xenofobní a rasistické nálady, kapitalistický systém, který v lidech povzbuzuje sklony k rychlým řešením a hledání obětních beránků, všichni, kteří se k těmto jevům staví lhostejně. Proto i hlavním heslem akce, neseným na transparentu v čele průvodu, bylo: „Dnes oči odvrátíš, zítra ti je zatlačí!"

Celá demonstrace proběhla bez jakýchkoliv problémů jak ze strany neonacistů, tak ze strany policie, která zde tentokrát byla spíše do počtu.

O celé akci vyšel poměrně dlouhý a dobrý článek v regionálním tisku, který se však samozřejmě věnoval jenom vzpomínce na Tibora Danihela, o jistých sociálních souvislostech, které řešily a zmiňovaly oba proslovy, v něm nepadlo ani slovo.

Projev na píseckém shromáždění

Hrozba rasismu, fašismu a neonacismu se stala nechtěnou součástí našeho života. Proto se nedílnou součástí našich životů musí stát neutuchající odpor proti těmto jevům!

Před deseti lety, 24. září 1993, se do Písku sjelo zhruba 60 neonacistů, aby zde provedli „Akci Bobr". Organizovaně nahnali čtyři romské mladíky do řeky, obsadili břehy a násilím jim zabránili dostat se ven z vody. Výsledkem této akce bylo utonutí romského mladíka Tibora Danihela. Jako důkaz toho, co bylo cílem neonacistů, svědčí i to, že násilně bránili ostatním, aby mu pomohli. Trestní stíhání zločinců se rozjelo až po 14 dnech a vleklo se, s mnohdy naprosto směšnými výsledky, několik let. Celá událost a následná soudní jednání vyvolaly zpočátku velké pobouření. Nakonec se však na vše stejně zapomnělo. Konečné rozsudky, směšné, a dalo by se říci dokonce výsměšné, již nikoho nezajímaly. Jen Česká televize celé události věnovala naprosto demagogicky vyznívající díl jednoho seriálu. I tento celý případ zakončilo již pověstné heslo: „Případ skončil, zapomeňte!"

A právě tato zapomětlivost je věcí, která stále se rozrůstajícímu neonacismu přichází náramně vhod. Po deseti letech od této tragické události je v Písku opět možné zahlédnout skupinky mladých neonacistů, které se pomalu ale jistě rozrůstají a začínají způsobovat první problémy. Během těchto deseti let se neonacistické hnutí v celé republice rozrostlo do nevídaných rozměrů. Došlo k několika dalším rasově motivovaným vraždám a útokům. Neonacisté se stále více snažili opustit nálepku „skinheadské subkultury" a pokoušeli se proniknout do politiky. Neonacisté dnes již dávno nejsou pouze alkoholem a fotbalovými vášněmi nasáklé gorily v maskáčích a bomberech demolující fotbalové stadiony a klubové hospody, dnes to jsou již "obyčejní lidé" v oblecích třeba právě z Vašeho okolí.

Těmto lidem a jejich zvrácené ideologii rovněž zdárně přeje i všeobecné smýšlení celé společnosti o cizincích, přistěhovalcích a „nepřizpůsobivých minoritách". A tak zatímco zde fašisté, kteří mají za posledních třináct let na svědomí několik desítek vražd a snad i tisíce zraněných, mohou v klidu demonstrovat a dávat otevřeně najevo své zhoubné a zvrácené názory, Romové jsou vládnoucími politickými činiteli, médii, policií a většinou společnosti hanobeni a obviňováni za svou snahu uniknout z této bezvýchodné situace odchodem do ciziny; stejně tak jsou chápány i jejich snahy o vlastní sebeobranu, která mnohdy nabírá tvar domobrany - ty jsou označovány za další projev jejich nepřizpůsobivosti a zhovadilosti. Toto všechno neonacistům nahrává do karet, a oni si toho jsou vědomi. I proto se snaží působit na ty nejnižší lidské pudy.

Důvodem těchto přímých či „jen" slovních útoků na všechny tyto lidi (ať už se jedná o národnostní či rasové menšiny, či mladé lidi pohybující se v různých subkulturách) je pro neonacisty nepřijatelný pohled těchto lidí na svět, jejich odlišný životní styl či kultura. Ano, je to náckovská xenofobie a netolerance. Neonacisté se tímto způsobem snaží zastrašovat lidi, získat navrch v ulicích a městských částech, mít je pod kontrolou, určovat ostatním lidem, jak se mají chovat, jak mají vypadat, kde se mohou, či nemohou pohybovat - a především, co si mají, nebo nemají myslet. Samozřejmě, ne všude to již došlo tak daleko, ve větších městech je však takovéto nebezpečí na denním pořádku.

Existují však také jiné důvody jejich chování, myšlení, činů a projevů. Je to nemožnost smysluplného naplnění volného času jiným než institucionalizovaným či zkomercionalizovaným způsobem mimo dosah státu, různých církví či velkých společností, s jejichž současnou mocenskou autoritou se neztotožňují. Chybně hledají východiska ve zkratkovitých demagogických pseudořešeních nacistické ideologie, která se snaží hledat obětní beránky, zodpovědné za neradostný stav kapitalistické společnosti. Nemá smysl zdůrazňovat hloupost a krátkozrakost toho, že za tyto viníky považují nějaká celosvětová žido-bolševická spiknutí nebo samotnou multikulturnost moderní společnosti.

Mladí lidé nevidí vůbec žádná východiska, jak zlepšit svou životní situaci, jak plnohodnotně prožít život v betonových velkoměstech či vylidněných maloměstech bez života, které jsou dnes plně závislá na podmínkách tržního hospodářství, orientovaného pouze na zisk. Současně jim dnešní společnost nedává vůbec žádné šance a možnosti spolupodílet se a mít vliv na podobu a stav jejich okolí, jejich vlastních životů. Z toho často vzniká osobní nebo sociální komplex

››› POKRAČOVÁNÍ NA STR. 23 ›››

Solidární demonstrace
pro Marka, Daniela a Carstena

25. 10. 2003 proběhla v Německu solidární demonstrace za propuštění tří politických vězňů, kteří jsou již necelý rok drženi ve vazbě. Všichni tři měli podle obžaloby patřit k teroristické skupině Svobodu pro všechny politické vězně. Byli obviněni ze spáchání tří teroristických útoků. Útoky připsané této skupině měly být na kriminální stanici v Magdeburgu, na soud a na stanici pohraniční policie, kde shořela dvě vojenská auta. Škoda na vozidlech byla vyčíslena na 150 000 Eur. Akce byly provedeny molotovy.

Všichni tři se pohybovali také v politické skupině Autonomní shromáždění Magdeburg a scházeli se v autonomním centru Ulrike Meinhof. Toto centrum bylo krátce po zatčení vyklizeno policií.

Marka, Daniela a Carstena policie zatkla podle zákona, který se jmenuje Budování teroristické skupiny, platí od sedmdesátých let a byl používán proti RAF. Podle paragrafu 129A může policie držet ve vazbě nejméně tři osoby na dobu šesti měsíců bez jakýchkoliv důkazů o vině zadržených, stačí pouze podezření ze spáchání trestného činu.

Krátce před začátkem soudu v polovině října přišla první odpověď levicových aktivistů na zatčení. Byly zapáleny hlavní dveře soudu v Magdeburgu a auto pracovníka téhož soudu. Tyto útoky provedla solidární skupina nebo sympatizanti zatčených.

Proto antifašisté ze SNR svolali koncem října, když začínal soud, do Magdeburgu celoněmeckou demonstraci za jejich propuštění. Demonstrace jsme se zúčastnili také my jako vyjádření solidarity se zatčenými, protože mezinárodní solidarita je jednou z našich nejvýznamnějších zbraní proti systému.

V sobotu okolo dvanácté hodiny dorážíme bez problémů do Magdeburku. Demonstrace je nahlášena na náměstí před Hlavním nádražím Magdeburg na 15 hodinu. K hlavnímu nádraží přicházíme okolo půl čtvrté a už je tu několik stovek demonstrantů, konečný počet byl podle organizátorů 2500 - 3000 lidí. Policie zadržuje na nádraží každou větší

skupinu příchozích, kteří přijíždí vlaky ze svých měst. Právníci aktivistů se dohodnou s policií, že nebude kontrolovat doklady účastníků, ale pouze provede u každého osobní prohlídku kvůli zbraním. Každému účastníkovi je dána mapka Magdeburgu s vyznačenou trasou, lísteček s hesly, která se budou během pochodu skandovat a kdo chce, může podepsat plnou moc právníkovi, který ho bude při případném zatčení zdarma zastupovat.

Na náměstí se již tvoří čelo průvodu, kde je transparent s nápisem Svobodu pro Marka, Daniela, Carstena a čeká se na poslední lidi, které ještě mravenčím tempem kontroluje policie. Po obou stranách průvodu jsou transparenty skupin a organizací, které přijeli do Magdeburgu vyjádřit svoji solidaritu se zatčenými.

Pochod začíná kolem 16 hodiny a jeho trasa je naplánována tak, aby prošel celým centrem města a přilehlými čtvrtěmi. Za celou dobu pochodu se řvou hesla proti kapitalismu, fašismu, policejnímu a státnímu terorismu a za propuštění politických vězňů. Kolemjdoucím jsou rozdávány letáky o důvodech demonstrace.

My se řadíme do bloku Antifašistické levice Berlín (www.alb.antifa.de), kde jsou naši přátelé z Berlína, Lipska a Drážďan. Demonstranté jsou vyzíváni z reproduktorů, které jsou umístěny na autě, aby dělali živé řetězy, je to účinná obrana proti provokacím ze strany policie. Také z nich hraje muzika a pořadatelé i touto formou sdělují důvody proč se tato akce uskutečnila. Lidé si s sebou mimo transparentů přinesli také černo-rudé nebo rudé vlajky a transparenty na tyčích. Skoro všichni jsou oblečeni v černém. V 18.15 se průvod vrátil na náměstí před hlavní nádraží a organizátoři oficiálně akci rozpustili. Demonstranté odešli na vlaky a autobusy, kterými se vrátili domů.

Po celou dobu pochodu bylo okolo demonstrace 1200 policistů.

Dnes jsou Marek, Daniel a Carsten na svobodě. Soud je po pěti dnech pro nedostatek důkazů a také proto, že se objevil dopis, kde skupina prohlašuje, že ukončuje svoji činnost, propustil z vazby. Přesto museli být necelý rok ve vazbě a první tři měsíce bez kontaktu s příbuznými.

Tento případ je další ukázkou, kdy stát využívá zákonů proti terorismu na radikální levici a na lidi, kteří jsou pro něj nevhodní. Skuteční teroristé sedí ve svých palácích a udržují přátelské vztahy z vládnoucí elitou. ★★★

Ať žije mezinárodní solidarita!!!
Smrt státu a policejnímu teroru!!!

Antifa Praha, http://www.antifa.cz

„Dnes oči odvrátíš, zítra ti je zatlačí!“

››› dokončení ze str. 22 ›››

méněcennosti, posilovaný již zmíněným společenským tlakem, který jim říká, že nejsou nic, že je společnost vůbec nepotřebuje a počítá s nimi snad jen jako s příležitostnou levnou pracovní silou, kterou je možné nakomandovat do nějakého nového supermarketu či skladu, pár měsíců vykořisťovat a pak znovu vyhodit na dlažbu.

Je naprosto jedno, jestli je pro neonacisty prvotní kult násilí nebo přímo ideologie, každopádně konečným produktem je jejich nebezpečný a škodlivý sociální dopad. Lidé, kteří si ve svém elitářském přesvědčení sami sebe představují jako vůdčí sílu, která bude tzv. čistit a ozdravovat společnost, své okolí, tak právě celou tuto společnost, své okolí zatahují do ještě větší špíny a rozkladu mezilidských vztahů.

Po naprosté duševní a organizační impotenci, kterou prokázali právě svojí snahou vstoupit do vyšší politiky, jim jako jediná možná cesta prosazování svých záměrů zůstala cesta fyzického a duševního terorizování svého okolí.

Určitě bychom však také neměli rezignovat na boj proti fašizujícím tendencím v celé společnosti, jejichž nositeli jsou například ultrapravicové politické strany a organizace snažící se začlenit do současného politického systému, nebo i parlamentní politické strany, které sice ne tak zjevně a otevřeně, ale o to možná účinněji, prosazují fašizující tendence ve společnosti, jakými jsou např. posilování represivních složek, omezování práv občanů a snaha o jejich totální kontrolu. Nejzjevnější to je právě v protipřistěhovalecké politice, která ještě přitvrdí po našem vstupu do EU, nebo protipřistěhovalecké rétorice odborových centrál, které vinu za neschopnost zajistit občanům důstojný život a sociální jistoty mnohdy hází na zahraniční pracující, kteří nám údajně „berou práci“.

Ve svém boji a odporu proti těmto fašizujícím a neonacistickým tendencím se však v žádném případě nemůžeme spoléhat na vládu, politiky nebo jejich poskoky - policii. Samotná policie nás již celá léta svým chováním usilovně přesvědčuje, že v řešení tohoto problému se nemůžeme spoléhat na pomoc státu. Ano, stát samotný občas proti těmto jevům vystoupí, takovéto výstupy však mají většinou převážně populistickou podobu různých impotentních megaakcí typu „Buď hodný na svého náčka“, které bagatelizují daný problém. Na druhou stranu to však je stát samotný a policie, jako jeho bezpečnostní složka, kteří kriminalizují a ve své podstatě hází s neonacisty do jednoho pytle všechny ty, kteří se proti jejich projevům snaží postavit na odpor. Dochází tak ke kriminalizaci antifašistických aktivit, ministerstvo vnitra extremismem označuje jak organizovaný či neorganizovaný neonacismus, tak i organizovaný či neorganizovaný antifašismus, čímž obyčejným lidem ukazuje, že stavět se proti fašistickým a neonacistickým tendencím ve společnosti nemá smysl, pokud nechce mít takto aktivní jednotlivec problém se zákonem. Dochází tak k jevu, který trefně popsali angličtí antifašisté: *„Za to, za co po druhé světové válce vláda rozdávala metály, dnes vláda zavírá do vězení!“*

Nezbývá nám tedy, než se sami postavit těmto totalitním jevům a tendencím. Pokud chceme žít opravdu svobodně, sami se musíme postavit myšlenkám a činům, které tuto svobodu ohrožují. Sami se musíme zorganizovat a říct jasné a rozhodné NE fašismu, rasismu a neonacismu v naší společnosti, v našich životech, městech, na našich ulicích, či v kultuře, ať už ze strany neonacistických rváčů, či fašizujících politiků. ★★★

Martin Koudelka (FSA Jižní Čechy)
zdroj: http://www.fsa.anarchismus.org

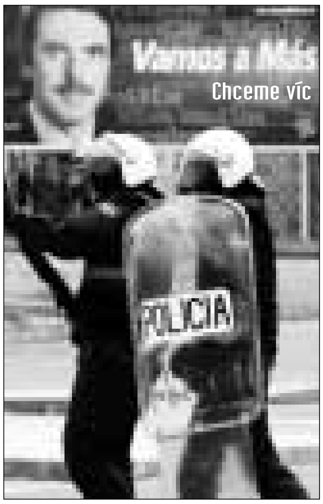
„Boj proti terorismu" ve španělském podání

Dne 16. září 2003, ve čtyři ráno, zatkla Guardia Civil (jedna ze španělských policejních složek) ve dvou čtvrtích Barcelony šest lidí. Byla na ně uplatněna antiteroristická legislativa, takže byli drženi „Guardia Civil" v izolaci a bez možnosti právního zastoupení dle vlastního výběru. Zatčení budou souzeni soudem první instance vedeným soudcem Guillermem Ruizem Polanco, nechvalně proslulým svou účastí na mnoha policejních akcích proti anarchistům/kám. Zatčenými jsou: Carolina F. R. a Rafael T. G. (z Tarragony), Joaquin G. V. (z Huesca) a Igor Aragay (z Gipuzkoa), Teodoro H. M. (z La Rioja) a Roger G. P. (z Barcelony).

Soudce na pět z nich uvalil neomezenou vazbu. Pouze Teodoro byl z vazby propuštěn. Všichni zadržení jsou pravděpodobně umístěni v Madridském vězení „Prisión Soto del Real" (adresa: C. P. Madrid V Apdo. Correos 200, 28770 Colmenar Viejo. Madrid).

Kromě těchto šesti lidí je za údajnou spojitost s celou záležitostí mezinárodně hledaný ještě další člověk.

Oficiálním důvodem zatčení anarchistů a anarchistky je účast těchto osob v „podzemní anarchistické skupině". Dále spojení s událostmi, k nimž došlo v prostorách řecké ambasády v Madridu, kde byla nalezena dopisní bomba (byla zneškodněna policisty), jakož i zapojení v mnoha akcích „městského terorismu". Podle této verze zatčení zasílali dopisní bomby na protest proti represím ze strany řecké policie během posledního sjezdu EU v Soluni a zadržování dvou španělských občanů v řeckém vězení. Anarchisté a anarchistka jsou také obviňováni z nelegálního držení zbraní. Byli obžalováni z „plánování vraždy", neboť se údajně připravovali k zabití pravicové novinářky Luisy del Olmo nebo pravicového novináře Jordieho Albinyra Robia. To, co je nazýváno „městským terorismem", jsou sabotážní akce uskutečněné v červnu a srpnu tohoto roku, zaměřené na banky, řecké restaurace, sloupy vysokého napětí a prodejny automobilů. Policie ve své zprávě zdůrazňuje, že pistole, dva revolvery a náboje zabavené policií byli připraveny k sabotážním útokům na veřejné a soukromé budovy, a „vše, co reprezentuje stát".

Všechna obvinění však vypadají podezřele, neboť nyní je řeč o dvou revolverech, zatímco zpočátku byla řeč pouze o jednom. V nové verzi rovněž není ani slovo o výbušných materiálech.

Policejně-mediální obvinění zní takto:

Joaquim G. V., Rafael T. G., Carolina F. R. a Igor Q. A.: členství v teroristické organizaci, žhářství, ničení majetku, nelegální držení zbraně, vlastnictví a výroba zápalných a výbušných zařízení, plánování vraždy. Podle soudních zdrojů se měl Joaquin G. V. přiznat k autorství těchto akcí. Rafael T. G. a Carolina F. R. jsou dodatečně obviněni z pokusu o vraždu Luisy del Olmo. Joaquin G. V. a další mezinárodně hledaný anarchista jsou obviněni z „teroristického pokusu o vraždu", kterého se měli dopustit 8. září zasláním dopisní bomby řeckému konzulátu v Madridu. Roger G. je obviněn ze dvou různých útoků a tří přestupkpů „pouličního násilí". Rovněž je obviněn z toho, že je členem „zločinného spolčení".

Podle vlády a médií je „mozkem" celé skupiny 43letý Joaquin G. V., který strávil již 18 let ve vězení, z něhož poté utekl a od té doby pobýval na svobodě. Je také obviněn z udržování kontaktů s vězni klasifikovanými pro FIES (speciální vězeňský represivní systém). Jak to tedy vypadá, vláda i média již považují za zločin i pouhé kontakty s vězni. To však není nic nového. Za to, že nadále udržoval kontakty s antifašistickou scénou byl trestán třeba i věznený polský antifašista Tomek Wilkoszewski.

Ihned po zatčení média začala rozšiřovat policejní verzi událostí. Popisovala zásah jako „protiteroristickou operaci". Navíc hodně nekritickým způsobem, v rozporu s některými zásadami novinářského kodexu.

Nová vládní delegátka do katalánského autonomního úřadu, Susana Bouis, která jde ve stopách svého předchůdce Julia Garcii Valdecasase, neposkytla svou verzi až do pozdního odpoledne jen proto, aby televize mohla odvysílat svou výpověď a ukázat zkonfiskované předměty. Úzká vládně-mediální kolaborace se opět ukázala být reálná. Na internetových stránkách Guardia Civil jsou všechna zatčení popsána doslova a do písmene stejně, jako se později objevila v médiích.

Přesto všechno již první den po zatčení přátelé a příbuzní uvězněných zorganizovali protestní setkání. Následné akce a finanční podpůrné sbírky již probíhají. ★★★

z polštiny podle http://www.poprostu.pl volně přeložil Martin Koudelka (FSA Jižní Čechy)
zdroj: http://www.fsa.anarchismus.org

Řecké Hnutí 17. listopadu rozdrceno policií

„V Řecku máme všechno, kromě teroristů." Touto parafrází známého ruského klasika by mohl řecký premiér Kostas Simitis oznámit naprosté rozdrcení levicové podzemní organizace Hnutí 17. listopadu. Což, mimochodem, udělal, když 8. září 2002 vystoupil před novináři.

Během 27 let existence Hnutí nebyl ani jeden člen této silně zakonspirované skupiny dopaden pracovníky místních tajných služeb. Pomohla až náhoda. V červnu 2002 explodovala v rukou bojovníka Savase Chirose nálož. K explozi došlo v rušném turistickém přístavu Pireu. Během prohlídky, provedené u dotyčného doma, pracovníci policie odhalili celý zbrojní arzenál. Za pozornost stojí, že v čase, kdy se tento zákonů dbalý Řek nezabýval ilegální činností, maloval náboženské ikony.

S těžkými zraněními byl dopraven do nemocnice, kde ho vyslechla policie. Výsledkem výslechu bylo uvěznění patnácti podezřelých. Mezi nimi byl i vůdce studentského hnutí 60. let Alexandros Giotopopus. Právě on je považován za zakladatele „17. listopadu" a inspirátora různých násilných aktů, realizovaných organizací. Bez ohledu na výpověď Chirose, bývalý předák hnutí mládeže svou příslušnost k teroristům odmítá.

Hnutí 17. listopadu je připisováno 23 atentátů. V 80. letech jeho příslušníci likvidovali členy řecké vlády a americké úředníky působící v zemi. V 90. letech útočili na představitele evropských institucí v Aténách, ale také na byznysmeny investující do řecké ekonomiky.

Skupina se pojmenovala na památku událostí ze 17. listopadu 1973. Toho dne řecká armáda brutálním způsobem potlačila studentské povstání na Aténském polytechnickém institutu. Většinu času své existence se - podle ničím nepodložených tvrzení, nevydávali totiž žádná delší prohlášení - měla organizace zaštiťovat marxismem-leninismem.

Krvavým debutem Hnutí byl v r. 1975 atentát na rezidenta CIA v Aténách Richarda Wellse, který byl po zásahu tří výstřelů z pistole ráže 45 zabit z bezprostřední blízkosti poté, co se vracel domů z recepce. Vyvstává otázka: odkud mohli bojovníci znát agenta CIA, a navíc osobně? Je zřejmé, že jednali podle něčích pokynů. Kdo ale vedl jejich kroky, zůstává nadále záhadou.

Na rozdíl od ostatních evropských levicových uskupení obdobného zaměření se ani jeden z členů Hnutí nedostal do rukou policie. Až do poslední chvíle zůstávali policii, Interpolu a silovým strukturám USA a NATO bojovníci neznámí. Podle expertů bylo Hnutí 17. listopadu tvořeno 15-20 stálými, dobře prověřenými bojovníky, což mu umožňovalo vyhýbat se pronikání agentů tajných služeb. Nábor nových členů probíhal velmi zřídka. Každá operace se pečlivě plánovala.

Nepočetnost organizace, znásobená vysokou profesionalitou a konspirativními metodami, dovolovala Hnutí zůstávat ve stínu událostí. Navíc z obavy před únikem informací neudržovalo styky s politickými hnutími v Řecku a vyhýbalo se kontaktům s jinými obdobně zaměřenými organizacemi.

V květnu 1995 bojovníci zaútočili protitankovými granátomety na budovu řecké televize, kterou označili za „nástroj kapitalistické propagandy". Během útoku nebyl nikdo zraněn. V r. 1998 zorganizovali výbuchy v jedné z bank, ve dvou restauracích a provozovně McDonalds, a v jednom autosalónu podpálili tři americké vozy. Toho roku FBI konzultovala s policií otázku boje proti terorismu, avšak bez hmatatelných výsledků.

V čem spočívala příčina jejich nepolapitelnosti? USA obvinily řecké socialisty z toho, že kryjí některé své občany, kteří se v důsledku nenávisti k Americe stali teroristy. Po výbuchu v přístavu Pireu mohly řecké tajné služby podat zprávu o „vykonané práci". Jinou věcí ale je, že protiamerické nálady - kterými je řecká společnost prodchnutá (opět vyvrcholily během agrese NATO v Jugoslávii) - polapením bojovníků z Hnutí 17. listopadu zjevně nepolevily.

Poslední z lídrů Hnutí, který se nacházel na svobodě, se úřadům dobrovolně vzdal 5. září 2002. Byl jím Dimitris Kafordinas, profesor, který se ve volném čase zabýval chovem včel. S jeho uvězněním byla struktura Hnutí 17. listopadu prakticky zlikvidována. ★★★

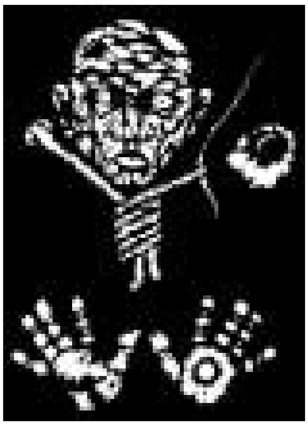
podle materiálů Matveje Sotnikova (Ústav problematiky terorismu a lokálních konfliktů) zpracoval Karel Rosák (FSA Praha)
zdroj: http://www.fsa.anarchismus.org

Represe proti rumunským antifašistům

V noci ze 6. na 7. prosince 2003 policie v Krajové rozjela novou represivní operaci proti CAF-FAC (Craiova Anarcho Front - Krajovská anarchistická fronta). Anarchisté/tky a antifašisté/ tky z Krajové se jako obvykle setkali/y v baru Keops, kde se schází punkeři/punkerky a rockeři/ rockerky. Tímto způsobem znemožňovali/y krajní pravici vedení propagandy mezi rockery/rockerkami (v Rumunsku se mnoho rockerů a rockerek ztotožňuje s nacionalismem a fašismem). Během posledních měsíců byl bar často terčem razií policistů (a to jak uniformovaných, tak tajných), občas pod záminkou ochrany baru (!?).

Členové a členky CAF-FAC byli/y na policejní provokace zvyklí/é a snažili/y se vyhnout jakýmkoliv incidentům v okolí baru. Jeden z nich ale doprovázel dívku domů a byl napaden pětičlennou skupinkou osob, která se dříve v baru snažila vyvolat bitku. Dívce se podařilo zatelefonovat (v Rumunsku, kde ne všichni mají mobily, se teď zcela jistě bude psát, že teroristé mají přístup k moderním technologiím). Díky tomu mohlo 10 anarchistů a antifašistů včas zasáhnout. Napadený byl zmlácen, pět útočníků však dopadlo mnohem hůře.

Policie se objevila okamžitě, čtyři auta zásahovky a, což je zajímavé, dvě ambulance. Strhla se krátká bitka během níž bylo zbito několik policistů v civilu. To zajímavým způsobem pomohlo čtyřem zatčeným anarchistům (zbytku se podařilo utéct), neboť se policisté rozhodli je z pomsty zbít, místo aby jim dali vysoké pokuty. Tak tedy ti, kteří byli policií nejvíce zmláceni, dostali nejmenší tresty. Jedna osoba však utrpěla těžká zranění a bude muset strávit několik dní v nemocnici. Namísto obvyklých 1750 euro byla kauce nakonec jen 100 euro. Zatčení anarchisté odmítli policii podat jakékoliv informace. Byli propuštěni na svobodu. Jeden dostal pokutu 50 Euro a dva další po 17 Euro (průměrný plat v Rumunsku je 100 Euro). Aby předešli eventuálnímu soudu, anarchisté se snažili získat lékařské osvědčení, lékaři však odmítli s tím, že nemají potřebná razítka. Hovořili s právníkem, ten je však odmítl zastupovat a poradil jim pokutu zaplatit.

Největším překvapením však bylo to, že následující večer největší televizní stanice v Rumunsku (PRO TV) odvysílala reportáž o satanistickém hnutí v Calafat (malé město na sever od Krajové), které se údajně stalo velkou hrozbou a které bylo začátkem anarchistického hnutí v Krajové. Podle novinářů hnutí „vyzývá obyvatele k občanské neposlušnosti“. V reportáži byla uveřejněna fotografie z demonstrace CAF v Krajové z roku 1997. To je nová taktika rumunské policie: využívat média, aby předcházela jakýmkoliv protestům proti násilí a represím. Když dochází k útokům na Romy, v médiích se objevuje plno informací o krádežích, vraždách a znásilněních páchaných Romy. Represe proti menšinám (Romům a anarchistům) je vykonávána s podporou veřejného mínění, které se cítí být „ohroženo“. Každý pouliční či mediální protest proti policejní brutalitě je bez odezvy. Jak tvrdí někteří z místních anarchistů/tek a antifašistů/ tek: někteří/ré z nás začínají chápat desperátská gesta Ravachola, Caseria, Czolgosze... Během několika posledních incidentů se povedlo dekonspirovat několik policejních spolupracovníků.

Antifašisté/tky z Craiova tvrdí: Naše odpověď je - NÁSILÍ PROTI NÁSILÍ. Jinak zemřeme. ★★★

z polštiny přeložil Martin Koudelka (FSA Jižní Čechy)
zdroje: http://www.fa.prv.pl http://www.fsa.anarchismus.org

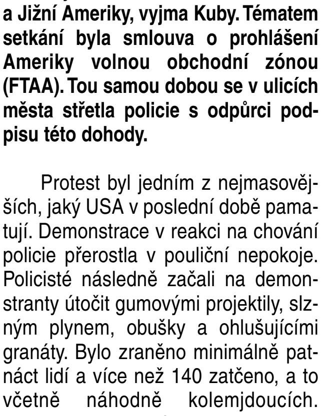
Policie v Miami zaútočila na demonstraci proti zóně volného trhu (FTAA)

20. listopadu 2003 se americké Miami stalo dějištěm jednání mezi ministry obchodu 33 zemí Severní a Jižní Ameriky, vyjma Kuby. Tématem setkání byla smlouva o prohlášení Ameriky volnou obchodní zónou (FTAA). Tou samou dobou se v ulicích města střetla policie s odpůrci podpisu této dohody.

Protest byl jedním z nejmasovějších, jaký USA v poslední době pamatují. Demonstrace v reakci na chování policie přerostla v pouliční nepokoje. Policisté následně začali na demonstranty útočit gumovými projektily, slzným plynem, obušky a ohlušujícími granáty. Bylo zraněno minimálně patnáct lidí a více než 140 zatčeno, a to včetně náhodně kolemjdoucích. Demonstranti viní policii z toho, že v průběhu akce jejích 2500 příslušníků ze 40 okrsků šířilo atmosféru strachu a zbytečně použilo mimořádná opatření. Policie pro změnu tvrdí, že zasáhla, když demonstranti začali házet láhve na zátarasy.

Komise USA pro vytvoření FTAA se do ní chystá včlenit 33 zemí. Odpůrci FTAA se domnívají, že povede ke snížení počtu pracovních míst v USA, jako důsledku velmi nízkých mezd a ekologických norem v latinské Americe.

Po ukončení konference ji ministři označili za úspěšnou a informovali, že rozhovory pokračují. Ve skutečnosti se dá ale silně pochybovat o úspěšném vytvoření největší zóny volného obchodu na světě. Ve floridském Miami se sice sešli ministři 33 zemí Severní a Jižní Ameriky, ale vzhledem k neshodám a různým požadavkům se dá nakonec očekávat jen vznik jakési verze „FTAA-light“. USA chtějí uzavřít bilaterální dohody o volném obchodu se šesti jihoamerickými zeměmi. Jsou jimi Peru, Kolumbie, Ekvádor, Bolívie, Panama a Dominikánská republika. FTAA se přitom měla zakládat na jedné multilaterální smlouvě.

„Celoamerická obchodní zóna je mrtvá ještě předtím, než jednání vůbec začala,“ komentuje situaci Walter Molano, expert na latinskou Ameriku u investiční banky BCP Securities.

Jablkem sváru je spor mezi dvěma giganty kontinentů - USA a Brazílií, kteří se nemohou dohodnout na tom, kam až má liberalizace obchodů jít. Spojené státy požadují rozsáhlou dohodu ve stylu Severoamerické zóny volného obchodu NAFTA, která obsahuje i pravidla pro duševní vlastnictví, zpřístupnění veřejných zakázek, investic v oblasti financí, telekomunikací a informatiky.

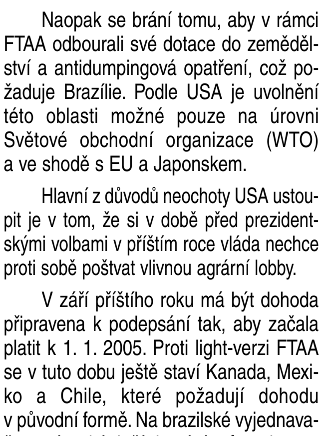
Naopak se brání tomu, aby v rámci FTAA odbourali své dotace do zemědělství a antidumpingová opatření, což požaduje Brazílie. Podle USA je uvolnění této oblasti možné pouze na úrovni Světové obchodní organizace (WTO) a ve shodě s EU a Japonskem.

Hlavní z důvodů neochoty USA ustoupit je v tom, že si v době před prezidentskými volbami v příštím roce vláda nechce proti sobě poštvat vlivnou agrární lobby.

V září příštího roku má být dohoda připravena k podepsání tak, aby začala platit k 1. 1. 2005. Proti light-verzi FTAA se v tuto dobu ještě staví Kanada, Mexiko a Chile, které požadují dohodu v původní formě. Na brazilské vyjednavače navíc také tlačí domácí průmysl.

Jaká verze FTAA nakonec bude prosazena se teprve uvidí, každopádně ani jednu ani druhou vlna levicově-populistických prezidentů a jejich stran v latinské Americe jak vidno rozhodně nezastaví. ★★★

Karel Rosák a Pavel Pecka (oba FSA Praha)
zdroj: http://www.fsa.anarchismus.org

Nesu, nesu koledu, upad´ sem s ní na ledu...

15. ledna 2004 došlo ve vestfálském Hammu na rohu poblíž jedné antifašistické informační akce k násilnému činu.

Ve čtvrtek 15. ledna 2004, probíhala v Hammu v odborářském domě VERDI antifašistická informační akce. Ta ale ještě ani pořádně nezačala a už se ji pokusilo narušit zhruba 15 pravičáků. Ke své vlastní smůle ale nepočítali s militantní antifašistickou reakcí, a tak musel být jeden narušitel s poraněním hlavy odvezen do nemocnice. Celá akce pak proběhla už bez problémů. Když se účastníci a účastnice akce začali z domu odborů rozcházet, rozkřiklo se, že pravičáci chtějí zase dělat potíže. Část lidí šla tedy o pár ulic dál. Tam už ale jen zjistili, že dva nacisté leží zranění na ledě. Policisté přijeli jako vždycky pozdě. A jako vždycky neměli na práci nic jiného, než perlustrovat účastníky akce a některé z nich, zcela svévolně vybrané, odvézt na stanici. ★★★

zraněný neonacista

David Rossmann
z němčiny přeložil os (ČSAF Praha)
zdroj: http://www.germany.indymedia.org

Demonstrace v Německu

Hamburg

V Hamburgu se policie zastala neonacistů

V pátek 31. 1. 2004 německá policie zadržela v Hamburgu okolo stovky účastníků antifašistické demonstrace, která se snažila překazit ve městě probíhající neonacistický mítink.

Více než 1,5 tisíce skinheadů se účastnilo protestní akce proti výstavě, která přináší svědectví o zločinech Wehrmachtu v období II. světové války. Protiakce organizované antifašistickými silami se zúčastnilo na 3,5 tisíce lidí. Bez ohledu na zvýšená bezpečnostní opatření přijatá strážci zákona se antifašistické skupinky snažily ke skinheadskému mítinku dostat proražením policejního kordónu. Policisty zasypala sprška dlažebních kostek a lahví. Tyto informace uvedl hamburský policejní mluvčí.

Ochránci zákona (spíše nacismu) použili vodní děla, ale antifašist(k)y zpacifikovat nedokázali. Poté, co policie zmařila pokusy konfrontovat ultrapravičáky přímo, začala stavba barikád.

O množství účastníků akce se jako již tradičně vedou spory. Narozdíl od policejních údajů uvádí německá verze Indymedia 600 - 800 náčků a 4000 - 5000 antifas. Dále uvádí, že vodních děl bylo zaregistrováno devět, a že byla často použita bez předchozího upozornění proti pokojně probíhající antifašistické demonstraci. Tak byl bez předchozího upozornění rozehnán i závěrečný mítink, a právě v reakci na to letěly na policajty nejen sněhové koule, ale i lahve a kamení.

Brémy

Proti policejnímu násilí v Brémách

Kromě antifašistické demonstrace v Hamburgu probíhala 31. 1. i akce v Brémách. Jejím ústředním tématem bylo: „Deportace a deportační tábory“. Akce se uskutečnila na několika místech. Největší část akce, shromáždění, se konala před deportační věznicí. Text výzvy byl přednesen v několika jazycích, včetně arabštiny, turečtiny a ruštiny.

V listopadu 2003 byla brémská veřejnost seznámena se skutečností sexuálního násilí, které se v letech 1998/9 v deportační věznici odehrávalo. Obětmi byly minimálně čtyři ženy (které byly vypovězeny a nemohou nyní vystoupit jako svědkyně). Násilníky byli policisté. Při domovní prohlídce u jednoho z nich bylo nalezeno množství fotografií, které si během znásilňování pořizoval. Nyní probíhá předběžné vyšetřování.

V souvislosti s tímto případem je organizován „Svaz proti policejnímu sexuálnímu násilí“, který zorganizoval i tuto akci. ★★★

z ruštiny přeložil Karel Rosák (FSA Praha)
zdroj: http://www.fsa.anarchismus.org

Policie v Lipsku rozehnala protestní demonstraci

V pátek 3. 10. 2003, v den třináctého výročí sjednocení Německa, policie v centru německého města Lipsko rozehnala pomocí vodních děl a gumových projektilů demonstraci militantních antifašistů a antifašistek. Ti se rozhodli protestovat proti pochodu neonacistů ohlášenému na tento den ultrapravicovou stranou NPD. Podle deníku Leipziger Tageblatt se pochodu účastnilo 360 náčků. Tento počet bude asi nejblíže pravdě, jiná svědectví jich uvádějí od 200 do 500. Počty demonstrujících antifašistů a antifašistek se podle povahy zdrojů také různí. Spodní hranice udává 500 a horní až 1500 lidí. Sami němečtí antifašisté na svém diskusním fóru operují nejčastěji s 900 účastníky protifašistické demonstrace.

Policie chrání průvod neonacistů

Jednalo se v pořadí již o desátou demonstraci tohoto typu pořádanou náčky v Lipsku. Podle svědectví korespondenta ruského tiskového centra Rosbalt policisté prohlásili, že neonacistická demonstrace probíhala „klidně a organizovaně“. Rozehnání antifašistické demonstrace policisté vysvětlují tím, že nebyla oznámena dříve. Noviny Tageszeitung trefně poznamenaly, že však i v dalších městech, kde se neonacisté pokoušeli uskutečnit své manifestace - a mnoho tisíc lidí taktéž spontánně vyšlo do ulic, aby je zastavilo - policie dokázala udržet pořádek bez vodních děl. Noviny dále tvrdí, že vedení lipských justičních orgánů prostě sympatizuje s neonacisty, a připomínají, že 9 ze 14 naciteroristů, uvězněných za pokus o pumový útok na nové židovské komunitní centrum v Mnichově, pochází právě z Lipska.

Další z řady militantně laděných akcí byla demonstrace antifašistů uskutečněná 2. 10. 2003 v Bad Homburgu. Ta byla odpovědí na sílící antisemitské nálady v Německu a zúčastnilo se jí okolo 300 lidí. Během pochodu padly za oběť výlohy Dresden Bank a několika luxusních obchodů v centru města. ★★★

Karel Rosák (FSA Praha)
zdroj: http://www.fsa.anarchismus.org

Lipsko

Mumia Abu-Jamal se stal čestným občanem Paříže

Pařížská radnice udělala 4. října 2003 bezprecedentní krok udělením titulu čestného občana svého města černošskému novináři Mumiovi Abu Jamalovi. Připomeňme jen, že tento známý aktivista je v rodných USA odsouzen k trestu smrti za vraždu policisty, kterou nespáchal.

Mumia

V den, kdy byl Jamalovi udělen titul čestného občana, navíc proběhla v ulicích francouzského hlavního města i akce na jeho podporu. V čele průvodu kráčel vedle Angely Yvonne Davis, představitelky Výboru na podporu Mumii Abu Jamala, i pařížský starosta Bertran Delanoe.

A. Y. Davis na mítinku plynulou francouzštinou prohlásila, že hnutí za osvobození Mumii *„získává nový smysl v kontextu jednostranných akcí USA, agrese proti iráckému lidu a útoků rasistů na imigranty - to vše jen ničí zbytky demokracie v Americe.“*

Můžeme se jen dohadovat, co vše se skrývá za krokem, který pařížská radnice učinila. Že by příprava radních na sklizeň politických bodů plynoucích z nechutě Francouzů vůči systému USA a politice a skutkům jejich vlády? Nebo malý krůček, ale přesto krůček ve vyrovnávání účtů s USA na poli mezinárodní politiky? Či snad demonstrativní proklamace vztahu k trestu smrti, který Spojené státy evropské, na rozdíl od Spojených států amerických, definitivně vyškrtly ze své legislativy? Určitě však za ním nenajdeme morální zásady a humanitu politiků, jejich úctu k jednomu (už tak zničenému) lidskému životu, pouto solidarity a smysl pro skutečnou spravedlnost. ★★★

Karel Rosák (FSA Praha)
zdroj: http://www.fsa.anarchismus.org

Izraelští vojáci se odmítají podílet na státním násilí

Penzionovaný plukovník izraelské armády informoval o odeslání svých armádních „frček“ šéfovi vojenského štábu jako protest proti chování izraelských oddílů na okupovaných územích. Eitan Ronel tvrdí, že vojsko neuznává tradiční zásady etiky. Dodal, že vojáci pravidelně střílejí do palestinských dětí, stále častěji dochází k „omylům“ a ponižování obyvatel Západního břehu.

Během prosince odmítlo 13 rezervistů výkon vojenské služby na Západním břehu a v pásmu Gazy. Obviňují izraelskou armádu z toho, že Palestince a Palestinky zbavují lidských práv.

Pětice Izraelců, kteří odmítli nastoupit vojenskou službu na okupovaných územích, nastoupila 7. 1. 2004 roční trest odnětí svobody. „Víme, jak vypadá vězeňský život“ - říká jeden z vězňů svědomí Noam Bahat. „Nejvíce mně rmoutí ztráta času, nedostatek možností pokračovat ve studiu a nemožnost bojovat proti okupaci.“

Hnutí odpíračů vojenské služby na okupovaných územích stále narůstá. V izraelské armádě jde o zcela nový jev - nejhlasitější a nejznámější zatím bylo prosincové odmítnutí pilotů z elitního komanda vykonávat službu. Během šestidenní války v roce 1956 neexistovaly informace o žádných odpíračích vojenské služby. Do armády byli tehdy povoláni muži mezi 18. a 40. rokem a ženy od 21. roku života - což znamenalo skoro 7 milionů civilistů zařazených do armády.

Tři roky „Druhé intifády“ mají na svém kontě zatím 3457 zabitých Palestinců a Palestinek a 816 (podle agentury AP 832) Izraelců a Izraelek, zraněných 32 419 na straně Palestiny a 2785 na straně Izraele. Údaje pochází ze 31. 12. 2003, proto jsou nyní nepochybně větší.

Mír mezi národy, válku mezi třídami.

★★★

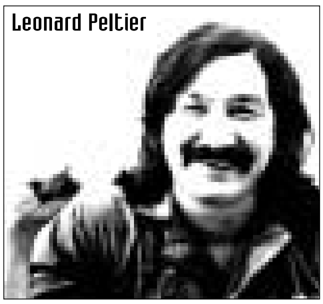
Martin Koudelka (FSA Jižní Čechy)
zdroj: http://www.fsa.anarchismus.org

Americký soud zamítl odvolání Leonarda Peltiera

Opět jednou soudy zabouchly dveře před spravedlností a pravdou. Odvolací soud USA, v Tenth Circuit, vzdal 4. listopadu 2003 rozhodnutí, kterým zamítl odvolání aktivisty Amerického indiánského hnutí - Leonarda Peltiera, odsouzeného za údajnou vraždu dvou agentů FBI.

Přestože rozsudek v podstatě dává Leonardovi zapravdu co se týče zmanipulování procesu státními úřady, tak mu opět nedal žádnou naději na osvobození, ani po čtvrtstoletí věznění.

Stejně jako v minulosti, když Leonard prohrál nějaké odvolací řízení, najdou se tací, kteří to chtějí vzdát, protože Leonard se nikdy nedočká spravedlnosti ze strany systému, který koná jen ve svém zájmu bez ohledu na obecně zřejmou spravedlnost a vlastní zákony. Je zřejmé, že tento systém Leonardovi spravedlnost nezajistí, nesmíme se ale vzdávat. Protože to, co zajistí Leonardovi spravedlnost, je pouze dostatek lidí, kteří to budou požadovat. Spíše než se vzdávat, musíme používat každý krok vlády a jejích soudů k tomu, abychom dokázali, že naše věc je správná. Vím, že je těžké dál pokračovat v tomto boji, sám jsem v něm aktivní bez přerušení po 24 let. Prošel jsem všemi odvoláními a cítil ten nezměrný smutek a frustraci, které nám každý další krok přinášel. Ale nemůžeme se vzdát tváří v tvář

Leonard Peltier

takovému útlaku, kvůli Leonardovi, kvůli všem, kdo odporují tomuto systému, který pracuje pro dobro několika na úkor mnoha lidí.

Mezinárodní den solidarity s Leonardem Peltierem se uskutečnil v sobotu 7. února 2004

★★★

Arthur J. Miller
Podpůrná skupina Leonarda Peltiera, Tacoma (redakčně zkráceno)
z angličtiny přeložil Pavel Pecka (FSA Praha)
zdroj: http://www.fsa.anarchismus.org

Anarchista postřelen během protestní akce v Izraeli

Během nenásilné protestní akce proti výstavbě segregační zdi mezi Izraelem a palestinskými územími byl 26. 12. 2003 poblíž vesnice Mas'ha vážně postřelen třemi ostrými kulkami do nohou 22-letý izraelský anarchista Gil Na'amaty z Kibucu Nirim. Další účastnice protestu, nejmenovaná členka Mezinárodního solidárního hnutí, byla zraněna gumovým projektilem. Oba byli převezeni do nemocnice v Biddya a Na'amati byl vzápětí přesunut do nemocnice v Petah Tikva.

Akce, kterou v rámci mezinárodního tábora proti „segregační zdi“ pořádala izraelská anarchistická iniciativa Anarchistické hnutí proti zdi (kolektiv Jeden boj) se zúčastnilo kolem 300 lidí (Palestinců, Izraelců, Američanů), kteří přišli k bráně „segregační zdi“ a začali jí třást. Na místo neprodleně dorazila tři terénní vozidla plná izraelských vojáků, kteří vypálili několik ostrých dávek ze samopalu do vzduchu v intervalu zhruba 7 minut. Aktivisté a aktivistky se poté pokusili demontovat bránu. V tom okamžiku vojáci začali střílet přímo na protestující a zasáhli Na'amatyho do nohou. ★★★

zdroje: http://www.ainfos.ca, http://www.csaf.cz

11. listopad 2003 v Polsku

Tento den je v Polsku slaven jako státní svátek, nazvaný Den nezávislosti. Samozřejmě jako při všech takových patriotských show je to výborná možnost pro nejrůznější typy ultrapravičáků projevit svou „hrdost" na to, že jsou Poláci a na s tím spojené nesmysly. Letos můžeme s potěšením sdělit, že s náckama nebylo mnoho incidentů. V Bialystoku se jich sešlo kolem 30 - a tentokrát poprvé musí antifas uznat, že je nechali sejít se bez problémů. Chybička se vloudí. Náckové se ale nezmohli na nic jiného, než se poflakovat kolem a tvářit se nebezpečně.

Ve Varšavě po „oficiální" demonstraci ultrapravice se 30 - 40 nácků rozhodlo zaútočit na squat FABRYKA. K jejich překvápku jim speciální „uvítací výbor" přichystal vřelé přijetí. Po několika molotovech (z nichž ale ani jeden nevzplanul - očividně práce nějakých „profesionálních extrémistů", ha, ha) se náckové rozhodli, že je načase ukázat svou bílou hrdost v jiné části města, a zdrhali tak rychle, jak jen dovedli. Pár z nich bylo odchyceno a dostalo výchovnou lekci o omylech rasismu. Naneštěstí vyučování narušili fízlové, kteří zadrželi čtyři squatery a zhruba deset nácků. Všichni byli nakonec propuštěni bez obvinění.

V Rzeszowě se objevilo několik nacistických šašků na „oficiální" slavnosti a pořvávali nějaké své ubožácké slogany, načež se někam ztratili a už je nikdo neviděl (doufejme, že navždy). ★★★

podle Warhead č.18 zpracoval a z angličtiny přeložil Pavel Pecka (FSA Praha)

Fašistické útoky na švédské odbory

V noci 18. ledna 2004 se stal rodný dům Joe Hilla ve švédském Gaevle opakovaným cílem nevyžádané pozornosti. Tři zápalné láhve, kterými byl spáchán žhářský útok naštěstí shořely tak rychle, že se oheň nestačil rozšířit po celé budově. V domě je muzeum známého syndikalistického agitátora a skladatele Joe Hilla a kancelář radikálního odborového svazu SAC. Dům stojí ve čtvrti Gaevlu, kde se starobylé (většinou dřevěné) domy tisknou jeden na druhý. Větší požár by mohl znamenat katastrofu pro celou čtvrť.

Nacistická informační stránka Info-14 se o incidentu zmínila a oznámila, že příští útok přijde, až budou odboráři uvnitř. Nebyl to jediný nacistický útok v posledních týdnech. 20. 12. 2003 již nacisté rozbili okna domu Joa Hilla. Den nato napadli neonacisté setkání v domě lokální federace SAC v Mälmoe a zranili několik přítomných osob. V Sandvikenu, malém městě poblíž Gaevle, byla 23.12. napadena kancelář SAC a 25.12. dům lokální federace SAC v Göeteborgu. O silvestrovské noci se ho pokusili podpálit pomocí zábavné pyrotechniky, avšak nedošlo k větším škodám.

Vlna nacistického násilí není zaměřena jen na SAC, ale i na další odboráře a přívržence levice. Zatím posledním největším vyvrcholením nenávisti náckù vůči švédským odborářům byla vražda aktivisty SAC, Bjöerna Söederberga, v roce 1999.

Švédská policie tradičně přistupuje k ultrapravičáckému terorismu vlažně. 6.12. pochodovalo takřka 2000 neonacistů stockholmským předměstím Salem. Byla to největší nacistická demonstrace ve Švédsku od 2. světové války. Policie neměla na práci nic lepšího, než napadnout antifašistické protidemonstrace, což si vyžádalo mnoho zraněných. Současná vlna fašistické demonstrace síly se odvíjí na pozadí průlomu extrémně pravičáckých stran do parlamentu ve volbách v září 2002. ★★★

z angličtiny přeložil Pavel Pecka (FSA Praha)
zdroj: http://www.fsa.anarchismus.org

Antifašistický koncert v Minsku rozehnán policí

Podle informací ruskojazyčné verze agentury Indymedia byl 24. ledna 2004 policí a pracovníky tajné služby rozehnán antifašistický rockový koncert, který se konal v minském klubu New Club (Bělorusko). Zadrženo bylo okolo 50 lidí. Na koncertě měly vystoupit kapely „Kal Jan" a „Pet Nihil", které jsou známé svými antifašistickými a anarchistickými názory.

„Jakmile jsme přijeli do klubu, okamžitě jsme zaregistrovali podivnou atmosféru. Objevili se fízlové a cosi čmuchali. Jeden z organizátorů nám oznámil, že byl koncert zrušen v souvislosti s možnou hrozbou nepokojů", řekl kytarista Ilja Pečini.

Všichni zadržení byli předvedeni. Mladí lidé byli prohledáni a propuštěni. Nejedná se o první případ, kdy byl policií přerušen antifašistický koncert.

V tom samém klubu dříve vystupovali neonacisté ze skupin „Kolovrat" a „Apraksija", ti se ale samozřejmě s žádnými problémy ze strany policie nesetkali. ★★★

z ruštiny přeložil Karel Rosák (FSA Praha)
zdroj: http://www.fsa.anarchismus.org

New Club

Dva krasnodarští anarchisté odsouzeni k půl roku ve vězení

Dne 21. 1. 2004 byl Dimitrij Rjabinin, anarchokomunista z jihoruského Krasnodaru, militant Autonomní akce (AD), zatčen v soudní síni a nyní je ve vyšetřovací vazbě, kde čeká na nástup trestu. Krasnodarský případ č. 2 je tak ukončen. Před pár lety se zaměstnanci ruské Federální bezpečnostní služby (FSB) pokusili zatknout mnoho soudruhů, nařčených z terorismu. Dnes se vše opakuje.

Soudce okťjaberského okresního soudu Gončarov vynesl rozsudek. Dimitrijovi Rjabininu soud uložil trest půlročního uvěznění v obecní věznici. Jeho soudruhovi Lvu Sokolovovi soud přiklepl stejný trest, ale pro jeho nízký věk a další polehčující okolnosti mu byl zmírněn. Dostal roční podmíněný odklad.

Na soudce byl činěn zjevný nátlak příslušníky FSB. Opět se jednání účastnil ten samý zaměstnanec FSB, který byl přítomen již prvnímu, přerušenému, řízení 13. 1. 2004. Tehdy se u soudu obvinění vyrovnali s obětí, panem Dolgovem, částkou 30 000 rublů. Pan Dolgov napsal prohlášení, ve kterém žádal ukončení trestního řízení proti Rjabininu a Sokolovovi.

Je důležité podotknout, že oba byli obviněni z výtržnictví, ale kvůli změnám v ruském trestním kodexu tato obvinění padla a naši soudruzi byli obviněni ze způsobení střední újmy na zdraví. Ačkoli ani to nebylo doloženo, protože jedinou takovou újmou byl zlomený prst, a kdo ho skutečně zlomil, nebylo zjištěno. Jenže co na tom, že oběť žádá o zastavení trestního stíhání?! Ani Rjabinin, ani Sokolov nebyli dosud trestáni. Mají i dobré posudky z práce.

Je to tak zřejmé, že prostě není třeba popisovat dopodrobna každý detail účasti FSB na celém podniku. Z drobné domovní potyčky, jakých je denně bezpočet, se pokouší „právo-vymáhající" orgány udělat politický proces s aktivisty anarchokomunistického hnutí. Jestliže předtím neměli FSB a Ministerstvo vnitra příležitost uvěznit kubáňské radikálně levicové militanty, pak po tomto už budou vědět jak. Celý případ je kompletně vykonstruovaný. Může se to stát každému z nás. A z těchto důvodů je nezbytné bránit soudruha Dimitrije Rjabinina! Žádáme kohokoli, kdo je schopen nám pomoci, aby dále šířil tuto informaci, kontaktoval média nebo se nám ozval a navrhl další možnosti pomoci.

Svobodu pro Dimitrije Rjabinina! Smrt FSBšismu! Konec politickým represím v Rusku a celém světě! ★★★

z angličtiny přeložil Pavel Pecka (FSA Praha)
zdroj: http://www.fsa.anarchismus.org

Henryho prdel

JÁ: *(vystoupí na pódium)* Katolíci tvrdí, že Bůh existuje, i když ho nikdo se zdravým rozumem neviděl. Toho rána kdosi zaklepal na mé dveře. *(ozve se zaklepání. Já jde otevřít a dovnitř vejde dvojice)*

JAN: Čau! Já jsem Jan a to je Marie.

MARIE: Čau. Přišli jsme tě pozvat, abys s námi šel políbit Henrymu prdel.

JÁ: Prosím? O čem to mluvíte? Kdo je Henry, a proč bych měl chtít líbat jeho prdel?

JAN: Pokud Henrymu políbíš prdel, tak ti dá milion dolarů, a pokud ne, tak tě promění v kyselé jablko.

JÁ: Cože? To jsou nějaké bláznivé nápady?

JAN: Henry je miliardář a filantrop. Henry vybudoval toto město. Henry ho celé vlastní. On může udělat všechno co chce, a právě ti chce dát milion dolarů, ale nemůže, dokud mu nepolíbíš prdel.

JÁ: To vůbec nedává smysl. Proč...

MARIE: Kdo jsi, abys zpochybňoval Henryho dar? Nechceš milion dolarů? Nestojí ti za malé políbení prdele?

JÁ: No, což o to, možná, pokud je to pravda, ale...

JAN: Tak tedy pojď s námi políbit Henryho prdel.

JÁ: Líbáte ji často?

MARIE: Ó ano, celou dobu...

JÁ: A dal už vám ten milion dolarů?

JAN: No..., ne, peníze není možné dostat dokud neodjedeš z města.

JÁ: A proč jste tedy ještě neodjeli?

MARIE: Nemůžeš odjet, dokud ti to Henry nedovolí, protože jinak ti nedá ty peníze a promění tě v kyselé jablko.

JÁ: Znáte kohokoliv, kdo Henrymu políbil prdel, odjel z města a dostal milion dolarů?

JAN: Moje matka Mu líbala prdel celé roky. Před rokem odjela, a jsem si jistý, že peníze dostala.

JÁ: Ty jsi s ní od té doby nemluvil?

JAN: Samozřejmě že ne. Henry to nedovoluje.

JÁ: Proč si tedy myslíte, že kdokoli dostane ty peníze, když jste nikdy s nikým takovým nemluvili?

MARIE: No, dostaneš trochu před odjezdem. Možná to bude podpora, možná něco vyhraješ v loterii, možná prostě najdeš dvacku na ulici.

JÁ: A co to má společného s Henrym?

JAN: Henry má jisté známosti.

JÁ: Je mi líto, ale smrdí mi to nějakým monstrózním podvodem.

JAN: Je to ale přece milion dolarů, můžeš si nechat proklouznout takovou šanci? Kromě toho, pamatuj, že když Henrymu nepolíbíš prdel, promění tě v kyselé jablko.

JÁ: Možná, pokud bych mohl Henryho vidět, promluvit s ním, získat více bezprostředních informací...

MARIE: Henryho nikdo neviděl, nikdo s ním ještě nemluvil.

JÁ: A jak mu tedy líbáte prdel?

JAN: Někdy prostě posíláme pusu vzduchem a myslíme na jeho prdel. Někdy líbáme prdel Karlovi a on to posílá dál.

JÁ: Kdo je Karel?

MARIE: Náš přítel. To on nás naučil všechno o líbání Henryho prdele. Vše, co jsme museli udělat bylo, že jsme ho museli několikrát pozvat na oběd.

JÁ: A tak jste mu prostě uvěřili každé slovo, když řekl, že existuje Henry, že Henry chce, abyste mu líbali prdel, a že za to dostanete odměnu?

JAN: To ne, Karel měl dopis, který mu Henry před mnoha lety poslal, v něm je všechno objasněno. *(vytahuje cár papíru a podává ho Já)* Zde je jeho kopie, koukni se sám.

JÁ: *(čte)* Z Karlova zápisníku:

1) Polib Henrymu prdel a dostaneš milion dolarů, když opustíš město
2) Alkohol užívej se zdrženlivostí
3) Zmlať každého, kdo je jiný než ty
4) Jez zdravě
5) Henry tento dopis nadiktoval osobně
6) Měsíc je vytvořen ze zeleného sýra
7) Vše co Henry řekl, je pravda
8) Po použití toalety si umyj ruce
9) Nepij
10) Jez své párky výhradně v housce, bez příloh
11) Polib Henrymu prdel, jinak tě promění v kyselé jablko

To ale vypadá, že to bylo napsáno v Karlově zápisníku?!

MARIE: Henry zrovna neměl žádný papír.

JÁ: Mám dojem, že kdybysme to důkladně porovnali, tak se ukáže, že to je Karlovo písmo.

JAN: Samozřejmě, ale Henry to diktoval.

JÁ: Říkali jste přece, že Henryho nikdo neviděl!

MARIE: Teď ne, ale před mnoha lety promlouval k některým lidem.

JÁ: Říkali jste, že je filantrop. Co je to za filantropa, když bije jiné lidi a proměňuje je v kyselé jablko jen za to, že jsou jiní?

MARIE: Henry to tak chce a on má vždycky pravdu.

JÁ: Odkud to víte?

MARIE: Bod 7 říká, že: „Všechno co Henry řekne, je pravda". To mi stačí!

JÁ: Možná si to váš přítel Karel prostě všechno vymyslel?

JAN: O tom nemá cenu diskutovat. Bod 5 říká: *„Henry tento dopis nadiktoval osobně"*. Kromě toho, bod 2 tvrdí: *„Alkohol užívej se zdrženlivostí"*, bod 4 *„Jez zdravě"* a bod 8 *„Po použití toalety si umyj ruce"*. Každý ví, že jsou tato přikázání pravdivá, zbytek tedy musí být také pravdivý.

JÁ: Ale bod 9 říká *(nahlédne do dopisu) „Nepij"*, což příliš nepasuje k bodu 2. Bod 6 pak tvrdí „Měsíc je vytvořen ze zeleného sýra" a to je totální blbost.

JAN: Neexistuje rozpor mezi body 9 a 2; bod 9 prostě jen upřesňuje bod 2. A co se týče bodu 6, tak ty jsi přeci na měsíci nikdy nebyl, nemůžeš to tedy vědět jistě.

JÁ: Vědci přeci prokázali, že Měsíc je složen ze skal a kamenů...

MARIE: Ale neví, zda přišli ze Země či z hloubi vesmíru, stejně tak to tedy může být zelený sýr.

JÁ: Opravdu nejsem expert, ale zdálo se mi, že teorie, podle níž Měsíc vznikl z částí Země, byla zavržena. Kromě toho, nevědomost odkud ty skály přišly z nich ještě nedělá zelený sýr.

JAN: Tak! Právě jsi přiznal, že se vědci často mýlí, my však víme, že Henry má vždycky pravdu!

JÁ: My víme?

MARIE: Samozřejmě že ano, bod 5 to přeci tak říká.

JÁ: Tvrdíte, že Henry má vždy pravdu, protože to tvrdí dopis a ten dopis je pravý, poněvadž ho nadiktoval Henry, protože to tak tvrdí dopis. To je logika bludného kruhu, která se v ničem neliší od tvrzení: Henry má pravdu, protože řekl, že má pravdu!

JAN: Konečně to začínáš chápat. Je to tak příjemné vidět někoho, kdo se přibližuje Henryho myšlence.

JÁ: Ale... eh, *(pauza)* a co s těmi párky?

JAN: Párky v houskách, bez příloh. Tak pravil Henry. Jakýkoliv jiný způsob je špatný.

JÁ: A co když nemám housky?

JAN: Nejsou housky, nejsou párky. Párek bez housky je špatný!

JÁ: Bez přísad? Bez hořčice?

(Marie znechuceně vyvalí oči)

JAN: (křičí) Že se nestydíš používat taková slova! Všechny přílohy jsou špatné.

JÁ: Velká mísa kyselého zelí z kouskami párků je tedy nepřijatelná?

MARIE: *(dlaněmi si zakryje uši a začne nervózně přecházet sem a tam)* Neslyším to, *(zpívá)* la la la, lalala, lalala.....

JAN: Fuj, to je odporné. To by mohl jíst pouze nějaký zrůdný úchyl...

JÁ: To je dobře! Já to jím hodně často. *(Marie omdlí, Jan ji zachytí a při následujících nenávistných slovech jí odtahuje ze scény)*

JAN: Kdybych věděl, že jsi jedním z nich, nemarnil bych svůj čas. Až tě Henry promění v kyselé jablko, já tam budu, budu při tom počítat své peníze a hlasitě se smát. Pak však hned Henrymu políbím prdel i za tebe, ty bezhouskový párku, ty bezvěrný požírači zelí!

KONEC! ★★★

Robert Antot Wilson
z polského časopisu „Kurier anarchistyczny" č. 2/2002 přeložil Martin Koudelka (FSA Jižní Čechy)
zdroj: http://www.fsa.anarchismus.org

Interview s ruským anarchokomunistou

Ačkoli zprávy z policejní dílny o tom, že anarchisté a anarchistky v Čechách a na Moravě jsou mj. cvičeni veterány z Čečenska, budí spíše pobavený úsměv, nelze říci, že by se mezi veterány čečenských válek pár anarchistů nenašlo. Následuje interview s jedním z nich, pořízené v létě roku 2002 pro americký anarchokomunistický časopis Barricada, kdesi v jižním Rusku. Kvůli nepříjemným metodám ruských vojáků, a samozřejmě možné reakci Čečenců či Rusů, ho budeme nazývat pouze Alex. Je velmi chytrý, fyzicky zdatný a na první pohled nevypadá na někoho, kdo si prošel takovým peklem, jaké skutečně zažil. V ruském anarchistickém hnutí je velmi aktivní.

Barricada (dále jen B): Začněme nějakým pozadím. Co jsi dělal, než jsi narukoval do armády?

Alex: Byl jsem gangster.

B: Kdy začala tvoje vojenská služba?

V červnu 1996 jsem musel vstoupit do armády. (Rusko má stále povinnou vojenskou službu. - ed.) Začal jsem kursem „mladého bojovníka“, což znamená: projít IQ testem, fyzickými soutěžemi a takové věci. Testy dělalo několik stovek mužů a důstojníci pak rozhodovali, kdo bude sloužit u jaké jednotky.

B: Chtěl jsi vstoupit do armády?

Chtěl.

B: Jak dlouho výcvik trval?

Dva měsíce.

B: Uvažoval jsi o možnosti, že půjdeš do Čečenska?

Věděl jsem, že je to možné. Ani mě nepřekvapilo, když se to stalo.

B: Když se ohlédneš zpátky, myslíš si, že trénink byl dostatečný pro to, co se pak dělo v Čečensku?

Nacvičovali jsme boj v horách. A během tréninku nás důstojníci nechávali skandovat: *„Smrt, smrt, smrt Čečencům!“* Z 375 lidí jich do Čečenska šlo jen 15. Já jsem byl přidělen ke Speciálním silám.

B: Řekni nám o svém prvním dni v Čečensku.

Z jednoho města na severním Kavkazu jsme byli přepraveni helikoptérou do okrsku Staropromyslovskij v Grozném. Na nebezpečí jsem nemyslel. Když jsme přistáli, čekalo na nás několik mužů, kteří již v Čečensku bojovali a teď se chystali domů. Předali nám zbraně, střelivo a výbušniny. V tu chvíli jsem uslyšel výbuch bomby. S tím přišel i můj první pocit strachu.

B: Co jsi dělal těch prvních pár měsíců v Grozném?

Od srpna do října 1996 probíhali v Grozném kruté boje mezi ruskými silami a čečenskými rebely. Hlavní boje, kterých jsem se účastnil, probíhaly ve čtvrti Minutka. Tahle čtvrť byla velmi známá díky ruskému televiznímu zpravodajství. Důstojníci byli tak stupidní, myslím tím skutečně neinteligentní, že vůbec nevěděli, co dělají. Často to byli seržanti, kdo stanovoval strategii a my jsme důstojníky prostě ignorovali. Jednou jsme museli pomoci skupině ruských vojáků, kteří byli na Leninově ulici (ve čtvrti Minutka, v Grozném - ed.) obklíčeni čečenskými jednotkami. Důstojníci

čečenští obránci Grozného

byli hloupí a prostě nás tam nechali jít, aniž by nás informovali o situaci. K těm vojákům jsme se nedostali. Uvízli jsme v Leninově ulici na sedm dnů jen s trochou vody a pouze 200 gramy konzervovaného masa na den. Museli jsme sedm dnů tvrdě bojovat. Nakonec nám musela přijít na pomoc jiná elitní jednotka SOBR. Moje jednotka byla patnáctičlenná, ale tuto operaci nás přežilo jenom pět. Bylo to strašný, horko, žádná voda, žádná strategie. Vrátili jsme se na základnu, sestavili plán bez oficírů, vrátili se zpět na bojiště pro tu první skupinu vojáků, která tam uvízla. Dokázali jsme to.

B: Byly každodenní podmínky vojáků vždy obtížné?

Během první Čečenské války jsme my vojáci měli shnilý chleba, ale důstojníci měli spoustu masa, sladkostí a nejrůznějších věcí. A ani se to nepokoušeli před námi skrývat, jedli to rovnou před našima očima. Naučili jsme se chytat hady a žáby. Já jsem se pouličních bojů účastnil méně než tři měsíce. Za měsíc jsem měl ve městě tak osm operací. V říjnu se generál Lebeď (toho času náčelník armády) rozhodl, že ruské ztráty jsou příliš vysoké a rozkázal zastavit všechny ruské ofenzívy. Už se nepočítalo s tím, že bychom zaútočili na rebely ve větším měřítku. Pouze malé operace ve vesnicích... Generál Lebeď byl také

ruský Mi-26 sestřelený čečenskými rebely 20/2/2000 v období II. čečenské války

hloupý. Myslím si, že kdybychom bojovali další dva týdny, Rusko mohlo válku vyhrát. Zemřel při neštěstí před pěti lety po svém odchodu do důchodu, ale většina z nás si myslí, že to nebyla náhoda. Od doby, kdy jsme přestali s výpady v Grozném, se mi od zabíjení třásly ruce.

B: Co byly ty malé operace, jež začaly v říjnu?

Nejčastěji jsme najížděli do malých vesniček v horách. Já osobně jsem ve vesnicích zabil 35 až 40 lidí. Ale když jsme nebyli zapojeni do agresivních operací, dělali jsme jiné věci. Moje jednotka vynikala v soubojích muže proti muži, demoličních pracích, kladení a odstraňování min... byli jsme talentovaní vojáci. Je tak zhruba devět úrovní (dovedností a bojových schopností - ed.) vojáků, a my jsme byli na vrcholu. Udržovali nás v utajení. Maskovali jsme se za mírové sbory a prováděli odminování. Nikdo nevěděl, že tito vojáci, kteří odminovávají, jsou ve skutečnosti speciální jednotka provádějící průzkum.

B: Stavěli se někdy vesničané na odpor?

Obecně ne, protože takové operace byly velmi rychlé a velmi efektivní. Lidé, na které se útočilo, neměli čas organizovat obranu. Měli jsme základnu poblíž vesnice X. Bylo to kolem deseti kilometrů od Grozného. Uzavřeli jsme s vesničany dohodu. My nebudeme útočit na ně, a oni nebudou útočit na nás. Vesnice byla obklopena pozicemi ruské armády, takže kdyby na nás zaútočili, byli by vymazáni. Ačkoli občas se v noci ozývala sporadická střelba z automatů. Byli jen lehce vyzbrojení a nepříliš organizovaní.

B: Měli jste někdy běžný kontakt s čečenskými vesničany?

Velmi ojediněle. Dokonce i kontakty s ruskou populací v Čečensku byly vzácností. Svoje rozkazy jsme dostávali těsně před operací. Takže jsme ihned po jejich vydání opouštěli základnu a ihned po operaci jsme se zase vraceli. Neměli jsme čas se s lidmi setkávat.

B: Pohlíželi jste na vesničany jako na rebely?

Samozřejmě někteří mohli být rebely, a někteří ne. Ale šli jsme tam jen tehdy, když jsme měli informace, že tam jsou rebelové. Speciální jednotky se měnili na „trestné“. Trestali jsme vesničany. Důstojníci nám řekli, že ve vesnici jsou rebelové, a přikázali nám jít do vesnice, najít je a všechny je zabít. Většinou jsme zabíjeli jen muže.

B: To proto, že bojovali jen muži?

Mezi rebely byly i ženy. Čečenky byly proslulé jako odstřelovačky. Ruští vojáci je nenáviděli. Nazývali jsme je „bílé punčochy“. Poprvé, když

byla bílá punčocha chycena v mé přítomnosti, viděl jsem jak moc je Rusové nenávidí. Přivázali jí ruce k jednomu autu a nohy k druhému. Auta se rozjela každé jiným směrem a roztrhala její tělo. Kusy těla byly pak sebrány a shozeny z vrtulníku do její vesnice. Druhá bílá punčocha, kterou jsme chytili, byla uvázána ke stromu. Pod ní přišly dva kilogramy vojenské trhaviny. V jejím výhledu pak byla zapálena pomalá zápalná šňůra, tak 4 až 5 metrů dlouhá. Tyhle šňůry hoří tak jeden centimetr za vteřinu. Neměla vůbec strach, její obličej nic neukazoval. Když vyletěla do povětří, tak mě ten obličej stále pronásledoval. Po tomhle jsem začal užívat drogy, abych se přes tu bolest dostal. Třetí bílou punčochu, kterou jsme chytili, nám důstojníci nabídli. Řekli nám, že ji můžeme všichni znásilnit, než zemře. Nikdo to nechtěl, nikdo z nás to neudělal. Tak jsme ji zastřelili. O několik týdnů později jsme zjistili, že to byla Ukrajinka (kde je mnoho protiruských nálad). Byla to sestřenice jednoho z mých mužů.

čečenský chlapec hrající si v Grozném

B: Jaká byla jeho reakce?

Moc se nezměnil... Dva muži tam začali bláznit. Jeden se brzy oběsil. Druhý to zkusil, ale našli jsme ho dřív, než zemřel. Jak jsem říkal, naše skupina byla velmi talentovaná, a uchovávaná v tajnosti. Během ofenzivních operací jsme používali transportér, který měl namalovaný náš znak. Takže Čečenci o nás věděli, ale ne co jsme zač. Na základnu poslali vzkaz, že když nás velitelé nevydají rebelům, tak rebelové zabijí každého normálního ruského vojáka v okolí.

Jednou, ve větší vesnici X měli rebelové velmi dobré obranné postavení a ruští vojáci, kteří měli provést v této vesnici operaci, nikdy neuspěli. Takže tam poslali nás. Zaútočili jsme během ranních modliteb. Neviděli nás přicházet. Zajali jsme bez jediného výstřelu na nás 17 rebelů, jen jeden muž zemřel a byl to Čečenec. Vězni byli vyslýcháni a pak zastřeleni. Všechno to bylo nafilmováno.

B: Bylo běžné, že se operace natáčely?

Mám nahrávky těžkých bojů mezi ruskými a čečenskými silami. Videa, která nikdy neuvidíte v televizi. Skutečná krev, skutečná smrt, skutečné mozky na autech. Mnoho vojáků má nahrávky z války. Některé mohou být špatné kvality, ale jsou dobré na vzpomínání. Některé z nahrávek z první války v Čečensku byly použity v televizní propagandě. Aby se ukázalo, že bylo dobré zabíjet Čečence, kvůli jejich brutalitě, ale ani tyhle klipy neukazovaly tu skutečnou hrůzu.

B: Byli to jen Ruští vojáci, kdo byl krutý?

Ne, samozřejmě ne. Mezi ruskými vojáky to byli především obyčejní základďáci, kteří nebyli dost vzdělaní nebo trénovaní, kdo páchal krutosti, speciální síly obvykle jen dělali svou práci. Znal jsem pár obyčejných vojáků, kteří odřezávali Čečencům uši a dělali si z nich náhrdelníky, které pak nosily v boji. Ale Čečenci byli krutí také. Můj názor je, že byli krutí víc než jen z důvodu toho, že chtěli nezávislost. Čečenci jsou historicky krutí lidé. V Čečensku má krutost dlouhou historii; krutost proti nim, pak jejich krutost proti ostatním a i mezi sebou. Když čečenští rebelové zajali ruského vojáka, bylo běžné, že vzali kameru a nahráli, jak mu odstřelují prsty, a pak poslali tohle video rodičům onoho vojáka. (Viděl jsem taková videa, je to velmi devastující. - ed.) Obvykle požádali o výkupné za propuštění vězně. Když rodina neměla peníze, natočili další mučení, obvykle zlámání všech kostí nebo kastraci, a požádali o peníze, nebo pohrozili jeho zabitím. (Viděl jsem video vojáka, kterému přišlápl jeden rebel hlavu k zemi a další mu vrazil nůž do krku a podřízl ho. Tato páska byla zaslána matce, která nemohla sehnat peníze na výkupné. - ed.) Občas ukřižovali nahého živého ruského vojáka a potřeli ho medem nebo cukrem, aby na něj přilákali hmyz. A nechali ho tam tak zemřít. Jednou jsme našli vojáka bez noh, ale nemohli jsme se k němu dostat, protože tam byli čečenští odstřelovači, kteří stříleli na kohokoli, kdo se ho pokusil zachránit. V některých vesnicích usekávali ruským vojákům hlavy a nabodávali je na tyče před vesnicí. Často byl kolem hlav omotán ostnatý drát, aby připomínaly Krista. A často byly tak zajištěny, že když někdo chtěl hlavu sundat, vybouchla bomba. Pokládali miny, pod kterými byly další miny. Takže když byla odstraňována jedna mina, vybuchla druhá. Odminovávači nikdy nevěděli, jestli je ta která mina past nebo ne. Je velmi obtížné zjistit, zda je tam další mina, a odstranit dvě miny najednou. Někdy umísťovali miny, které byly propojeny se vzdálenou výbušninou, která měla smrtící účinek v okruhu 200 metrů.

B: By jsi zraněn?

Ano, byl jsem zraněn granátem z RPG (protitanková střela - ed.). Na 21 místech jsem měl střepiny. Kamarád a já jsme byli uvězněni v budově a stříleli na rebely, když granát explodoval. Kamarád upadl do bezvědomí. Ztratil částečně sluch a nyní mluví jen s velkými potížemi. To se stalo po tom, co v televizi v Rusku politici prohlašovali, že válka už skončila. Ale boj pokračoval.

B: Když jsi byl v nemocnici, chtěl jsi se vrátit, nebo se odtamtud dostat?

Cítil jsem, že chci zpět. Cítil jsem odpovědnost za muže ve své jednotce, chtěl jsem jim pomoct. Také jsem v té době užíval mnoho drog, abych zapomněl bolest ze zabití tolika lidí.

B: Co se dělo, když jsi definitivně opustil Čečensko?

Byl jsem vedoucím své skupiny, a kdyby tam bylo pět vojáků jako já, mohli bychom zničit celé město. Měl jsem možnosti bojovat v Dagestánu a Jugoslávii, ale nemohl jsem žít s veškerou tou krví na svých rukou. V Čečensku jsem musel brát drogy, abych vůbec zůstal fyzicky a mentálně akceschopným. Po Čečensku jsme nemohl dva tři roky spát. Vždycky jsem víc a víc vzpomínal na to, co se stalo. Ještě dnes mám noční můry, ale není to tak hrozné jako ty první dva roky, když jsem se vrátil do Ruska. V Čečensku jsem nedostal žádné medaile ani vyznamenání, jen jeden speciální prsten. Vyplatili mi jen 660 rublů (tehdy cca 3500 Kč), namísto 6600 rublů, které jsem měl dostat. To se stalo většině vojáků, kteří byli v první válce v Čečensku. Důstojníci kradli peníze a nedávali nám skoro nic. Byl jsem zabiják bez výplaty. V druhé válce už vojáci dostali všechny peníze. Ale peníze nebyly důvodem, proč jsem tam byl. Takže jsem tím ani nebyl zklamán. Tehdy jsem se mstil za všechny Rusy, kteří tam přede mnou zahynuli. Stát nám za to nedával žádnou lékařskou péči ani peníze. Po válce jsem měl nemocné plíce, nohy a možná i mozek.

Potřeboval jsem lékařskou péči, ale neměl jsem peníze na nějakou kvalifikovanou pomoc. Nebyl jsem jediný voják v politické hře. Tak mnoho lidí si neuvědomuje proč vlastně bojovali. Nyní je z vojáků tolik invalidů, žebráků, feťáků, alkoholiků, bezdomovců, zločinců a bláznů. Po první válce v Čečensku jim vláda nijak nepomohla, ani fyzicky, ani duševně.

B: Jak jsi naložil se svým životem?

Nakonec jsem přestal brát drogy, ale pak se vrátily noční můry, a tak jsem začal strašně pít. Nakonec jsem se vypořádal i s pitím a teď piji jen výjimečně. Po třech letech, kdy jsem byl apolitický, jsem vstoupil do Ruské národní jednoty (ruská fašistická milice - pp), dokonce jsem se účastnil i několika jejích akcí. Ale neměli pro mě odpovědi a já si brzy uvědomil, že tohle není to, co Rusko potřebuje. Byla to jen jiná forma útlaku. Náhodou jsem se dostal ke kopii anarchistického časopisu X. Moje cíle a víra jsou soustředěny kolem rovnosti a míru mezi různými lidmi. Chtěl jsem zrušení všech hranic, abych mohl cestovat a potkávat různé lidi a poznávat, jaké jsou jejich životní podmínky. Takže mě anarchisté zaujali. Napsal jsem jim dopis a párkrát jsme se setkali, abychom diskutovali o jejich názorech a akcích. Uvědomil jsem si, že to je to, v co věřím. Mám teď soudruhy různých národností, kteří se mi otevřeli. Věříme v lidi, ruská vláda neměla na svých vojácích žádný zájem. Tahle válka byla ještě horší než ta v Afghánistánu. Za dva roky v Čečensku zemřelo 20 000 ruských vojáků. Za deset let v Afghánistánu jich zemřelo 16 000. ★★★

ptal se Leon z Barricada Collective
z angličtiny přeložil Pavel Pecka (FSA Praha)
zdroj: http://www.fsa.anarchismus.org

Nacionalismus a socialismus

Co je to nacionální socialismus? Může obyčejným lidem přinést svobodu a sociální jistoty tak, jak to slibuje? A co znamená socialismus v jeho pojetí?

Takzvaný nacionální socialismus nemůže fungovat už ze své podstaty. Nemůže fungovat, protože nacionalismus a socialismus jsou dvě úplně rozdílné ideologie. Ale začněme od začátku. Bude tedy asi důležité napsat, co nacionalismus a socialismus vlastně znamenají.

Nacionalismus je výbojný a jde mu především o moc. Každý nacionalista oslavuje svůj národ, teprve pak se ohlíží po nějakých právech pro ostatní. Nejde mu o svobodu jako takovou, jde mu o získání výsad ze svých takzvaných národních kořenů. Nezajímá ho, že tyto výsady si nijak nezasloužil, neboť národ či rasu si nikdo nevybírá. Nacionalismus je zásadně kapitalistický a imperialistický. Touží po politické, o násilné represivní složky opřené, a po hospodářské, všemocným kapitálem podepřené, moci. Proto, aby mohl dobývat, zotročovat a vykořisťovat. Nakonec je tvrdý k vlastnímu lidu, který krmí, obveseluje a chrání v té míře a tím způsobem, aby zůstal účelným a povolným nástrojem v rukou oné menšiny, ve které se soustředila nacionalistická moc. Vlastenecké a lidumilné fráze nacionalistických a imperialistických diplomatů mají po celém světě stejnou hodnotu a směřují k jedinému cíli - podmanit si lid, vnutit mu, že bez nich, těch správných vůdců, nemají šanci a že jen oni jim mohou zajistit krásnou budoucnost. A lidé rádi poslechnou, když jim někdo říká, že oni jediní jsou ti vyvolení. Ale v čem jsou vyvolení? Je snad nějaká duše česká, německá, francouzská - totiž speciálně česká, německá a francouzská - a jak se zjistí? Zdá se být na první pohled jasné, že takovéto specifikování je nemožné, a přece je nutné toto vyvrátit! Je ještě spousty pokrytců, kteří tomu nejen věří, ale kteří si na tomto staví celou svou kariéru! Tuto specifikaci si vymysleli národní šovinisté, kteří ji v nás pěstují odmalička. Obratně ji zarýmovali do říkaček pro malé děti, vtipně ho zařadili do slabikářů a čítanek, do estetických výkladů Homéra. Dovedli ho - chvějícím, dojímavým hlasem, „tou vůní rodné hroudy, skropené tolikerou krví hrdinských, vlasteneckých předků", velhat ho na každou stránku vlastenecky psaných dějin a dovedou jím rozplakat a rozohnit celé bataliony! Není to nic jiného než výsledek dlouholeté a obratné praxe útočit na city! Používají to nejen politikové, kteří si chtějí zajistit hlasy a tak vliv a moc, ale i „umělci" zajišťující si potřebnou diváckou a posluchačskou obec. A tak se nacionální šovinismus stal prostředkem všech egoistů, jež baží po slávě či zisku, nebo těch, jež chtějí vodit stádo za nos!

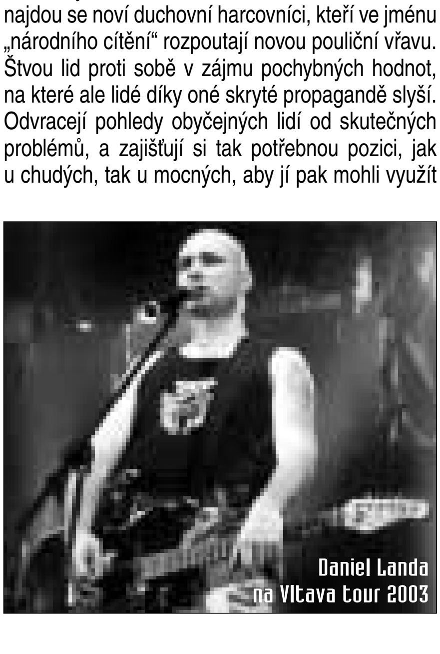
Z dnešních umělců toho nejvíce využívá a vždy využíval velmi „populární" Daniel Landa. Jeho na city útočící texty o národní hrdosti ovlivňují hodně mladých i starších lidí. I když je Landa starý známý nácek, člen nacionalistické Vlastenecké ligy, člen zaniklé rasistické skupiny Orlík, je stále protěžován oficiálními médii. Nikoho nezarážejí jeho xenofobní a rasistické texty a názory. Dokonce ani jeho veřejné televizní

prohlášení, že *„systém třetí říše nebyl až tak špatný"*?!?! nikoho nevyvede z míry a dál patří mezi opěvované umělce. Je to hanba naší společnosti, že tolerujeme, aby se takovýto lidé těšily popularitě! A je to hanba dvojnásobná, že i veřejnoprávní sdělovací prostředky nám Landu ukazují jako zcela normálního, ba co víc - jako obdivu hodného hudebníka a člověka! Ale Landa není normální člověk, je to fašista a rasista nejhrubšího zrna!

A politikové? Snad nejvíce je toto dnes vidět na našem novém prezidentovi. Jeho nacionalistické názory na přistěhovaleckou politiku nemohou nechat nikoho na pochybách, jaké hodnoty pan doktor uznává! Ale nemůžeme křivdit jen jemu. Napříč politickou scénou se line silně nacionalistická propaganda, na které si staví své pozice snad každá strana! Nacionalismus je na politické i kulturní scéně stále dobrý artikl s jehož pomocí lze získat pozici, a to právě díky onomu tichému vymývání mozků již od útlého věku.

Vždy tam, kde dochází k sociálním střetům, najdou se noví duchovní harcovníci, kteří ve jménu „národního cítění" rozpoutají novou pouliční vřavu. Štvou lid proti sobě v zájmu pochybných hodnot, na které ale lidé díky oné skryté propagandě slyší. Odvracejí pohledy obyčejných lidí od skutečných problémů, a zajišťují si tak potřebnou pozici, jak u chudých, tak u mocných, aby jí pak mohli využít

Daniel Landa
na Vltava tour 2003

a převzít tak moc nad všemi. Kdy samozřejmě kapitál je jejich spojencem a chudoba otrokem. Socialismem je v tomto systému myšleno snad to, že relativně každý má práci. Pracuje zde však v zájmu kapitálu a svého vůdce či strany. Práva pracujících však určuje právě onen kapitál a vůdce a pracující musí bezmezně poslouchat a přizpůsobovat se, jinak je čekají kruté postihy, kriminály a popravy! Nacionální socialismus neexistuje! Existuje jen nacionální fašismus, nebo svobodný socialismus. Ten první už ukázal co umí. A oživení socialismu je jen na nás - pracujících lidech. Musíme nejen bojovat proti nacismu a fašismu, ale musíme budovat i novou společnost, která neumožní jak vznik diktátorských ideologií, tak ale nesmí ani umožňovat a vytvářet podmínky pro nerovné rozdělení kohokoli!

Socialismus je mírumilovný a jde mu o svobodu. Má zavádět harmonický pořádek mezi všemi činiteli lidské společnosti, a proto je proti každé moci a nenávidí každou vládu, tedy i vládu hnědou či rudou! Socialismus je otázkou svobody všech pracujících, nikoli moci jedné strany či vůdce! Socialismus se může zrodit pouze a jenom pomalým vývojem ze společnosti, jež upřímně rozvíjí přímou demokracii zespoda, nikoli jak nám tvrdí profesionální politici, předání moci z rukou vymydlených do rukou učerněných! Socialismus říká: svobodný pracovník mezi pracovníky stejně svobodnými. Také říká svobodné družstvo, mezi družstvy stejně svobodnými, svobodná obec mezi obcemi stejně svobodnými. Pak tedy musí říkat svobodný národ mezi národy stejně svobodnými! V socialismu není znepřátelených ras a národů, je jen znepřátelených tříd, otroků a pánů. Stejné ruce kují okovy těm i oněm! Socialismus nemůže fungovat tam, kde je nastolen silou. Socialismus nemůže fungovat tam, kde se lidé dělí na národy a rasy. Teprve tam, kde jsou si lidé upřímně rovni na všech úrovních, může socialismus fungovat a rozvíjet se! Jakmile se však socialisté začali spojovat s myšlenkami oficiální politiky, začali prodávat ideál za ideálem, myšlenka svobody všech národů padla jako první! Ale socialismus nemá smysl, jestliže opustí svůj internacionální základ. Pravý socialismus může dostát svých cílů jedině když nezdolná mezinárodní solidarita ustanoví se v celém civilizovaném světě! Socialismus je úplné zmezinárodnění hospodářského života, k němuž ostatně lidstvo spěje, ale brání mu v tom kapitalismus a nacionalismus!

Jestliže nepochopíme, že lidé se nemohou dělit a nedělí na rasy a národy, ale na třídy, kdy ta s podstatně menším zastoupením drží v rukou moc a bohatství, zatímco ta, které je většina jen slouží a podléhá té první. A je jedno jestli jsme Češi, Maďaři, Američani. Pořád jsme stejně utlačováni a pořád nám někdo okleštuje naše práva. Právě to, že se dělíme na menší a menší skupiny a vytváříme mezi sebou umělé bariery, hraje mocipánům a politikům do karet. Tím jim dáváme větší možnosti, jak s námi manipulovat a ovládat. Proto zbořme národní a rasové lži a postavme se proti skutečnému problému. Proti státnímu útlaku ve všech jeho podobách! ★★★

na motivy článku z knihy Český anarchismus zpracoval a upravil David Jarý (AFA-FSA Jihlava)

Nelidskost demokracie

/Michail Naumovič Magid/

Demokracie je lež

Slovem demokracie se obvykle rozumí vláda lidu. Toto slovo, stejně jako samotný jeho princip, vzniklo v antickém Řecku. Demokracií se tam rozuměla správa města „demosem“, což byla společná shromáždění všech plnoprávných obyvatel. Jmenovaný systém měl samozřejmě do ideálu daleko. K plnoprávným občanům starověkých Atén nepatřilo více než 30% obyvatelstva. Hlasovací právo neměli ženy, přesídlenci z jiných měst a otroci. I když oproti rozšířeným představám nebyli pilířem řecké ekonomiky otroci, ale svobodní řemeslníci a zemědělci, není možné samotný fakt existence přítomnosti otroků popírat. A nejen to. Rozvoj výrobně tržních vztahů v řecké společnosti vedl k tomu, že se i plnoprávní občané časem proměnili v loutky, které řídili oligarchové - velcí obchodníci. Pomocí podplácení a intrik fakticky podřídili společná shromáždění měšťanů své vůli a zájmům. Nehledě na tyto skutečnosti však řecká demokracie do určité míry odpovídala svému názvu. Koneckonců, přestože formálně, zakládala se na bezprostředním přijímání usnesení samotnými občany na jejich suverénním shromáždění.

Úplně jiný smysl dávají demokracii novodobí demokraté v Rusku a na Západě. Soudobá zastupitelská demokracie není samosprávou a svrchovaností lidu. Ani v nejmenším. Dokonce ani z formálního hlediska. Tento systém, který se zrodil v období buržoazních revolucí 19. století nikdy nebyl předurčen k rozvíjení svobody a k realizaci správy společnosti sebe samou. Naopak, vždy sloužil záměrům vládnoucí buržoazní třídy. Prvopočátek jeho záměrů byl dvojí. Na jedné straně dovoloval velkému kapitálu koordinovat své zájmy s pomocí parlamentních mechanismů, na straně druhé držel v poslušnosti masy námezdně pracujících. Jeho mechanismus nepočítá ani se schvalováním stěžejních usnesení na společných shromážděních obyčejných lidí; ani s právem na bezprostřední odvolání představitelů v kterýkoli okamžik, dle přání shromážděných voličů; ani s imperativním mandátem (tj. okamžité instruování delegáta požadavkem společného shromáždění). Všechna rozhodnutí jsou přijímána prezidenty, gubernátory a poslanci. Zastupitelská demokracie dává hrstce lidí právo určovat osudy miliónů. Vhozením lístku do urny ztrácejí kontrolu nad svými „vyvolenými“ (pokud ji vůbec měli; v současných státech se volby ustavičně falšují). Voliči se nyní nenacházejí v pozici, kdy mohou kontrolovat činnost zastupitelů a prezidentů. K tomu prostě nejsou mechanismy. Zato mají možnost kontroly nad činností zastupitelů a prezidentů nepočetné elity - finančníci, „kapitáni průmyslu“ a obchodní magnáti. Od dob antických Řeků jejich moc nesmírně vzrostla. Na druhé straně je dnešní stát, regulující společenské vztahy na rozsáhlých územích, nucen vydržovat aparát profesionálních úředníků, který má také ohromnou moc. *„Pro určení míry lidské svobody není rozhodující činitel rozmanitosti volby“*, řekl německý filozof Herbert Marcuse, *„ale to, že může být zvoleno také to, co je skutečně chtěno“*.

Zastupitelská demokracie je tedy velká lež, mechanismus vytvářející iluzi účasti mas v řízení společnosti. Je to nástroj kontroly, zapojující široké vrstvy pracujícího obyvatelstva do rozhodovacího procesu o jejich vlastním vykořisťování. Vždyť podle záměru architektů tohoto systému pracující hlasující pro strany nebo konkrétní kandidáty nebudou sami v boji se zvůlí byrokratů a vykořisťovatelů hájit svá práva uchylováním se ke stávkám a dalším protestním akcím. Mimoto pracující ještě musí také cítit svou odpovědnost za současnou politiku. Přece si sami vybrali vládce, kterým je nyní „třeba dát čas, aby to udělali co nejlépe“. Když se však zjišťuje, že se „co nejlépe“ nezdařilo, říkají jim, že musí počkat do následujících voleb a pak vybrat novou vládu (opět na čtyři roky). A tak donekonečna... Člověk je v podmínkách buržoazní demokracie podobný pokusné myši běžící v kolotoči pro potěchu obecenstva. Jen na rozdíl od té nešťastné myši roztáčí pracující kolotoč výroby, který je neobohacuje. Proto tedy stoupenci zastupitelské demokracie tak pečují o zachování a rozšiřování „volného trhu“. Proto tedy obvykle straní všemožným „tržním reformám“ a „šokovým terapiím“. Ve skutečnosti jsou zastupitelská demokracie a volný trh, který dává prostor kapitalistickému vykořisťování a burzovní hře, vzájemně svázáni. Zastupitelská demokracie je plodem buržoazní společnosti a bez ní není možná, ani potřebná.

Demokracie je genocida

Kapitalistické vykořisťování, které zastupitelská demokracie udržuje a chrání, vede nevyhnutelně k nesmírným obětem v řadách pracujícího obyvatelstva. Lidé, kteří jsou zaměstnáni vyčerpávající prací a při tom nedostávají pro organismus potřebné množství nezbytných látek a jsou také připraveni o odbornou lékařskou pomoc, jsou demokraty odsouzeni na smrt. Jsou to hladovějící. Je možné, že neumírají rychle, za měsíc nebo dva, jako milióny povolžských rolníků - obětí leninské prodrazvěrstky (rekvírování potravin). Jejich zdraví je však silně poškozené. Někteří z nich v současných podmínkách nebudou žít dlouho. A leckdo už zemřel. Všechno to jsou oběti hladu, podobně, jako jsou obětmi války ti, co zemřeli po letech na následky válečných zranění. Jsou to milióny lidí, kteří nemají prostředky na normální potraviny a léky.

Nejsou tajemstvím oficiální údaje ruské statistiky: počet obyvatel Ruska se každoročně snižuje přibližně o 700 tisíc lidí. Dokonce i v tak poměrně bohatém městě, jakým je Moskva o 50 - 60 tisíc. To jsou oficiální data, ale co se odehrává ve skutečnosti, se můžeme pouze domýšlet. Málokdo popírá, dokonce i z řad státních úředníků, že je to značnou měrou důsledkem tržních reforem. Statistické ukazatele úmrtnosti stouply nedlouho po jejich zavedení, zatímco ukazatele porodnosti šly dolů. A tato čísla jsou dnes strašlivá. Jejich průsečík zachycený v grafu tvoří kříž, jak o tom přináší svědectví například i dokumentární film Ruský kříž natočený televizní společností NTV. A zde jsou údaje UNICEF k říjnu r. 1994: V období let 1989 - 1994 vzrostla v zemích Východní a Střední Evropy úmrtnost ve srovnání s dynamikou předcházejícího období o 800 tisíc lidí. Hlavními příčinami jsou: stres a jím vyvolaná srdečně-cévní onemocnění, podvýživa, narkomanie, alkoholismus a vraždy. To vše jsou - uzavírají autoři té samé zprávy - „oběti společenské transformace a tržních reforem“. Poznamenejme, že tyto údaje nezahrnují země Společenství nezávislých států (země bývalého SSSR - pozn. př.). Kolik lidí zahynulo následkem obdobných reforem v SNS, mj. v Rusku, za celé období od r. 1989? Přesná čísla nejsou k dispozici, ale je zřejmé, že jde o minimálně statisíce a možná až o milióny lidí, přihlédneme-li k tomu, že v zemích Východní Evropy je životní úroveň podstatně vyšší než v Rusku, a že údaje UNICEF nezahrnují oběti válek v Jugoslávii.

Nevelká zkorumpovaná klika, složená z Čubajse, Černomyrdina, Vjachereva, Berezovského, Alikperova a jiných, která si přivlastnila přírodní a společenským úsilím vytvořené bohatství obrovské země, nestydatě rozkrádá peníze ze státního rozpočtu (fondů pro pracující, nezaměstnané, invalidy a děti), miliardy dolarů každoročně vyvážela do daňových rájů nebo investovala do finančních spekulací a nedělala si starosti se všemi těmito důsledky. Ano, samozřejmě neprovádějí úmyslnou genocidu po způsobu nacistů. Ne, neprovádějí, pouze jako demokraté (mnozí z nich v demokracii zaujali význačná vládní místa a stali se architekty politických a ekonomických reforem) a kapitalisté jen myslí v mezích logiky zisku a moci. Jsou mnohem „humánnější“ než nacisté. Je jim prostě jedno, zůstanou-li milióny obětí jejich politiky naživu nebo ne. To jest nenápadný půvab buržoazie...

Možná, že jim to ale úplně jedno není. *„Budeme elektřinu odpojovat jakýmkoli neplatičům, ať je to škola, nemocnice, mamutí podnik.“* - prohlašuje Čubajs. Můžeme si otevřeně přiznat, že u něj se slova nemíjejí s činy, o čemž svědčí, především v období zimy, žalostná situace celé řady regionů na Sibiři a Dálném východě. Na těchto lidech ve zpustošené zemi si nic vzít nemohou. Vždyť jsou nerentabilní, tj. nepřinášejí již kapitálu zisk.

Demokracie a diktatura - dvě strany jedné mince

Říkají nám: *„Vždyť se ale v demokracii dodržují lidská práva.“* To je další běžná lež. O lidských právech vůbec nemá smysl hovořit, když je porušováno nejzákladnější lidské právo - právo na život. Problém ale přece není v tom, že demokracie tu a tam (a zdaleka ne vždy) zaručuje mírnější nátlak než diktatura. Kdokoli by upřednostnil

podrobení se vykořisťování podle švédského modelu, než „zmizení“ za Pinochetova režimu. Kdo ale má možnost volby?

Zajímavé je, zda když v říjnu 1993 Specnaz (elitní vojenská jednotka - pozn. př.) celou noc střílel na neozbrojené lidi v ostankinském Bílém domě (budova parlamentu v Moskvě - pozn. př.), šlo o akci demokratickou? A když armáda v letech 1995-96 zabíjela Čečence? Nebo se máme domnívat, že pokaždé, když zastupitelská demokracie někoho popravovala, spalovala napalmem nebo mučila ve „filtračních“ táborech, nebyla to už ona, ale dejme tomu „hrozivě se blížící“ diktatura? Pak je ale nutné uznat, že liberální demokracie dává vzniknout teroristické diktatuře pokaždé, když naráží na společenské protiklady.

Dokonce i jemná skandinávská demokracie se změní v diktaturu, pokud si to budou žádat okolnosti. Stát může mít jen jeden účel, který vykonává právě demokratickou či diktátorskou metodou. To, že je první z nich méně krutá, naprosto neznamená, že je možné stát předělat tak, aby se dalo obejít bez druhé. Formy kapitalismu závisejí daleko více na záměrech buržoazie, než na tom, čemu dávají přednost pracující.

Výmarská republika před Hitlerem kapitulovala s otevřenou náručí tehdy, když se to stalo pro vládnoucí třídu užitečné. Nikdy se nesmí zapomínat na to, že demokracie v dnešním světě není ničím jiným než nástrojem, který pracuje v zájmu státních byrokratů a kapitalistů. Pokud z nějakých důvodů tento stroj ztratí rytmus, vládnoucí kruhy ho okamžitě vymění za jiný.

Pokrevní pouto demokracie a fašismu

Demokraté nám řeknou: *„Přece jen je demokracie lepší než fašismus. V demokracii nejsou páchány masové vraždy lidí v koncentračních táborech, každý může svobodně vyjádřit svůj názor a kritizovat vládu. A to je důležité.“* My se jich na oplátku ptáme: *„Jaké síly vlastně fašismus živí? Lež a demagogie? Kdyby vše, co říkají fašisté, bylo na 100 % lež, nebyl by problém natolik závažný.“* - *„Chcete říci“*, zvolají demokraté zděšeně, *„že fašisté říkají lidu pravdu?!“* Ano i ne. Tu posílá prezident USA s úsměvem na tváři letadla, aby bombardovala Jugoslávii „ve jménu humanismu a demokracie“, právě teď alianční generálové závažně hovoří o „lidských právech“ na pozadí záběrů zničeného Bagdádu, tu za doprovodu těch samých řečí dopadají na Tripolis, Mogadišo, Bagdád, Chartúm, na afghánské vesnice střely s plochou dráhou letu...

Fašisté nemají v těchto případech důvod lhát a tvrdí, že pokud existují národy, státy a velký byznys, budou existovat „sféry vlivu“ a „oblasti zájmů“, budou pokračovat světové i lokální války. Říkají: *„Podívejte se na demokraty. Už samotné podmínky existence v dnešním světě, pouhá potřeba zajistit přežití mezi jinými imperialistickými dravci, je nutí usilovat o moc, rozpínavost, rozšíření životního prostoru. Neboť silnější přežívá. Demokraté ale nechtějí a nemohou jednat důsledně. Jejich politika je polovičatá, pokrytecká a zatížená předsudky. Avšak my své záměry oznamujeme otevřeně a dotáhneme je až do konce.“* Tak to je. Síla fašismu, jeho moc, je skrytá v této zvrácené poctivosti. Liberální ochránci lidských práv se marně skrývají za tvrzení, že prý je vždy třeba klást důraz na práva člověka, nikoli na geopolitiku. Geopolitika - rozumí-li se pod tímto termínem strategické zájmy a expanzionistické záměry velmocí - existuje, a navíc vládne světu. Za těchto podmínek lidská práva devalvují. Bude to tak vždy. Dokud bude existovat kapitalismus s jeho věčnou konkurencí mamutích koncernů a států, bude vždy bojem všech proti všem. Jsme samozřejmě přesvědčeni, že člověk má právo vyjadřovat nezávislé názory, aniž by byl vystaven nebezpečí. Podporujeme svobodu slova a mysli, ale nedomníváme se, že tyto svobody mohou být realizovány za podmínek kapitalismu.

Není možné totalitní režimy (fašismus a bolševismus) vytrhnout ze souvislostí novodobé historie, z kontextu industriálně-kapitalistického vývoje. Základními principy industriálně-kapitalistického systému jsou efektivita za každou cenu, zvýšení zisku při minimalizaci nákladů, potlačení konkurence a s tímto procesem neoddělitelně související sociopsychologická orientace na dominanci a expanzi. Politika, kultura, jazyk, právo, umění a vládnoucí morálka se podřizují výše zmíněnému principiálního požadavku a mění se v souladu s nároky na vyřešení tohoto nejdůležitějšího úkolu. Všechno to vede k „vnější“ expanzi, válkám (tzn. k neodvratné centralizaci společenského života) a k „vnitřní“ expanzi do oblasti duševního života lidí, růstu jednotvárnosti, proměně člověka v ekonomický nástroj. Lidé se stávají rukojmí ohromných ekonomických a politických struktur - státu a korporací - vybudovaných v honbě za efektivitou. Jejich život se oklešťuje a bere na sebe podobu ďábelského kolotoče nejtuctovějších a nejpřízemnějších pohnutek.

Totalitní, fašistický systém vytváří to samé, avšak co se ho týče, dovádí tyto procesy do logického konce. Podle Marcusova mínění soudobá industriální společnost „tíhne k totalitarismu“. Bolševický GULAG těžil na vývoz zlato, které směňoval za průmyslová zařízení nezbytná pro upevnění vojenské a ekonomické moci SSSR. Nacistické mýdlo z Židů či zlato ze zubních protéz, určené k prodeji jsou také do absurdna dovedenou realizací zásady kapitalistické efektivity za každou cenu. Ať je fašismus rudý nebo hnědý, je s demokracií spojen pokrevním poutem. Je celkem objektivní říci, že demokraté dělají svou propagandou fašismu, bolševismu a jiným totalitním teoriím reklamu tím, jak se nás pokoušejí přesvědčit o tom, že k fašismu není jiné alternativy kromě tržně demokratického zřízení. Když se jim o tom skutečně podaří společnost přesvědčit, pak bude vítězství fašismu nevyhnutelné, protože současné podmínky existence v rámci „demokracie a svobodného trhu“ jsou pro většinu lidí na naší planetě naprosto nepřijatelné.

Mezi morem a cholerou si nevybereš

Právě proto nemá smysl stavět do protikladu fašismus a tržně demokratické zřízení. Třebaže i přijmeme za nespornou pravdu velmi diskutabilní tvrzení, že demokracie zabíjí podstatně méně než fašismus. Ale předsudky, naivita, stupidní šlechetnost a přání „zachovat si tvář“ - všechny tyto buržoazní ctnosti - nedokáží zastavit pád do propasti geopolitického šílenství. Všechny vý-znamné ničivé síly, které ve světě panují, jsou vyvolané kapitalismem. Nepříliš ostrá hranice od sebe odděluje buržoazní civilizovanost a bezuzdné barbarství fašismu.

Například když zkusíme analyzovat současné vzkypění rasistických a nacionalistických nálad na jihu Ruska, pak je zřejmé, že nejvýznamnějším faktorem je vzájemná nevraživost mezi obrovskou částí obyvatelstva, která přežívá z darů svých záhumenků a drobnému prodeji na straně jedné, a mafiánskými skupinami kontrolují trh s potravinami (které jsou z převážné většiny tvořeny etnickými Kavkazci) na straně druhé. Výpalné, vysoké daně, šikana, vytlačování místních obyvatel z trhů, to vše přináší občanům bezprostřední morální a ekonomickou újmu. Zde existuje vážný sociální konflikt. Buď se ho podaří posunout směrem k třídnímu boji, tzn. do linie boje proti buržoazně-mafiánským a spekulantským strukturám (bez ohledu na národnost jejich vůdců) nebo bude tento konflikt zneužit ultrapravicí. Obdobná situace je i s proletariátem obecně (který tvoří většinu obyvatelstva). Buď bude hnutí práce namířeno proti samotnému buržoaznímu zřízení, proti systému, nebo se objeví tací kapitalisté, kteří přesvědčí obyvatelstvo zbídačené liberálními reformami o tom, že všechna jeho neštěstí buď pocházejí od Kavkazanů či od Židů, kteří ovládají (jako jednotné etnické společenství) obrovský podíl výroby. Už jsme to všechno zažili během hornických stávkových hlídek u Bílého domu, a také během dalších proletářských vystoupení.

Tržně demokratické zřízení vytváří situaci napomáhající nárůstu fašistických nálad ve společnosti. Samo o sobě je kruté a nelidské. Proto nemá smysl porovnávat fašismus s demokracií. Mezi morem a cholerou si nevybereš!

Jiné cesty

Náš život se nezmění k lepšímu do té doby, dokud shromáždění pracujících a rady jejich delegátů nepřevezmou do svých rukou řízení společnosti. Toto řešení se nachází na opačné straně než je stát a kapitál, diktatury či zastupitelské demokracie. Řešení se nachází v odmítnutí zprostředkovaných a společností nekontrolovatelných způsobů regulace (zákonů státu a trhu) a v přechodu k přímému regulování osobního života ve společnosti pomocí dialogu mezi samosprávnými kolektivy a jejich sdruženími. ★★★

z ruštiny přeložil Karel Rosák (FSA Praha)
zdroj: http://www.fsa.anarchismus.org

Obrana revolučního antifašismu

Otevřený dopis redakci časopisu A-Kontra

V čísle 4/2003 časopisu A-Kontra byl na stranách 6 - 7 publikován první díl série článků lidskoprávního aktivisty Jakuba Poláka „Anarchisté versus vrazi". Zabývá se pokusy dostat před soud a usvědčit pachatele rasově motivovaného násilí. Prvnímu dílu, věnujícímu se písecké vraždě Tibora Danihela, předcházel teoretický úvod, který spíše, než aby popsal metodiku práce J. Poláka, nevybíravě znevažoval aktivity revolučního antifašismu, zejména Federace sociálních anarchistů a anarchistek (FSA) a Antifašistické akce (AFA), která je v současnosti její pracovní skupinou. Protože se však zároveň jednalo o obecné zpochybnění revolučního a militantního antifašismu na stránkách široce čtené anarchistické tiskoviny, pokládáme za nutné ohradit se proti nepodloženým tvrzením J. Poláka a znovu objasnit naše východiska a práci.

Počáteční chyby

Diametrální rozdíly mezi anarchistickou myšlenkou a přístupem J. Poláka se projevují již v definici společenského původu fašismu: *„Motivace a projevy diskriminačně motivovaného násilí nejsou pouhou patologickou úchylkou omezeného okruhu jedinců či subkulturních skupin, ale zákonitým vyústěním společenských a politických trendů, které se staly dominantní v této zemi po listopadu 1989."*

Autor zaměňuje vnější projev za podstatu. Fašismus není projevem krátkodobých trendů, nýbrž funkčním prvkem třídní kapitalistické společnosti jako takové, bez ohledu na politickou garnituru nebo stav politické kultury. Považovat fašismus (či jeho projevy) za dobovou záležitost je chyba, která neumožní vidět problém v celkových souvislostech.

Navíc pojem „diskriminačně motivované násilí" nepostačuje. Jedná se o zmatečnou definici, která zakrývá fakt, že může být vztahována například i na přímé akce antifašistického hnutí vůči neonacistům - ti jsou takto samozřejmě „diskriminováni" za svou činnost. Používání takovýchto pojmů je krajně nevhodné, stejně jako u pojmu „extremismus" se do škatulky pohodlně vejde kromě nacismu i anarchismus či revoluční antifašismus. Je lépe hovořit (a jednat) přímo.

Jaká vlastně byla 90. léta?

Jakub Polák uvádí první polovinu 90. let, kdy se utvářely základní problémy a témata antifašismu, následujícími slovy: *„Militantní antifašismus a politické sektářství se zejména v této době ukazovaly jako jednoznačně kontraproduktivní a dostávaly se do stále větší izolace - naopak vyvstala zřejmá potřeba zápasu o veřejné mínění. V zemi, kde by pokračoval trend, že vraždy Romů mohou být veřejně schvalovány a oslavovány za mlčení veřejnosti a příslušné orgány nejsou ochotné stíhat vrahy, jako tomu bylo v první polovině 90. let, by skupina jako později vzniklá AFA a FSA byly odsouzeny k postupné fyzické likvidaci."*

Taková starost o naše zdraví opravdu není potřebná - navíc nevychází z reality. Jedním z kreditů revolučního (militantního) antifašismu je to, že po konfrontační stránce se již dlouhou dobu vůči fašistům nevyznačuje handicapem. Bezpečnost nejen naše se neodvíjí od změn veřejného mínění, ale především od vlastní akceschopnosti. Je rovněž potřeba zdůraznit, že podstatný fyzický i kvalitativní nárůst této akceschopnosti souvisí se vznikem AFA a organizovanými aktivitami na tomto poli.

Antifademo - Praha - 23/9/2000

Ale ani situace v první polovině 90. let nebyla o strachu vyjít na ulici. Již na 1. Máje 1992 dokázali anarchisté a anarchistky v Praze organizovaně konfrontovat fašistickou prvomájovou akci ve známém střetu na Letenské pláni způsobem, který vzbudil obrovský respekt. I v době, kterou J. Polák nálepkuje katastrofickými přídomky, existovaly úspěšné militantní antifašistické skupiny. Klíč k úspěchu byl vždy stejný: skupinová, dlouhodobá a seriózně míněná aktivita. Tehdy se však antifašismu nepodařilo své snahy posunout ještě na vyšší úroveň pomocí patřičné organizace.

Teprve založení a rozvíjení AFA v roce 1996 a spolupráce s řadou lokálních skupin a jednotlivců, včetně FSA, umožnilo postupně přejít do ofenzívy a začít marginalizovat fašismus organizovaně a nadregionálně. Bez organizace, jakožto zdroje vzájemné pomoci, solidarity a akceschopnosti, je snadné podléhat obavám vyplývajícím z izolace, či změn „veřejného mínění".

Posuny „veřejného mínění" se zlepšením situace nesouvisí. Fašismus (ale ani revoluční antifašismus) na ně nedbá. Proč také. Naděje, že by nás fašisté nechali na pokoji kvůli obavám z veřejného mínění, je lichá sama o sobě.

Úvahy o účinnosti a smysluplnosti našich aktivit se nedovíjí od „veřejného mínění", formovaného buržoazními médii, ale od zájmů naší komunity - anarchistického hnutí a pracující třídy obecně. Měřitelné úspěchy antifašismu závisí na organizovaných přímých akcích a na osvětě a komunitním působení v anarchistickém duchu.

Nelze ani přejít podsouvání, že budování anarchistických organizací je sektářstvím. Sdružování se na základě rovnosti, federalismu a vzájemné pomoci není možné označit za sektářství ani v nadsázce. Zde se projevuje Polákovo (není však zdaleka sám) nepochopení sociální, asociativní podstaty anarchismu. Anarchistická organizace není příkrovem rdousícím individuální svobody a iniciativu, právě naopak je přirozeným sociálním prostředím, které umožňuje realizaci těchto svobod a rozvíjení iniciativy.

Kulatý čtverec demokracie

J. Polák uvádí, že cílem jeho aktivit bylo dokázat, že *„Určité formy jednání... jsou v rozporu jak se základními principy lidskosti, tak i s platnými a uznávanými zákony a donutit systém jeho vlastními legálními prostředky toto počínání odsoudit a potrestat pachatele."*

Anarchismus, který uznává, že v současné společnosti soupeří protikladné sociální etiky a světonázory - dominantní etika (či spíše neetika) kapitálu, státu a hierarchie a opoziční

etika, kterou lze pro zjednodušení nazvat anarchistickou - nepřipouští existenci univerzálních vynutitelných „principů lidskosti“. Ony dva hrubě vymezené soupeřící proudy (které mají řadu subvariant) se neshodnou ani v praktickém vymezení základních témat, jako je právo na život nebo svobodný rozvoj jednotlivce. Příslušnost k určité třídě a stupni hierarchie ve společnosti (ekonomické, genderové, věkové, apod.) je pak ve většině případů rozhodující pro chápání té či oné etiky jako základní. Představa, že se nám podaří vládnoucí třídě legálně implantovat naši představu o lidskosti, je absurdní.

Polák však říká: pojďme (za cenu obrovského osobního nasazení a mnoha prostředků) projít tisíckrát prověřené slepé uličky demokratického lidskoprávního aktivismu, abychom poznali, že jsou skutečně neprůchozí. Pojďme posté zjistit, že systém není možné polidštit.

Občanská nauka podle J. Poláka

Autor napadá militantní antifašismus pomocí teze, že *„vyčerpání všech legálních a nenásilných prostředků ke zjednání nápravy pak umožňuje ospravedlnit i radikálnější kroky... škála použitých prostředků je velmi široká. Vedle přímých akcí do ní patří i prostředky, využívající možností, které nabízí demokratický systém a právní řád. ... teprve jejich plné vyčerpání opravňuje použití prostředků a metod radikálnějších“*

Parafrázuje tak kapitalistickou Ústavu a používá klíčový axiom demokratické ideologie: požadavek, že určité činy je nejprve nutné legitimizovat („ospravedlnit“) v rámci demokratických politických mechanismů a teprve vyčerpání standardního postupu legalizuje jiné metody. Přistupuje tak na základní předpoklad demokratické kapitalistické ideologie: že přímé akce (nezprostředkované, tedy mimozákonné, jednání), jsou primárně umožněny pouze vládnoucím a jejich systému, jiné použití dle vlastní úvahy je svévolné a nelegální („neoprávněné“ podle Poláka).

J. Polák - demokrat - tak stojí názorově v opozici vůči antifašismu anarchistickému. Anarchismus již od počátků své existence upírá státu legitimitu existence a odmítá stát jako instituci, jejímž prostřednictvím by se mělo jednat a uznávat její procedurální postupy. Občas je nutné kvůli hrubé síle státu přizpůsobit své aktivity. Pro anarchismus je ale stát zcela nelegitimní a kdekoli to není očividně sebevražedné, chováme se podle toho.

Nestranný „právní stát“ neexistuje, demokratické „právo“ a „spravedlnost“ jsou přeludem. Stát je údržbářský nástroj na zajišťování mocenské hierarchie ve společnosti, zejména té třídní - a prosazování zájmů vládnoucí třídy, zejména těch ekonomických. Že demokratická legalita a zákonnost jsou pohádky na dobrou noc, poznalo anarchistické hnutí již hluboko v 19. století.

Anarchistický přístup

Anarchistické hnutí odvozuje oprávněnost svého jednání od protichůdných světonázorových zásad než Polák. Anarchismus chápe antiautoritářství do důsledku jako filozofický princip, vedoucí jeho kroky a odvíjející se od absolutního nároku každého jednotlivce na možnost co nejširšího svobodného rozvoje a života - kooperativního, sociálního - a nenarušujícího přitom stejné právo dalších lidí. Nejvyšším zájmem potom pro anarchistické hnutí (tedy i revolučně antifašistické) nejsou zákonné procedury sestavené vládnoucí třídou, ale zájem komunity přetrvat v čase v rovnostářské, kooperativní a sociální podobě, nepřipustit svůj rozklad a nedovolit porušování práv svého členstva. Právě naše komunita (nyní utlačovaná třída, v nejširší rovině pak svobodná společnost) svobodný výkon těchto práv svojí existencí a působením garantuje, umožňuje a brání. Jinými slovy: anarchismus odvíjí svou činnost od přirozených a provázaných zájmů a svobod jednotlivce a komunity a nikoli od paragrafů sepsaných vládnoucími.

Tam, kde se proti naší komunitě postaví síla snažící se napadat její svobodu (a existenci), pak mají komunita a její příslušníci a příslušnice nepopiratelné právo (a také povinnost, pokud si váží sebe sama) bránit se odpovídajícími a účinnými prostředky. Nikoli legálními, ale účinnými. Právě tento bod je pro lidskoprávní aktivismus často nepřekonatelnou překážkou v chápání celé situace.

Účinné prostředky jsou ty, které útočící síla registruje a koriguje podle toho své chování. Anarchismus přirozeně neuznává násilí pro násilí a volíme přiměřené účinné prostředky.

Je mimo diskusi, že v případě fašismu se po dlouhých letech tvrdých zkušeností jediným účinným prostředkem jeví přímé akce v kombinaci

s osvětovou, sociální a kulturní činností. Důvodem není záliba anarchismu v násilí, ale nepřemostitelný světonázorový rozpor mezi fašismem a jeho oponenty - revolučním antifašismem/anarchismem. Fašistický světonázor upírá celým etno-kulturně vymezeným skupinám právo na život, pracujícím svobodu a ideologicky ospravedlňuje nejhrubší sofistikované násilí. Dialog nepřipouští kvůli mytologickým představám o udržitelnosti bílé „civilizace“ pouze za podmínky zotročení nebo vyhlazení těch „špatných“. Fašismus je schopen komunikovat pouze pomocí konfrontace.

Nesmiřitelnost fašismu dále vychází i ze smyslu jeho existence jako bezpečnostní pojistky, nouzové varianty kapitalismu, který se cítí bytostně ohrožen - například masovým sociálním hnutím, inspirovaným anarchistickými myšlenkami - možnou likvidací existence státní moci a své schopnosti reprodukovat se.

Strategie komunitního potlačování neonacistických aktivit, opírající se o přímé akce konfrontační i osvětové, je v rámci demokracie nezákonná a nelegitimní, protože porušuje monopol státní moci na použití násilí. Z hlediska anarchistické filosofie práv a zájmů jednotlivce a komunity je ovšem naprosto legitimní a nutná, protože je jako jediná účinná.

Otroci „veřejného mínění“?

Proč bychom ale podle J.Poláka měli ustupovat od anarchistických východisek a přijímat legální procedury systému, který se snažíme odstranit? Důvodem je snaha ovlivnit „veřejné mínění“ ve svůj prospěch, což údajně přináší klíčové úspěchy - bez posunu ve veřejném mínění bychom ani fyzicky nepřežili (viz výše).

Představa, že veřejné mínění se obrátí proti fašistům, protože jsou státními soudy odsuzováni jako vrazi, je chybná a svědčí o nesprávném pochopení sociálních vztahů v kapitalistické společnosti. Soudní systém patří k jejím nejméně respektovaným součástem. Panuje většinové přesvědčení o úplatnosti a politické ovlivnitelnosti soudů. Skutečnost, že klíčovou úlohou „justice“ je chránit kapitalistický systém, tj. především soukromé vlastnictví, chránit moc a mocné, je do očí bijícím životním poznatkem téměř každého z nás - i když není vyjádřen možná takto složitými slovy.

Navíc měřitelnost vlivu na „veřejné mínění“ je značně problematická. Pokud by se dalo vůbec něco usoudit z každoročně zveřejňovaných průzkumů veřejného mínění, pak tedy negativní vztah k romské, židovské a dalším menšinám, je v Česku zatím stabilní, sociálně a historicky zakořeněný. Rozhodně tomu není tak, že nikdo, kdo nechce být považován za „slušného a korektního“, se s fašismem, popř. jeho činy neztotožňuje a nesolidarizuje, jak tvrdí Polák. Naše zkušenosti jsou jiné a jemné změny buržoazního bontónu jsou nám lhostejné.

Polákova teze o pozitivní roli soudního řízení vychází z hluboce zakořeněné demokratické představy, že je přirozené a žádoucí, aby masy („veřejnost“) respektovaly a následovaly rozhodnutí a postoje elit - „kvalifikovaných“, „profesionálů“, vyznačujících se patřičnou erudicí a statutem.

Hledáme „správné viníky“?

Problémem je rovněž to, že J. Polák v honbě za demokratickými „korektními“ rozsudky zasahuje i do případů, v nichž došlo k odsouzení neonacistů - a snaží se dokazovat, že odsouzení nejsou ti „praví“. „Hledá pravdu“, nebo je tento postup už úplnou absurditou?

V ČR se odehrála řada případů, kdy neonacisté řádili zcela beztrestně, pomocí jednoduchých postupů se ochránili a žádný lidskoprávní aktivista či aktivistka ani „dobrá“ policie nic nesvedli. Pár příkladů za všechny: brněnský neonacistický fýrer Martin Korec podle svědků v roce 1997 při skupinovém útoku pobodal v srdeční krajině a na životě tak ohrozil kolemjdoucího muže a jeho přítelkyni, kteří stěží přežili. Postačilo, aby si neonacisté navzájem svědčili a v důkazní nouzi soud musel Korce podle práva po dvouleté vazbě v roce 1999 propustit, přestože zpočátku „vyfasoval“ zdánlivě neprůstřelné obvinění z dvojnásobného pokusu vraždy. Jde však o to, že to byl či nebyl on? Jiný z útočníků? Má smysl rozebírat, že další svědci označují za pachatele jiného neonacistu?

A opět v Brně můžeme vzpomenout na kauzu neonacisty P. Procházky, který byl obviněn z brutálního útoku nožem, kdy podle svědků zasadil oběti 12 bodných ran. Za nějakou dobu byl propuštěn z vazby a není síla, která by legálně dokázala, že pachatelem byl on. Znovu se vracíme k tomu, že fašisté reagují pouze na účinné zásahy proti svému působení.

Antifademo - Praha - Jižní Město - 2/12/2001

Revoluční antifašisté a antifašistky dobře vědí, že v kauze zavraždění svitavského Roma Oty Absolona zřejmě ve vězení sedí „nepravý“ neonacista - Vlastimil Pechanec je „známá firma“, ale pochybnosti o dokazování jsou očividné. Víme také, že v případě vraždy tanvaldského anarchisty Zdeňka Čepely existují pochybnosti o vině neonacisty Roberta Kvěcha a pachatelem byl patrně někdo z jeho starších kumpánů.

Ale co na tom? Proč se angažovat v jejich prospěch? Jejich verze mohou, ale nemusí, být pravdivé. Jaký má smysl angažovat se ve prospěch lidí, majících za sebou dlouhý výčet násilností a propagace fašismu?

Jakub Polák byl například určitou dobu Kvěchovým právním zmocněncem. Angažoval se i v Pechancově případu a byl viděn (mj. televizními kamerami) před svitavským soudem v pokojném rozhovoru s fýrerem brněnských neonacistů Robinem Daňkem. O čem spolu hovořili? Že Pechanec je nevinen a „slušelo“ by se ho osvobodit? Aby mohl dále brutálně napadat Romy a Romky, anarchisty a anarchistky a snít o nových plynových komorách? Polákův liberalismus se sám dotahuje ad absurdum a neguje vlastní východiska.

Co je to Pechancova metafyzická nevina? Co by se „slušelo“? Kolika činy a kolikerým utvrzováním svých soukmenovců přispěl Pechanec k posílení fašistické skupiny ve Svitavách? Kolika násilníkům z okolí šel ochotně příkladem? Jakou měrou sám aktivně přispěl k vytvoření situace, kdy jeden z jeho spolustolovníků nakonec neváhal zabít?

Antifašistický a třídní boj nejsou olympijské hry. Třídní společnost není sportovní ring, kde okolo borců, zaklesnutých v zápase, který nemůže skončit remízou, pobíhá rozhodčí a penalizuje údery pod pás. Uvědomuje si Jakub Polák absurditu svého počínání, a to, že mohl přispět k tomu, aby se agresivní neonacisté dostali z vězení?

Antifašismus není o právnicky přesném hledání individuálních viníků. To znamená řešit primárně následky, nikoli příčinu. Je jasné, že vrahům nesmí projít jejich vraždy. Ovšem znamená skutečnost, že si písečtí vrazi odseděli několik let ve vězení, že jim to tady „neprošlo“? Je to ono Polákovo „vítězství“?

Skutečným problémem jsou na prvním místě fašistické organizace a skupiny, z nichž vzešli, v obecnější rovině sociální problémy, týkající se zejména menšin a nakonec neodstranitelné strukturální vady kapitalistické a státní společnosti, která si fašismus drží v záloze a rasismus a xenofobii přímo podporuje.

Revoluční antifašismus jako jediný z mnoha antifašismů nabízí systémové řešení, spočívající v účinné myšlenkové i fyzické marginalizaci fašistů, aby nepředstavovali hrozbu pro své okolí a překážku pro antiautoritářský společenský pohyb, který doufejme vyústí v sociální revoluci, odstraňující právě ony základní nerovnosti, útlak a vykořisťování.

Lidskoprávní vyzývání státních represivních složek k zakročení ke skutečnému odstranění fašismu nepřispěje. Skutečností zůstává, že státní represe proti fašistům je důsledně liknavá a vládnoucí třída si svého mouřenína pouze pečlivě drží na uzdě, když ho nepotřebuje na špinavou práci. A když se naši nepřátelé - stát a fašisté - mezitím střetnou mezi sebou, tím lépe - ale v důsledku je úplně jedno, který holohlavý psychopat sedí za mřížemi. Nejde nám o to, aby „viníci“ seděli za mřížemi a potvrzovali anarchistickou tezi, že trestání nepřináší kýžené výsledky, ale o to, aby se fašistické násilí vůbec nedělo.

Co tedy znamená „zjednat nápravu“?

Nikde, kde se J. Polák angažoval, nedošlo k ničemu, co bychom mohli nazvat „náprava situace“, ba právě naopak. Polák se ukazoval před televizními kamerami a útočil víceméně na izolované jednotlivce a regionální skupinky fašistů. Dál nešel. Nedával věci do souvislostí. Byl vždy osamělý střelec s odporem k organizovanosti a na budování antifašistických skupin se nepodílel.

Výsledky jsou nasnadě: na jiném místě připomínáme, že v píseckém případu jsou již vrazi venku z vězení - a frekvence rasistických a politicky motivovaných útoků ve městě se znovu zvýšila.

Přestože Polák přiznává, že drtivá většina případů skončila prohrou, musí se na druhé straně nějak postavit k výraznému narušení a finálnímu rozbití aktivit dosud nejvážnějšího pokusu ultrapravice o vstup na politickou scénu, Národně sociálního bloku (NSB), což bylo nejúspěšnější „zjednání nápravy“, ke kterému se podařilo revolučnímu (militantnímu) antifašismu přispět.

Polák doslova uvádí: *„Krach (fašistických) politických ambicí, které intenzivně projevovaly v posledních letech, je výsledkem často až sebevražedných akcí antifašistického hnutí“*. Takže anarchistický přístup přeci jen nese plody! A jaké! Na jiném místě však neopomíjí dodat, že situace lepší je *„rozhodně nikoli proto, že by se efektivnějšími staly metody militantních uskupení jako AFA nebo FSA“.*

To je evidentní a absurdní rozpor v jeho argumentaci. Vzhledem k tomu jakou demoralizační roli v rozpadu NSB sehrály útoky na jeho shromáždění a přímé akce proti jeho aktivistům - to vše organizovaně podnikané v militantním duchu revolučního antifašismu.

Náprava situace znamená rozbíjet každou organizační snahu neonacistů, nedovolit jim vystupovat na veřejnosti a terorizovat různé komunity a současně posilovat sociální struktury, které mají šanci problém vyřešit u kořene, a těmi rozhodně nejsou státní represivní složky a justice, ale anarchistické hnutí.

Máme posilovat důvěru ve státní aparát?

Demokratická lidskoprávní taktika má, kromě skutečně nemnoha pozitivních, nejeden záporný účinek. Především však nutí postižené, aby vkládali naděje do procedurální správnosti jednání policie a soudů, přistoupili na pravidla systému a spoléhali se na něj. Zvláště v případě romské populace mající dlouholetou zkušenost z první

Antifademo - Náchod - 29/9/2001

ruky se skutečnou funkcí státu, jsou takovéto snahy krajně kontraproduktivní. Ostatně několikaleté kličkování mezi paragrafy, přehazování případu mezi jednotlivými soudy - to vše působí hluboce demoralizujícím dojmem.

To, co je nutné a oč se revoluční antifašismus snaží, je pomocí příkladů a spolupráce pomoci lidem přestat vkládat důvěru ve státní aparát. Přestat věřit policii a soudům a nezbavovat se tak druhotně spoluodpovědnosti za udržování vlastní komunity. Začít komunikovat, sdružovat se, společně jednat a ignorovat stát. Bránit se sami, zakládat vlastní asociace zdola, rovnostářské, bez šéfů a „profesionálních aktivistů a aktivistek", „specialistů a specialistek" tvrdících, že dotlačí státní moc k žádoucímu verdiktu, což se jim, jak přiznává i Polák, navíc téměř nikdy nepodařilo.

Právě to znamená vytvářet antiautoritářskou kulturu mezilidských vztahů, působit v pravém slova smyslu anarchisticky, inspirativně - podávat pomocnou ruku těm, kteří projeví zájem organizovat se a spolupracovat na rovnostářském základě.

V případě obrany proti fašismu to znamená mj. připomínat myšlenku domobrany (=kolektivní sebeobrany), která se mnohokrát spontánně objevila v romských komunitách a vždycky byla potlačena a odmítnuta mj. „aktivisty" a „specialisty na lidská práva". Romové a Romky by totiž mohli začít být lidmi, kteří určují vlastní osud a pro nejrůznější pány a dámy nevládní aktivitst(k)y by již nebyli pasivním subjektem, který sekundárně kromě politického věhlasu přináší grantové peníze pro snadný život.

Komunitní antifašistické skupiny (např. AFA a na ně navázané množství sympatizujících a spolupracujících lidí) jsou právě takovou domobranou - silou, která se aktivně snaží zamezit útokům nejen na svoji komunitu.

Dělat z fašistů hrdiny

Dalším negativním následkem věznění fašistických násilníků je jejich častá proměna v uznávané autority, idoly a následováníhodné příklady. Vyřčené rozsudky jsou často v poměru ke spáchaným zločinům symbolické. O Pechancovi natáčejí fašistické kapely oslavné písně. Písečtí vrazi jsou venku z vězení a pro novou generaci místních fašistů představují polobohy, kteří „to" dokázali. Martin Korec se stal v Brně mezi neonacisty ještě respektovanějším veteránem.

Každá závažnější a medializovaná státní represe, zvláště ta podněcovaná fašisty opovrhovanými lidskoprávními aktivisty a aktivistkami, působí pro fašistické skupiny jako výrazný stmelovací implus, mobilizuje jejich zdroje a zvyšuje jejich motivaci.

Úspěchy a neúspěchy antifašismu

V situaci, kdy Jakub Polák nemá stanovena reálná kritéria prospěšnosti svých aktivit, se logika hodnocení demokratického legálního postupu vyznačuje až cimrmanovskými podtóny. Opakujeme: Polák tvrdí, že soudní lidskoprávní aktivity stejně krachují - ale hle, můžeme se alespoň poučit, že systém je nenapravitelný. To je učebnicový příklad, jak udělat z nouze ctnost.

Znovu se projevuje idealistická představa lidskoprávního aktivismu, že problém spočívá v tom, že lidé jsou hloupí a nevědomí, mají klapky na očích, musí se konečně přesvědčit apod. Tak tomu není. Drtivá většina obyčejných lidí, lidí, které běžně známe z práce, ze školy, ze sousedství apod. ví velmi dobře, jak systém funguje. Problém je, že vzhledem k existenčním strastem, strachu ze ztráty zaměstnání, popř. vlastní pohodlnosti nebo tomu, že se jim podařilo dosáhnout alespoň nějakých privilegií a výhod, nemají motivaci s tím něco udělat.

Tato motivace se dostavuje podle našeho názoru pouze tam, kde lidé mohou začít participovat na seriózní organizované aktivitě, která obohacuje jejich život, nikoli tam, kde se pouze individuálně hází hrách na zeď.

Co revoluční antifašismus považuje za měřitelné úspěchy? Není sociálním inženýrstvím nebo utopismem, a nepovažuje za dosažitelné úplné paralyzování fašismu v rámci dnešní, kapitalistické společnosti. Právě proto, že fašistické tendence představují „záchrannou brzdu" systému, budou v určité podobě v rámci třídní, státně kapitalistické společnosti existovat stále a je naivní myslet si, že v jejím rámci mohou být vykořeněny. Mohou ale být marginalizovány, a o to právě jde.

Antifademo – Hradec Králové – 24/3/2001

Znamená to fyzicky zamezit působení a agresi fašistů v dané komunitě. Znamená to paralyzovat jejich propagační prostředky. Všestranně narušovat jejich organizačně-politické snahy a současně působit anarchistickými vzdělávacími, propagačními a kulturními aktivitami v komunitách. Znamená to objasňovat původ a funkci fašismu - i logickou neochotu státních orgánů potírat jej. Znamená to dělat přednášky, diskusní setkání, pořádat kulturní události spojené s šířením anarchistických myšlenek, pracovní a výcvikové kempy, apod. - dělat to, co dělá revoluční antifašistické hnutí již řadu let, a co přináší své ovoce.

Účinná a neprotikladná antifašistická činnost se objevuje jako součást aktivit anarchistického hnutí, které se jako jediné ze skutečně antiautoritářských pozic staví proti kapitalismu a státu. Není to záležitost pro osamoceného „supermana". Fašismus je sociální problém a sociální, celospolečenské, organizované je i jeho řešení.

FSA a písecký případ

Na závěr svého úvodního expozé autor článku znevažuje aktivity FSA, která se údajně teprve letos *„přihlásila k píseckému případu"*, což *„lze vnímat nejen jako projev určité ideologické zaslepenosti, ale i jejich vlastní bídy - nemaje jiných výraznějších výsledků, musí si přivlastňovat cizí"*.

Jedná se o čistou pomluvu, která protiřečí dokonce i jiným pasážím z Polákova článku. Je to příliš odporné, než aby se na to mělo ve slušné diskusi reagovat. Jedná se ale i o nebezpečnou demagogii, protože demonstrace v Písku, kterou pořádala AFA ve spolupráci s FSA Jižní Čechy měla za cíl upozornit právě na to, že v Písku k žádnému „vítězství" nedošlo, že neonacisté jsou opět na svobodě a starý problém se objevuje v novém kabátě. Můžeme jen všechny odkázat na prohlášení pořadatelů.

Proč vlastně?

Proč redakce A-Kontra zařadila agresivní příspěvek přecpaný nepravdami a protimluvy do časopisu, majícího sloužit především kultivaci anarchistické diskuse a informovanosti?

Ačkoli by to název článku mohl naznačovat, tak nepopisuje jednu z možností, variantu anarchistického přístupu k věci: je to přístup diametrálně odlišný, protikladný - demokratický - a to vskutku nechápeme jako pochvalu. Respektovat Polákův postup znamená zneplatňovat a zesměšňovat seriózní anarchistickou práci.

Autor se snaží omluvit neúčinnost svých aktivit tím, že slouží ke „stržení masky z tváře systému". Pokud má mít ale antifašistická práce smysl, musí poté něco následovat - a ono něco se stejně v důsledku nemůže od našich organizovaných antifašistických aktivit lišit. Jenže na tomto poli se J. Polák nikdy neangažoval.

Autor se odvolává na existenci „příslušných" orgánů, dodržování „oprávněnosti" postupu, vyčerpání „legitimních" možností. Prosazování našich třídních zájmů a obhajoba našich práv si však nevyžaduje žádné ospravedlnění a legalizaci. Třídní boj vedený z naší strany je ospravedlněn sám o sobě jako přirozená reakce na život v útlaku. I on má meze, které však stojí na jiném základě než právně-demokratickém.

Pokud bychom přistoupili na Polákovo pojetí, anarchisté a anarchistky by se stali pouhými hlídacími psy buržoazní demokracie a anarchismus prázdnou slupkou a vlastní karikaturou. ★★★

Antifašistická akce
pracovní skupina FSA-MAP

Tisková zpráva ke dni obětí holocaustu

Každý rok zhruba v polovině ledna si připomínáme oběti židovského holocaustu. Během 2. světové války došlo k pokusu o vyhlazení židovského etnika nacisty, holocaust se stal nejviditelnějším zločinem nacismu. V den oficiální vzpomínky na oběti holocaustu si jistě na tyto oběti vzpomene leckdo. To ovšem nic nemění na faktu, že si oběti holocaustu připomínku zcela jistě zaslouží. Zároveň není možné oběti holocaustu vytrhovat z kontextu doby a chápat tragédii židovského obyvatelstva odděleně od ostatních zvěrstev nacismu a druhé světové války. Proto chceme právě v den obětí holocaustu připomenout nejen zavraždění milionů Židů, ale i všechny ostatní nesmyslné oběti druhé světové války.

Stejně jako oběti židovského holocaustu si naši vzpomínku a úctu zaslouží oběti romského holocaustu. Vůči Romům byla přitom uplatňována stejná vražedná politika, stejné úsilí o úplnou likvidaci. Mnoho se také nehovoří o aktivním podílu části české veřejnosti na likvidaci romského etnika (spolupráce úřadů s nacisty či dozor v táborech), ani o tom, že Romové byli posíláni do koncentračních táborů za využití rasistických seznamů, které si o nich vedla už Masarykova první republika. Romský holocaust tak zůstává i nadále ožehavým tématem naší historie, jeho obětem se ovšem nedostává srovnatelné pozornosti s židovským holocaustem. Důvod je nasnadě - zatímco nenávist vůči Židům dnes dává najevo pouze hrstka skalních antisemitů/ek a neonacistů/ek, rasistický útlak Romů a Romek pokračuje - a to i ze strany státu či místních orgánů.

Dalšími zapomínanými oběťmi jsou civilisté, kteří během války zahynuli v důsledku leteckých úderů. Německé nálety v roce 1940 na Rotterdam, nebo Coventry či Liverpool šokovaly, co do výsledku se však nemohly rovnat počtu obětí spojeneckého bombardování německých měst zejména v pozdějších letech války, kdy docházelo k strategicky plánovaným útokům proti celým aglomeracím. Ač podle terminologie dnešních politických elit jsou útoky proti civilistům nazývány terorismem, dějiny píšou vítězové a tak se na statisíce zabitých německých civilistů takřka zapomnělo.

Mezi zbytečné válečné oběti můžeme započítat i statisíce zemřelých zajatců na obou stranách východní fronty, kde se na dodržování mezinárodních konvencí příliš nehledělo (SSSR ani ženevské konvence nepodepsal). V nepřátelském zajetí tak v nelidských podmínkách zemřely statisíce ruských i německých vojáků. Obě válčící strany na východě se přitom příliš nerozpakovaly ani v použití násilí a vraždění vůči „nespolehlivým" civilistům. K porušování mezinárodních konvencí pochopitelně docházelo i na jiných bojištích, veřejně známá jsou většinou ty německá či japonská, po válce patřičně zdůrazněná spojenci, o mnohých vlastních zločinech pak vítězná strana pomlčela.

2. světová válka jako celek je pak líčena pouze jako boj civilizovaných zemí proti nacismu a fašismu. To je ale ideologicky zkreslená představa. Onen nesmlouvavý antifašismus spojenců je pouze zpětně vybudovaná konstrukce; Hitler byl pro západní spojence politickým partnerem ještě rok před začátkem války, nacistickému Německu bylo prominuto porušování versailleské smlouvy, obsazení demilitarizovaného pásma v Porýní a „anšlus" Rakouska a bylo mu obětováno Československo - o toleranci vůči chování nacistů uvnitř samotného Německa ani nemluvě. Velká část mocenských a ekonomických elit po fašismu a nacismu pošilhávala jako po obraně před socialisty a jako nástroji pro porážku a likvidaci Sovětského svazu. I Sověti ovšem s Německem ve třicátých letech spolupracovali na několika vojenských projektech a ještě v srpnu 1939 s ním uzavřeli pakt o neútočení. Nevěříme proto vládnoucí třídě (ať už kapitalistické či „komunistické") její „protifašistický" postoj. Proti nacismu zasáhla, až když ohrozil její vlastní zájmy.

Koneckonců metody německých nacistů nebyly o mnoho víc šokující, než metody uplatňované koloniálními mocnostmi na jejich mimoevropských teritoriích. Ať už se jednalo o španělskou genocidu latinskoamerických indiánů nebo kruté potlačování vzpour proti evropské nadvládě v jiných koloniích jinými mocnostmi (zejména Velkou Británií), kde mezi použité metody rovněž patřily masakry celých komunit. U nacistů mohlo šokovat především použití těchto metod přímo v Evropě, kde byly tedy více na očích, a jejich dovedení k dokonalosti.

Když vzpomínáme na oběti druhé světové války, musíme si také vzpomenout na první oběti fašismu a nacismu. Na první antifašisty/ky, kteří/é skončili/y své životy na italských a německých ulicích či později v koncentračních táborech. Byli to právě levicoví/é antifašisté/ky a anarchisté/ky, kteří/é se postavili/y hrozbě fašismu již krátce po první světové válce. Fašismus jako společenská síla byl totiž právě reakcí na snahy o revoluční změnu ve společnosti. Je proto zcela logické, že se s ním jako první utkali revolucionáři a revolucionářky bez pomoci dnes tak oslavovaných „antifašistických" velmocí, které mnohdy spíše fašistům jakožto „silám pořádku" stranily nebo nanejvýš pasivně přihlížely.

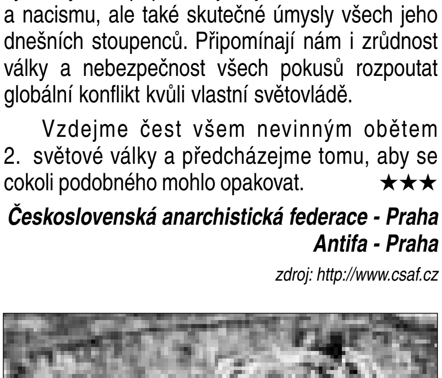
Ty stejně tak poté jenom pasivně přihlížely během španělské sociální revoluce v roce 1936, kdy se proti fašistickému puči generála Franca postavily lidové síly. Zatímco fašistické straně konfliktu se dostalo pomoci od Německa a Itálie, jediný stát, který pomohl druhé straně byl SSSR, jehož pomoc byla ovšem směřována pouze politicky loajálním bolševikům. Naše vzpomínka tedy rovněž směřuje k zapomínaným kapitolám španělského antifašismu a jeho obětavému boji za svobodu. Stejně tak zaslouží uznání i ti obyčejní lidé, kteří španělskou revoluci podporovali finančními sbírkami po celém světě nebo se sami zapojili do dobrovolnických antifašistických jednotek. To byl skutečný antifašismus - ne kolonialismus, militarismus a pravičáctví pana Churchilla, antisemity Roosevelta nebo masového vraha a diktátora Stalina (oni mimochodem o holocaustu věděli ještě před koncem války, ale neudělali zhola nic, aby zabránili mnoha zvěrstvům, které se odehrály právě těsně před koncem války).

Jestliže si nyní máme připomínat tuto historickou událost, chtěli bychom vidět dějiny jako celek - odmítáme si z nich pouze vytrhovat jednotlivé, byť sebetragičtější události. K dějinám se totiž vracíme proto, abychom se z nich poučili. Tyto dny nám připomínají nejen zrůdnost fašismu a nacismu, ale také skutečné úmysly všech jeho dnešních stoupenců. Připomínají nám i zrůdnost války a nebezpečnost všech pokusů rozpoutat globální konflikt kvůli vlastní světovládě.

Vzdejme čest všem nevinným obětem 2. světové války a předcházejme tomu, aby se cokoli podobného mohlo opakovat. ★★★

Československá anarchistická federace - Praha
Antifa - Praha

zdroj: http://www.csaf.cz

Propagace fašismu v České televizi

Dne 21. 1. 2004 v 18 hodin a následně v repríze 22. 1. ve 12.50 uvedla Česká televize v pořadu Pomeranč reportáž o fotbalových hooligans, ve které se dopustili autoři a autorky několika zásadních pochybení. Podle našeho názoru reportáž odporovala zásadám, kterými jsou současná média vázána, tedy zásadám novinářské etiky a pravděpodobně i zákonům České republiky, konkrétně paragrafu 260 trestního zákona (propagace fašismu a hnutí směřujících k potlačení práv a svobod skupiny obyvatel). Nepovažujeme sice zákony za prostředek prosazení našich práv a zájmů, v tomto případě se však jednalo až o tak výrazný exces, že považujeme za nutné na něj upozornit.

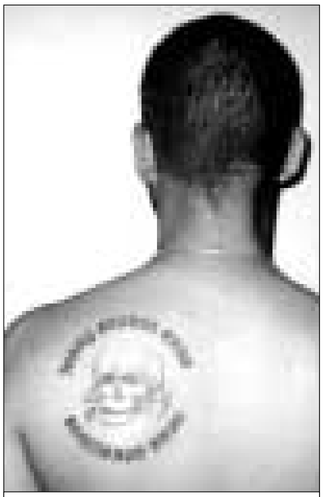
1) Nevyváženost pořadu

Podle našeho názoru byla reportáž velmi nevyvážená, respektive nezmiňovala některá velmi důležitá fakta vztahující se k tématu. Předpokládám, že nejste seznámen/a s obsahem pořadu, proto jej nejdříve shrnu, a poté zmíním naše námitky.

Hlavní částí reportáže byl rozhovor se dvěma členy brněnské chuligánské skupiny Johnny Kentus Gang (dále jen JKG). Oba chuligáni v pořadu prezentovali činnost fotbalových hooligans a vyprávěli o rvačkách s jinými hooligans. Celkově reportáž vyznívala spíše jako jejich obhajoba. Násilí bylo obhajováno tím, že jde o předem domluvené „paralelní zápasy“ s jinými podobně zaměřenými skupinami.

Autoři a autorky už však nezmínili, že násilí páchané konkrétně touto skupinou, tj. JKG, se neomezuje pouze na domluvené zápasy s jinými chuligány. V Brně je především mezi mladými lidmi JKG nechvalně proslulá napadáním v podstatě kohokoli. Zmíním tři nejzávažnější případy, které shodou okolností byly zveřejněny v médiích a lze tak snadno doložit, že k nim skutečně došlo.

20. dubna 2003 napadla skupina lidí, složená převážně s členů JKG vyzbrojených tyčemi, koncert v restauraci U Holubů. Výsledkem byli tři zranění.

člen JKG s tetováním

11. května 2003 napadlo 15 členů JKG kulturní centrum Skleněná louka. Výsledkem byla zdemolovaná restaurace a několik zranění (např. rozseklá hlava tyčí, apod.). Tu samou noc pravděpodobně ta samá skupina napadla rozcházející se účastníky rockového koncertu v brněnské čtvrti Pisárky. Jeden mladý člověk přišel po úderu tyčí o oko.

6. srpna 2003 dva členové JKG zbili a upálili bezdomovce nedaleko hlavního nádraží. Oba byli policií nakonec obviněni z vraždy.

2) Propagace fašismu

Jeden z členů JKG, který v pořadu vystoupil, ukázal svoje tetování na levé lopatce. Na tomto tetování je ale vyobrazen nacistický symbol, tzv. „Totenkopf“ („smrtihlav“, znak 3. tankové divize jednotek SS, často používaný jako zástupný symbol místo hákového kříže), kolem je nápis Johny Kentus Gang a Hooligans Brno. Na základě tohoto tetování lze tohoto chuligána identifikovat jako Jaroslava Heina. „Totenkopfy“ byly vyobrazeny i na šálách, které měli v úvodu reportáže oba chuligáni na sobě, a na šálách vystavených v restauraci U Švéda, kde se rozhovor uskutečnil.

Také nálepky „Anti-antifa battlezone“ nalepené u vchodu do restaurace byly k nepřehlédnutí. Jen pro vysvětlení, „Anti-antifa“ je kampaň neonacistů namířená proti aktivistům antifašistických organizací. Organizací těchto aktivit a i výrobou zmíněných nálepek se v ČR zabývá především známá neonacistická organizace Národní odpor.

Faktem, který také cosi vypovídá o zaměření brněnských chuligánů, jehož neznalost už však lze autorům a autorkám reportáže vyčítat jen těžko; jsou velmi dobré vztahy vůdce neonacistického Národního odporu Filipa Vávry s chuligány z JKG.

Navzdory občasným halasným kampaním proti neonacismu, do kterých se zapojují i oficiální média, dochází právě v těchto médiích pravidelně k projevům když už ne rovnou propagace, pak zcela jistě tolerance a bagatelizace neonacismu.

Nevíme, zda za inkriminovanou reportáží ČT stály sympatie k neonacistickým chuligánům či přímo neonacismu, nebo zarážející neznalost tématu a amatérismus. Nejen kvůli tomu, že akce státních orgánů namířené proti neonacistům jsou sporadické a logicky reagují pouze na politickou objednávku shora v souvislosti s vybranými případy rasového násilí, je nutné na reportáž ČT hlasitě upozornit.

Protestujeme proti tomu, aby nebezpečný gang neonacistických násilníků, za nímž zůstává krvavá stopa, byl bagatelizován na úroveň sice drsných a excentrických, ale přesto stále akceptovatelných fotbalových fanoušků. ★★★

Poznámka redakce:
S aktuálním vývojem celé kauzy se můžete seznámit i na těchto odkazech, jejichž obsah jsme z prostorových i reálně časových důvodů nezveřejňovali/y ani nijak jinak nekomentovali/y.

- >>> **http://www.blisty.cz/2004/1/29/art16738.html**
  - reakce zodpovědného autora ČT na prohlášení AFA Brno
- >>> **http://zpravy.idnes.cz/mfdnes.asp?r=Amfjiznimorava&c=zbrnam_4_1**
  - ohlas v oficiálních médiích

23. ledna 2004, Antifašistická akce Brno
(afa-brno@anarchismus.org)

Antifašistický odpor Přerov

přepis letáku k akci „Hip hop proti fašismu“

Proč?

V poslední době se v Přerově čím dál více rozrůstají útoky neonacistů na mladé lidi. Ať to je jiný účes na hlavě, skejtové prkno v ruce, či jen alternativní vizáž, názory a životní styl, toto všechno slouží jako záminka zakomplexovaným chlapcům vybít si svou agresi a zvednout si sebevědomí. Nastalou situaci ovšem není možné nijak zlehčovat a je třeba na ni adekvátně reagovat. Nemůžeme si říct, že se nás to netýká a že si nechceme dělat zbytečné problémy. Vždyť to jsou vaši kamarádi, kteří jsou napadáni a zítra můžete potkat bandu nácků právě vy. Pasivita a nicnedělání fašisty ohromně posiluje. Nechceme-li, abychom se za rok báli jít do naší oblíbené hospody či klubu, musíme se už nyní spojit dohromady a vykázat je kam patří!

Kdo?

Hlavní tahouni a iniciátoři zdejších nepokojů jsou vesměs známé přerovské firmy. Jmenovitě například Žák, Borges, bratři Samohýlovi atd. Tito chudáci se vzhlédli v dnes velmi moderní kratochvíli, a to ve fotbalovém fandění. Pletou si ovšem Přerov s ochozy olomouckého stadionu a jako „správní hooligans“ vyvolávají potyčky a napadají každého, kdo se jim jen trošku nelíbí. Nutno ještě dodat, že v náležité početní převaze. Sami o sobě to jsou většinou zbabělci a tváří v tvář rovnocennému soupeři prchají.

Co dělat?

V prvé řadě, je důležité vědět, že jde o věc nás všech. Z toho plyne následná činnost:

- ➤ **Informovat se navzájem o náccích ve svém okolí**
- ➤ **Snažit se organizovat a spolupracovat s ostatními**
- ➤ **Důrazně odpovídat na všechny jejich provokace a útoky**
- ➤ **Vyrábět a distribuovat materiály s antifašistickou tématikou**
- ➤ **V případě nutnosti se nevyhýbat fyzickému násilí**
- ➤ **Trénovat se v bojových sportech a utužovat svoji fyzickou zdatnost**
- ➤ **Nebát se!!!**

Spolupráce?

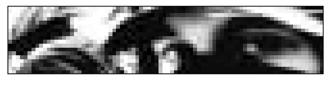
V Přerově je už delší dobu aktivní volné seskupení lidí, které si říká Antifašistický odpor Přerov. Jedná se o antiautoritářskou skupinu, která se věnuje především monitoringu a fyzické konfrontaci fašistů a nazi-chuligánů. Úzce spolupracuje s organizacemi jako je například Antifašistická akce, nebo Federace sociálních anarchistů. Hlavní metoda je přímá akce. V žádném případě nespoléhá a nijak nespolupracuje s Policií ČR, jelikož se domnívá, že PČR je na fašisty úzce navázaná a naopak antifa činnost se snaží kriminalizovat. ★★★

Antifašistický odpor Přerov
(aop@email.cz)

zdroj: http://www.afa-cz.antifa.net
(http://www.aaz.antifa.net)

Ukončení činnosti AFA Brno

Salud antifašisté/ky, po asi osmiměsíční odmlce na našem webu zveřejňujeme novinky z brněnské antifa scény. Vzhledem k osobním a politickým rozporům autonomní skupina AFA Brno ukončila svoji činnost. To ale neznamená, že bychom zanechali naší dosavadní práce, a i nadále se budeme věnovat převážně stále nedostatečnému monitoringu, kulturní činnosti a v neposlední řadě fyzické konfrontaci neonacistů. Naše činnost bude směrovat převážně ke spolupráci s nově vzniklou antifašistickou skupinou v Brně, tj. AFA-FSA Brno (**afa-brno@anarchismus.org**). Tato skupina také přebírá naše internetové stránky a bude zde pokračovat v prezentaci své činnosti. ★★★

S antifašistickými pozdravy AFA Brno

zdroj: http://www.afa-cz.antifa.net
(http://www.afa-brno.antifa.net)

Anarchistický pohled na výchovu a vzdělávání

Prohlášení k připravovanému letnímu táboru s účastí dětí

V lidském životě hraje výchova a vzdělávání významnou úlohu, a proto považujeme za důležité věnovat těmto oblastem zvláštní pozornost. Osobnost člověka utváří z velké části kulturní, ekonomické a sociální prostředí, do kterého se narodí, právě skrze výchovu a vzdělávání v nejširším slova smyslu.

Stávající ekonomický a sociální systém vychovává člověka k obrazu svému mimo jiné prostřednictvím rodiny, která tvoří jeden ze stěžejních pilířů. Působení výchovy a vzdělávání začíná již v rodině (v jakékoli její formě) a víceméně provází jedince celým životem. Bohužel jsou však již od narození výchovné vztahy člověka založeny na poslušnosti, nadřazenosti a soutěživosti. Oficiální státní i „soukromé" školství (od mateřské a základní až po vysoké školy) tyto negativní prvky dále prohlubuje za účelem „přípravy na budoucí povolání", čímž se míjí se základním smyslem výchovy a vzdělávání. Podle nás je podstatou těchto procesů provázet člověka při kritickém poznávání světa, poskytovat mu inspiraci pro jeho osobní rozvoj a umožnit každému jedinci rozvoj všech jeho stránek - fyzické, psychické, kognitivní, emocionální, sexuální i komunikační.

Naše představa výchovy a vzdělávání se zásadně liší od toho, jak bývá dnes realizována jak v rodinách, tak

i v oficiálních institucích. Od nejútlejšího věku je člověk veden k poslušnosti a úctě k autoritám. Nejdříve prostřednictvím „vždy pravdu majícího" rodiče, později ve formě vyučující/ho ve škole. Člověku je touto cestou vštěpován vztah k autoritě jako něco, bez čeho společenské vztahy nemohou fungovat. Neumí si pak např. představit funkční ekonomický a společenský systém bez hierarchických vztahů a vykořisťování, které tyto vztahy doprovází. Systém založený na třídním, genderovém, rasovém, sexuálním a jiném útlaku využívá výchovu a vzdělávání k tomu, aby si člověk nebyl schopen ani představit (natož formulovat a realizovat) společnost, která by na těchto principech nestála. Neznamená to však, že taková společnost není možná. Stávající systém je trvale neudržitelný a kritický pohled na výchovu a vzdělávání je prvním krokem pro formulaci takových realit, které jsme sami/y nikdy neměli/y možnost prožít.

Jednou z forem útlaku, zakořeněných v této společnosti, je diskriminace lidí podle věku bez přihlédnutí k jejich individualitě, potřebám a snům. I když má dítě po určitou dobu svého vývoje jiný rozsah znalostí, schopností a dovedností, neznamená to, že bychom se k němu neměli/y chovat jako k sobě rovnému. Naopak bychom k němu měli/y přistupovat jako k plnoprávnému člověku se všemi jeho potřebami, tužbami a právy. Zároveň jsme si vědomi/y toho, že dítě potřebuje nejenom rovný, ale i specifický způsob přístupu. V určitých etapách jeho vývoje s ním musíme být schopni/y komunikovat, zprostředkovávat mu svět kolem něj a umožňovat mu zažívat ho na vlastní kůži.

I přes význam výchovy a vzdělávání pro rozvoj člověka a jeho vztahu ke společnosti je tato oblast v anarchistickém hnutí v ČR zatím jen málo tematizovaná. Považujeme proto za důležité otevřít toto téma v plném rozsahu. Rozhodli/y jsme se tedy uspořádat letní anarchistický tábor o výchově a vzdělávání s účastí dětí. Tábor bude věnován nejen dětem, ale i dospělým, které tato tématika zajímá. Nejenom těm, kteří mají s výchovou a vzděláváním aktuální praktickou zkušenost, ale všem, protože každý z nás si výchovou prošel, a byl jí poznamenán, ať už v pozitivním či v negativním slova smyslu. A tak se program tábora bude věnovat teoretickým přednáškám, praktickým workshopům, ukázkám a hrám pro starší účastníky/ce, stejně jako i speciálním dětským hrám, kreativním činnostem, zpěvu apod. Nebude chybět ani společný program: výlety, společné hry a další.

Setkáváme se s obavami některých lidí, že nemohou zvládnout péči o děti. To je způsobeno mimo jiné absencí společenského života v širších komunitách přesahujících nukleární rodinu. Díky tomu je mnoho lidí ochuzeno o zkušenosti s dětmi. Jsme přesvědčeni/y, že každý/á má v sobě schopnost starat se o děti. Tento tábor může být příležitostí si to vyzkoušet.

Pro bližší informace pište na adresu: tabor@anarchismus.org

kolektiv připravující anarchistický tábor

Prohlášení kubánského anarchistického hnutí v exilu

Proletářská solidarita?

Velká delegace odborářů dorazila za zvuků Marseillaisy do Havany. Protože papír snese všechno, bylo sděleno, že tam přijela, aby „posílila pouta přátelství a vyměnila si zkušenosti s kubánskými pracujícími v potravinářském průmyslu", získané za celá desetiletí. Ale odboráři nenavštívili rozpadající se, napůl paralyzované nebo nefungující továrny tohoto odvětví, nestarali se o informování se o těžké realitě, které musí pracující čelit, a dokonce ani o systematické znásilňování zaměstnaneckých a sociálních práv pracujících. Buď neměli čas, nebo to nebylo „součástí programu" neskutečné návštěvy tohoto ráje „revoluční" práce.

Setkali se s Pedrem Rosem Lealem, generálním tajemníkem Kubánské centrály pracujících (CTC), v ředitelství této pobočky Kubánské komunistické strany. Tam si vyslechli pouze projevy o produktivitě, vítězstvích, soutěživosti, velkých pokrocích v práci, efektivních cestách zlepšování kvality života - všechna ta fakta neexistující na druhé straně dveří této budovy, která dohlíží na hrobku práv kubánských pracujících. Členové Zemědělské a potravinářské federace (FNAF) francouzské Všeobecné konfederace práce (CGT) neměli možnost vidět na místě realitu skrývající se za koktejly, „Cuba Libres" a dalšími tekutými i pevnými specialitami nabízenými jim těmi, kdo „představují" kubánský proletariát.

Z měsíčního příjmu 265 pesos - což je 10 dolarů podle oficiálního kurzu - si mohou pracující v kubánském potravinářském průmyslu koupit pouze jeden litr oleje, kilo masa a pár kostek instantních polévek, z čehož musí přežít celý měsíc.

Kromě toho potřebují - ale nemají žádné právo požadovat - alespoň minimální důstojné pracovní podmínky, boty a oblečení, adekvátní nástroje a zařízení nebo respektování kolektivních smluv mezi svazy a zaměstnavatelem - státem. Je tu totiž asi 58 000 pracujících, kteří spadají do různých takzvaných stimulačních systémů pro zvyšování produktivity, zlepšování služeb a snižování nákladů na suroviny. Ti dostávají pouze 57% svých příjmů z roku 2000, což je ještě méně než v letech 2001 a 2002.

Nemožnost svobodného organizování v samosprávných odborech nezávislých na státu netřeba ani připomínat.

Tato realita, často ještě spojená s hanebnou situací, co se týče povinností po pracovní době, jmenovitě ideologického a politického vymývání mozků - určitě nebyla úředníky z CTC pozornosti FNAF předložena.

Zatímco Christian Alliawne, generální tajemník FNAF a hlava delegace, říká: *„...zajisté se od nynějška, tento již tak blízký vztah, stane ještě užším"*, nezávislí odboráři Miguel Galván Guitérrez, Carmelo Díaz Fernández, Pedro Pablo Alvarez Ramos, Nelson Molinet Espino, Héctor Raúl Valle Hernández, Lázaro Felipe Fuentes a Iván Hernández Carrillo trpí v různých věznicích, kam se dostali na 12 až 26 let za obhajobu práv pracující třídy, která podle francouzské delegace žije ve svobodě. Toto je možné snad jen díky jejich slepotě, nebo pohádkám vykořisťovatelů.

Jestliže na Kubě není svoboda, jestliže rovnost je snem a bratrství sarkasmem, pak je nevyhnutelnou otázkou: proč nejdou s tou svou Marseillaisou někam jinam a nepřestanou hrát hru těch, kdo namísto reprezentace pracujících a jejich zájmů je vykořisťují a utlačují, a ještě se to snaží skrýt jejich vyhazováním z práce, nebo jejich vězněním či přinejmenším manipulováním informacemi?

Jestliže by mělo být kubánsko-francouzské odborářské setkání skutečně v zájmu dobra pracujících, museli by francouzští odboráři požadovat po svých kubánských protějšcích jako naprosté minimum alespoň uplatnění dohod Mezinárodní organizace práce, něco, co by mohlo být představeno jako opravdový akt solidarity.

Kubánský proletariát je dnes objektem dvojnásobného útlaku: ze strany mezinárodního kapitálu, který zase jednou zatíná do ostrova své pařáty a dělá z něj opět ráj vykořisťovatelů, a katastrofické diktatury, která odmítá právo na sebeorganizaci a s tím i právo na stávku a požadavky lepších životních podmínek. To je důvod, proč se proletariát vrací do popředí historie a jasně odporuje kapitálu a státu.

Současný boj kubánského proletariátu proti castristickému totalitarianismu stojí za povšimnutí kvůli své narůstající tendenci k sebeorganizaci a pro své proletářské postupy proti kapitalistickému vykořisťování, proti státu, za své životní podmínky a vzdor proti nařízením strany a oficiálních odborů.

Za sebeorganizaci kubánského proletariátu!
Za mezinárodní solidaritu!
Solidaritu s kubánským lidem, ne s Castrem!
Za revoluční zničení tržní společnosti!
Za anarchistický komunismus!

★★★

Kubánské anarchistické hnutí v exilu, září 2003

z angličtiny přeložil Pavel Pecka (FSA Praha)
zdroj: http://www.fsa.anarchismus.org

Anarchistické povstání v Brazílii v roce 1918

Před 85 lety otřásla městem Rio de Janeiro série událostí, jejichž vyvrcholení bylo jednou z nejvážnějších epizod v historii brazilského dělnického hnutí: vypukla stávka, jejímž cílem bylo zničení oligarchické republikánské vlády a její nahrazení dělnickou a vojenskou radou.

Od roku 1917 se třídně uvědomělí brazilští dělníci, pocházející zejména z Rio de Janeira a Sao Paula, začali organizovat bleskovou rychlostí. V červenci tohoto roku zažilo Sao Paulo chvíli vyčkávání po generální stávce, která byla odpovědí na policejní vraždu mladého ševce. Na čtyři dny se město proměnilo v bitevní pole s nespočetným množstvím potyček mezi protestujícími a bezpečnostními silami. V Rio de Janeiru, které se stalo hlavním městem těchto událostí, organizovali milicionáři z FORJ (Federacao Operaria do Rio de Janeiro) kampaně proti vysokým životním nákladům a od května se tam odehrálo, i přes policejní zákazy, kolem padesáti shromáždění. Souběžně s tímto procesem se FORJ snažilo transformovat odborové svazy. V polovině roku se to povedlo. Byly založeny Občanský svaz stavebních dělníků (UOCC) a Federace textilních pracovníků (VOFT). Brutální represe namířené proti stávce v továrně na výrobu vlákna Corcavado a zhroucení hotelu New York, 7. července, které způsobilo smrt několika desítek dělníků, vedly ke konci trpělivosti dělníků z Ria. 17. července 1917 rozhodli o začátku stávkové akce. Stávka se rychle rozšířila do většiny podniků, zvětšujíc sílu odborů, jejichž počet od té doby začal značně narůstat.

Rok 1918 začal ve stínu revoluce v Rusku, která přinesla vlnu optimismu a nepokoje mezi uvědomělým proletariátem na celém světě. V lednu založili osvobozenečtí dobrovolníci v Rio de Janeiru Anarchistickou alianci, sociálně osvětovou organizaci. 1. Máj skončil založením Všeobecného svazu pracujících (UGT), když bylo FORJ rozbito policií po všeobecné stávce.

V dubnu, dva týdny před plánovanou stávkou, se ševci dočkali zkrácení pracovního dne na osm a půl hodiny. Tisk spekuloval na téma „plánované generální stávky“, a policie napadla setkání UGT. Dne 1. května byla vyhlášena výjimečná stávka, a UGT zorganizoval shromáždění v divadle Maison Moderne na Praca Tiradentes. V červnu a červenci stávkovali dělníci nábytkářského průmyslu, kameníci, horníci, dokaři, kloboučníci a také několik desítek textilních továren. 3. srpna byla vyhlášena stávka s cílem zlepšení platových podmínek a zkrácení pracovního dne tramvajáků a loďařů. Stávka vyvolala povstání, které skončilo boji obyvatel města Niterói s bezpečnostními silami v Rua da Conciecao. Několik desítek vojáků se připojilo ke stávkujícím, dva z nich zemřeli. Toto všechno mělo nemalý vliv na očekávání dělníků, kteří se domnívali, že k nim bude přebíhat stále více vojáků nižších hodností, přesně tak, jak se to dělo v Rusku.

Spolu s nárůstem životních nákladů skoro v každém průmyslovém městě rostl počet stávek a demonstrací. Znovu se objevil požadavek na vyhlášení generální stávky, což zapříčinilo větší bdělost ze strany republikánů. Ve stejné době povstali obyvatelé města Petropolis ve státě Rio a bojovali s policií.

Na konci září se stalo neštěstí, Rio zachvátila epidemie španělské chřipky, která způsobila smrt tisíců dělníků. Když buržousti a mocní utekli z města do hor, daleko od epidemie, policie dělníky dohnala k vytvoření Výboru boje s epidemií. Do listopadu byla pomalu epidemie pod kontrolou, ale stále umíraly stovky lidí. Horečka ale jenom přiblížila povstání. Textilní dělníci odmítali tkalcovská nařízení, noviny se rozepsaly o proletářské revoluci v Německu, konci 1. světové války a Delfim Morierovi, který měl 15. listopadu zastoupit nemocného prezidenta Rodrigueze Alvese. 18. listopadu tkalci vyhlásili stávku současně v Rio, Niterói, Petropolisu, Mage a Santo Alexio. Kovodělníci a stavební dělníci se k nim připojili. Odpoledne se stávkující odebrali na Campo de Sao Cristorao. Policie přikázala rozchod a snažila se zatknout několik osob. Dělníci ale odpověděli výstřely. Na budovu policejního komisařství letěly dvě bomby a dav napadl budovy. Krátce nato intervenovalo vojsko s cílem vyčistit komisařství a zastrašit dělníky, kteří se snažili zmocnit armádního arzenálu. Boje se rozšířily do ulic a armáda se snažila rebely rozprášit za použití kavalerie. Edgar Rodrigues ve své knize z roku 1972, v níž uváděl vzpomínky dobrovolníků, tvrdí, že dělníci, kteří se dozvěděli o tom, že povstání bylo vyzrazeno, to drželi v tajnosti. Někteří věděli o tom, že bylo shora odsouzeno k porážce.

Lest spočívala v přeběhnutí vojáků na stranu rebelie a naplánovaná byla již měsíc před povstáním. Podrobnosti plánů byly známé armádě i policii. Jeden z oficírů, poručík Jorge Elias Ajus se infiltroval do hnutí a účastnil se všech jednání a dokonce byl jedním z těch, kteří přijímali rozhodnutí o vojenské strategii rebelie. Plán se zakládal na tom, že po obsazení zbrojních skladů a získání zbraní by měli dělníci a vzbouření vojáci napadnout centrum města, prefekturu, sídla policie a budovy policejní brigády. V tu samou dobu měli dělníci z jižní zóny napadnout Palcio de Cotete, kde mělo být vyhlášeno svolání Rady dělníků a vojáků.

V podvečer 18. listopadu byli všichni předáci hnutí, snad 200 milicionářů a anarchistů, dělníků a „podezřelých“, zatčeni. U brány fabriky policie zabila tkalce Manuela Martinuse a zranila jiného, který po několika dnech zemřel. Pohřebního průvodu, i přesto, že byl zakázán, se účastnilo několik stovek dělníků. I přes brutální represe pokračovali tkalci, kovodělníci a stavební dělníci ve stávce ještě více než dva následující týdny. 20. listopadu se represivním složkám podařilo zavést zákaz existence odborů. 22. listopadu byla z rozkazu federální vlády rozpuštěna UGT.

Povstání roku 1918 nebylo pouze malou příhodou s nevelkými následky, byla to snaha dělníků pracovat na svém osvobození, založeném na jejich přesvědčení v boji, organizovanosti. Byl to také výraz touhy po sociální revoluci, která se měla stát skutečností. Brazilským bojovníkům můžeme nejlépe složit hold tím, že povedeme dál jejich i náš boj o udržení plamene, který nám osvítí cestu k beztřídní, od vykořisťování osvobozené společnosti, v nímž nebude místo pro stát a dominanci. ★★★

z polského časopisu „Inny Świat“ č. 14 přeložil Martin Koudelka (FSA Jižní Čechy)
zdroj: http://www.fsa.anarchismus.org

Historie anarchistického hnutí na Kubě

/Frank Fernandez/

Koloniální doba a nezávislost

Ideje Pierra Josepha Proudhona z něj učinily jednoho z nejdůležitějších myslitelů 19. století, jeho ekonomické teorie získaly velký ohlas v Evropě a měly rozhodující vliv na kubánský anarchismus rozšiřující se mezi pokrokovými řemeslníky a dělníky. Již roku 1857 vznikly na ostrově první mutualistické (proudhonovské) kooperativy. Proudhonovy ideje zde zakořenily díky od roku 1865 vydávanému týdeníku „La Aurora", který byl založen Saturninem Martinézem. První „volné asociace" tabákových a sezónních dělníků a dělnic a řemeslníků byly embryonálními organizačními formami kubánského proletariátu. Kuba má vůči Proudhonovi dluh v souvislosti s jeho vlivem na vytváření regionálních center, škol, nemocnic a sdružení vzájemné pomoci.

První kubánská snaha vyrvat se zpod svrchovanosti Španělska skončila porážkou. Byla to Desetiletá válka (1868-1878), které se účastnil jistý počet anarchistů a anarchistek, hlavně dělníků a dělnic tabákového průmyslu. V případě Vincenta Garcíi a Salvadora Cisnerose Betancourta, sympatizantů proudhonovského federalismu, to byla hodně podstatná účast. Tyto skupiny byly podporovány španělskými soudruhy a soudružkami, pronásledovanými ve své zemi a nacházejícími na ostrově úkryt.

V té době měla anarchistická myšlenka rozhodující vliv na názory dělníků, dělnic, rolníků a rolnic v zemích jako Španělsko, Francie, Itálie. Nejznámějším bojovníkem a mluvčím ideje byl Michail Bakunin. I přes jeho smrt v roce 1876 neztratily argumenty pro věc anarchismu, jednou puštěné do oběhu, na síle. Založení Mezinárodní aliance sociální demokracie (1868), Bakuninovo dílo, nalezlo svůj ohlas v názorech mnohem revolučnějších elementů dělnických organizací, které již dávno přijaly Proudhonův program, a teď si osvojovaly Bakuninovy názory. Mezi kubánskými dělníky a dělnicemi se začalo utvářet třídní uvědomění.

Koncem roku 1885 získal v kubánském anarchistickém hnutí největší prestiž Enrique Roig de San Martín (1843-1889), zakladatel týdeníku „El Productor", teoretického časopisu vyjadřujícího aspirace kubánského proletariátu. Stávky propukající koncem osmdesátých let, inspirovali/y anarchisté a anarchistky, jako podpora sloužil právě časopis „El Productor". Publikace a snahy Roiga de San Martína se přičinily o vytvoření revoluční organizace Dělnické aliance, očividně nadchnuté a ovlivněné Bakuninovými koncepcemi. Dělnická aliance nalezla přívržence rovněž v USA, v Tampě a Key West.

Roku 1887 byla v Havaně založena první Federace pracujících tabákového průmyslu. Federace nahradila Svaz tabákových pracujících a připojili/y se k ní takřka všichni zaměstnaní v tomto průmyslu. V Tampě a Key West, nevelkých amerických městech, se předáky hnutí stali Enrique Messonier a Enrique Creci, kteří se přidali k anarchistickým aktivistům Lealovi a Seguro Palominovi. V roce 1889 byla v Key West vyhlášena generální stávka, která v prvních dnech roku 1890 skončila vítězstvím pracujících. V Havaně Dělnická aliance a „El Productor" organizovaly solidární akce, se stejným vypětím i po smrti de San Martína.

Na floridském pobřeží se kubánské hnutí nezávislosti připravovalo do boje za suverénnost. Tampa a Key West se staly opravdovými tvrzemi zastánců nezávislosti, anarchistů a nepřátel královského Španělska celkově. V těchto letech rekrutoval José Marti, patriotický apoštol války proti koloniální moci, přívržence a bojovníky ve všech větších seskupeních kubánských emigrantů. Jakkoliv anarchisté a anarchistky pracující především v tabákovém průmyslu hleděli/y na kubánský problém spíše ze socialistického a internacionálního pohledu, Marti je přemlouval k účasti ve svém hnutí, činíc koncese v sociální sféře. Anarchisté a anarchistky přesvědčeni/né energickým Martim začali/y vstupovat do revolučních klubů za nezávislost, sešli se tam mimo jiné: Creci, Messonier, Riveroy, Rivero, Sorando, Rivera, Montessori, Blanco, Blaino, Segura, a to jsou jen ti více známí. Vždy však zdůrazňovali, že se nezříkají svých ideálů svobody a sociální spravedlnosti. Pomoc a podpora poskytována anarchisty a anarchistkami byla značná, a to jak v ohledu politickém a materiálním, tak i v morálním. Marti se rozhodl vytvořit revoluční stranu, spojením se s vyhnanými tabákovými dělníky a dělnicemi seskupenými ve svazech „revolučních socialistů", tedy jednoduše s anarchisty a anarchistkami, kteří tento eufemistický štít používali/y od doby tragických událostí v Chicagu v roce 1886, kde byli právě anarchisté obviněni z provedení bombového útoku.

1. května 1890 demonstrovala Dělnická aliance v Havaně k upomínce obětí justičního zločinu v Chicagu a v lednu 1891 se anarchisté a anarchistky setkali/y na prvním Kubánském regionálním kongresu, kde se ujistili/y, že kubánská pracující třída přijme zásady „revolučního socialismu" a vykročí na cestu boje za nezávislost země. Bylo přijato usnesení podobné poslední části Martiho „Manifestu": *„...bylo by absurdní stavět do opozice tužby jednotlivce toužícího po svobodě a kolektivní svobody lidu"*. Španělská vláda kongres přerušila, došlo k zákazu anarchistických novin, Aliance byla postavena mimo zákon a mnoho nejznámějších účastníků kongresu bylo deportováno nebo uvězněno.

Povstání za nezávislost připravené Martim vypuklo na Kubě v únoru 1895. Anarchisté a anarchistky se připojili/y k povstalcům, mimo jiné Enrique Creci, který zahynul v boji roku 1896. Sliby a společné naděje na radikální změny zemřely společně s všemi oplakávaným Martim, zabitým v květnu 1895 v bitvě se španělskými vojsky. Válka skončila intervencí USA v roce 1898 a porážkou Španělska. Anarchisté a anarchistky v emigraci v té době sbírali/y peníze a organizovali/y solidární kampaně v Evropě a USA. Dva mladí italští anarchisté, Orestes Ferrara a Federico Falco, přijeli na ostrov, aby bojovali v povstání. Jiný italský anarchista, Angiolillo, zabil roku 1897 španělského premiéra Canovase del Castilla, což se přičinilo o porážku Španělska. S atentátem mu pomáhal Emeterio Betances, portorický lékař, reprezentant kubánské emigrace v Paříži. Canovas deklaroval vedení války až do „naprosté exterminace vzbouřenců", vyhlašoval, že to bude válka „do posledního člověka a poslední pesety". V té době se musel již stavět proti nátlaku vlády USA a tisku. Canovas patřil do té samé elity imperátorů, králů a politiků ze špičky evropského kolonialismu, kteří nejen že utiskovali lidi ve vlastní zemi, ještě svou nadvládu rozšiřovali na méně rozvinuté regiony světa. Měl velký vliv a těšil se skvělé reputaci na dvoře Vatikánu, Rakouska-Uherska, Ruska a Německa a také ve vysokých finančních kruzích Anglie, Francie a Itálie, které schvalovaly represe vedené Canovasem na Kubě. Tři výstřely z pistole, které ukončily Canovasův život, ukončily zločinné metody pacifikace Kuby. Jeho nástupce Mateo Sagasta byl slabý a neschopný politik, netěšící se sympatiemi sobě rovných ve Španělsku a zbytku Evropy, jeho politika „smíru" namířená k USA nic nepřinesla, popíchla pouze k organizování nových provokací ze strany amerického imperialismu. Španělské koloniální impérium přestalo existovat. Evropa tento fakt přijala lhostejně.

Již na počátku americké okupace roku 1899 anarchisté a anarchistky vyvolali/y stávku zednického cechu. Byla brutálně potlačena, i když nakonec stávkující získali/y zvýšení mezd. Stávka byla podporována týdeníkem „¡ Tierra!" redigovaným Abelardem Saavedrem a Adrianem del Valleo.

První republika

Po vítězství nad Španělskem ostrovu vládnul generál Leonard Wood. Roku 1902 se Tomas Estrada Palma musel zříci amerického občanství, které přijal v emigraci, neboť jej americká okupační vojska prohlásila prvním prezidentem Kuby. Více než 47% všech plantáží cukrové třtiny přešlo do rukou 13-ti amerických společností. Doly přírodního bohatství byly chápány jako strategické rezervy USA, jejich omezená těžba byla řízena z Washingtonu.

Důležité stávky se odehrály již za první vlády „nezávislé" Kuby. Vystoupení tabákových dělníků a dělnic, stolařů a kameníků byla brutálně potlačena způsobem, za nějž by se nemuseli stydět ani dávní kolonizátoři. Republika liberálů a konzervativců neměla v plánu řešit „sociální problémy", a tím spíše navazovat na sliby Martiho, že bude „s každým a pro každého".

Mexická revoluce udělala na kubánské rolníky, rolnice, dělníky a dělnice veliký dojem, a časopisy Ricarda Flores Magona a výstřely oddílů Emiliana Zapaty byly ostruhami, které povzbudily uvědomění pracujících zaměstnaných

v produkci cukrové třtiny, nejdůležitější části kubánského hospodářství. V roce 1915 se proklamovaný „Manifest z Cruces“ vzhledem ke své literární hodnotě stal hymnou zdejších anarchistů a anarchistek. „Musíme podpořit náš křik silou našich rukou“ a „Mlčení je souhlas“, to jsou slova trefně vyjadřující nástroje pracujících, toužících po lepším osudu než dědičný hlad, kterým trpěli/y po generace, přesto že byli/y nejproduktivnější částí společnosti. V tom samém roce byla v provincii Las Villas založena první Kubánská rolnická federace (Federacion Campesina de Cuba), mezi jejíž organizátory patřili Fernando Iglesias, Laureano Otero, Manuel Lopez, Jose Lage, Benjamin Janeiros, Luis Meneses, Santo Garos, Miguel Ripoll, Francisco Barogoita, Andres Fuentes, Tomas Rayon a Francisco Ramos. Důvodem vzniku bylo zneužívání a vykořisťování ze strany amerických a španělských cukrovarnických společností, kontrolujících lví podíl národní produkce. Anarchisté a anarchistky zorganizovali/y několik stávek, které se zhroutily pod údery havanské vlády prezidenta Garcia Menocala, pomáhajícího si pretoriánskou armádou a Guardia Rural. Stávkující lidé byli vražděni, biti, vězněni. Takto začínalo nejplodnější období v celé historii kubánských anarchistů a anarchistek; trvalo víceméně 12 let a skončilo fyzickou likvidací nejaktivnějších členů a členek anarchistického hnutí.

V té době vycházelo mnoho časopisů anarchistické orientace, i když bylo mnoho redaktorů deportováno. Byly to: „La Batalla“, „Nuevos Rumbos“, „Espartaco“, „Via Libre“, „Voz Rebelde“, „Solidaridad“, „Memorandum Tipografico“, „El Boletin Tabacalero“ a samozřejmě „i Tierra!“. Obzvláště slibně tehdy působili/y anarchisté a anarchistky a první anarchosyndikalisté a anarchosyndikalistky: Marcelo Salinas, Antonio Penichet, Manuel Ferro, Jesus Iglesias, Ernesto Illas, Francisco Montanes, Pauline Diez, Adrian de Valle a mnoho dalších. Část z nich se držela idejí Petra Kropotkina a Eliseé Recluse, jiní/é sympatizovali/y s názory Malatesty a Pietra Gori, další udržovali/y tradice bakuninovského kolektivismu, postupně se ale většina přiklonila k anarchosyndikalismu typu španělské CNT. Roku 1922 Alfredo Lopez, anarchosyndikalista ze Svazu tiskařů navrhl založení Havanské federace práce (Federacion Obrera de La Habana - FOH), do níž v krátkosti vstoupili/y nejbojovnější dělníci a dělnice ze svazů, skupin a dělnických asociací, které do té doby zůstávaly pod kontrolou kapitalistů. Alfredo Lopez započal dynamické období sociální aktivity, pomáhal při zakládání odborů, volnomyšlenkářských škol, nemocnic, diskusních klubů dělnického prostředí a konečně dělnické školy - Lidové univerzity Jose Martiho (Universidad Popular Jose Marti). V těchto nepokojných letech pro sebe anarchisté a anarchistky získávali/y stále větší vliv na městské a vesnické pracující obývající ostrov. V roce 1925 se z iniciativy Alfreda Lopeze uskutečnily tři dělnické kongresy v Havaně, Cienfuegos a Camaguey, na nichž bylo rozhodnuto vytvořit Kubánskou národní konfederaci práce (Confederacion Nacional Obrera de Cuba - CNOC), deštník, pod nímž se sjednotily všechny svazy, odbory, bratrské asociace, cechy a sdružení vzájemné pomoci, celkem 128 kolektivů a více než 200 tisíc pracujících, jejichž názory zastupovalo 160 delegátů. Velkou roli sehráli/y Pascual Nunez, Bienvenido Rego, Nicanor Tomes, Jose A. Govin, Domingo Rosado, Florentino Pascual, Luis Trujeda, Pauline Diez, Venancio Rodriguez, Rafael Serra, Antonio Penichet, Margarito Iglesias a Enrique Verona. Tím, co CNOC odlišovalo, bylo „celkové a kolektivní odmítnutí účasti ve volbách“. Byl požadován osmihodinový pracovní den, právo na stávku a jednomyslně bylo schváleno, že nově založená organizace nikdy nevybuduje byrokracii.

V roce 1920, kdy cena cukru vynášela 22 centů za funt, zlomila Kuba světový rekord exportu v přepočtu na jednoho obyvatele, a získala tehdy nejvyšší národní důchod per capita v Latinské Americe. Ale již v prosinci toho samého roku spadla cena cukru na trhu USA na 4 centy a o rok později začala krize. Mnoho zbankrotovaných podniků a všechny kubánské banky, včetně Národní banky, přešly do rukou amerického kapitálu. Z krize se dostaly pouze filiálky bank USA. Po krátké době byl z USA získán úvěr ve výši 50 milionů dolarů. Spolu s ním na Kubu přijel generál Crowder, aby údajně dozíral nad způsobem využívání úvěru. Ve skutečnosti byl Crowder americkým náměstkem. Díky jeho snahám se v roce 1925 dostal k moci prezident Machado.

Nový kubánský prezident, Gerardo Machado, typický caudillo, označil politické směřování dělníků a dělnic za „nepříliš vlastenecké“ a pustil z řetězu policii za účelem zničení CNOC. Machado nařídil zavraždění Enrique Varona, organizátora železničních dělníků a dělnic, Margarita Iglesiase, sekretáře Odborového svazu továrních dělníků, a Alfreda Lopeze, generálního sekretáře CNOC. Machado rovněž uvěznil nebo deportoval všechny bojovnější anarchosyndikalisty a anarchosyndikalistky a prohlásil, že odbory jsou nelegální. Více než osm let ničil všechnu práci anarchistů a anarchistek, zatímco toleroval tehdy vzniklou Komunistickou stranu Kuby, která tento fakt využívala k tomu, aby pronikala do řad CNOC. Později, před koncem machadovy vlády, s ním Komunistická strana Kuby dokonce uzavřela pakt.

Všechny represe a zrady však nemohly zabránit v dalším fungování roku 1924 vzniklé, Federace anarchistických skupin Kuby (Federacion de Grupos Anarquistas de Cuba - FGAC). Organizovala stávky, šířila anarchistickou propagandu a nějak přetrpěla nejkrvavější období Machadova prezidentství (1930 - 1933). Prezidentova tyranie trvala do 12. srpna 1933, kdy se zhroutila pod nátlakem generální stávky. Tu na výzvu anarchosyndikalistů a anarchosyndikalistek zorganizoval a vyhlásil Odborový svaz transportu a ještě důkladněji Odborový svaz tramvajáků. Zakončena byla po připojení se lidí z celého ostrova. I přes tento úspěch nebyli/y anarchisté a anarchistky v nejlepší situaci, byli/y důkladně rozdrobeni/y Machadovým despotismem. Nejpopulárnější myslitelé, myslitelky, aktivisté a aktivistky byli/y zabiti/y nebo deportováni/y. Po Machadově úpadku dělala Komunistická strana Kuby vše, aby neztratila svou pozici a násilně napadala anarchisty a anarchistky a likvidovala jejich centra.

Později, když 4. září mistrovským způsobem svrhnul plukovník Pulencio Batista dočasnou vládu, získala Komunistická strana Kuby jeho úřední podporu. Tento manévr byl později nazván „Lidovou frontou“.

Zatímco přeskupovali/y své síly a opětovně se organizovali/y, snažili/y se anarchisté a anarchistky hledat přívržence a přívrženkyně mezi revoluční antibatistovskou opozicí a část z nich se spojila se socialisty a socialistkami z organizace „Mladá Kuba“, řízené Antoniem Gluterasem, hlavním nepřítelem komunistů a komunistek. Teď represe přicházely ze strany plukovníka Batisty, který s pomocí Komunistické strany Kuby způsobil neúspěch generální stávky v březnu 1935, jednoho z největších neúspěchů, který anarchisty a anarchistky potkal v nové sociální situaci.

V souvislosti s vypuknutím španělské občanské války a revoluce v červenci 1936 se kubánští anarchisté a anarchistky sešli/y v Havaně a založili/y Mezinárodní antifašistickou solidaritu (Solidaridad Internacional AntiFascista - SIA), která i přes světovou krizi sbírala peníze, léky a zbraně pro soudruhy ze CNT-FAI. Mnoho Kubánců zemřelo ve Španělsku, když bojovali v řadách anarchistických milicí. Po ukončení války se ti, kteří přežili, vrátili na Kubu spolu se španělskými soudruhy a soudružkami zaopatřenými kubánskými pasy. Při této příležitosti došlo k opětovné sbírce financí pro utečence ze Španělska.

V roce 1939 vykonala Komunistická strana Kuby rozkaz z Moskvy a uzavřela dohodu s Batistou, který jim pomohl získat vedení v nové Konfederaci pracujících Kuby (Confederacion de Trabajadores de Cuba - CTC), největším odborovém svazu na Kubě, který si podřizoval všechna sdružení včetně anarchistické menšiny. Kubánské dělnické hnutí začalo fungovat pod diktátem Batisty. Anarchisté a anarchistky tedy založili/y Anarchistickou asociaci Kuby (Associacion Libertaria de Cuba - ALC) za účelem sdružení všech anarchistů, anarchistek, anarchosyndikalistů a anarchosyndikalistek, kteří/ré přežili/y dekádu třicátých let.

Druhá Republika

Kubánská ústava z roku 1940 znamenala počátek nové republikánské éry. Byla to v kubánské historii první snaha o vyřešení sociálních problémů prostřednictvím činnosti vlády, byla směřována k nápravě chyb a zneužívání během předcházejících dekád. Kubánská Magna Carta, moderní a pokrokový dokument, představovala snahu dvou generací všech sociálních tříd a sfér národního života. Sociální, rolnické, občanské a dělnické otázky tam byly probrány hodně podrobně. Ústava z roku 1940 byla bezpochyby dobře napsaným dokumentem, jinou věcí byla jeho realizace.

Na počátku 40. let anarchisté a anarchistky působili/y hlavně jako ALC. Základem jejich popularity byl zbytek odborářů a odborářek, tolik početných ve dvacátých letech. Anarchisté a anarchistky si zachovali/y dobrou reputaci v dělnických kruzích pro duch boje a obětavost. Jejich činnost se charakterizovala nekompromisností a nepřítomností zkorumpovanosti. Vytvářely se skvělé skupiny bojovníků a bojovnic v nově vytvořené organizaci Anarchistická mládež (Juventudes Libertarias), která plánovala získat vliv v odborových a studentských svazech.

I přesto, že ústava z roku 1940 zavedla osmihodinový pracovní den a právo na stávku, byly zároveň zavedeny surové předpisy omezující užitek z reforem. To nutilo anarchosyndikalisty a anarchosyndikalistky z CTC k organizování přímých akcí, jimiž se bránili/y, napadali/y a vyjednávali/y.

Batista byl vybrán za prezidenta a obnovil příměří s Komunistickou stranou, která získala ministerská místa, peníze a přístup k médiím. Komunisté a komunistky se nestyděli/y Batistovi pochlebovat, nazývali/y jej „Poslancem štěstí“ a spolupracovali/y s ním jako strana s volebním aparátem. Strana obsadila vedení odborového svazu CTC, čímž zradila všechny zásady anarchistického a revolučního odborového hnutí.

Dalším prezidentem Kuby se stal Ramon Grau San Martín. Vyhrál volby a převzal vládu v roce 1944. Lidé očekávali zásadní změny, neboť vláda měla sociálnědemokratický charakter. Grau nechal komunisty a komunistky na jejich místech v úřadech, ale nastala změna v odborovém hnutí. 1. května 1947 vyhodil Grau, přinucen „studenou

válkou“, všechny marxisty a marxistky z vedoucích pozic CTC, i přes nátlak USA ale nechal celou Komunistickou stranu netknutou. Anarchisté a anarchistky využili/y tuto příležitost k požadování svobodných voleb v CTC. Po jejich uskutečnění anarchosyndikalisté a anarchosyndikalistky získali/y převahu v odborových svazech přepravců, zaměstnanců gastronomie a stavebníků. Měli/y rovněž své bojové skupiny v takřka všech sdruženích CTC. V té době anarchisté a anarchistky zakládali/y rolnické svazy opírající se o nejchudší, půdu nevlastnící obyvatele a obyvatelky vesnic. Největší efekty přinášela práce na severním pobřeží provincie Camaguey, tradiční baště anarchismu a na kávových plantážích v jižní provincii Oriente, kde byly odedávna zakládány anarchistické kolektivy a rolnické komuny.

Následujícím prezidentem se v roce 1948 stal Carlos Prio Socarras, pokračující v Grauově politice. O rok později anarchisté a anarchistky náležející do CTC uzavřeli/y svazek s pokrevními proudy a rozhodli/y se založit odloučenou odborovou federaci Všeobecnou konfederaci pracujících (Confederacion General de Trabajadores - CGT). Program svazu navazoval na starší anarchistické tradice, měl být svazem nepoddávajícím se státnímu dozoru, na rozdíl od CTC. Tento záměr se nepovedl z důvodu rozhodné protiakce prezidenta a ministra práce, kteří nechtěli umožnit vznik bojovného anarchosyndikalistického svazu. V roce 1950 Prio postavil mimo zákon Komunistickou stranu, působící pod záštitou Lidové socialistické strany (Partido Socialista Popular - PSP), což komunisty a komunistky hnalo ke hledání příměří s Batistou.

V březnu 1952 provedl Batista převrat. Komunisté a komunistky se snažili/y využít příležitost a opětovně pronikat do vládní byrokracie, ale nemohli/y již získat ztracený vliv. S ohledem na apogeum „studené války“ musel být Batista hodně ostražitý v kontaktech s marxisty a marxistkami. Vzniklé politické vakuum se rozhodl vyplnit Fidel Castro, politik narozený v buržoazní rodině a vychovaný v jezuitské škole. Dal dohromady skupinu mladých revolucionářů a napadl kasárna Moncada v Santiago de Cuba. Útok skončil krvavou porážkou skupinky revolucionářů ze střední třídy. Zbytek neměl na nic jiného, než jen na reformistický a sociálnědemokratický program. Castro a jeho druzi skončili ve vězení, ale o několik měsíců později byli propuštěni a deportováni do Mexika. Antibatistovská opozice začala používat radikální metody, diktátor ale odpovídal dvojnásobnou silou. Koncem roku 1956 se vytvořila nová situace. Anarchistická ALC se rozhodla vytvořit širší příměří se všemi demokratickými silami za účelem odstranění prezidenta. V tom samém roce se Castrův oddíl vylodil v horské části regionu. Ve všech větších městech Kuby začaly vznikat skupiny Hnutí 26. července (Castrova politická fronta), získávající početné přívrženstvo díky odvážným ozbrojeným akcím, proti nimž stát používal stále ukrutnější represe. Koncem roku 1958 Batista boj prohrával a neměl již šanci potlačit vzpouru silou. Castro se stával stále silnější a získal pro sebe většinu opozice. Jeho sociální a politický program byl ještě dost nevýrazný, omezoval se na požadavky sociální spravedlnosti, reforem a návratu ke konstituci z roku 1940, kterou Batista zrušil. Komunistická strana, která dříve spolupracovala s Batistou a byla Castrovým nepřítelem, opět převlékla kabát a uzavřela s Castrem příměří, podepsané v srpnu 1958. Ostatně 31. prosince 1958 již Batista neměl jiné východisko než z Kuby utéct. Pro kubánský lid začalo nové období historie.

Castrismus a emigrace

Anarchisté a anarchistky se nestranili/y účasti ve válce s Batistou. Jedni/y vstoupili/y do partyzánského boje v provincii Oriente a v Sierra del Escambray v provincii La Villas, jiní/é působili/y ve městech. Jejich cíl byl stejný jako většiny Kubánců a Kubánek, tj. likvidace Batistovy diktatury. Nikdy však neměli/y plnou důvěru v Castra. Již v roce 1956 v Castrovi viděli/y potencionálního diktátora a v jeho organizaci nacházeli/y první totalitní rysy. V kontextu demokratické opozice byl Castro nutným zlem, vzhledem k rozdrobení, konfliktům, a dokonce zbabělosti velké části opozice. Anarchisté a anarchistky pak na Castra hleděli/y nezávisle na kalkulacích politických elit, které doufaly, že budou moci vítězem manipulovat. Na počátku roku 1959 provedla nová „revoluční“ vláda čistky ve svazech CTC, vysvětlujíc to nezbytností vyhodit Batistovi spolupracovníky, ve skutečnosti však bylo udeřeno na všechny anarchosyndikalisty/tky a sociální demokraty/tky, kteří/ré byli/y odsunuti/y ze všech funkcí. Mnozí/hé z nich byli/y dříve pronásledováni/y a vězněni/y Batistovým režimem. Anarchisté a anarchistky, i přes odsunutí z CTC (teď údajně „revolučního“), se dále těšili/y popularitě mezi pracující třídou.

Na kongresu zorganizovaném koncem roku 1959 vládou, odboráři a odborářkami patřícími do Hnutí 26. července, Komunistickou stranou a samotným generálním sekretářem Davidem

Fidel Castro

Salvadorem bylo schváleno, že odborový svaz dává plnou podporu vládě „vedoucí revoluci“ a Fidelu Castrovi „reprezentujícímu nejlepší demokratické tradice“.

Castro, snažící se udržet si moc, se domluvil se Sovětským svazem, čímž z Kuby udělal jednu velkou výrobnu cukru pro užitek SSSR. Užitek, práva a tužby, za které již sto let bojovali/y dělníci a dělnice Kuby, a kterých mělo být dosaženo za cenu jejich krve, teď skončily, jak by řekl Marx: „na smetišti dějin“.

Strana a despotický stát se staly jediným zaměstnavatelem a pánem společnosti. Roku 1961 se starý politický a ekonomický systém úplně rozpadl a celý ostrov se stal jedinou fabrikou s leninským vedením. Brzo, neboť v roce 1960 anarchisté a anarchistky přešli/y do opozice proti Castrovi. Jejich časopisy: „El libertario“ a „Solidaridad Gastronomica“ byly samozřejmě zakázány cenzurou. Byly šířeny dále s tím, že tisk byl přemístěn za hranice.

Podzemní odpor měl dvě etapy. Začalo se ilegálními publikacemi: „Nuestra Palabra Semanal“ (Naše týdenní zprávy) orgánem Hnutí odborové akce (Movimiento de Accion Sindical - MAS), který měl charakter informačního časopisu. Boj byl mnohem komplikovanější než v období Batistovy vlády, represe se také stávaly obzvláště brutální. Ke všemu se ještě vedení nové občanské války dostalo do rukou americké vlády a kubánské buržoazie, kteří neměli se záležitostmi anarchistického hnutí nic společného.

Americká moc se nezajímala o svržení Castra za použití revoluce, chtěla jen mít všechno pod kontrolou. A buržoazie neměla ani schopnost ani sílu potřebnou k provedení tak velkého předsevzetí. Kubánci a Kubánky neakceptovali/y bolševismus a mnoho z nich se účastnilo odporu proti vládě. Anarchisté a anarchistky však ztráceli/y vliv a prohrávali/y na všech frontách, i přes jejich aktivitu v rolnických a dělnických prostředích.

Druhou etapou je činnost v emigraci. Roku 1961 bylo v USA založeno Kubánské anarchistické hnutí (Movimiento Libertario Cubano - MLC), kde se shromáždili lidé ze skupin rozbitých Castrem, došlo k navázání spojení se zbytky ALC působící stále ještě na Kubě. Zůstávalo jich nemnoho, není však možné zpochybňovat jejich snahy. Přišel čas intenzivní činnosti, propagandy, hromadění financí pro uprchlíky a přímou činnost proti stalinistické diktatuře. Mohli/y se spoléhat pouze na své vlastní síly. „El Gastronomico“ začal vycházet v Miami, docházelo k přesvědčování anarchistů a anarchistek z jiných zemí, že Castro není opravdovým revolucionářem, že je pouze skutečným zkorumpovaným despotou.

Kubánští anarchisté a anarchistky museli/y být hodně trpěliví/é. Co z toho, že vysílali/y manifesty, dopisy, brožury starým přátelům, s nimiž prožívali/y kdysi mnoho těžkých chvil. Všechno na nic. Na texty zasílané do Španělska, Francie, Mexika, Argentiny, Venezuely, Panamy, Chile, Anglie a USA málokterý/á z anarchistů/tek odpověděl/a podporou. Důvodem byla obvyklá nedůvěra a nedostatek ideologického soudružství. Snahy kubánského anarchistického hnutí se staly dialogem s hluchým.

V polovině sedmdesátých let začaly probíhat změny ve světovém anarchistickém hnutí, více pozornosti bylo věnováno ohrožení všemi formami diktatur, čím dál více přicházelo rozčarování z Castrovy revoluce. Náhle se ukázalo, že je Castro komunistickým despotou, který utlačuje své rodné. Přišlo to však příliš pozdě. Mnoho anarchistů a anarchistek bylo odsouzeno k vyhnanství, mnoho soudruhů a soudružek položeno jako oběti státu, jedni/y se pohroužili/y do frustrace a pochybností, jiní/é přežívali/y na ostrově, další přebývali/y ve vězeních. Bolestně pocítili/y nedostatek mezinárodní solidarity, jak bylo později řečeno: „černé svědomí anarchismu“.

Tento jev je srovnatelný s tím, co se stalo ruským anarchistům a anarchistkám s bolševiky a východoevropským anarchistům a anarchistkám v poválečné zkušenosti. Nedostatek podpory a ideového porozumění nezlomil kubánské anarchisty a anarchistky. Půl století vražd, deportací, zatýkání - tolik pro ně znamenalo Castrovo vládnutí. Nakonec je porazil bolševismus, kubánští/ské anarchisté/ky se s tím však nesmířili/y. Naše ideály zůstávají nezměněny.

Kuba a anarchisté a anarchistky mají dlouhou a společnou historii cesty za svobodou. Boje dělníků a dělnic, vklad do získání svobody, protesty proti ingerenci Spojených států, kritický postoj ke dvěma republikám, opozice vůči diktaturám Machady, Batisty i Castra. Dokonce i v současnosti nás spojuje přesvědčení, že naším předurčením je pokračování v boji až do samého konce. ★★★

Miami, USA, únor 1987

z polského anarchistického časopisu „A-tak“ (č. 3, léto - podzim 2000) přeložil Martin Koudelka (FSA Jižní Čechy) zdroj: http://www.fsa.anarchismus.org

Pol Potovi přátelé

***„Je mou povinností“*, napsal dopisovatel londýnských The Times při osvobození nacistického tábora smrti v Belsenu, *„popsat něco, co je mimo představivost lidstva“*. Stejně jsem se cítil v létě roku 1979, když jsem dorazil do Kambodže. V tichém vlhku stály prázdné domy, kanceláře, hotely a školy, jako by byly právě opuštěny. V rozbořené národní bance, vyhozené do vzduchu ustupujícími Rudými Khmery, ležely na účetní knize brýle. Podél ulic proudily peníze, když propuknul monzunový déšť a tisíce zbrusu nových bankovek byly spláchnuty do stok. Děti sirotci je sbíraly a sušily na palivo, stále ještě slyším ten praskot hořících bankovek.**

Jakoby v nějaké fata morgáně se nad fotbalovým hřištěm tyčila pyramida z aut. Byly v ní i sanitky, požární stříkačky, policejní auta, ledničky, pračky, televize, telefony a psací stroje. Jako by to sem bylo nameteno nějakým obrovským koštětem 17. dubna 1975 - v roce nula Pol Potova kalendáře. Od tohoto data byl každý, kdo tyto věci vlastnil, každý, kdo žil ve velkoměstě nebo městě, a každý, kdo znal cizince nebo s nimi pracoval, ve smrtelném nebezpečí. Mohlo zemřít více než milion a půl lidí, ačkoliv současné objevy masových hrobů týmem z Univerzity Yale naznačují, že toto číslo může být ještě velmi podhodnocené. Během tří let a osmi měsíců, kdy byli u moci, mohli Pol Pot a jeho medievalisté usmrtit třetinu národa.

Je velmi snadné a taky velmi nebezpečné připomínat si Pol Pota jako ojedinělé monstrum. Co však stojí za povšimnutí, je americké zpravodajství o jeho smrti a jeho naprosté opomenutí spoluviny USA při vzestupu Pol Pota k moci a podpory, které se mu dostávalo po téměř dvě dekády. Pravdou je, že Pol Pot a Rudí Khmerové by neměli žádný historický význam a že velké množství lidí mohlo být dnes naživu, kdyby jim ve Washingtonu nepomohli dostat se k moci a kdyby je vlády Spojených států, Británie, Číny a Thajska nepodporovaly, nevyzbrojily, nevydržovaly a kdyby je znovu nevzkřísily. Jinými slovy, ikonické obrazy hromad lidských lebek, by měly začleňovat také podobu těch, kteří - často dalece vzdáleni geograficky i kulturně - byli Pol Potovými pomocníky a Faustovskými partnery za účelem služby vlastním imperiálním zájmům.

Slyšet Henryho Kissingera nedávno popírat, že by Spojené státy a zejména Nixonova administrativa nesly zodpovědnost za Kambodžský horor, znamenalo slyšet pošpinění pravdy a urážku naší inteligence. Pro Kambodžu nezačala noční můra rokem nula, ale v předvečer americké pozemní invaze do neutrální Kambodže v roce 1970. Invaze poskytla malé skupině extrémních etnických nacionalistů s maoistickými aspiracemi - Rudým Khmerům - katalyzátor pro revoluci, která předtím neměla podporu kambodžského lidu. Mezi lety 1969 a 1973 americké bombardéry zabily přibližně tři čtvrtiny milionu kambodžských rolníků při pokusu zničit zásobovací základny severních Vietnamců, z nichž mnohé vůbec neexistovaly. Během jednoho šestiměsíčního období v roce 1973 svrhly bombardéry B-52 na Kambodžany žijící převážně v slaměných chatrčích více bomb, než bylo svrženo na Japonsko během druhé světové války, ekvivalent pěti Hiroshim. Záznamy oficiálních amerických dokumentů odtajněných v roce 1987 nás nenechají na pochybách, že tento americký teror byl kritický pro Pol Potovu cestu k moci. *„Oni používají (bombardování) jako hlavní téma propagandy“* píše ředitel operací CIA 2. května 1973. *„To vede k úspěšnému náboru množství mladých mužů (a) propaganda má největší úspěch mezi uprchlíky, kteří byli vystaveni úderům B-52.“*

Co začali Nixon a Kissinger, Pol Pot dokončil. Kdyby to Spojené státy a Čína dovolily, utrpení Kambodže mohlo skončit, když Vietnam konečně zareagoval na roky trvající útoky Rudých Khmerů

Pol Pot

přes své hranice a když zemi v lednu 1979 osvobodil. Jenže Spojené státy začaly téměř okamžitě Pol Pota v exilu podporovat. Reaganův Bílý dům navázal přímý kontakt s Rudými Khmery, když Dr. Ray Cline, bývalý zástupce ředitele CIA, v listopadu 1980 tajně navštívil Pol Potovu operační základnu v Kambodži. Cline byl později poradce prezidenta Reagana pro zahraniční politiku. Během roku rozpoutalo asi 50 agentů CIA a jiných zpravodajských služeb z americké ambasády v Bangkoku a podél Thajsko-kambodžské hranice tajnou válku Washingtonu proti Kambodži. Cílem bylo usmířit si Čínu, tohoto velkého nepřítele Sovětů a stálého stoupence Pol Pota, a rehabilitovat a využít Rudé Khmery k vyvinutí tlaku na zdroj stávajícího pokoření USA v regionu: na Vietnamce. Kambodža se teď stala *„poslední bitvou vietnamské války“*, jak to vyjádřil jeden americký důstojník, *„takže ještě můžeme dosáhnout lepšího výsledku“*.

Dva američtí humanitární pracovníci, Linda Mason a Roger Brown, později napsali: *„Vláda Spojených států vyžadovala, aby byli Rudí Khmerové nakrmeni… Američané upřednostňovali, aby operace Rudých Khmerů těžila z důvěryhodnosti mezinárodně známé humanitární operace“*. V roce 1980 doručil World Food Programme na nátlak USA potraviny v ceně 12 milionů dolarů k předání Rudým Khmerům. V onom roce jsem cestoval s konvojem Spojených Národů složeným ze čtyřiceti nákladních aut z Thajska do Kambodže a natočil jsem funkcionáře OSN při předávání dodávek generálovi Rudých Khmerů Nam Phanovi, známému mezi západními humanitárními pracovníky jako „Řezník“. Nelze pochybovat o tom, že bez této podpory a bez přílivu zbraní z Číny přes Thajsko by Rudí Khmerové zašli na úbytě.

Henry Kissinger

Jestliže americké bombardování bylo první fází kambodžského holocaustu a Pol Potův rok nula druhou, třetí fází bylo použití Spojených národů Washingtonem, jeho spojenci a Čínou jako nástroje pro potrestání Kambodže a Vietnamu. Kvůli vietnamským jednotkám bránícím návratu Rudých Khmerů a Hanojí nastolenému režimu vyloučilo embargo OSN Kambodžu ze všech mezinárodních dohod o obchodě a komunikacích, dokonce i ze Světové zdravotní organizace. OSN odmítla poskytnout rozvojovou pomoc jen jedné ze zemí třetího světa - Kambodži, která byla rozvrácená lety bombardování a zanedbávání. Pro Spojené státy byla blokáda totální. Takto nejednaly dokonce ani s Kubou a Sovětským Svazem.

Kdyby na své smrtelné posteli Pol Pot dojatě poděkoval svým západním spolupachatelům, určitě by zmínil obzvláště neproveditelný „mírový plán“ OSN, který jí byl vnucený západem a Čínou v roce 1992. Na naléhání Washingtonu a Pekingu byli Rudí Khmerové zahrnuti do programu OSN jako legitimní „válečná frakce“; bylo to logicky vysvětleno tak, že prostě byli příliš silní na to, aby mohli být vynecháni. Argument byl poté postaven na hlavu. Díky „triumfu“ OSN v Kambodži Rudí Khmerové „prakticky zmizeli“. V roce 1993 ukazovaly vojenské mapy OSN, že v polovině Kambodže má Pol Pot vojenskou převahu, kterou před příchodem OSN neměl. *„Musíte pochopit“*, řekl mi roku 1992 mluvčí OSN v Phnom Penhu Eric Falt, *„že mírový proces měl za cíl získat Rudým Khmerům váženost“*.

Sledoval jsem vítání důstojníků Rudých Khmerů zpět v Phnom Penhu funkcionáři OSN, kteří jeli ohromnou dálku, aby je nemuseli obtěžovat. Khieuovi Samphanovi, přisluhovačovi Pol Pota, který kdysi prohlásil, že jediná chyba, které se Rudí Khmerové dopustili, byla ta, že nezabili dost lidí, salutovaly americké i další jednotky OSN jako čestnému hostu na Dni Spojených národů v Phnom Penhu.

Západ - s OSN jakožto svým nástrojem - přinesl do Kambodže volby, „volný trh“, AIDS a masivní korupci, vše to připomíná násilné dny raných sedmdesátých let, kdy bombardéry B-52 bombardovaly venkov a Rudí Khmerové začali pronikat do měst. Fakt, že je toto pronikání opět v proudu, je příčinou toho, že „druhý předseda vlády“ Hun Sen v roce 1997 zaútočil na síly a sympatizanty „prvního předsedy vlády“ prince Rannariddha, který byl v exilu vůdcem koalice ovládané Rudými Khmery.

Skončili Rudí Khmerové? Pochybuji. Vhodnější otázkou ale je: Pomohou nyní ty zahraniční vlády, které podporovaly Pol Pota, i když se ošívaly, znovu vystavět zemi, kterou pomohly zdevastovat? Zdá se, že na to již odpověděl Henry Kissinger, když prohlásil: „Proč bychom se měli mrskat za to, co si Kambodžané navzájem udělali?“ ★★★

John Pilger (květen 1998),
z angličtiny přeložil Marek Vondra (FSA Zlínsko)
s pomocí Jindřicha Laciny (FSA Praha)

Strana černého pantera a osvobození černochů

Kde leží revoluční potenciál lidí, pokud mají provést radikální sociální změnu? Má rasová nebo národnostní příslušnost zásadní význam? Nebo je třída a vztah k výrobním prostředkům vedoucím principem pro revoltující lidi? Vylučují se vzájemně rasa a třída? Je nacionalismus vždy reakční a buržoazní, nebo může existovat nacionalismus revoluční?

Tyto a podobné otázky se objevují, diskutujeme-li odkaz Strany černého pantera (BPP), její politickou platformu, ideologii a její postoje k rase a třídě. Mnoho kritik, zvláště ze strany marxistických tendencí, zpochybňuje revoluční charakter a potenciál BPP s ohledem na jejich specificky rasové přesvědčení.

Mezinárodní asociace pracujících (I. Internacionála) vyhlásila: *„osvobození pracující třídy musí být záležitostí samotných pracujících“.* Logika je to samozřejmá: osvobození konkrétní skupiny musí vzejít přímo z ní. Aby se vězni osvobodili musí, především porozumět tomu, že jsou vězni; musí prokázat svou vůli po osvobození. Že by dozorce osvobodil vězně je stejně absurdní a nepředstavitelné, jako vyhlídka na osvobozování pracující třídy buržoazií.

A tak podle té samé logiky se v říjnu 1966 zformovala Strana černého pantera. Avšak tentokrát nebyl cílovou skupinou ortodoxně marxistický subjekt: průmyslový proletariát, ale namísto něho černošská populace v USA. První bod v desetibodovém programu strany říká: *„Věříme, že černí lidé nebudou svobodní, dokud si nebudeme moci vybrat svůj osud.“* Huey Newton a Bobby Seale, spoluzakladatelé strany, si uvědomovali, že černošské osvobození nejenže vzejde z černošské populace, ale také, a daleko podstatněji, že černošské osvobození bude definováno v černošských souvislostech a ne exkluzivně, nebo dokonce nezbytně, v marxistické nebo jiné ne-černošské frazeologii. V tomto duchu se revoluční černý nacionalismus stal vůdčím principem a základní ideologií BPP.

Teoretické pozadí

Podle BPP byl nacionalismus v žilách strany vskutku revoluční, protože jeho politickým cílem nebyl černý národní stát sám o sobě. Naopak, černý nacionalismus sloužil jako protiváha buržoaznímu národnímu státu. Podobně jako v Marxově dialektickém vývoji třídního boje se černý nacionalismus objevil jako antiteze k bílému buržoaznímu nacionalismu. Vyšším cílem BPP v jejím mladším období bylo podkopat nerovnosti obsažené v bílém nacionalismu, a také poskytnout nezbytný krok pro evoluci černošského osvobozeneckého boje. Obdobně by se mohlo argumentovat, že černošská populace v Americe hrála roli proletariátu v bílé buržoazní společnosti. Černý nacionalismus, jako opozice k tradičnímu buržoaznímu/bílému nacionalismu, je tedy dialektikou prokázán jako revoluční.

Bylo by však nefér pozorovat ideologii a politickou platformu BPP pouze přes marxistické brýle. Konec konců strana sama opisovala z jiných myšlenkových škol, zvláště z antikolonialistických myšlenek Fanona.

Vycházeje tedy z Fanona, objasňoval Huey Newton ve své knize Revoluční sebevražda, osud černochů ve Spojených státech jako kolonizaci: *„Odříznuti, ignorováni a zapomenuti, lidé jsou udržováni podrobení, zvláště policií, která ke komunitám přistupuje jako ke koloniím.“*

Revoluční program ve fanonistických intencích, třebaže srovnatelný s Marxovým voláním po dělnické revoluci, dále ospravedlňuje nacionalismus a další formy politické a kulturní identifikace jako revoluční. Ať tak či onak, BPP zajisté nepoužila ve svém vývoji anarchistickou teorii (s výjimkou fixace Eldrige Cleavera na nechvalně známý Katechismus revolucionáře od Sergeje Něčajeva a - pravděpodobně - Michaila Bakunina). BPP je proslulá svou vysoce autoritářskou strukturou a v závislosti na tom, které město či pobočka jsou zkoumány, strana často používala ve vzájemném kontaktu vojenský systém hodností, a odklánění se od takové struktury se setkávalo s opovržením.

Jak se strana rozvíjela, a s ní i její teoretická analýza, dostávala ideologie BPP více internacionalistickou podobu. Antiimperialistická rétorika BPP a autoritářská struktura jsou hlavními příklady vlivu maoismu na stranickou ideologii. Spojené státy byly nejmocnější imperialistickou vládou na světě, uplatňující svůj vliv za vlastními hranicemi, ale co bylo důležitější pro afroamerickou populaci, USA byly viděny BPP jako imperialistická síla utlačující černý národ v Americe. V odpověď, a následujíc maoistické myšlení, BPP zapojila svůj boj za černošské osvobození do antiimperialistického kontextu.

Strana si také od Maa zapůjčila silný cit pro organizační disciplínu a kladla důraz na kritiku a sebekritiku. Malou rudou knížku četli všichni členové a členky, a sloužila nejen jako průvodce revoluční praxí, ale i jako svého druhu osobní kodex. Navíc, respekt k sebeurčení všech lidí a víra v to, že revoluční potenciál lze nalézt u všech obětí imperialismu a nikoli jen u průmyslového proletariátu, se perfektně odrážely v mnoha stranických „programech přežití“, jako byla třeba Volná snídaně pro děti, která sloužila k alespoň malému uspokojení okamžitých potřeb černé komunity. Také se ale doufalo, že napomůže vzdělávání a zvyšování revolučního vědomí černých mas. Newton vysvětloval:

„Každá etnická skupina má konkrétní potřeby, které zná a rozumí jim lépe než kdokoli jiný; každá skupina je nejlepším soudcem toho, jak by její instituce měly ovlivňovat životy svých příslušníků.“

Nakonec myšlenka, že „politická moc vyrůstá z hlavně zbraně“, je možná nejzjevněji představena ve stranické taktice sebeobrany a trvalém veřejném ozbrojování.

Rasismus, kapitalismus a revoluční násilí

Co tedy bylo největším zlem, s kterým se mělo bojovat? Byl kapitál a odcizení černého dělníka zdrojem inspirace, když BPP určovala svůj program? Nebo strana redukovala svou analýzu na jednoduchou, dvourozměrnou, černou a bílou rasistickou „Amerikkku“? (KKK - Ku-Klux-Klan - pozn. př.) Staničtí ideologové byli jasně zaujatí čerpáním z různých myšlenkových škol. Z toho vyplynulo i to, že se jejich boj vyvinul s respektem ke komplexním a mnohotvárným materiálním, sociálním, politickým a kulturním podmínkám černých ve Spojených státech. Je tedy možné klidně říci, že jejich boj proti rasismu byl stejně důležitý, jako jejich boj proti kapitálu. Avšak důležitější bylo uznání spojitostí mezi kapitálem a rasismem stranou. V tomto smyslu se jejich boj proti těmto zlům nejen nevylučoval, ale naopak doplňoval. Newton vysvětluje: *„Ačkoli jsem nikdy nebyl přesvědčen, že zničení kapitalismu automaticky zničí rasismus, cítil jsem, že nemůžeme zničit rasismus, aniž bychom vyvrátili jeho ekonomické základy.“*

Strana černého pantera uznávala důležitost osvojení si revolučního postoje ke svým rasovým a třídním bojům a následkem toho přijala praxi ozbrojené sebeobrany. Stranický pohled na násilí vycházel z násilného útlaku, kterému byli sami vystaveni. Rozhodnutí přistupovat k černošskému osvobození z pozice sebeobrany bylo tedy ve skutečnosti spíše odpovědí na podmínky, než ospravedlňováním násilí.

Vývoj praxe: Ozbrojená sebeobrana vs. komunitní programy

Stopování ideologické historie a vývoje BPP je komplexním cvičením, často s neočekávanými výsledky. Možná je však ještě těžší určovat samotnou dobu živé existence strany. Nicméně podle všeho byla strana založena roku 1966 a rozpuštěna v roce 1971, v důsledku rozchodu Newtona a Cleavera. Důvody rozkolu byly, přesně v duchu Panterů, docela komplikované. Huey Newton a Bobby Seal sepsali desetibodový program v říjnu 1966. V momentě svého založení se strana skládala ze samotného Newtona a Seala. V roce 1970 však už měla více než 45 poboček po celé zemi, více než 5000 členů a mezinárodní sekci. Ačkoli se na tragickém pádu strany značně podepsaly vnější faktory, zvláště program COINTELPRO J. Edgara Hoovera (tehdejší ředitel FBI), důležitou roli sehrály při rozdělení, a nakonec i zničení strany, vnitřní rozpory. Jak strana rostla, a protože zakládající členové se brzy ocitli ve vězení (H. Newton byl koncem roku 1967 obviněn z vraždy policisty a B. Seal byl odsouzen jako jeden z „Chicagské osmičky“ v případu národního konventu demokratů), v různých pobočkách se objevily nej-

různější frakce. Většina těchto rozporů byla podnícena ideologickými a taktickými neshodami mezi Newtonem a Cleaverem. Jak vysvětlil Mumia Abu Jamal: *„...nebyla žádná jedna Strana černého partnera; bylo jich mnoho, samozřejmě sjednocených v celostátní organizaci, ale rozdělených různými regionálními a kulturními vlivy, které formovaly a inspirovaly uvědomění."*

Sedmý bod desetibodového programu obhajoval ozbrojenou sebeobranu černošské populace ve Spojených státech. Huey Newton a Bobby Seal věřili, že situace v kalifornském Oaklandu (stejně jako v mnoha dalších městech) byla netolerovatelná - značné množství afroameričanů bylo obětmi neustálé policejní brutality a vražd - a proto začali se svým programem hlídání policistů. Newton osvětlil úvahy stojící za bodem sedm: *„Důraz na zbraně byl nezbytnou fází našeho vývoje, založenou na postoji Frantze Fanona, že lidé musí ukazovat, že kolonizátoři a jejich agenti - policisté - nejsou neprůstřelní. Viděli jsme tuto akci jako smělý krok ve snaze o popularizaci našeho programu a v pozvedávání uvědomění lidí."*

Avšak ostatní body programu byly zdůrazňovány rovnocenně, a BPP neomezovala svou taktiku boje na něco, co bylo koneckonců symbolickou ukázkou síly. Možná nejlepším z těchto programů byly Volné snídaně pro děti, jež začaly v r. 1969. Ward Churchill, historik a aktivista indiánského původu, tvrdí, že tento program „naplňoval denní nutriční požadavky 50 000 školáků ve 44 ghettech po celé zemi" a to přispělo k „neobvyklé popularitě Strany mezi městskými černochy koncem 60. let."

Jak ale ubíhal čas, začaly se uvnitř (ale i vně) strany objevovat otázky týkající se revoluční podstaty takových pomocných „programů přežití". Byla výživa dětí součástí agendy údajné revoluční organizace? Proč se strana, namísto věnování své energie zmírňování špatných životních podmínek v americkém kapitalistickém a rasistickém systému, raději nezapojovala do více militantních a na ozbrojený boj orientovaných aktivit? Takový byl názor Eldrige Cleavera, který považoval komunitně orientovaný program za „reformistický", a namísto toho preferoval původní důraz strany na sebeobranu a kontrolu policie. Jestliže byla v tomto systému poskytována černým lidem pomoc, zatímco nebyly přímo konfrontovány instituce kapitálu a rasismu, neriskovala pak strana ztrátu radikálnosti? Zajisté, poskytnutí bezplatného zdravotnictví nižším třídám afroameričanů ulehčilo jejich okamžitým potřebám, ale nakolik efektivní to bylo v rámci skoncování s rasismem a kapitalismem?

Newton argumentuje, že se ve skutečnosti takové formy komunitního organizování a aktivismu staly efektivnější a přiměřenější než jejich dřívější aktivity zaměřené na sebeobranu: *„Brzy jsme zjistili, že zbraně a uniformy nás staví mimo komunitu. Možná byla naše vojenská strategie až příliš velkým skokem vpřed"*. Skutečně taková ryzí oddanost sloužila k povzbuzení myšlenek vzájemné pomoci a solidarity mezi nižší a střední vrstvou černochů. Navíc omezení boje BPP na pouhý jeden z deseti bodů svého zakládající programu by bylo v rozporu se stranickou ideologií. Důležité je poznamenat, že strana čelila vojensky silnějšímu nepříteli, odhodlanému narušit a nakonec zničit všechny snahy černošského osvobozeneckého hnutí. Ve skutečnosti v červnu 1969 prohlásil J. Edgar Hoover: *„Strana černého pantera nepochybně představuje největší hrozbu vnitřní bezpečnosti země."*

Takticky a i politicky, rozhodnutí nezdůrazňovat ozbrojenou tvář Panterů bylo vědomou snahou Hueye Newtona a Národního ústředí v Oaklandu

o lepší zapojení strany do boje za černošské osvobození. Zbraně posloužili jako odrazový můstek k získání popularity pro BPP a k demonstraci pevného odhodlání, ale komunitní organizování dalo straně možnost seznámit se se sociální realitou těch, které chtěla osvobodit.

Pokud se rasa a třída navzájem nevylučovaly, ale spíše doplňovaly, tak mohlo být zároveň podporováno komunitní organizování i ozbrojený boj. Oboje mělo konec konců stejný potenciál udělat pokrok v hájení zájmů černých a pomoci rozvoji revolučního uvědomění. Nakolik mohlo obrácení pozornosti výlučně k ozbrojenému boji vést k předčasné smrti strany z rukou státu, natolik tak mohla vést výlučná pozornost k výhradně nápravným programům, jako byly bezplatné kliniky a snídaně, k daleko liberálnější a reformističtější BPP.

Možná mohla strana maximalizovat svůj potenciál revoluční černošské nacionalistické organizace a mít užitek z rozšíření svých bojů na oboje, jak na pomocné a okamžité programy, tak i na militantnější aktivity. Pokud by oboje směřovalo ke společnému a revolučnímu cíli, bylo by nezbytností pro černé získat pod kontrolu instituce ve svých vlastních komunitách a nakonec je transformovat do družstev a jednou spolupracovat s dalšími etnickými skupinami na změně systému.

Nicméně daleko důležitější, a to i pro osud hnutí černého osvobození, by bylo, kdyby strana přijala výhody nabízené osvojením si méně autoritářských praktik a struktur. Bohužel přihlédneme-li k hierarchické struktuře organizace, byl zánik BPP nakonec podnícen pouhým svárem mezi dvěma stranickými vůdci.

Pozorování a závěry

Můžeme klidně říci, že Strana černého pantera byla tou nejdůležitější revoluční organizací ve Spojených státech v druhé polovině 20. století. Její úspěchy nebyly náhodné. Teoretická analýza a vývoj Panterů v hlavních rysech načrtli útlak afroameričanů v rámci rasistického a kapitalistického systému. Ve svém boji a ideologii pochopila

nezbytnou souvislost mezi oběma druhy útlaku. Částečně opisováním z předchozích hnutí a ideologií (nejvíce z marxismu, fanonismu a maoismu) a z části díky vlastnímu aktivnímu zapojení do každodenních bojů černých Američanů, mohla BPP rozvinout skutečně revoluční politickou platformu, která představovala spravedlivější a životaschopnou alternativu.

Avšak strana dělala chyby a nedostatky vedly k jejímu brzkému zániku. Zatímco rasová a třídní analýza BPP může být pochválena (vskutku vytvořila jednu z nejkompletnějších revolučních teorií vycházejících z 60. let), musíme si všimnout, že některé z jejích praktik a myšlenek měly nakonec negativní vliv na černou populaci jako příslušníky dané třídní a rasové skupiny.

Důraz strany na předvojové organizační struktury kopíroval některé velmi utlačovatelské struktury, které měla za cíl potírat. Rasa a třída nejsou abstraktní představy; rasismus, třídnost (classism) a kapitalismus tedy existují a projevují se na každé úrovni sociální interakce. Tvrzení, že revoluční organizace je imunní vůči reakčním prvkům, je tedy chybné. Bylo by směšné tvrdit, že strana praktikovala „obrácený rasismus" - jak někteří lidé celé ty roky tvrdili, doufajíc, že zdiskreditují její odkaz - nicméně sociální útlak nacházející se vně strany byl přítomen i uvnitř. Autoritářské struktury jako ty, které hájila většina levicových organizací v 60. letech, zkrachovaly ve snaze zaměřit se na problém sociálního útlaku jako celku. Navíc strana selhala v začlenění problému patriarchátu jako přímo jednoho z bodů svého programu. To, ve spojení s neblaze proslulými případy mužské dominance, sexuálního obtěžování a zneužívání žen v řadách strany, ukazovalo základní konflikt ve stranické platformě a je dalším příkladem selhání stranického vedení v poznání toho, jak ve skutečnosti udržují naživu instituce útlaku.

Rozvíjením hierarchických sociálních a politických struktur v BPP účinně kopírovali Huey Newton a další straničtí vůdci síly útlaku nacházející se v systému, s kterým bojovali. Otázka „lidské emancipace" je zároveň otázkou jak sociálního, tak individuálního osvobození. Jestliže je moc jednotlivce nadřazena dobru kolektivu, je stejně tak omezen i revoluční potenciál tohoto kolektivu. Co kdyby strana rozvinula participativnější a horizontálnější struktury? Zajisté by vedení shledalo svou moc a autoritu omezenější. Avšak takový kompromis by právě nakonec mohl stranické struktuře pomoci. Kdyby byla autorita decentralizovaná a delegovaná skrze mnoho poboček a členů strany, nemuselo by stranu rozdrtit těch pár úderů, které do roku 1971 dostala.

Strana černého pantera byla upřímně oddaná lidem, o jejichž osvobození usilovala. Její teorie byla jasně revoluční a v opravdovém marxistickém a fanonistickém duchu vycházela z materiálních jakož i sociálních, kulturních a rasových podmínek afroamerické populace ve Spojených státech.

Nicméně co BPP přebývalo v revoluční teorii a oddanosti, to jí scházelo v revoluční struktuře. Žel, selhala v rozpoznání utlačovatelské povahy svého vedení a stranické struktury, což nakonec vedlo k jejímu zániku. ★★★

Odkazy:
Cleaver, Kathleen a Katsiaficas, George. 2001
Liberation, Imagination and the Black Panther Party
Newton, Huey P. 1973. Revolutionary Suicide

Jorge (člen Barricada Collective)
JT (člen Sabate Collective, editorského týmu časopisu Northeastern Anarchist a Svazu bostonských rozhněvaných nájemníků)
z angličtiny přeložil Pavel Pecka (FSA Praha)
zdroj: http://www.fsa.anarchismus.org

Smutné výročí

Uplynulo 10 let od krvavých říjnových událostí v Moskvě. Událostí, které jedni (jako Zjuganov, Glazěv a Anpilov) nazývají „jelcinovským státním převratem“ a druzí (jako Čubajs a Gajdar) „pokusem o rudo-hnědý puč“. Jedni i druzí mají ve svém hodnocení v mnohém pravdu. V těch dnech, kdy dvě křídla moci - která přišla o rozum, a jimž začalo být těsno v ústavním prostředí - postavila barikády v centru Moskvy a střílela po sobě ze samopalů a tanků, vybrali si anarchisté a anarchistky ze dvou stran konfliktu jako obvykle tu třetí. Stranu trpícího obyvatelstva.

Anarchisté, anarchistky a další lidé na straně radikální levice tehdy vytvořili zdravotnickou skupinu nesoucí jméno Maxmiliana Vološina (na památku vynikajícího básníka, majícího blízko k anarchismu, který v letech občanské války zaujímal nezávislé a humanitární stanovisko, pomáhal všem pronásledovaným) Tato zdravotnická skupina působila 2. října 1993 na Smolenském náměstí, v době prolomení blokády Bílého domu 3. října, při útoku na radnici, během masakru v Ostankino (studio státní televize - pozn. př.) a poté 5. října - už v době hromadných represí a poprav bez soudů ze strany krví opilých vítězů. Pomáhali jsme všem. Jak těm, co poklidně demonstrovali, tak těm co bránili Bíly dům (třebaže hájili rozdílné pozice: někteří „Svatou Rus“, jiní „demokracii a zákonnost“, další „sovětskou moc“), a dokonce i policii. Bez velkých zkušeností, s minimem léků a několika doktory, dvě desítky anarchistů a levicových radikálů pod palbou převazovaly lidi, poskytovaly raněným první pomoc a nosily do aut těla těch, kdo už žádnou nepotřebovali.

Nemohli jsme bránit barikády společně s barkaševci (přívrženci Alexandra Barkaševa - vůdce fašistické Ruské národní jednoty (RNE) - pozn. př.) a anpilovci (stoupenci militantního stalinisty V. Anpilova - pozn. př.). To nebyly naše barikády. Tím více jsme nemohli společně s jelcinovskými pochopy mlátit lidi pendreky a střílet z tanků na Bílý dům.

V těch dnech vydala moskevská organizace Konfederace anarchosyndikalistů (KAS) leták s výzvou k občanům účastnícím se konfliktu, aby neobětovali své životy kvůli prospěchu politiků. Během rozdávání těchto letáků před Mossovětem (magistrát) - kde se na Gajdarovu výzvu shromažďovaly tisíce lidí obdivujících Jelcina (mnozí už opojení radostí z vítězství) - téměř utloukli naše soudruhy. A další anarchisté a anarchistky byli v těch dnech právě ve zdravotnické skupině Maxmiliana Vološina. Proto, i když jsou vzpomínky na události, které se odehrávaly před deseti lety - a přinesly stovky obětí - trpké, nemáme se za co stydět. Jeden z anarchistů, jenž se tehdy nacházel v samém centru dění - a kterému se podařilo u Bílého domu porvat i s barkaševci, být dvakrát předveden policií a jen zázrakem uniknout popravě zastřelením - napsal a nyní vydal na své náklady své paměti o oněch dnech.

2. října tohoto roku si účastníci a účastnice zdravotnické skupiny M. Vološina (v níž byli kromě anarchistů i členové DS, narodnici, ochránci lidských práv ze sdružení „Memorial“ a leví sociální demokraté) neformálním setkáním připomněli smutné výročí. Mezi jinými přáními pronesenými na tomto setkání bylo i toto: *„Dožít se našich barikád, které bychom se nemuseli stydět bránit“.* Je možné, že se tak někdy stane. ★★★

Pavel Senťjabrskij
z ruštiny přeložil Karel Rosák (FSA Praha)
zdroj: http://www.fsa.anarchismus.org

Fanni Kaplan

Letos v létě uplyne už 116 let od narození Fanni Jefimovny Kaplan, vlastním jménem Fejcha Chaim Rochblat, která je považována řadou historiků za hlavní aktérku pokusu o atentát na bolševického vůdce V. I. Lenina.

Narodila se v rodině židovského učitele. Základní vzdělání se jí dostalo jen doma. To už patřilo k paradoxům oné doby. Stala se krejčovou a s rodinou žila v Oděse. Patřila k anarchokomunistické akční skupině. 20. prosince 1906 přicestovala do Kyjeva a ubytovala se v Kisselmanově hostinci na Podole. O dva dny později došlo v jí najmutém pokoji k výbuchu bomby, který zranil pokojskou i samotnou Kaplan. Při osobní prohlídce během zatýkání u ní byla nalezena nabitá pistole. 30. prosince byla odsouzena vojenským polním soudem k doživotním nuceným pracem. (Byla odsouzena pod příjmením Kaplan.) Do léta 1907 se nacházela ve vězení v Kyjevě, a poté spadala pod pravomoc vojenského gubernátora Zabajkalské gubernie. Trest si odpykávala na Něrčinských galejích v Malcevské ženské věznici a pak v Akatuje. Během nucených prací se seznámila s M. A. Spiridonova, A. A. Bicenka a dalšími známými revolucionářkami. V létě 1908 začala slepnout. Po třech letech byla přemístěna na léčení do Čity a později do Irkutsku.

Vlivem elektroterapie se jí zrak částečně obnovil. Potom byla Kaplan vrácena do Akatuje. 3. března 1917 byla osvobozena z vězení společně s množstvím dalších doživotně odsouzených vězeňkyň na osobní příkaz ministra spravedlnosti vlády A. F. Kerenského. Odcestovala do Moskvy, kde se na čas ubytovala u známé, bývalé spoluvězeňkyně - levé eserky (socialistky-revolucionářky) A. S. Pigit. Koncem jara a počátkem léta r. 1917 zamířila na léčení do Domu bývalých trestanců v krymské Jevpatorii. V té době se Kaplan považovala za ortodoxní anarchokomunistku stojící na Kropotkinově platformě. Sdílela jeho pozici vůči podpoře vnitřní a vnější politiky Dočasné vlády. Na podzim 1917 odjela do Charkova, kde se na klinice znamenitého očního specialisty profesora L. L. Giršmana podrobila operaci očí. Zprávy o Říjnové revoluci přijímala velmi negativně.

Po návratu do Simferpolu vedla kursy pro přípravu pracovníků a pracovnic do územní samosprávy. Avšak po okupaci Krymu německými vojáky byla nucena vrátit se do Moskvy, kde se zúčastnila revoluční akce proti Leninovi. Společně s bývalým bankovním pokladním V. I. Rudzejevskym a eseremtrestancem, bývalým námořníkem P. N. Pelevinem, organizovala Kaplan skupinu atentátníků. Všestranně rozebírala nadcházející atentát s delegátem ústavodárného shromáždění eserem N. V. Fominem a členem ústředního výboru Strany socialistů-revolucionářů D. D. Donskym, kteří odmítli její návrh. Udržovala styky s vůdkyněmi moskevské organizace levých eserů (A. Bicenko a A. Pigit), s esery V. V. Liberovem, V. M. Borovajavou-Tarasovovou a dalšími. Vešla do kontaktu s vůdcem Bojového oddílu Strany socialistů-revolucionářů G. I. Semjonovem. Žila v ilegalitě pod smyšlenými příjmeními v Podmoskevské oblasti.

V. I. Lenin

Dne 30. dubna, v moment atentátu proti Leninovi, byla ve čtvrti Ščipok, poblíž moskevského muničního závodu A. M. Michelsona. Podle oficiálního rádiotelegramu ve věci atentátu, podepsaného J. Petersem, bylo zatčeno několik osob, jejichž jména nebyla oznámena. (Apokryfické prameny ukazují na spojitost atentátu s dělníkem Protopovem a levým eserem Gandalem.) Role samotné Kaplan v atentátu zůstává neobjasněna. Možná byla signalistkou a spojkou. Budoucí vězeňkyně patrně na sebe na ulici převzala odpovědnost za provedený revoluční akt. Byla uvězněna ve vazbě v Kremlu. Po několika výsleších byla zastřelena velitelem Kremlu P. D. Malkovem. V oficiální zprávě byla Kaplan označena za pravou eserku. Během procesu s členy ústředního výboru a aktivisty Strany socialistů-revolucionářů, probíhajícím v létě r. 1922, se stal atentát na Lenina jedním z hlavních bodů obžalovacího spisu. ★★★

podle materiálu Jaroslava Leontjeva
z Levicového historického klubu (Moskva)
zpracoval Karel Rosák (FSA Praha)
zdroj: http://www.fsa.anarchismus.org

Filmová CNT 1936 - 1939

Po vítězství republikánských sil byla filmová studia a laboratoře nečinná jen na krátkou dobu. Jejich vlastníci je opustili a následně se postavili na stranu nacionalistů. Mnoho mladých lidí tehdy proto stanulo před zcela nově se objevenou možností. Mohli se zabývat děláním filmů.

Již od začátku revoluce měla každá strana nebo politická organizace, každý odborový svaz i různé sociální skupiny lépe či hůře fungující filmovou sekci. Mnohé filmové štáby vyjížděly s milicemi na frontu.

Nejobjemnější filmovou činnost začala realizovat CNT (Confederacion Nacional de Trabajo - Národní konfederace práce). Tato anarchosyndikalistická odborová organizace, nejpočetněji zastoupená právě ve velké části republikánských měst, se těšila podpoře mnoha lidí - umělců, pracujících v divadlech, filmu i tisku. Díky tomu se téměř okamžitě skoro celý filmový průmysl nacházel v rukou anarchosyndikalistů a anarchosyndikalistek.

První a rozhodný krok v tomto úsilí byl učiněn v Barceloně, tradiční baště anarchismu. Jedny z prvních kolektivizovaných oblastí byly veřejné budovy a prostranství - kina, divadla nebo třeba psí dostihové dráhy. První uskutečněné kolektivizace byly tudíž záležitostí právě pracujících v těchto budovách. Díky vzniku Comite Economico de Cines (Hospodářského výboru kin) se kolektivizační proces rozšířil i do dalších oblastí. CEC byl vytvořen především kvůli kontrole výdělků veřejných budov v Barceloně. Tato nová skutečnost, spolu s přechodem filmových studií a laboratoří do anarchistických rukou, znamenala, že CNT získala možnost znovuoživit paralyzovaný filmový průmysl. Byla dokonce schopna nastínit utopický plán boje s americkým filmovým průmyslem o náklonnost veřejnosti. Proto také začala produkovat množství čistě španělských filmů, které pro ní vyráběli třeba Luis Condelaz nebo Diego Corrientes.

Propagační filmová tvorba musí vedle zachycování skutečné reality, tzv. dokumentární film, ukazovat také to, co tvůrci popisují jako „film základní", tedy dlouhometrážní film hraný, který si také brzy našel cestu na zrevolucionalizovaná promítací plátna ve Španělsku. Produkční činnost byla umožněna finanční podporou Comite Economico de Cines. Anarchosyndikalistické kino se proslavilo nejen díky své celkové výjimečnosti, ale také díky obrovskému množství vytvořených titulů - bylo natočeno více než 100 krátko a středněmetrážních filmů. Materiály natočené v roce 1936 a částečně 1937 vypovídají výlučně o činnosti anarchistických milicí na různých republikánských frontách. Ohromný entuziasmus čišící z těchto filmových reportáží z prvních měsíců je jak po obrazové stránce, tak i v komentářích až neskutečný. „Reportaje del Movimento Revolucjonario" (Reportáž o revolučním duchu), „La Toma de Sietamo" (Dobytí Sietamo) nebo „La Butalla de Farlete" (Bitva o Farlete) jsou pouze malým zlomkem z celkového množství v té době natočených reportáží. Po uplynutí prvních měsíců války existovalo také mnoho dokumentů o výchově a získávání anarchistických myšlenek. Život volnomyšlenkářských komun v Aragonii nebo cvičení milicí byly stále se vracejícími tématy v „En la Brecha" (Buď ostražitý), „Alerta" (Alarm) či „Prostitucion" (Prostituce).

Za hlavní vlastnost této produkce je třeba označit především její spontánnost a svěží náhled, i když často na úkor myšlenkového obsahu; vítězný a otevřeně stranný tón jejích komentářů,

a zvláštní druh horlivého experimentování, které, místy se vracejíc k vyzkoušenému druhu filmové reportáže či obvyklého dokumentu, vstupovalo do fabularizovaného, tj. částečně smyšleného, dokumentu. Téměř veškerá produkce byla improvizovaná a nevyznačovala se příliš velkou precizností, vždy však v sobě skrývala jistý zajímavý a inspirativní neklid, což bylo pro film, který měl být především agitačním prostředkem, obdivuhodné.

Pokud jde o dlouhometrážní tvorbu a klasickou produkci, vrátila se studia a laboratoře po krátké odmlce zpět do pracovního rytmu. Ačkoliv byly svými vlastníky opuštěny, řadový personál se po výzvě anarchosyndikalistů a anarchosyndikalistek vrátil zpátky na svá původní pracoviště. A tak byla započata například produkce filmu „Aurora de Esperanza" (Jitřenka nadějí), projektu, který anarchosyndikalisté nazývali „první snahou o sociální film v naší zemi". Zdrojem inspirace pro tento film byly sovětské filmy o revoluci, které se v té době hodně promítaly v republikánských kinech. „Aurora de Esperanza" byl filmový debut Antonia Saua, scénáristy a zároveň i režiséra. Film vyslovil několik zajímavých myšlenek a chvílemi se vyznačoval až intuitivní předvídavostí, byl však zcela zbaven epického tónu.

Skoro v té samé době natočil Pedro Puche svůj druhý film „Barrios Bajos" (Čtvrtě bídy). Nebyl moc povedený a to, co mělo být podle záměru režiséra dramatem, vyznělo nakonec zcela absurdně. Ve stopách těchto tvůrců šli i ostatní. Vznikly filmy jako Amichatisův „Liberacion" (Osvobození), „Nosostros somos asi!" (Takoví jsme!) Valentina R. Gonzalese, podivínská komedie s malým chlapcem v roli hrdiny, „Paquete, fotografo publico numero uno" (Paquete, pouliční fotograf číslo jedna) Ignacia F. Iquina s Paco Martinezem Soria a Mary Santepere v hlavních rolích a několik dalších, které ovšem spíše odkryly zásadní slabost produkčních záměrů CNT - filmová tvorba se nemohla podstatným způsobem změnit jenom díky záměně témat spočívající v prostém nahrazení předchozích laciných témat tématy sociálními.

Neuspokojující výsledky tehdejší nové produkční činnosti radikálně změnily celou filmovou politiku. Kvůli všeobecnému znechucení k tzv. sociálnímu kinu se anarchosyndikalisté a anarchosyndikalistky rozhodli/y vytvořit staronové kino komerční. Tato nová tendence ale znamenala krok zpět při hledání nových filmových tvůrců. Noví/é režiséři/rky byli/y odsunuti/y a nahrazeni/y zkušenějšími tvůrci, a to dokonce i pokud tito zkušenější nezastávali ideovou linii CNT. Tímto se původní americký pragmatismus, vypracovaný v hollywoodských studiích, nahradil sovětským modelem. K odstartování nového období produkce bylo vybráno natočení komedie. Autorem literární předlohy byl Jacinta Benaventeho. Děj byl umístěn do luxusních kulis života vyšší střední třídy. Byl to film lehce kritický vůči této sociální vrstvě, a dokonale odpovídal požadavkům CNT, aby zároveň bavil i učil. Film se jmenoval „No quiero! No quiero!" (Nechci! Nechci!) a režíroval jej Francisco Elias, který byl tehdy již zkušeným tvůrcem. Film byl ale dokončen až po válce.

CNT ukončila svou filmovou produkci filmem „Nuastro Culpable" (Náš viník) v režii Fernanda Mignoniho, který byl také autorem scénáře. Jeho bezstarostná komedie o příhodách sympatického zloděje, podobně jako v případě filmu „Nechci! Nechci!" mnoho lidí pobouřila. Kritizovali především drzost tvůrců, kteří se zabývají komediálními tématy v bezprostřední blízkosti fronty. ★★★

Ramon Sala, Rosa Alvarez Berciano.
z polského časopisu „Inny Świat" č. 14
přeložil Martin Koudelka (FSA Jižní Čechy)

Španělská válka a revoluce v kině

/Janusz Krawczyk/

Na následujících řádcích se setkáte s šesti filmy věnovanými španělské občanské válce a sociální revoluci formou recenzí polského anarchisty J. K. Ne se všemi jeho poznámkami a závěry můžeme ale také nemusíme souhlasit. Pokud já vím, tak dva filmy proběhly i českými kiny, takže alespoň někteří z nás mohou posoudit stanoviska a závěry J. K. k těmto filmům. Překládal jsem je hlavně z důvodu setkání československého čtenáře a čtenářky s existencí něčeho takového, jako je film o sociální revoluci ve Španělsku. Já sám jsem byl překvapen, že jich je tolik. Jde o pět dlouhometrážních filmů a jeden dokument, jehož český překlad nedávno vyšel ve 30. čísle Svobodné Práce, recenzi na něj zde uvádím jen pro úplnost.

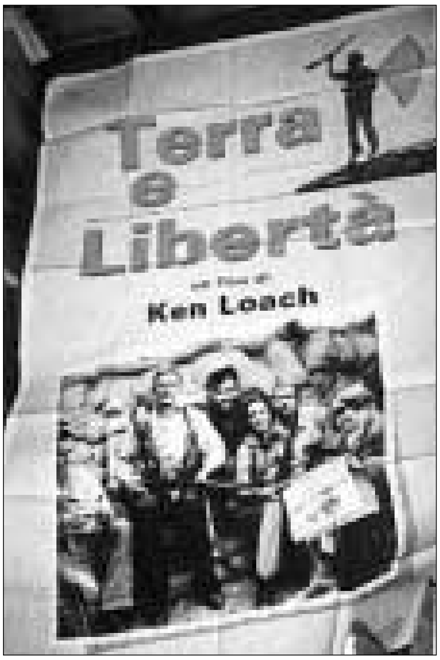
Martin Koudelka

Tak vážná událost, jakou občanská válka ve Španělsku a tamní revoluce nepochybně byla, nemohla být opomenuta uměleckým světem, a tím také představiteli kina. V tomto článku bych chtěl věnovat podrobnější úvahu několika filmům, které vznikly v průběhu posledních deseti let. Převážná většina z nich vznikla ve Španělsku, v zemi, pro níž bylo období let 1936 - 39 obdobím hodně bolestným. Bratrovražedné boje po sobě zanechaly mnoho nezahojených ran, ale rovněž mnoho hořkých vzpomínek týkajících se bratrství a sociální solidarity. Právě takovým tématům jsou ve většině tyto filmy věnovány. Filmy tématicky objímají revoluci spolu s jejími pozitivními i negativními aspekty, stejně jako všechno to, co se váže k radikálním sociálním změnám. Jsou to také filmy o válce s fašismem, nepostrádající militaristické scény, neboť taková přeci byla tehdejší skutečnost. Pouze poslední z probíraných filmů („Siesta" pozn. překl.) ukazuje válku ze strany nacionalistické, ze strany frankistických rebelantů. I přesto je to obraz zajímavý a stejně důležitý co do zobrazení strany republikánské a revoluční.

Země a svoboda

Prvním filmem, kterému bych chtěl věnovat trochu více místa, je slavný film anglického režiséra Kena Loacha „Země a svoboda". Tento více než 100 minut trvající film vznikl v roce 1995, nedlouho před oslavami 60. výročí vypuknutí občanské války. Svým scénářem trochu připomíná knihu George Orwella „Hold Katalánsku". Přiznává to ostatně i sám režisér, který Orwellovu knihu chápal ve stejné rovině s jinými historickými knihami. Hlavní hrdina filmu David, nezaměstnaný člen komunistické strany, podobně jako Orwell odjíždí coby dobrovolník do Barcelony, pak se dostává na aragonskou frontu, aby nakonec skončil v Barceloně v květnu roku 1937. Zde se trochu odlišuje od Orwella, neboť stojí na straně komunistů v bratrovražedném boji, zatímco Orwell stál na straně anarchisticko-poumovské. Stejně jako Orwell musí nakonec Španělsko opustit s označením trockisty a zrádce. Ale popořadě.

Film začíná a končí v současné době, jeho fabule představují dopisy, které čte vnučka hlavního hrdiny po jeho smrti. Když se David objevuje v revolučním Španělsku, úplně náhodou se zapojuje do milice POUM (obyčejně, neboť to byli první lidé, které potkal). Na frontě v Aragonii poznává život „žoldnéře" spolu s občas všeobecnou nudou a mezilidskou solidaritou. Tam se rovněž spřátelí se svými soudruhy v boji. Máme tady celý výkvět evropského proletariátu, převážně komunistů s antistalinistickými názory (ale ne trockistů, POUM byla nespravedlivě obviňována z trockismu,

čímž si posluhoval hlavně Stalin a jeho pobočníci ve snaze zničit tuto stranu) a stejně tak anarchistů (jako třeba filmovou lásku Davida, Blancu hranou Rosanou Pastor). Hlavní scénou filmu se zdá být obsazení vesnice, v níž je později provedena debata nad dalším osudem země a budoucností. V době útoku umírá jeden z milicionářů. Ve vesnici je zadržen kněz, který dříve střílel do milicionářů z kostelní věže, potkal ho stejný osud, který on sám přichystal několika tamním anarchistům, předávajíc je do rukou fašistů. Exekuce byla vykonána mezi těly umučených a zavražděných mladých anarchistů. V době jejich společného pohřbu (což je zajímavé, rakev zabitého milicionáře byla zabalena do irské vlajky, země z níž pocházel, a ne do stranické, což je divný projev národnostního cítění mezi internacionálními komunisty) po proslovech soudruhů všichni společně odzpívali Internacionálu (podle mně je to jedna z nejhorších scén ve filmu, skrze ní režisér zdůraznil svůj světonázor, a tím ta scéna získala propagandistický rozměr). Během diskuse nad kolektivizací půdy je možné v republikánském táboře pozorovat dva protikladné trendy. První z nich, provládní, klade odpor kolektivizaci a je pro ponechání malého soukromého vlastnictví. Druhý je pro celkovou kolektivizaci, spolu s půdou drobných vlastníků a současně antifašistů. Tento problém byl vyřešen způsobem dost drastickým, hlasováním. Kolektivizace byla vyhlášena, i přes protesty jednoho z vesničanů, který se jí stavěl na odpor.

Když je náš hrdina raněný během cvičení s mladými rekruty milice, vzniká vztah mezi ním a anarchistkou Blancou. Po pobytu v nemocnici se setkávají v Barceloně, ale toto setkání je ve finále trochu tragické, David svedený propagandou stalinistů přechází do řad mezinárodních brigád, což pro Blancu znamená zradu revoluce, ránu do zad vedenou rukou bývalého soudruha. Teprve květnové neštěstí a bratrovražedné boje mezi provládními silami a anarchisty a radikálními levičáky z POUM Davida přesvědčily o správnosti dřívější cesty a zradě, které se dopustili prosovětští komunisté. Trhajíc svou komunistickou knížku člena strany konečně přerušuje své osudy s komunismem sovětského vzoru a vrací se do lůna nezávislé revoluční levice. Je možné se domnívat, že na konci by David byl jistě anarchistou… V důsledku sovětského honu na POUM byla tato strana delegalizována a obviněna ze spiknutí s Frankem (ve filmu jsou na moment ukázány komunistické noviny „Daily worker" s velkým titulkem „Španělští trockisté spolupracují s Frankem). A takový osud potkal rovněž i Davidův mezinárodní oddíl. Po vyčerpávající válce na frontě je tento oddíl pacifikován regulérním komunistickým vojskem, jeho velitelé jsou zatýkáni (z jistotou se dělíce o osud vůdce POUM Andrese Nina, zavražděného stalinisty). V době zmatků umírá Blanca, Davidova revoluční láska. Odpočívá ve vlastní zkolektivizované vesnici, v půdě, která, i když jen na chvíli, náležela lidu (jak David píše později, tato vesnice byla později obsazena komunisty a kolektivy byly rozpuštěny silou). Film končí scénou Davidova pohřbu v současné Anglii. Jeho vnučka symbolizuje nové pokolení revoluční mládeže, které bude dále táhnout tradici svých předchůdců ze třicátých let.

„Zemi a svobodu" jsem poprvé viděl na speciální ukázce organizované poznaňskými anarchisty. Neměl jsem štěstí vidět jej dříve, film, který byl nominovaný na cenu festivalu v Cannes, byl promítán pouze v několika polských městech a pouze několikrát (v Barceloně film neslezl z plátna přes 6 měsíců, v Madridu byl promítán ještě déle). Vůbec mě to však neudivuje, když v této zemi je všechno, co je levicové, okamžitě spojováno se Stalinem a lágry. Během oné anarchistické ukázky měly dvě scény filmu zvláštní účinek na diváky. Ohromný aplaus provázel scénu exekuce kněze a roztrhání stranické knížky. Po seanci se několik osob přiznalo k pláči během sledování scény odzbrojování oddílu POUM, scény, která podrobně vyjadřuje tragédii revoluce ve Španělsku, revoluce zrazené a zničené rukou agentů NKVD a jejich věrných psů ze španělské Komunistické strany. Rovněž v jiných zemích měly promítání filmu „Země a svoboda" vroucí atmosféru. Na spe-

Země a svoboda: Na své půdě si pracuju sám...

ciální Loachovo přání byla opožděna normální distribuce filmu, nejprve ho chtěl pustit v malých sálech na ukázkách pro mládež, která má lepší schopnost přijímat. Současně vzniklo několik jazykových verzí, mimo anglické rovněž katalánská, španělská a jiné. Katalánská premiéra filmu se změnila v manifestaci podpory pro POUM. Režisérův proslov byl přerušován neustálým potleskem a většina publika po promítání prostě plakala. Byly organizovány politické debaty s účastí bývalých členů POUM jakož i španělských komunistů (ti však nepochopili poslání filmu, když bývalý sekretář KPH Loachovi vytknul, že *„znevažuje a ponižuje boj španělského lidu proti fašismus z levicového hlediska“*. Nu což, hanba se teď přiznat k chybám minulosti).

Chtěl bych ještě napsat několik slov o atmosféře, jaká panovala v době vytváření filmu, jakož i o samotném režisérovi, kterému je proč věnovat pozornost. Loach chtěl hodně zachovat autentičnost tamních let. Vesnice, kterou ve filmu obsazují milicionáři je autentickou vesnicí Mirabel v Tervel. Využita byla nejen jako dekorace, aktivní účast ve filmu měli rovněž její obyvatelé a obyvatelky. Loach vzpomíná, že zpočátku *„když jsme začali rozmlouvat s lidmi, jsme pociťovali jednotný odpor, ale po několika dnech hráz ustoupila. Vytvořila se atmosféra nedostatku zájmu, ale ve středu se pociťovalo největší angažování“*. Scény kolektivizační debaty vypadají jako skutečná debata, v níž vystupují jak herci tak autentičtí obyvatelé vesnice. O osudu té diskuse nebyl dokonce Loach přesvědčený, sami diskutující měli rozhodnout o kolektivizaci. Mezi nimi byli rovněž lidé, kteří pamatovali dobu války a aktivně se účastnili v aktivitách CNT a jiných syndikátů, jakož i současní členové CNT. Ian Hart, který odehrál hlavní mužskou roli, měl zakázáno číst cokoli na téma války ve Španělsku, měl být „naivním“ anglánem vhozeným do víru politických událostí. Je třeba přiznat, že se to podařilo.

Samotný Loach téma filmu popisuje ve dvou mnoho říkajících větách. „Je to historie velké naděje a to mě přitahovalo nejvíce. Je to jeden z těch řídkých momentů v historii, kdy je možné vidět lidi dobývající kontrolu nad vlastním životem.“ Loach je režisér rozhodně levicový. Hrdiny jeho filmů jsou převážně lidé poškození kapitalistickými poměry panujícími v současné společnosti. Tématu revoluce se ujal rovněž ve filmu nedávno uváděném v Polské televizi „Píseň pro Carlu“. Zde šlo o revoluci sandinistů v Nikaragui. I přes svou levicovost je jednou z nejzajímavějších postav v současném filmu, obzvláště toho, věnujícího se sociálním tématům. Stojí tedy za to bourat schémata typu „levičák = Stalin a lágry“ a sáhnout do tvorby Kena Loacha.

Země a svoboda: Rosana Pastor a Ian Hart

U příležitosti tohoto filmu bych chtěl vzpomenout na článek, který vyšel v magazínu „Mać Pariadka č. 3/99“. Článek „Země a nedostatek svobody“ byl snad jediný text o Loachově filmu, který vyšel v Polsku v časopisu svobodomyslného profilu. Co je však divné, v porovnání z texty v západních anarchistických časopisech na toto téma, byl k filmu hodně kritický, což může udivit v případě filmu s výrazně antiautoritativním poukazem. Autor tohoto článku, Bocian, Loachovi vytýká levicovost (kterou režisér nikdy nijak neskrýval) a také nedostatek pocítění vkusu a ostychu, které nachází po jeho shlédnutí. Podle něj je film „Země a svoboda“ špatný a dráždivý. Proč? Hlavní výtkou jsou především „přehrávky, kterých je celá hromada ve filmech *malého realismu*.“ Jsou to elementy „levicové propagandy rodem z lekcí PO, ve stylu pozdější Jaruzelski.“ Nevím, proč autorovi rovněž vadí milostný úsek a nemyslím si, že by ani on stejně jako jiné scény z filmu způsobovaly, že se z něj dělá „opravdu rodinné kino.“ Ovšem, film možná obsahuje scény zbytečně bombastické (jako již dříve popsaná scéna pohřbu či kolektivizace vesnice o nichž se zmiňuje rovněž Bocian), ale vcelku se prezentuje úplně jinak. I přes klopýtnutí režiséra (třeba rovněž zmiňovaný prapor POUM se srpem a kladivem) film určitě není propagátorem komunistických řešení zaváděných pomocí bodáků. Loach je levičákem, ale jistě není sympatizantem Stalina a metod užívaných jeho podřízenými během španělské války. Soustřeďujíc se na, podle mě, málo podstatné záležitosti technické povahy (např. kdy režisér zapojuje hlasitější hudbu pro podkreslení významu scény, a kdy ne) a vytýkajíc nevýznamné chyby ve scénáři) Bocian zjišťuje, že tento film propásl šanci stát se „dílem s ohromnou silou působení.“ A zde se mýlí. Díky Loachově filmu se znovu začalo hovořit o ztracené šanci, kterou z jistotou byla revoluce ve Španělsku. A tvrdili to o ní nejen anarchisté ve svých novinách a na setkáních, ale toto téma bylo rovněž probíráno v širších kruzích. „Země a svoboda“ se stala, i přes výhrady pana Bociana, vážným hlasem v diskusi o této promarněné šanci.

Země a svoboda: režisér Ken Loach na place

Anarchistky

Druhým filmem o němž bych chtěl napsat, je španělská produkce nesoucí hodně výmluvný název „Anarchistky“ (Libertarians). Hrdinkami tohoto filmu jsou právě titulní anarchistky tvořící jeden z oddílů anarchistické milice na aragonské frontě, které jsou členkami organizace Svobodné ženy (Mujeres libres) bojující nejen s Frankem, ale i s konzervativními návyky španělské společnosti (přítomnými rovněž v revolučním hnutí).

Země a svoboda: závěrečná scéna

Po útěku z řádu se mladá jeptiška Maria skrývá v bordelu osvobozeném anarchistkami. Později se s nimi vydává do Barcelony, odkud pašují zbraně na aragonskou frontu. V Barceloně se setkává s klasiky anarchistické myšlenky, získává o tom pojetí, což je později vidět ve frontových zákopech (cituje zpaměti Kropotkina). Během cesty je svědkem exekuce kněze, což ji opravdu k smrti vystraší. Na frontě poznává život v zákopech, jakož i to, čím je svobodný komunismus, který chtějí po vítězství zavést anarchisté. I přesto, že neodvrhla boha, akceptuje ideje vyznávané anarchisty. Na frontě poznává bývalého kněze, jemuž daroval život sám Durruti, zabývajícího se distribucí obživy a ošacení. Mezi nimi načrtnutá láska však nekončí šťastně. Maria je osobou hodně nevinnou a ztracenou ve volném světě, zdi kláštera z ní udělaly nevolnici boha a církve, která nic nedokáže bez boha a pána. Proto také prakticky neopouští „šéfovou“ anarchistek Pilar.

Komunisty zavedená militarizace a vytvoření lidové armády španělské ženy nutí k návratu ke starým zájmům. Ne všechny se k tomu podaří přinutit. Mariin oddíl zůstává i přes snahy odzbrojení stále na frontových pozicích. V důsledku toho jsou napadnuty po Frankově boku sloužícími Maury (zde zajímavost, anarchisté byli takřka jediní, kteří byli na straně nezávislosti pro Maroko, celá republikánská levice, jakož i frankistická pravice, byli pro udržení kolonie v Africe, proto taky zřejmě jediní Maurové bojující na straně republiky byli přítomni v Durrutiho koloně) a ve většině vyvražděny. Hlavní hrdinku zachraňuje před jistou smrtí medailon, který si ponechala a frankistický oficír, který ji ochránil před znásilněním. V závěru se ocitá ve vězení, kde se již bez výhrad vyznává ze své „anarchistické víry.“

I přes to, že se tento film zdá být hodně realistickým obrazem anarchistické revoluce, po jeho shlédnutí zůstává jistá neukojenost či dokonce nechuť. Nechuť u mně vzbuzují především příliš propagandisticky ukázané scény triumfu anarchistů, jakož i ukázání španělského anarchismu jako čehosi na způsob náboženství, což zejména ukazuje finální scéna ve vězení, kde citát z klasika

Země a svoboda: herci a herečka

anarchistické myšlenky zní jako modlitba. Zdá se mi, že ve skutečnosti znamenal anarchismus pro španělský lid jednoduše volný život bez pánů a náboženství a nebyl čímsi zastupujícím, čímsi, co bylo možné postavit na místo nenáviděné církve. Mimo to, tento film je možné spojovat s filmy realizovanými v dobách socrealismu, nedostává se mu trochu takové té obvyklé reálnosti, každodenní špíny života v zákopech, skutečného života v době války a revoluce. V porovnání s „Země a svoboda“, i přesto, že je celkově věnován anarchismu, vypadá trochu bledší, možná ne obsahem, ale spíše formou.

Ay Carmela

Film „Ay Carmela!“ jsem viděl před několika roky, když ho uváděla Polská televize. Jak to bývá obvyklé, veřejnoprávní televize hodnotné filmy pouští v pozdních nočních hodinách, ale komerční šmíry v době největší sledovanosti. Stejně tomu bylo i v tomto případě a na vysílání „Ay Carmely!“ jsem tehdy narazil náhodou. Dodnes toho nelituji.

„Ay Carmela!“ popisuje historii divadelní skupiny, jejíž hlavní součást představuje hezká Carmela (v této roli Carmen Maura, známá mimo jiné z „Žena na okraji nervového zhroucení“ Pedra Almodovara). Osud si s onou skupinou zahrál tak nešťastně, že se během snahy dostat se v bezpečné míře do Valencie, dostali do rukou Falangy a italských fašistů bojujících na Frankově straně. Dříve Carmela spolu se svým přítelem Paulinem vystupovala pro republikánská vojska a dělnické milice. Když se však začala přibližovat fronta, rozhodli se vydat na bezpečnější místo. Měli však smůlu a dostali se do „otroctví“. Zpod exekuční oprátky je zachraňuje italský poručík-režisér, který frankisty přemlouvá k záchraně herců výměnou za jejich účast v umění holdujícímu katolickému Španělsku a jeho novým vládcům. I přes odpor ze strany Carmely přijímají tuto roli, což nakonec končí tragicky.

Výrazným motivem ve filmu Carlose Saury je vnitřní konflikt, který v sobě zažívá Carmela, prostá žena z lidu, ostrého jazyka, nedostatku kultury, bez výrazných politických ideálů ale s velkým srdcem. Je to stav, který v době občanské války ve Španělsku prožívala nejedna osoba. Buď kompromis s fašistickým režimem nebo smrt u zdi. I přesto, že Carmela přistoupila na kompromis, i když s velkým odporem, v hloubi srdce byla stále na straně lidu. Během finálového představení, kdy se měla vtělit do role poražené republiky, při publiku složeném ze zajatců mezinárodní brigády (z větší části Poláci, kteří měli být následujícího dne popraveni), Carmela nevydrží vnitřní napětí a protiklad mezi tím, co je uvnitř, a tím, co je venku. Její poslední vystoupení, slova písně „Ay Carmela“ jsou brutálně narušené kulkou z oficírského revolveru. Stejným způsobem bylo v době občanské války přerušeno mnoho jiných existencí mladých Španělů a jiných mladých lidí z celého světa.

Zcela jinou postavu prezentuje Paulino, který hned ochotně přistupuje ke spolupráci, odvrhuje to, co dělal dříve, zapomíná, o co bojují lidé na druhé straně. Jeho egoistický přístup ke španělskému konfliktu ukazuje obraz, který bylo možné nezřídka potkat v tehdejších dobách ve Španělsku. Jednoho dne se stojí na jedné straně, druhého dne zase tam, kde dříve stál nepřítel. Myslím si, že to není postava typická pro Španěly, tak se zachovávají lidé všude, kde dochází k bratrovražedným válkám (a dokonce i tam, kde je nepřítelem jiný stát, národ, kolaboranti jsou v každém národě, bez výjimky).

Mujeres Libres

Právě na zdůraznění tohoto vnitřního konfliktu, těchto kompromisů záleželo režisérovi nejvíce. Podařilo se mu to skvěle a film „Ay Carmela!“ to ukazuje nádherným způsobem. Je třeba ještě dodat, že tento film je považován za nejlepší dílo C. Saura a potvrzením toho mohou být ceny Goya Prizes (španělská obdoba Oskarů), jichž toto dílo získalo 13 (mimo jiné za nejlepší herečku, herce či scénář).

V náručí zralé ženy

Celkem nedávno vysílal druhý program veřejnoprávní televize španělský film „V náručí zralé ženy“ s polským akcentem v postavě Joanny Pacula v jedné z ženských rolí. Děj filmu představují milostné peripetie mladého muže pocházejícího z buržoazní rodiny. Děj začíná vyvoláním povstání vzbouřenými Frankovými regimenty. Tehdy šestnáctiletý Andres opouští katolickou školu a vydává se do rodného města. Tam se ukazuje, že bydliště jeho matky bylo obsazené dozorci a matka nové moci představena jako fašistka. Neorientujíc se v situaci vydává se Andres na cestu k rebelantské straně, v době, v níž je zadržen anarchisty. Nemajíc jiného východiska se k nim přidává a poprvé prožívá milostné vzplanutí v náručí anglické aristokratky zadržené anarchistickou patrolou. Z frontových zákopů je Andres přemístěn do Barcelony, prochází dalším milostným vzplanutím a tam ho také potkává úpadek republiky. Jako bývalý člen anarchistických oddílů je umístěn do koncentračního tábora odkud ho dostává matka, spřátelená s členem fašistické Falangy. Jeho poválečné osudy jsou stejně zajímavé, věčně hledá lásku a nemůže zapomenout na minulost, která pro něj byla jediným obdobím plné svobody. Celou dobu negativně smýšlející o nové moci se snaží pomáhat těm, co stále věří v republiku. Zachraňujíc muže milenky přistupuje na dohodu a vstupuje do Falangy, ne však na dlouho. Nová milostná příhoda se zdá být něčím více, proto se rozhoduje opustit Španělsko, které považuje za zemi - vězení. Tvrdí, že je možné mít druhou vlast, stejně jako je nejedna láska v životě.

V celku se film více soustředí na milostné prožitky hlavního hrdiny než na válku či politickou situaci, je však možné z něj učinit zajímavé závěry, jiné než ty, které činí pánové Raczek a Kałzinski, kteří film uváděli. Tedy, podle těchto znalců filmu, je Andres typickým člověkem „kam vítr, tam plášť,“ měnícím své názory v závislosti na situaci. Zcela se s tím neshoduji, což odůvodňuje samotný film. Pokud k anarchistům vstupuje poněkud pod nátlakem, tak později se k nim přidává s výraznou sympatií, dokonce v dobách Frankova režimu. Do Falangy vstupuje pouze proto, aby zachránil nepřítele fašismu, dělá to s výraznou nechutí a osud frankismu je mu úplně lhostejný. Nakonec utíká z frankovského Španělska, chce odjet někam daleko, co nejdále od problémů, s kterými se setkáváme v totalitních státech. Své poslední lásce vyznává, že úplnou svobodu zažil pouze jednou, pouze jednou se cítil svobodným člověkem. A nebylo to po konci války, ale právě tehdy, když byl členem anarchistické milice. Je to výrazný projev prosvobodného postoje i přesto, že byl vyjadřován v opuštěné uniformě Falangisty.

Siesta

O filmu „Siesta“ však můžu napsat pouze nemnoho. Měl jsem štěstí shlédnout jej před nějakou dobou a nemohu si již pamatovat podrobnosti, ale budu se snažit popsat atmosféru filmu a jeho hlavní náčrt.

Děj filmu se odehrává na frankistické straně španělského konfliktu. Hlavní hrdina, mladý oficír aristokratického původu, je umístěn do jednotky vedené, světe div se, člověkem s homosexuálními sklony. Děj se odehrává hlavně v táboře oné jednotky, kde se největší „zábavou“ zdá být popravování zajatců a civilních osob spolupracujících s republikánskou vládou. Náš hrdina je nakonec umístěn v popravčí četě, která rozstřílí kněze odsouzeného k smrti. Je zajímavé, že je zde představena úplně opačná situace než v dříve popisované „Zemi a svobodě“. Zde katolický kněz střílí z kostelní věže do frankistů útočících na vesnici. Bylo to možné? Ano. Pokud to byl baskický kněz. Země Basků byla jednou z provincií Španělska, která stanula na straně republiky. Je trochu divné, že zcela katolická země, kde měl anarchismus a socialismus nevelký vliv, stanula na straně tolik „antináboženské“ vlády? Důvodem bylo to, že právě tato vláda Baskům zajišťovala regionální autonomii, zatímco frankisti mohli zajistit pouze totální a jednolitou hegemonii. Dnes si však již nevzpomínám, ve kterém španělském regionu se film „Siesta“ odehrával, ale hodně pravděpodobné je to, že to bylo právě Baskicko. Zcela jiným druhem duchovního, v porovnání se zastřeleným knězem, byl jeden s kněžů neodlučně doprovázející průvody přihlížející každodenním popravám. Sutana přepásaná armádním pásem s revolverem u boku, výraz tváře zatvrzelého a věčně podezřívavého fanatika, surovost, neústupnost. Rozhodná většina španělského duchovenstva stála na straně nového režimu, a to, jak je vidět, zcela aktivně a tvrdě. Neudivují mě proto radikální řešení španělských anarchistů vůči tamnímu kléru, pokud na své cestě potkali právě takové kněze.

Jinou hodně zajímavou epizodou filmu je výše vzpomínaná homosexualita vysoce postaveného oficíra frankistické armády. Mohlo by se zdát, že takové „vybočení“ bylo potíráno církví v těchto letech, a zde máme zjevný příklad soužití mezi velitelem a jedním z jeho poddaných. Takové pokrytectví ze strany představených, kteří každý den ráno mašírují na mši, obklopují se kněží a posílají na smrt stovky osob, a z druhé strany to popírají ve svých ložnicích, snad nejvíce pohnulo hlavním hrdinou, který začínal pochybovat o správnosti frankisty reprezentovaných názorů.

Samozřejmě to nejsou všechna filmová díla věnovaná období občanské války ve Španělsku. Světová či evropská kinematografie toto téma spíše pomíjí, rozhodně lépe se prezentují španělské produkce, což samozřejmě nemusí nikoho udivovat. Z výše popsaných filmů pouze ten první vznikl v anglicko-španělské koprodukci. Zbytek je španělské produkce, i přes mezinárodní význam španělského konfliktu. Doufám, že časem se zlepší přístup rovněž k jiným filmům zabývajících se tímto tématem.

Pro teď je to v tématu španělské revoluční kinematografie vše.

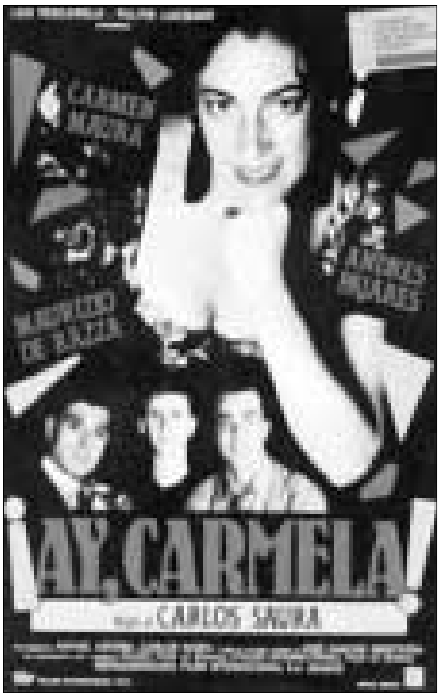
Diego - dokumentární film Federica Goldberga

Nedlouho po vyjití 14. čísla „Innego Świata“, v němž bylo hodně místa věnováno španělské revoluci z roku 1936, odvysílal kanál PLANETE španělský dokument „Diego“ (v Polsku vysílán, nevím proč, jako „Vzpomínky španělského anarchisty“).

„Diego“ je příběh života a boje španělského anarchisty Diega Camachoa, více známého jako Abel Paz, autora biografické knihy o Buenaventurovi Durrutim, jakož i několika jiných knížek popisujících jak španělský anarchismus, tak i anarchistickou revoluci v letech občanské války. Goldberg dost zajímavým způsobem představil celou historii, kde šlo hlavně o ukázání osobní angažovanosti hlavního hrdiny, a v menší míře o představení toho, co se dělo před 65 lety ve Španělsku. Proto se také průběh filmu vymezuje na ukazování fotografií a komentářům samotného hrdiny k nim, se skoupými fragmenty dokumentárních filmů.

Diego Camacho se stal revolucionářem díky své matce. Zničená žena na fotografiích byla, podle jeho mínění, rozenou revolucionářkou, to právě ona jej vzala jako malého chlapce na shromáždění anarchistů, když měl 7 let, byl poprvé k budově CNT. Vzpomíná, že když se po 12 letech vrátil z vězení na svobodu, vzal matku na rekreaci, a ona byla udivena, že jí někdo přinesl čaj, že ji někdo obsluhoval. Celý svůj život takto žena posluhovala jiným, osud ji nikdy nešetřil, Diego tehdy zůstal jejím jediným žijícím synem. Zemřela v roce 1965.

Když měl Diego 15 let, vypukla ve Španělsku válka, ale to ne ona byla pro něj důležitá, důležitější byla revoluce, která byla vyvolána rukama anarchistů. *„Nejdůležitějším momentem mého života byla noc z 18. na 19. července 1936, celý zbytek byl pouze výsledek toho, co jsem tehdy,*

neobyčejně intenzívním způsobem, poznal“, tvrdí Diego. „Té noci se rozhodovaly osudy lidu, a já jsem se, přirozeným způsobem, cítil částí toho lidu,“ dodává později. O dva roky dříve spolu se dvěma přáteli zakládá anarchistickou skupinu „Don Qichoti ideálů“, která se stává součástí Federace mladých anarchistů. Tehdy vzpomíná na slova, že *„v době revoluce se zakrslí stávají obry“* a takovými obry se právě stávali mladí anarchisté.

Diego nadšeně popisuje horoucí moment ozbrojování dělníků, moment, který navždy zůstal v jeho paměti. Jinou věcí jsou barikády, které rostou v ulicích tehdejší Barcelony jako houby po dešti. Podle něj v takových momentech, kdy lid samostatně buduje barikády, mohou být ne moc dobré kvality, mohou být bojovně neužitečné, to ale není důležité, důležitá je potřeba chvíle, potřeba stavění odporu a realizací té potřeby jsou právě rostoucí barikády. V samotné Latinské čtvrti bylo 119 barikád, kolik v celé Barceloně? Nikdo to snad nepočítal. Jinou popsanou věcí z počátků revoluce byl případ anarchistů, kteří vyrabovali banku. Anarchisté ukořistěné peníze vysypali na jednom z náměstí Barcelony a zapálili, jeden z nich řekl, že: *„peníze jsou naše prokletí, byli jsme chudí, protože jsme neměli peníze. Když nebudou peníze, všichni budeme bohatí“*. Pro Diega Camacho vůbec nebyla znakem nového pořádku republikánská vlády, pro něj to byly gratis jídelny vytvořené v elegantních restauracích a hotelech, bylo to zprovoznění veřejné dopravy dva dny po převratu, bylo to převzetí kontroly nad fabrikami samotnými dělníky a rozjetí výroby.

Hodně zajímavou anekdotu povyprávěl Diego o své babičce, která byla katoličkou, ale jak poznamenal, věřila v boha, ne v řády a církve. Babiččin dům stál ve stínu městského kostela. V době prvních dnů revoluce se farář onoho kostela v něm zabarikádoval a z kostelní věže střílel do lidí. Po nějaké době se podařilo kostel podpálit a úplně shořel. Tato událost způsobila, že se Diegova babička stala revolucionářkou. Řekla mu, že *„v celé té revoluci je mnoho věcí, které se mi nelíbí, nelíbí se mi, že lidé nosí zbraně, že se navzájem zabíjí, ale jedno se mi líbí, že byl zbořen kostel a teď mi slunce svítí až do domu“*.

Dokument obsahuje ještě několik podobných historek z doby revolučních změn ve Španělsku. Není možnost je všechny popsat, zabralo by to příliš mnoho místa, proto pojďme dál.

Spolu s čím dál většími porážkami na frontě, v srdcích anarchistů pohasíná víra a entuziasmus. Válka dává šedivé signály mladým revolucionářům, *„válka je barbarství, dokonce i revoluční válka“*, vzpomíná Diego. Během útěku na francouzskou stranu hranic jsou tisíce lidí sužovány ostřelováním frankistických letadel, umírá mnoho civilistů. Nakonec se však hranice otevírají a Diego spolu s mnoha jinými anarchisty doráží do jednoho z mnoha táborů, vytvořených pro španělské utečence. Zpočátku byl ten tábor pouze ostnatým drátem obehnaným územím, bez žádných domků a stanů, později se podmínky zlepšují, i když je stále těžce. Diego vzpomíná, že v táboře bylo také mnoho zlodějů, banditů a prostitutek, zato nebyla žádní vnitřní kontrola, francouzští četníci se báli do tábora vstoupit. I přesto tam nebyly žádné zločiny! Lidé, i přesto, že byli ve velké bídě, se mezi sebou dělili a panovala tam mezilidská solidarita. Díky ní se lidé dokázali chovat dobře a spravedlivě. Naproti tomu, když se začalo nadávat na Francouze, že utiskují utečence, Diego promluvil k lidem, připomínajíc jim, že anarchisté ve Španělsku zaútočili na vládu a vlastnictví kapitálu, proto se nemají čemu divit, že jsou tak chápáni francouzskou vládou, a francouzský lid s tím nemá nic společného.

Je nutné vzpomenout ještě jedna Diegova slova: *„Z těch fotografií vyzařuje jakási skutečná radost. V očích těch lidí je vidět touhu, sny a poezii. Září v nich víra ve vlastní síly, je vidět, že ti lidé byli přesvědčeni o správnosti toho, co dělali“*. Je těžké se s tím neshodnout hledíc na zažloutlé fotografie znázorňující mladé i staré, ženy i muže, scény smutku i radosti. Tito lidé měli svůj čas, čas, který byl koncem jejich epochy a tvorbou vlastní skutečnosti, tvořením vlastní doby. Později jim to bylo vzato, ale ta zkušenost již v jejich životě zůstala navždy. Dnes, kdy již většina účastníků španělské revoluce nežije, nám zůstávají pouze vzpomínky těch, kteří měli příležitost prožít skvělé chvíle v horkém období léta roku 1936. Takovou vzpomínkou je také tento film, dokonale dokumentující to, co chtěli oni předat budoucím pokolením. ★★★

z polského časopisu „Inny Świat“ č. 14 a 15
přeložil Martin Koudelka (FSA Jižní Čechy)

Mládež a nacisté

Hitlerova moc nás může dolů srazit
a držet nás v řetězech,
ale jednoho dne řetězy strhneme,
a opět svobodní budeme.
Máme pěsti a můžeme bojovat,
máme nože a tasíme je.
Chceme svobodu chlapci, nebo ne?
Jsme bojovní Navajové.

Jakto, že nacisté byli schopní tak lehce ovládat Německo? Proč byla aktivní opozice proti nim tak malá? Proč nebyly staré strany jako SPD (Socialistická strana Německa - tradiční sociální demokracie - pozn. překl.) a KPD (Komunistická strana Německa - bolševici - pozn. překl.) schopny nabídnout nějaký reálný odboj? Jak mohl totalitní režim tak lehce ovládnout to, co bývalo nejsilnější dělnickou třídou v Evropě?

Učí nás, že nacisté zastrašili německé obyvatelstvo, a že bylo zapotřebí ozbrojené moci Spojenců k osvobození Evropy z jejich područí. Tento článek chce ukázat, jak byli nacisté schopni ovládnout dělnickou třídu, a připomenout příběh odboje, který se skutečně odehrál.

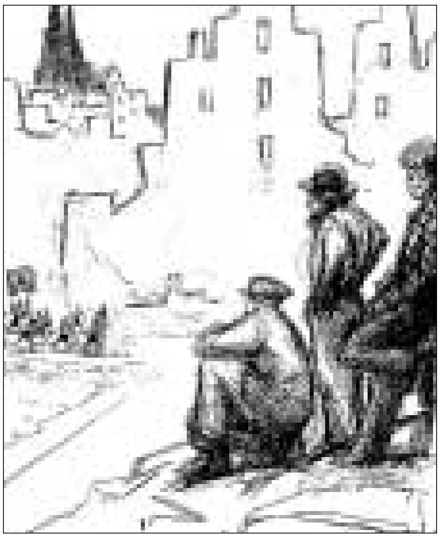
Vypořádání se s opozicí

S bezohledností, která jejich odpůrce překvapila, zničili nacisté své oponenty - sociální demokraty a komunisty. Pro dělnickou třídu to znamenalo mnohem více, než jen destrukci dvou státně kapitalistických stran. Bylo to doprovázeno likvidací veškerého společenského života nějak spojeného s dělnickou třídou. Mnoho z nejsmělejších militantů dělnické třídy bylo zatčeno a posláno do koncentračních táborů.

Represe byly zcela legální. SA (Útočné oddíly - hnědokošiláci - pozn. překl.) nyní jednaly ve spolupráci s policií. Jejich brutální aktivity, do nedávna ilegální, leč tolerované, se nyní staly součástí oficiální státní činnosti. Při některých příležitostech to znamenalo jednotlivé akce jako mlácení, jindy zase skupiny SA obsadily hospody a centra dělnické třídy. Výsledkem měla být izolace, zastrašení a bezmocnost dělnické třídy.

Mnozí pracující věřili, že nacisté nemohou zůstat u moci navždy. Věřili, že po příštích volbách budou vymeteni z mocenských postů a „jejich“ strany se vrátí. Pracující prostě jen musí vyčkávat. Když už bylo zřejmé, že se nic z toho nestane, mýtus se změnil. Rolí opozice se stalo udržování stranických struktur nedotčených do té doby, dokud nebudou nacisté poraženi. Není pochyb, že i jen prostý akt rozšiřování socialistické (SPD) a komunistické (KPD) propagandy vyžadoval neuvěřitelný stupeň hrdinství, protože důsledky přistižení byly každému zcela jasné - zmlácení, mučení a smrt. To znamená, že rodina by zůstala bez živitele a byla by vystavena policejnímu dozoru a zastrašování. Výsledkem tedy často byla pasivita a nečinnost.

Již v roce 1935 si byli dělníci vědomi důsledků, jaké mohly mít takové „podvratné“ aktivity na jejich rodiny. Jeden kovář vyjádřil v roce 1943 problém jednoduše: *„Moje žena je stále živá, to je vše. Je to jen kvůli ní, že jsem jim to ještě nevykřičel přímo do tváře... Víte, ti esesáci mohou tohle všechno dělat jen proto, že každý z nás má doma ženu nebo matku, na kterou musí myslet... lidé musí zvažovat příliš mnoho věcí. Konec konců, nejste na tom světě sami. A ty ďábelský SS tento fakt využívají.“*

V době nacistické vlády byl hospodářský neklid, byly stávky, akty neposlušnosti a dokonce sabotáže. To všechno nicméně přitahovalo pozornost Gestapa. Gestapu asistovali zaměstnavatelé a poskoci z řad pracujících. To nejmenší, co mohl stávkující očekávat, bylo zatčení. V důsledku toho se ti, kdo politicky oponovali nacistickému státu, drželi stranou ekonomického boje. Uvěznění nemuselo vést jen k osobní oběti, ale také mohlo zkompromitovat politickou organizaci, ke které daná osoba příslušela. Aby to bylo pracujícím důrazně připomenuto, Gestapo vystavělo speciální průmyslové koncentrační tábory přidružené k velkým továrnám.

Aby byla intenzita nacistické represe uvedena do kontextu, připomeňme, že během období 1933 - 45 bylo nejméně 30 000 Němců popraveno za odpor proti státu. Toto množství nezahrnuje nespočet těch, kteří zemřeli v důsledku bití, špatného zacházení v lágrech, nebo v důsledku oficiální politiky euthanasie těch, kdo byli považováni za duševně choré. Tisíce dětí byly prohlášeny za morálně nebo biologicky defektní, protože nedosahovaly arijských „norem“ a byly zavražděny doktory. Tento osud postihnul také duševně nebo fyzicky nezpůsobilou mládež a i mnohé z těch, kdo poslouchali špatný druh hudby.

Nicméně nacistická nadvláda nad dělnickou třídu se nespoléhala výhradně na represi. Nacistická hospodářská politika se zaměřila na roztříštění třídy, nahrazení dělnické solidarity nacistickým kamarádstvím a solidaritou se státem.

Začalo to zákazem zvyšování mezd. K posílení konkurence byly zrušeny hodinové normy a zavedeny kusové normy. Jestliže pracující chtěli dostat více, museli více vyrobit. Zájmy pracujících byly reprezentovány Německou dělnickou frontou (DAF), do které byli nuceni vstoupit a která samozřejmě reprezentovala výhradně zájmy státu a zaměstnavatelů.

S nemožností dosáhnout zvýšení mezd u svých zaměstnavatelů, se pro dělníky stalo běžným, že se ve stavu plné zaměstnanosti, stěhovali z továrny do továrny ve snaze získat vyšší výdělek. Na jednu stranu to sice zmařilo nacistický cíl omezení výplat, ale na straně druhé to nadále oslabovalo solidaritu mezi pracujícími.

S vědomím, že nemohou vládnout výhradně skrze strach, poskytovali nacisté dělnické třídě ekonomické ústupky. Poprvé byly vypláceny rodinné přídavky; výlety a dovolené byly organizovány za nízké ceny. Pro mnoho dělníků to byla vůbec první možnost dostat se o dovolené někam pryč. Společenské aktivity byly zajišťovány přes nacistické organizace.

Je jen málo důkazů, že by nacisté vyhráli nad dělnickou třídou svojí ideologií, nicméně tato kombinace represí a zlepšení posloužila ke zmatení mnoha z těch, kteří by jinak byli otevřenými oponenty.

Divadlo, které jsme mohli vidět při nacistických pochodech, páleních knih, parádách a projevech, není důkazem toho, že by dělníci byli nacistickou nadvládou přesvědčeni. Všem bylo jasné, jaké následky by jim přinesla neúčast, odmítnutí nošení hesel nebo mávání vlajkou. Nicméně takové akce musely zvyšovat pocit izolace a bezmocnosti těch, kdo by chtěli protestovat. Výsledkem byl jen malý otevřený odpor ze strany dospělých pracujících proti nacistům v době, kdy byli u moci.

Mládež

Jestliže byla nacistická politika směrem k dospělým založena na donucování, jejich politika k mládeži byla mnohem lstivější. Jednoduše řečeno, cílem byla indoktrinace každé mladé osoby. Prostě z nich udělat dobré nacionální socialisty, hrdě nesoucí ideály Strany. Prostředkem k tomu určeným se stala Hitlerova mládež (HJ).

S koncem roku 1933 byly všechny mládežnické organizace mimo Hitlerjugend zrušeny - s výjimkou těch pod kontrolou katolické církve, která byla toho času zaměstnána podlézáním nacistům. Chlapci ve věku 10 - 14 let byli organizováni v Německé mládeži a od 14 - 18 let v Hitlerově mládeži. Obě organizace rychle pojaly okolo 40 procent chlapců. Děvčata byla zapisována do Svazu německých dívek (BDM), ale nacisté se o jejich zapojení starali mnohem méně. Cílem bylo zapojit všechny chlapce do HJ. Když se to nevedlo, byly postupně schvalovány různé zákony, až bylo od roku 1939 členství povinné.

Z počátku členství v HJ neznamenalo stát se nějakým sluhou. Chlapci sportovali, kempovali, dělali výlety, soutěžili - stejně tak byli ale vystaveni drilu a politické indoktrinaci. Být v HJ dávalo mladíkům šanci požívat nějakou formu autority. Mohli se vyhýbat školní činnosti, stačilo prohlásit, že jsou zapojeni do práce HJ. HJ jim poskytovala omluvu, když jednali s jinými autoritami - jako třeba s rodiči nebo duchovními. Na druhou stranu mohli poukazovat na tlaky ze strany školy, když se chtěli uvolnit z ještě nepříjemnějších povinností v HJ! V některých částech země HJ poskytovala jako první možnost zakládat sportovní kluby, dostat se z dosahu rodičů, zakusit jakousi nezávislost.

Jak ale přecházela 30. léta, funkce HJ a BDM se měnila. Cíle režimu byly stále zřetelněji militaristické a zaměřené na dobývání. HJ byla viděna jako cesta náboru a výcviku mladých mužů do ozbrojených sil. Čím bylo jistější, že bude válka, tím více přecházel důraz z pouhého krácení volného času na vojenský trénink. Taktika státu byla nahnat všechny do HJ. Tak se i evidentně nevinné aktivity, jako večerní setkání s přáteli, staly trestnými činy, jestliže proběhly mimo HJ nebo BDM.

Hitlerova mládež ustavila vlastní policejní jednotky pro dohled nad mládeží. Tyto Bezpečnostní hlídky (Streifendienst patrolen) tvořili členové HJ sotva starší než ti, které měli hlídat.

Od roku 1938 zprávy sociálních demokratů v Německu upozorňovaly jejich lídry v exilu například, že: *„mladí lidé čím dál více také cítí vzrůstající podrážděnost z nedostatku svobody a bezduchého drilu, který je v nacionálně socialistických organizacích tradiční. Není tedy divu, že symptomy únavy jsou v jejich řadách čím dál zřejmější...“*

Propuknutí války odkrylo pravou tvář HJ ještě jasněji. Starší členové HJ byli povoláni. Více a více času bylo věnováno drilu a politické indoktrinaci. Bombardování vedlo ke zničení mnoha sportovních zařízení. Čím dál zřetelněji se HJ stávala prostředkem nátlaku.

Jak se zvyšovaly požadavky na čerstvé rekruty do ozbrojených složek, tak vzrůstaly i rozdíly v HJ. Německý vzdělávací systém byl tehdy ostře rozdělen podle třídních linií. Většina dětí z dělnických rodin opouštěla školu ve věku 14 let. Pár jich šlo na střední školu nebo do gymnázia spolu s dětmi ze střední vrstvy a rodin odborníků. S tím, jak byli starší členové HJ povoláváni, zabírali vůdčí místa středostavovští studenti. Řadové členstvo bylo čím dál více tvořeno mladými dělníky, od kterých se dalo jen stěží čekat, že budou na shromážděních HJ lehce ovladatelní. Není těžké si představit scénu, jak se usmrkaný doktorský synáček, stále ještě školák, pokouší rozkazovat partě mladých továrních dělníků a jak jim musí hrozit oficiálním trestem, aby vůbec bylo po jeho. Nespokojenost narůstala. Zpočátku, v prvních válečných letech, se nemohli nacisté z důvodu akutního nedostatku pracovních sil uchýlit k teroristické taktice, kterou používali proti jiným odpůrcům. S postupem války mnoho otců těchto mladých lidí zemřelo nebo bylo odesláno na frontu. Mnoho jich v důsledku bombardování přišlo o domov. Jediná budoucnost, jakou pro sebe mohli vidět, bylo nosit uniformu a bojovat za ztracenou věc.

Jeden mladík v roce 1942 řekl: *„Vše co HJ vzývá je podvod. Vím to jistě, protože vše, co jsem v HJ musel říci, byl podvod.“*

Od konce 30. let si tisíce mladých lidí nacházely cestičky, jak se vymanit ze spárů Hitlerjugend. Shromažďovali se ve vlastních partách a znovu se začali zabavovat. To začalo znepokojovat nacisty, zvláště poté, co mladí začali bránit svůj sociální prostor fyzicky. Co obzvlášť děsilo nacisty bylo, že tito mladí lidé byli produktem jejich vlastního vzdělávacího systému. Neměli žádný kontakt se starými SPD a KPD, nevěděli nic o marxismu nebo starém dělnickém hnutí. Byli vzděláváni nacisty v nacistických školách, jejich volný čas byl usměrňován v HJ posloucháním nacistické propagandy a podílením se na oficiálně posvěcených aktivitách a sportech.

Tyto gangy existovaly pod mnoha jmény. Jejich oblíbené oblečení se měnilo město od města, stejně jako jejich značení. V Essenu byly nazývány Fahrtenstenze (Cestující přátelé), v Oberhausenu a Düsseldorfu si říkaly Kittelbach Piraten, v Kolíně to byly Navajos. Ale všichni jejich členové se považovali za Edelweißpiraten (pojmenování podle znaku, který mnoho z nich nosilo - kytičky protěže).

Spisy Gestapa v Kolíně obsahovaly jména více než 3000 mladých lidí identifikovaných jako Edelweißpiraten. Je jasné, že jich muselo být mnohem více, a co teprve v celém Německu.

Zprvu byly jejich aktivity vlastně neškodné. Potloukali se v parcích a na rozích ulic, a vytvářeli si svůj vlastní sociální prostor, tak jak to mladí lidé dělají kdekoli (obvykle k pohoršení dospělých). O víkendech se vydávali na pěší túry venkovem nebo tábořili, a tak vlastně jakýmsi

Die Edelweißpiraten

zvráceným způsobem napodobovali aktivity, které zprvu nabízel samotný Hitlerjugend. Na rozdíl od výletů pořádaných HJ však tyto výpravy sváděly dohromady chlapce a dívky, a tak jim dodávaly jiný, více vzrušující a mnohem normálnější rozměr, než ten, který nabízel HJ. Zatímco HJ odváděl mladé lidi na výlety za účelem jejich izolace a indoktrinace, výpravy Edelweißpiraten je dostávaly z dosahu Strany a dávaly jim čas a prostor být sami sebou.

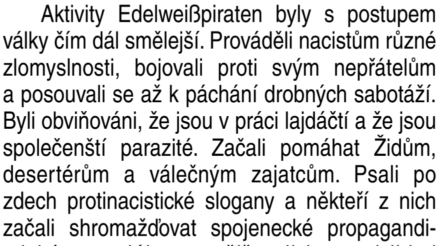
Na svých výletech se mohli setkat s Piráty z jiných obcí a měst. Někteří zašli až tak daleko, že během války procestovali křížem krážem celé Německo, v době, kdy cestovat bez povolení bylo nelegální.

Odvážit se žít a užívat si po svém byl zločin. Očekávalo se, že budou pod kontrolou Strany. Nevyhnutelně se střetávali s hlídkami HJ. Namísto útěku se však Piráti často postavili na odpor a bojovali. Zprávy zasílané na úřadovny Gestapa naznačují, že tyto bitvy Piráti vyhrávali a prohrávali zhruba stejně často. *„Já tudíž požaduji, aby policie zajistila, že s touto chátrou bude skoncováno jednou provždy. HJ dávají své životy v šanc, když jdou do ulic.“*

Aktivity Edelweißpiraten byly s postupem války čím dál smělejší. Prováděli nacistům různé zlomyslnosti, bojovali proti svým nepřátelům a posouvali se až k páchání drobných sabotáží. Byli obviňováni, že jsou v práci lajdáčtí a že jsou společenští parazité. Začali pomáhat Židům, desertérům a válečným zajatcům. Psali po zdech protinacistické slogany a někteří z nich začali shromažďovat spojenecké propagandistické materiály a rozšiřovali je mezi lidmi pomocí dopisních schránek.

„Existuje podezření, že jsou to právě tito mladí, kteří popisují zdi podchodů na Altenbergstrasse slogany „Pryč s Hitlerem“, „OKW (Nejvyšší vojenské velení) lže“, „Medaile pro vrahy“, „Pryč s nacistickou brutalitou“, atd... Jakkoli často jsou tyto nápisy odstraňovány, za pár dnů se na zdech objeví nové.“ (1943 Düsseldorf-Grafenberg, zpráva nacistické strany Gestapu)

Jak šel čas, stálo se pár Pirátů ještě smělejšími, až dokonce hrdinnými. Útočili na vojenské tábory, aby získali zbraně a výbušniny, útočili na nacistické osobnosti i mimo HJ a podíleli se na záškodnických aktivitách. Jednou z obětí Edelweißpiraten byl i šéf Gestapa v Kolíně nad Rýnem.

poprava v Kolíně

Úřady reagovaly celým svým arsenálem represivních prostředků. Ty sahaly od individuálních výstrah, zátahů a dočasných zatčení (následovaných oholením hlavy), přes víkendové věznění, nápravné školy, pracovní tábory a koncentrační tábory pro mládež, po soudní řízení. Tisíce jich byly během tohoto honu pochytány. Pro mnoho z nich skončil smrtí. Takzvaní vůdci kolínských Edelweißpiraten byli veřejně oběšeni v listopadu 1944.

Avšak jestliže nacisté potřebovali dělníky ve zbrojních továrnách a vojáky pro svou válku, pak nemohli přikročit k fyzické likvidaci tisíců mladých Němců. Navíc je férové říci, že stát byl zmaten a nevěděl, co s rebely dělat. Vždyť pocházeli z německých řad, byli to tedy lidé, kteří by měli být nacistům zavázáni. Neochotný popravit tisíce a neschopný porozumět tomu, co se dělo, byl stát neschopný je ovládnout.

Zeď mlčení

Tak proč tedy bylo tak málo o Edelweißpiraten slyšet? Když jsem začal shromažďovat materiály pro tento článek, zjistil jsem, že je extrémně těžké sehnat o nich nějaké informace. Většina, jak se zdá, se jich točí kolem výzkumů německého historika Detleva Peukerta, jehož práce zůstávají zásadním zdrojem. Hledání na Internetu odhalilo pouze dva články.

Vyvstává mi na mysli řada možných vysvětlení. Poválečné Spojenecké úřady chtěly přebudovat Německo na moderní západní demokratický stát. Aby to dokázaly, vynutily si tvrdé pracovní právo včetně nucených prací. Étos Pirátů byl však zásadně proti práci. Tak se dostali do konfliktu i s novými úřady. Jedna zpráva z roku 1949 hovoří o *„široce rozšířeném fenoménu nechutě k práci, který se stává zvykem mnoha mladých lidí“*. Procesy s „mladými povaleči“ nebyly během Spojenecké okupace občas o nic měkčí, než za vlády nacistů. Soud v roce 1947 poslal jednu mladou ženu do vězení na pět měsíců, za „odpor k práci“. Tak se mladí stali také nepřáteli nového řádu.

Odpůrci nacistů z řad politických stran byli buď nuceni emigrovat nebo byli zavražděni či museli skrývat své politické názory. Tajné aktivity byly soustředěny na udržování nedotčených stranických struktur. Nemohli si dovolit přiznat, že fyzický odpor žil, a dobře, a byl založený na pouličních ganzích mládeže! Pro politiky CDU (Křesťanskodemokratický svaz) a SPD byli Piráti stejná chátra jako pro nacisty. Mýtus o právě skončené válce, užívaný Spojenci, se plnou vahou opíral o myšlenku, že všichni Němci byli během nacistického období přinejmenším tiší, pokud rovnou aktivně nepodporovali režim. Pro udržení této fikce musely být akce „pouličních chuligánů“ bojujících proti nacistům zapomenuty.

O padesát pět let později se zájem o Edelweißpiraten znovu vynořil. Je o nich publikováno čím dál více a dokonce o nich byl natočen film. Je nutné zaručit, že již nikdy nebudou zapomenuti. Jak řekli producenti filmu: *„Edelweißpiraten nebyli žádní absolutní hrdinové, ale spíše obyčejní lidé dělající neobyčejné věci.“* To je přesně to, co nám dává naději do budoucna. ★★★

Pochodujeme po březích Rúru a Rýnu
a rozbíjíme Hitlerjugend na kusy.
Naše píseň je svoboda, láska a život,
jsme Piráti Edelweiss.

z Organise! č. 53 přeložil Pavel Pecka (FSA Praha), převzato ze Svobodné práce č. 21/únor 2001

MAP Records

nové CD Edelweiss Piraten

Právě vyšlo dlouho očekávané a přelomové CD otrokovické kapely Edelweiss Piraten. Očekávané proto, že od prvotního nápadu něco takového vytvořit, až k samotné realizaci uplynulo mnoho času - řádově několik měsíců. Ono totiž vydání CD, které by bylo zaprvé kvalitně nahrané a zadruhé kvalitně vydané (booklet), je v našich amatérských podmínkách úkol přetěžký. A přelomové je právě kvůli tomu, že všechna ta naše námaha nám všem přinesla zdárný výsledek.

Nahrávka je samozřejmě studiová a i ostatní technické náležitosti splňují vysoké nároky posluchačů. Připočteme-li k tomu jasnou politickou profilaci kapely, projevující se především v textech, musí být všem jasné, proč vydání právě tohoto CD označuji termínem „přelomové". Anarchistická kapela, žánrově oscilující někde mezi HC a streetpunkem (svými ultrafans nazývaná „moravští Sin Dios") , vydávající svou první studiovou nahrávku u čerstvě založeného anarchistického labelu (MAP Records - zkratka MAP znamená Music Against Politicians), tak to tu skutečně ještě nebylo! A ačkoli samozřejmě i my propagujeme anticopyright, mám pro vás několik tipů, proč si CD nepřepalovat, ale koupit si originál za cenu 161,- Kč. Myslím, že těch 161,- Kč je vzhledem k cenám CD i jiných nezávislých labelů obnos poměrně nízký. A za tuto cenu se vám do ruky dostane lisované CD, obsahující 14 songů, s celobarevným potiskem, dvacetistránkovým bookletem a oboustranným layoutem, vše vytištěné na křídovém papíře.

Booklet obsahuje kromě textů písní i krátký článek o tom, proč se vlastně kapela jmenuje tak, jak se jmenuje, tedy o tom, kdo vlastně byli původní Edelweiss Piraten (Die Edelweißpiraten) - obsáhlejší článek (než je v bookletu) na toto téma najdete o pár listů dříve (str. 55 - 56). Veškeré texty v bookletu jsou navíc dvojjazyčné - česko-anglické. Tím, že si naše CD zakoupíte (třeba v Emergency Records, Chvalova 8, Praha 3) nebo si ho objednáte poštou na níže uvedených kontaktech, zároveň přispějete MAP Records na uskutečnění dalších projektů*) nebo třeba na jiné anarchistické aktivity.

Po takovémto výčtu všech důležitých informací mi nezbývá, než vám popřát příjemný a ničím nerušený poslech:) A pospěšte, CD vychází pouze v omezeném nákladu...!!!

Poznámky:
*) MAP Rec. se chystá v nejbližší době vydávat na CD záznam koncertu, který se uskutečnil 1/11/2003 v uherskohradišťském klubu Mír v rámci akce Protisystémová sobota na Slovácku a na kterém vystoupily kapely Ježíšovi pivo nelej (Bratislava), Idioti nové doby (Uherské Hradiště), Edelweiss Piraten (Otrokovice), Železná kolóna (Bratislava) a Rozpor (Bratislava). Zřejmě vyjde i záznam koncertu Edelweiss Piraten a Železné kolóny, který proběhl ve strahovském klubu 007 v Praze 11/1/2004. V plánu je též výroba videoklipu Edelweiss Piraten, který by měl být volně ke stažení na webových stránkách AFA, a studiové náhrávky kapel Železná kolóna (streetpunková legenda ze Slovenska) a Dobře mířená (antifašistická oi/punková brněnsko-jihlavská legenda). A z jihu Čech se hlásí o slovo kompilačně-benefiční (na ABC - Anarchist Black Cross) MC kazeta polských HC/punkových kapel a studiové nahrávky dvou místních politicko-crustových partiček.

Rozhovor s...
... Edelweiss Piraten

První (obsáhlejší) rozhovor s EP vyšel už v Akci č. 8 - teď už jenom pár doplňujících otázek týkajících se hlavně právě nového CD.

➤ **Těsně před vánocema (oficiálně 20/12/2003) vám vyšlo první studiové CD, můžete po delším časovém odstupu, zhodnotit?**

Bad: Bylo to sice první natáčení s Pirátama, ale já už jsem předtím natáčel s druhou kapelou, takže jsem věděl, do čeho jdu. Snažili jsme se to zvládnout co nejrychleji a myslím, že příště bychom si na tom dali určitě víc záležet, i přesto, že budou o něco vyšší náklady. Nicméně natáčení takového počtu songů je taky dost náročné, a to nejen časově, ale i psychicky, takže příště bych to viděl na méně písniček.

➤ **Jak vypadalo vaše první natáčení ve studiu? Jak dlouho vám nahrávání trvalo a jaké z něj máte zpětně pocity?**

Max: Ve studiu jsme byli celkem 3 dny. První dva dny se nahrávalo a třetí míchalo. Myslím, že to byl docela krátký čas na tolik písní (14ks), a to je i věc, kterou bych příště rád změnil. Byli jsme docela pod tlakem, abychom všechno stihli. I když mě někteří ultrafans ujistili, že tam žádné chyby neslyší, rád bych si na další nahrávce dal více záležet a více se věnoval každé písni.

➤ **Proč trvalo tak dlouho celá realizace onoho CD? Od nápadu nahrávku udělat až k nahrávání ve studiu a k vydání?**

M: Vydat nahrávku je asi snem každé kapely a my nejsme výjimkou, jenže nejdřív nemáš dost písní, pak přišly změny v sestavě (příchod a odchod druhého kytaristy, odchod původního zpěváka Káji), takže se ty písně musely nazkoušet znovu a další problém představují samozřejmě finance. Nejdřív musíš sehnat peníze na studio, které je dost drahé (což je odpověď pro ty, které při předchozí otázce napadlo, proč jsme tedy ve studiu nebyli déle) a pak na vydání. Taky se musel zpracovat obal (myslím ale, že stál za to čekání - díky Vojto). Naštěstí nám dost pomohlo pár lidí - ať už se sháněním peněz, nebo překlady do angličtiny atd. Chtěl bych jim za to ještě jednou poděkovat.

➤ **Vlastně kvůli vydání vašeho prvního CD vznikl nový anarchistický label MAP Rec., přibližte nám ho?**

M: Protože jsme chtěli, aby to CD bylo benefiční na anarchistické aktivity, měli jsme v úmyslu si ho vydat sami. Mysleli jsme, že bychom časem rozjeli menší label, na kterém bychom vydávali své nahrávky my a spřízněné kapely. Původní název měl být FSA records ale nenapadlo mě žádné vhodné jméno s touto zkratkou, takže se label jmenuje podle Mezinárodní asociace pracujících - Music Against Politicians records. Nakonec se téměř veškeré práce s vydáním našeho CD ujal náš kamarád a soudruh Vojta, takže je teď MAP records jeho projekt. Pokud vím, chystá se v současnosti vydání slovenské anarchistické skupiny Železná kolóna. Doufám, že se bude labelu dařit, a počítáme s ním pro naše další nahrávky.

➤ **Slyšel jsem, že jste malinko pozměnili sestavu - jak?**

M: Máme novou zpěvačku Verču.

➤ **Zkoušíte a skládáte nové songy? Projevují se personální změny nějak i v soundu kapely?**

M: Jo, zkoušíme, na nových věcech se pracuje. Trochu nás zase zdrželo to, že se některé staré věci nacvičovaly znovu s Verčou, ale za tu dobu se nastřádalo dost nápadů a začínáme chrlit. Změna soundu? No, máme o jeden zpěv víc!

➤ **Máte nějak rozdělenou práci v kapele? Kdo skládá hudbu, vymýšlí texty a kdo se podílí na jejím praktickém chodu?**

M: Hudbu a texty děláme já a José. Organizační záležitosti většinou řeší zase Bad.

➤ **A bude se nová zpěvačka nějak podílet i na tvorbě a chodu kapely? Zřejmě jste jí nepřijali proto, aby sexuálně vylepšovala image kapely, jak to tak chodí u mnoha jiných skupin?**

M: To záleží především na ní. Bylo by fajn, kdyby si sama psala texty, máme teď období plodné hudebně, ale s texty to vázne. Verča je naše kamarádka a soudružka, stejně chodila na většinu našich zkoušek, tak jsme jí nabídli, jestli by s námi nechtěla zpívat. Pohlaví v tom, myslím, žádnou roli nehrálo, i když je fajn mít i dívčí zpěv, zní to pestřeji než tři mužské vokály.

Verča: Budu se snažit podílet se na tvorbě v rámci svých možností, jak jen to půjde. Zpívat dál určitě chci! Ale jsem v tomto směru opravdu začátečnice, takže mi ještě chvíli potrvá, než se do toho pořádně „dostanu" a postupně vylepším snad většinu svých nedostatků, co se zpěvu týče. Snad do té doby naše fanoušky a fanynky neodradím, a tato změna je potěší. Udělám pro to vše, co bude v mých silách.

➤ **Pomýšlíte, alespoň výhledově, na nové CD? Kdy by tak mohlo být na světě? A jací by vlastně měli být EP na novém CD? Budou nějak zásadně noví?**

M: To je asi hodně předčasné. Nové album by mohlo být nejdřív tak za rok. Možná že kdyby se našla nějaká spřízněná kapela, která by s námi chtěla jít do splitu, mohlo by být dřív. Zatím to ale neřešíme. Naše nové věci jsou možná trochu melodičtější, rád bych dělal více věcí ve stylu písně Přidej se k AFA, máme ale rozdělané i nějaké HC songy. Přece jen posloucháme hodně stylů a asi to na nás půjde vždycky poznat.

➤ **Co vás čeká za program v nejbližší době ? A co musí udělat třeba organizátor/ka koncertu (poté, co si teda už pořádně naposlouchal/a vaše CD a líbí se mu/jí:), aby vás pro svou akci získal/a? A za jakých podmínek?**

M: 6. března Bratislava a 13. března Beroun, dřívější koncerty nemá cenu kvůli uzávěrce Akce psát. Jestli nás chce někdo pozvat na koncert, pak udělá nejlépe, když nám napíše na e-mail a domluví se s námi. Hrajeme obvykle jen za cesťák.

➤ **Díky za rozhovor.**

Edelweiss Piraten jsou:
Bad - bicí/zpěv, **José** - basa/zpěv,
Max - kytara, **Verča** - zpěv
(José neodpovídal, protože si stejně jako zbytek kapely, který odpovídal pouze sporadicky myslí, že Max odpovídal dostatečně i za ostatní, kteří s ním souhlasí a nemají co dodat.)

... Železnou kolónou

Žel nápad na obsáhlejší rozhovor se slovenskou kapelou (legendou) Železná kolóna napadl téměř současně redakci Akce! i anarchofeministického časopisu Přímá cesta - tam by měl rozhovor vyjít v příštím č. 7. Dělat dva téměř totožné rozhovory ve zhruba stejnou dobu je nesmysl. A navíc bychom tím naše slovenské soudruhy zbytečně zaneprázdňovali a odváděli od důležitější činnosti kapely, totiž od zkoušení, (jelikož chtějí také nahrávat studiové CD - viz níže). Rozhodli/y jsme se, že nějaký obsáhlejší materiál o Železné koloně, včetně delšího rozhovoru nebo informací o aktuální situaci na Slovensku, vám přineseme v některém z dalších čísel našeho časopisu. Takže nyní pouze bleskově...

➤ **Koncem minulého roku vydali vaši soudruzi z kapely Edelweiss Piraten svoje první studiové CD, a co vy a nahrávání?**

Hádam ešte túto jar! Momentálne sa informujeme o štúdiách a zbierame nápady na celkovú podobu CD.

➤ **Kolik vlastně máte či hrajete písniček na koncertech? Měly by být na připravovaném CD všechny? Skládáte i nové?**

Na CD určite nebudú všetky piesne. Možno ani tie, ktoré by sme chceli, ak sa nahrávanie predraží. Piesní máme zhruba 15, hráme nejakých 10 až 12. Po odchode nášho prvého gitaristu sme museli zapojiť vlastné mozočky, takže prvé nové songy sú už na svete. Nechcem hovoriť za iných, ale tá inšpirácia prichádza z toho, čo cítime. Ono to možno znie niekedy heslovito alebo klišovito, možno je to proste povedané nie najumeleckejšie, ale je to o našich názoroch a emóciách. Máme jeden cover od J. Nohavicu „Plebs blues".

➤ **Budete vydávat pod MAP Rec.? V čem se vám zdá založení anarchistického labelu dobré?**

No dúfame, že budeme:-)! Jediný rozdiel je v tom, že ide o DIY label so špecifickou politickou orientáciou. A keďže sme anarchisti, tak podporíme anarcho label. Neviem, nejak nad tým nepremýšľame. Keby nás oslovil iný DIY label, neodmietli by sme. Keby sa dalo vybrať anarcho-neanarcho, vybrali by sme anarcho. Zlé/dobré... to neriešime (čo „zlé/dobré" na tom môže byť?).

➤ **Budete nějak zásadněji měnit sestavu či sound kapely? Bude se nahrávání CD účastnit i váš bývalý druhý kytarista? Vrátí se?**

Zostava sa už asi nebude meniť. Sound by sme chceli taký, aký máme v skúšobni, ale to je ti asi na nič vedieť, lebo taký sound sme ešte na žiadnom koncerte nemali. A náš bývalý gitarista sa nahrávania neplánuje zúčastniť (ale dúfame, že si to rozmysli:)).

➤ **Máte nějak rozdělenou práci v kapele? Kdo skládá hudbu, vymýšlí texty a kdo se podílí na jejím praktickém chodu?**

Nie je to nijak špecifikované. Koncerty vybavuje ten, kto dostane o nejakom avízo. Hudobný základ bol a je dielom gitaristov až na pár výnimiek. Podobne aj texty.

➤ **Co vás čeká za program v nejbližší době? A co musí udělat třeba organizátor/ka konceru, aby vás pro svou akci získal/a? A za jakých podmínek?**

Vo februári sa nám črtajú koncerty v Dunajskej Strede, Trenčíne, Bardejove a Prešove. 6. 3. hráme v Blave s Edelweiss Piraten, Attitude, Ilúzia a Ska2tonics. V polovici marca pravdepodobne s Rozporom v Liptovskom Mikuláši. A v apríli sa opäť chystáme na východ, pravdepodobne s Attitude. Ale tie termíny sú neisté, takže, kto chce vedieť presne, nech napíše na náš email.

Pokiaľ ide o požiadavky na organizátorov/rky, tak absolútna nutnosť je cesťák. A ak sa dá, poteší nejaké občerstvenie a ak sa ešte dá, tak nejaký honorár (máme spoločný fond, z ktorého financujeme aparatúru a veci spojené s kapelou všeobecne). Ale najviac človeka potešia odviazaní, nenásilní a baviaci sa ľudia. A kvalitný aparát.

➤ **Díky za rozhovor a těšíme se na vaše nové CD plné starých i nových hitovek!!! (i když vy vlastně ani jiné nemáte, že:)**

Vďaka je na našej strane! Ale povedz, jak ti máme na toto odpovedať, aby to nevyzeralo, že sa chválime? :)

Železná kolóna jsou:
Slavo - bicí/zpěv, **Kopi** - basa/zpěv,
Mišo - kytara, **Raky** - zpěv
(odpovede sú konsenzom celej kapely)

★★★

Kontakty: **Edelweiss Piraten**
piraten@anarchismus.org
Železná kolóna
kolona@ziplip.com
MAP Records
map.records@ziplip.com

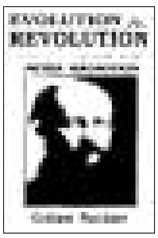
informoval a ptal se Aram (AFA-FSA Praha)

Anarchistická knihovna FSA představuje

Evoluce a revoluce Petra A. Kropotkina

/Graham Purchase/

Evoluce a revoluce - úvod do života a myšlenek Petra A. Kropotkina

Anarchistická knihovna zpřístupňuje v první elektronické verzi nový překlad - práci australského anarchosyndikalistického autora Grahama Purchase: Evoluce a revoluce - úvod do života a myšlenek Petra A. Kropotkina. Kniha je podrobným, inteligentním a čtivým přehledem Kropotkinova přínosu anarchistickému hnutí a anarchistické filozofii. Purchase vykonal záslužnou práci v tom, že nepodává pouhý výtah, ale dokládá a komentuje zásadní platnost a vizionářství Kropotkinových teorií na pozadí neustálých odkazů na poznatky moderní vědy. Teorie chaosu, pospolitost a vzájemná pomoc jako zásadní faktory evoluce, myšlenka o spontánním vytváření řádu zdola a její aplikace na společenský vývoj - to vše nachází odraz v současných výzkumech. Purchaseho kniha se dá číst jako srozumitelný a fundovaný úvod do anarchismu a rozpracování většiny základních témat našeho hnutí. Kniha je volně ke stažení k dispozici v nově upravené Stahovací sekci na http://www.fsa.anarchismus.org. ★★★

Jindřich Lacina (FSA Praha)
zdroj: http://www.fsa.anarchismus.org

Anarchistická kritika marxismu

/Ron Tabor/

Anarchistická kritika marxismu a teorie kapitálu Karla Marxe - Ron Tabor

Anarchistická knihovna FSA přináší další ze zajímavých textů, které rozhodně zaujmou každého, kdo se o anarchismus hlouběji zajímá. Ze strany marxistů bývá často „argumentováno", že anarchismus představuje (maloburžoazní) utopickou koncepci, která není nikterak zakotvená v realitě. Marxismus je oproti tomu představován jako „vědecká" interpretace skutečnosti, která jaksi neomylně skrze ustavení centralizovaného státu, ovládaného politickou stranou, uskutečňující spíše „diktaturu nad proletariátem" než „diktaturu proletariátu" - vede ke komunismu a svobodě. Bývalý americký marxista, nyní anarchokomunista Ron Tabor, se v článku, převzatém z amerického anarchistického časopisu The Utopian, podrobně a kriticky zamýšlí nad nároky marxismu na „vědeckost". Jde přímo ke zdroji - kritizuje samotného Marxe a jeho ústřední teorie. Materiál je sice dlouhý (cca 46 str. A4), ale pro anarchisty myslím velice důležitý, neboť podporuje naše kritické uvažování a odnímá marxismu nezaslouženou svatozář „brilantní analýzy", kterou mu často připevňují i někteří neinformovaní anarchisté. Materiál je volně k dispozici a lze ho stáhnout v nově upravené Stahovací sekci na http://www.fsa.anarchismus.org ★★★

Jindřich Lacina (FSA Praha)
zdroj: http://www.fsa.anarchismus.org

TAKÉ PRÁVĚ VYŠLO

SVOBODNÁ PRÁCE č. 31

Nová Svobodná práce je už na první pohled jinak graficky zpracována. Obsahem se však neliší - tradičně se věnuje „vykořisťování dělníků v textilce", „lidovým povstáním v Bolívii", „kapitalistické válce v Kongu" nebo „Abelu Pazovi" - španělskému anarchistovi a veteránovi španělské revoluce (v životopisném článku). ★★★

redakce-sp@anarchismus.org
http://www.fsa.anarchismus.org
cena je 10,- Kč za 8 str. A3

PŘÍMÁ CESTA č. 6

Hlavním tématem březnového čísla PC je výchova a vzdělávání - myšleno samozřejmě právě v anarchofeministickém kontextu, ale také v praktické souvislosti s připravovaným anarchistickým letním táborem za účasti dětí. Dočteme zde se mimojiné o „alternativním školství" či o „formách neautoritativní výchovy". ★★★

anarchofeminismus@centrum.cz
http://www.anarchofeminismus.ecn.cz
cena je 25,- Kč / 30,- Sk za 44 str. A4

A-KONTRA č. 1/2004

Hlavním tématem únorového čísla A-kontry jsou mexičtí Zapatisté. Součástí čísla je proto i dvacetistránková příloha „10 let revoluce - Zapatisté v Mexiku", která poprvé vyšla jako příloha rómského časopisu Amaro gendalos. Dále si můžeme přečíst třeba o kauze „Squad96" či rozhovor s „The Movement". ★★★

a-kontra@csaf.cz
http://www.a-kontra.net
cena je 20,- Kč za 36 str. A4

afa-cz.antifa.net

kontakty

rozcestník

::: AFA-FSA :::

Antifašistická akce Praha (AAP)
Internet: http://www.aap.antifa.net
E-mail: afa-praha@ziplip.com
Telefon: 604 773 440

Antifašistická akce Zlínsko (AAZ)
Internet: http://www.aaz.antifa.net
E-mail: afa-zlinsko@ziplip.com
Telefon: 721 665 932

Antifašistická akce Jihlava (AAJ)
Internet: http://www.aaj.antifa.net
E-mail: afa-jihlava@ziplip.com
Telefon: 721 243 949

Antifašistická akce Brno (AAB)
Internet: http://www.afa-brno.antifa.net
E-mail: afa-brno@anarchismus.org

::: monitoring neonacistů na stránkách AFA :::
E-mail: monitoring@ziplip.com

::: FSA-MAP :::

Adresa: BOX 5, 150 06 Praha 56
Internet: http://www.fsa.anarchismus.org
E-maily: fsa-praha@anarchismus.org (Místní skupina)
fsa-sever@anarchismus.org (Místní skupina)
fsa_zlinsko@anarchismus.org (Místní skupina)
fsa_brno@anarchismus.org (Místní skupina)
fsa_abc@anarchismus.org (Černý kříž)
os-rovnost@anarchismus.org (Odborový svaz Rovnost)
ak-fsa@anarchismus.org (Anarchistická knihovna)
fsa-webmaster@anarchismus.org (Správce webu)
fsa_intersec@anarchismus.org (Mezinárodní sekretariát)
redakce-sp@anarchismus.org (Svobodná práce)
Telefon: 604 773 440

::: antifa :::

Antifašistický odpor Přerov / aop@email.cz
Antifa Praha / antifa.cz / praha@antifa.net
Antifašistická akce Nitra / afa.host.sk / afa@szm.sk
Antifašistická akce Bratislava / bacityafa@yahoo.com

::: music :::

Železná kolóna / kolona@ziplip.com
Edelweiss Piraten / piraten@anarchismus.org
Dobře Mířená / nazihunter.antifa.net / dm@antifa.net

casopis.akce@ziplip.com

★ Toto je e-mailová adresa určená pro vaše reakce nebo připomínky týkající se grafické a obsahové stránky časopisu Akce. Na tuto adresu nám prosím zasílejte své příspěvky do nového čísla.
★ Napište článek (v nějakém textovém editoru - nejlépe **Wordu**), sežeňte si k němu obrazový materiál (nejlépe ve formátu **JPG** s kvalitou uložení **5** - kvůli komprimaci ideální pro posílání mejlem, v reálné velikosti **X cm** x **Y cm** s rozlišením **300 dpi** ve stupních šedi) a vše nám pošlete na výše zveřejněnou adresu.
★ Váš článek projde korekturou (jak po gramatické, tak po stylistické stránce), pokud si budete chtít svůj text po korektuře ještě znovu přečíst, informujte nás a my vám včas zašleme váš příspěvek zpět ke schválení. Až teprve po této (možná trošičku složité, ale nezbytné) proceduře bude váš příspěvek zařazen do obsahu časopisu.
★ Přesto vás ale všechny prosíme - čtěte si pečlivě po sobě své příspěvky a nechávejte text (v textovém editoru Word) „projet" pravopisem a odhalené chyby po sobě opravte!!! Ulehčíte nám tím spoustu práce.
★ A také se pokud možno pod své články podepisujte - anonymita nepůsobí důvěryhodně - třeba nějakou zkratkou či pseudonymem. Nebo uvádějte zdroje, odkud jste článek získali/y nebo při jeho psaní čerpali/y či z jakého jazyka jste ho překládali/y.
★ Redakce časopisu si též přisuzuje právo provádět výběr článků. Příspěvky nebo reakce nám můžete psát všichni, v časopise se budeme snažit otisknout vše. Je ale možné, že se z rozsahových (tudíž i finančních) důvodů nedostane na všechny. V tom případě s vámi zkonzultujeme další postup - váš článek třeba přesuneme do dalšího čísla, pokud by neztratil na aktuálnosti. Zřejmě ne moc pravděpodobným důvodem neotištění článku by mohla být jeho obsahově-ideologická nepřípustnost. Jsme anarchistická antifašistická skupina, a tudíž v našem časopise nebudeme otiskovat příspěvky oslavující například nacismus, bolševismus nebo kapitalismus! To by bylo možné pouze s doprovodným komentářem.
★ Předem vám děkujeme za vaše příspěvky a pište!!!

AKCE! Časopis Antifašistické akce

map.records@ziplip.com

★ Veškeré inzerované produkty MAP Records si můžete objednat na výše uvedené e-mailové adrese. Napište nám zároveň i své připomínky a návrhy a pokud máte zájem s MAP Records jakkoliv spolupracovat či se jinak podílet na její činnosti.

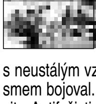
music against politicians – map records

redakce-sp@anarchismus.org

★ Tiskový orgán Federace sociálních anarchistů a anarchistek - FSA-MAP.

Svobodná Práce

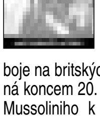
NABÍZÍME Z NAŠÍ DISTRIBUCE

PROGRAMOVÝ KONCEPT ANTIFAŠISTICKÉ AKCE

Nový Programový koncept AFA-FSA kvalitně prezentuje myšlenky antifašismu. Avšak nikoli toho liberálního směru (tzv. antirasismu), jehož cílem je pouze permanentní nátlak na „demokratické" struktury společně s neustálým vznášením pošetilé žádosti, aby stát sám s fašismem bojoval. Tento antifašismus je tragikomedií lidské pasivity. Antifašistická akce, jakožto nedílná a plnohodnotná součást anarchistického hnutí (v našem případě pracovní skupina FSA-MAP), se hlásí k myšlenkám tzv. militantního revolučního antifašismu. Proudu, který nebojuje pouze proti těm nejmarkantnějším projevům ultrapravice, ale uvědomněním si širších celospolečenských souvislostí útočí i na samotné stavební prvky a příčiny vzniku fašistické a nacistické ideologie, totiž na kapitalistický stát a všechny jeho instituce. ★★★

Brožuru „Programový koncept" si můžete objednat na všech našich kontaktech, cena je 10,- Kč za 10 str. A5.

HRDINOVÉ NEBO ZLOČINCI?

Tato publikace, v originálu vydaná anglickou AFA, nám barvitě a podrobně líčí historii militantního antifašistické boje na britských ostrovech. Příběh začíná koncem 20. let 20. století s nástupem Mussoliniho k moci v Itálii, pokračuje odchodem anglických antifašistických dobrovolníků a dobrovolnic do Španělska bojovat proti Frankovi, abychom se postupně dostali/y až do současnosti a dozvěděli/y se nemálo i o působení soudobé Antifascist Action. ★★★

Brožuru „Hrdinové nebo zločinci?" si můžete objednat na všech našich kontaktech, cena je 30,- Kč za 45 str. A5.

NAŠE PROPAGAČNÍ MATERIÁLY

(ČASOPISY, BROŽURY, TRIČKA, MIKINY, NÁŠIVKY, PLACKY, SAMOLEPKY, PLAKÁTY...)

můžete sehnat přes kontaktní adresy nebo také přímo v

INFOCENTRUM, Sochařská ul., Praha 7
VOLVOX GLOBATOR, Opatovická ul., Praha 1
EMERGENCY RECORDS, Chvalova ul., Praha 3
MAXIMUM UNDERGROUND, Jilská ul., Praha 1

GERILLY
GERILLY
FSA MAP
Federace sociálních anarchistů a anarchistek
http://www.afa-cz.antifa.net
http://www.fsa.anarchismus.org